

TILINPÄÄTÖS 2023

VIHDIN KUNTA

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1. Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2. Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
1.2.1. Yleinen talouden kehitys	6
1.2.2. Kuntatalouden yleinen kehitys	8
1.2.3. Vihdin kunnan kehitys arvio tulevasta kehityksestä	12
1.2.4. Kunnan henkilöstö	14
1.2.5. Vihdin kunnan hallinto	25
1.2.6. Vihdin kunnan yleinen kehitys	28
1.2.7. Ympäristö- ja ilmastotekijät	32
1.2.8. Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat	33
1.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	34
1.3.1. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	34
1.3.2. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	36
1.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen	41
1.4.1. Tuloslaskelma	41
1.4.2. Tuloslaskelman analysointi	42
1.5. Toiminnan rahoitus	50
1.5.1. Rahoituslaskelma	50
1.5.2. Rahoituslaskelman analysointi	51
1.6. Tasetarkastelu	53
1.6.1. Tase	53
1.6.2. Taseen analysointi	56
1.7. Kokonaistulot ja -menot	58
1.8. Kuntakonsernin toiminta ja talous	59
1.8.1. Kuntakonsernin rakenne	59
1.8.2. Konsernin toiminnassa ja rakenteessa tapahtuneet muutokset	60
1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	63
1.8.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	64
1.8.5. Konsernin tuloslaskelma	65
1.8.6. Konserninrahoituslaskelma	66
1.8.7. Konsernitase	67
1.9. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	70
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	100
2.1. Olennaiset poikkeamat talousarvioon	100
2.2. Tavoitteiden toteutuminen	104

2.3. Sitovuustasojen toteutuminen	134
2.4. Ilmastobudjetin toteutuminen	135
2.5. Kuntastrategian toteutuminen	138
2.6. Käyttötalousosan toteutuminen	143
2.6.1. Keskusvaalilautakunta	143
2.6.2. Tarkastuslautakunta	143
2.6.3. Kunnanhallitus	144
2.6.4. Sivistyslautakunta	150
2.6.5. Hyvinvointilautakunta	157
2.6.6. Elinvoimalautakunta	163
2.6.7. Ympäristölautakunta	177
2.7. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	180
2.8. Investointiosan toteutuminen	181
2.9. Rahoitusosan toteutuminen	191
3. Tilinpäätöslaskelmat	192
3.1. Tuloslaskelma	192
3.2. Rahoituslaskelma	193
3.3. Tase	194
3.4. Konsernituloslaskelma	197
3.5. Konsernirahoituslaskelma	198
3.6. Konsernitase	199
4. Liitetiedot	202
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	202
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot	204
4.3. Taseen liitetiedot	210
4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	219
4.5. Henkilöstä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahoja koskevat liitetiedot	222
5. Eriytetyt taseyksiköt	226
5.1. Tilapalvelujen taseyksikkö	226
5.2. Vesilaitoksen taseyksikkö	230
6. Muut eriytetyt laskelmat	241
7. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset	244
8. Tilinpäätösmerkintä	245
9. Tilikirjaluettelo	246

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Maailmanpolitiikan näkymät jatkavat synkentymistä ja riski nykyisten sotien eskaloitumisesta Euroopassa sekä Lähi-Idässä on ilmeinen. Krimin valtausta seurannut Venäjän vuoden 2022 hyökkäys Ukrainaan jatkuu edelleen. Lisäksi tilanne Lähi-Idässä on pahentunut Israelin sekä Hamasin sodan pitkittyessä. Korostan edellisen katsauksen tavoin suurvaltojen roolia eskalaatioiden aikaansaamisessa tai rauhoittamisessa – tulevien vuosien kehityksen määrittelee Euroopan, Venäjän, Yhdysvaltojen ja Kiinan päätökset. Jännitteisessä maailmanpolitiikassa vaalit näyttävät suurta merkitystä maiden välisessä dynamiikassa. Vladimir Putinin jatkokauden voidaan ennakoida vahvistavan nykyistä Venäjän kehityssuuntaa, kun toisaalta Yhdysvaltojen presidentinvaalien tilanne luo epävarmuutta maan tulevasta suunnasta – epävarmuuksien keskellä Euroopan tulee huolehtia itse yhä vahvemmin omasta turvallisuudesta. Maailmanpolitiikan keskellä Suomi on turvannut tietään liittymällä puolustusliitto Natoon sekä solmimalla maiden välisiä puolustusyhteistyösopimuksia – myllerryksien keskellä Suomi on tulevaisuudessakin katajaista kansaa, joka taipuu, vaan ei taitu.

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) julkaisi 11.3.2024 vuosittaisen arvionsa Suomen talouden tilasta ja näkymistä. IMF arvioi, että julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen tulee nousemaan 85 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä – EU:n tavoitteen ollessa 60 prosenttia. IMF onkin kannustanut Suomea raportissaan lisätoimiin, joita myös Valtiovarainministeriö parhaillaan koostaa kehysriihen. Julkisen talouden tasapainotus tulee väistämättä heijastumaan kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Tulevien vuosien kuntatalouden tilan arviointia vaikeuttaa edelleen soteuudistuksen jälkeiset vaikutukset kuntien veropohjaan, valtionosuusleikkaukset, väestöpohjan muutokset, kuntien suhdanneriskin vastuun kasvu TE-palveluiden siirron myötä sekä hyvinvointialueiden palvelutason sopeutustoimien heijastevaikutukset kuntien elinvoimaan. Myös viime vuosien kunta-alan palkkaratkaisut ovat kasvattaneet merkittävästi kuntien henkilöstökustannuksia. On myös odotettavissa, että kiristynyt tilanne työmarkkinoilla ja pitkittyvät poliittiset lakot tulevat heijastumaan kuntien toimintaan sekä talouteen.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen tulos oli Vihdin yli 500-vuotisen historian paras sekä asukaskohtaisesti mitattuna myös Uudenmaan paras. Tilinpäätöksen hyvää tulosta selittävät soteuudistuksen jälkeiset kertaluontoiset veroerät sekä kesällä 2023 tapahtunut maa-aluekauppa Microsoftin kanssa. Tulos edesauttaa kuntaa varautumaan tuleviin epävarmempiin vuosiin ja mahdollistaa kunnan kuntastrategian mukaisten kasvuinvestointien rahoitusta. Osana tilinpäätöstä Vihti on varautunut kasvattamaan kunnan raiderahastoa 10 miljoonan euron määrärahalla. Kunnan investoinnit vuonna 2023 olivat yhteensä 23,3 miljoonaa euroa. Suurimpia investointeja olivat Etelä-Nummelan koulukeskus, strateginen maanhankinta sekä asuin- ja työpaikka-alueiden rakentaminen. Lisäksi muita merkittäviä investointeja tehtiin kiinteistöjen kunnossapitoon sekä kunnallistekniikan katuihin, liikennealueisiin, vesiverkoston ja Länsirataan liittyen. Lainakanta lyheni vuoden 2023 aikana noin 13 miljoonaa euroa ja alitti ensimmäisen kerran vuoden 2018 jälkeen 100 miljoonan euron tason. Lainakannan lyhentymisen lisäksi kunta pystyi pitämään kassavarat poikkeuksellisen vahvoina.

Vuoteen 2023 mahtui taloudellisten lukujen lisäksi monia onnistumisia Vihdissä. Kunta onnistui muun muassa kääntämään sairauspoissaolojen määrän kasvun laskuun jopa 24 prosentilla, TE-valmistelu oli onnistunutta ja korkeakoulu yhteistyössä saatiin uusia avauksia Helsingin yliopiston kanssa. Lisäksi Länsirata otti merkittäviä edistysaskeleita kohti toteutusta hallitusohjelman poliittisilla kirjauksilla sekä vuonna 2023 käydyillä neuvotteluilla. Myös uusi Rostin yrityspuisto lähti toteutumaan suunnitelmien mukaan ja uuden joukkoliikenteen järjestämistävän valmistelu eteni suunnitellusti.

Vihdin selkeänä lähivuosien painopisteenä on kunnan asukasluvun kasvun tukeminen. Pääkaupunkiseudun

viime vuosien rakentamisen korkeat volyymit sekä metro- ja raideliikenteeseen tehdyt mittavat investoinnit heijastuvat myös kehyskuntien vetovoimaisuuteen ja se näkyy myös kunnan väestönkehityksessä. Vihdin tulee menestyäkseen, rakentamisen laskusuhdanteesta huolimatta, tuoda yhä vahvemmin esille Vihdin vahvuudet asuinpaikkana Uudellamaalla sekä tehdä kunnan tulevien vuosien mahdollisuudet näkyväksi. Samalla kunnan toiminnassa tulee kiinnittää yhä suurempaa huomiota kunnan alueella toimivien yritysten työpaikkojen lukumäärän positiiviseen kehitykseen. Positiivisesta käänteestä kertoo kuitenkin uudet Vihtiin sijoittuneet yritykset, rakennuslupien määrän kasvaminen lähes nelinkertaiseksi ja asuntojen valmistumisen kasvu yli kaksinkertaiseksi edellisvuoteen verrattuna. Lisäksi Vihti oli tilinpäätösvoonna yksi Suomen 31 kunnasta, jossa luonnollinen väestönkasvu oli edelleen positiivista.

Kiitos koko henkilökunnalle, päättäjille ja kuntalaisille vuodesta 2023. Ennätykset on tehty rikottavaksi ja vuoden 2023 tulokset asettavat meille tavoitetason tuleville vuosille!

Vihdissä 18.3.2024

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

1.2. Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.2.1. Yleinen talouden kehitys

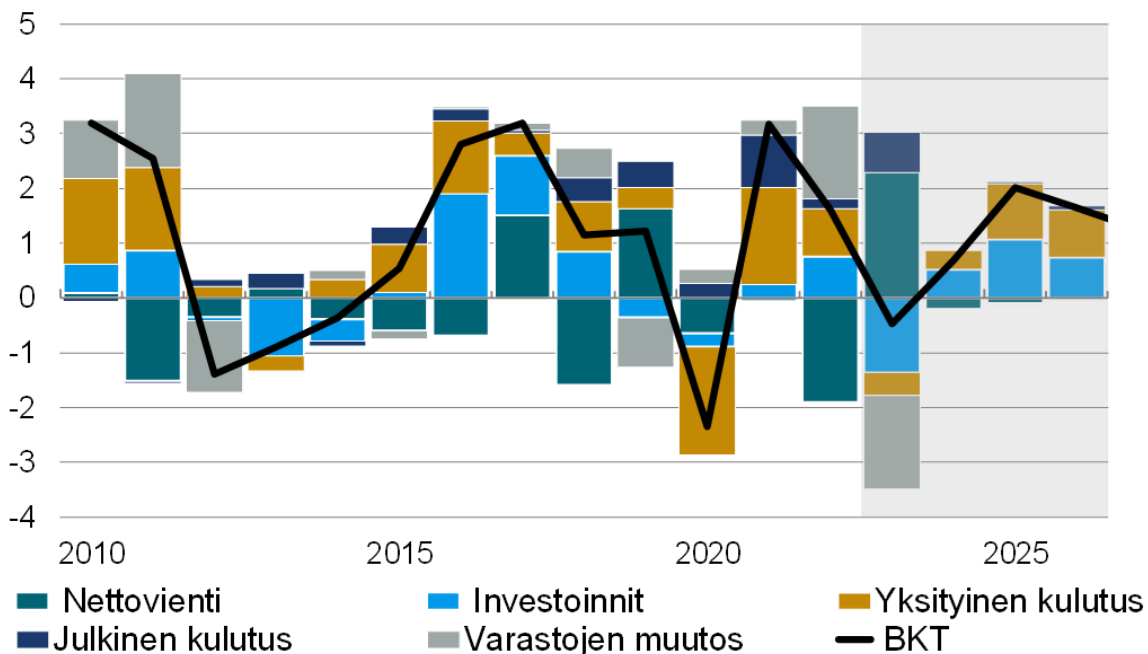
Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 19.12.2023 julkistettu Taloudellinen katsaus, joulukuu 2023 – julkaisun mukaan hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta, jonka myötä suomi on ajautunut taantumaan. Taantumasta on tulossa odotettua syvempi ja pidempi, jonka myötä kuva vuodesta 2024 on heikentynyt.

Alkuvuosi 2023 osoittautui ennakoitua heikommaksi. Palvelujen kysyntä ei kannatellut yksityistä kulutusta vuoden toisella neljänneksellä sekä investoinnit vähenivät ennakoitua enemmän. Vaikka palkat nousivat ja inflaatio hidastui, korot purevat täydellä voimallaan kulutukseen ja investointeihin, työllisyys heikkenee ja kotitalouksien taloudellinen alakulo on alkanut kasvaa uudelleen. Suomen talous supistuu 0,5 prosenttia vuonna 2023.

Lähtö vuoteen 2024 tulee olemaan tahmea. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. BKT kasvaisi 0,7 prosenttia vuonna 2024. Vaikka talouden suhdanne kääntyy suotuisammaksi vuoden 2024 aikana, Suomen talous ponnistaa tuleviin vuosiin vajaakuntoisena. Covid-19 pandemia, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, hintojen, kustannusten ja korkojen nousu sekä taantuma ovat tukkineet talouden verenkiertoa tilanteessa, jossa Suomen talous olisi tarvinnut jo valmiiksi pallolaajennusta.

Valtiovarainministeriön mukaan vuosina 2025 ja 2026 kysyntä ja tuotanto kurovat syntyneitä kuilua umpeen varsin nopeasti. Kun kasvua pidättelevät lukot avautuvat, kysyntä ja tuotanto elpyvät ja työllisyys kasvaa. Samaan aikaan työhön kannustavat uudistukset kasvattavat työn tarjontaa. Kulutuksen ja investointien kasvu voimistuisi vuonna 2025 ja talous kasvaa 2,0 prosenttia. Vuonna 2026 kasvu olisi 1,6 prosenttia. Työllisyys laskee hieman vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien. Vuonna 2026 15–64-vuotiaiden työllisyysaste on lähes 75 prosenttia ja työttömyysaste 6,6 prosenttia.

BKT:n kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät prosenttiyksikköä

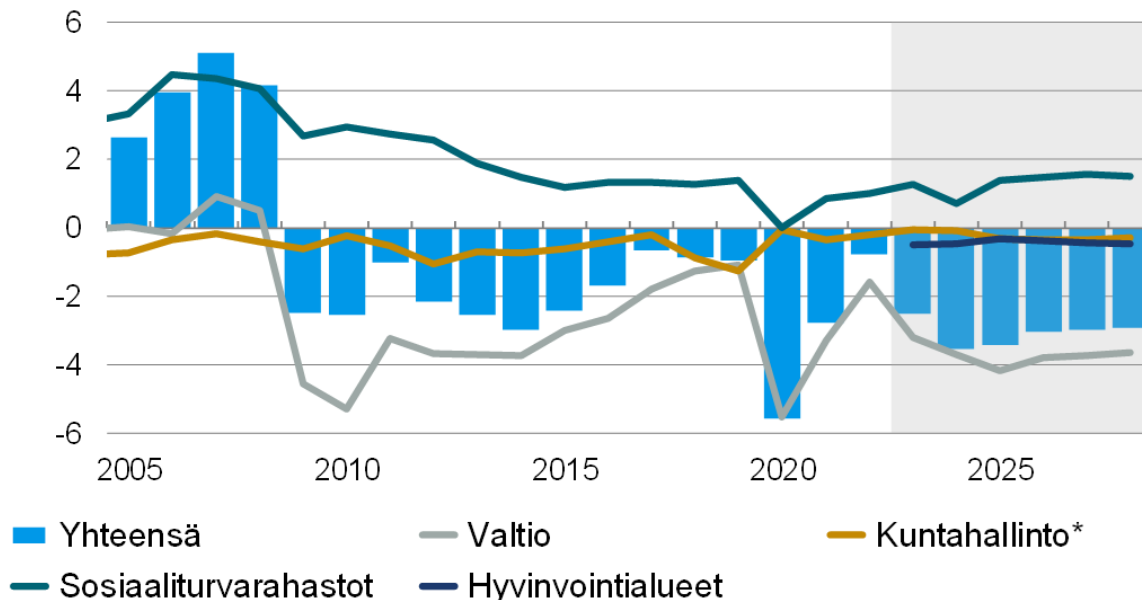
Lähde: Tilastokeskus, VM

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Alijäämä kasvaa vuonna 2024 3,5 prosenttiin heikon talous- ja työllisyyskasvun sekä hitaan verotulojen kasvun vetämänä. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkuvuotina noin 3,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra sekä talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla.

Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana läpi koko ennustejakson, eikä paikallishallinnossakaan ole odotettavissa alijäämien oikenemista. Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan talouskasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan, eikä se ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä.

Suomalaisen yhteiskunnan todellinen uhka ei kuitenkaan ole talouden ajautuminen hetkeksi taantumaan vaan perinteiset juuri syyt menojen ja tulojen epätasapainoon, väestön ikääntymiseen ja työvoiman vähentymiseen. Suomen väestön ikääntyessä hyvinvointipalvelujen kysyntä kasvaa, mutta tekijöiden määrä ei. Osajista on kova pula hyvinvointipalveluissa ja laajasti talouden muillakin sektoreilla. Lisäksi talouden voimavarat liikkuvat pysähtyneemmiltä aloilta kasvaville aloille heikommin kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa ja tuottavuus kasvaa näitä verrokkejamme hitaammin. Talouden rakennemuutos nakertaa verotusta. Julkisen velan korkoihin uppoaa väistämättä enemmän rahaa, kun valtio, hyvinvointialueet ja kunnat pysyvät alijäämäisinä ja velka kasvaa kasvamistaan. Käsillä oleva käänne kohti alempia korkoja riittää todennäköisesti vain hidastamaan velanhoitomenojen kasvua.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, %

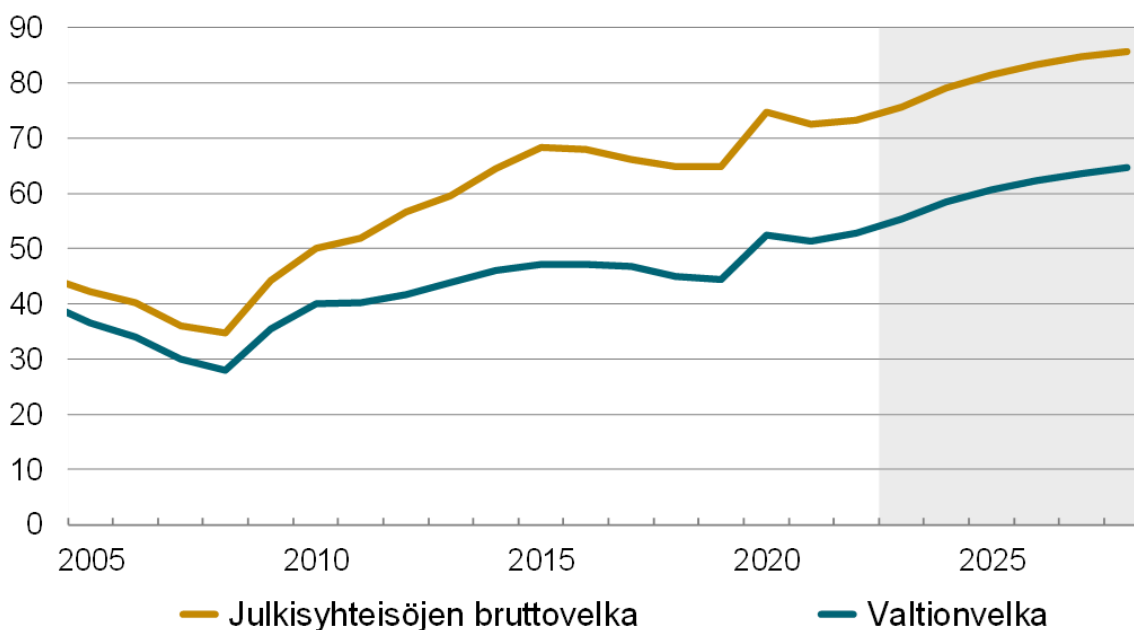

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Hallituksen ohjelmassaan sopimat säästöt ja työhön kannustavat uudistukset pienentävät julkisen talouden alijäämää, mutta edes ohjelman toimeenpano täydessä mitassaan ja aikataulussa ei riitä pienentämään alijäämää tavoitteeksi asetettuun yhteen prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon vuonna 2027 eikä taittamaan julkisen velan kasvua suhteessa kokonaistuotantoon vuoteen 2027 mennessä.

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

Talouden tulonmuodostuskyvyn vahvistaminen olisi paras vaihtoehto julkisen talouden vahvistamiseksi tavoitellulla tavalla, jonka rakennemuutos vie aikaa. Tulonmuodostuskyvyn vahvistamiseksi tarvittavan työllisyys- ja tuottavuusloikan pitäisi olla niin suuri ja toteutua niin nopeasti, että jatkosuunnitelmat julkisen talouden vahvistamiseksi tavoitellusti eivät voi rakentua pelkästään niiden varaan. Työllisyyden ja tuottavuuden kasvua tukevien toimien lisäksi tavoitteiden saavuttaminen vaatisi lisää säästöjä sekä toimia, joilla ylläpidettäisiin kokonaisverokertymää.

1.2.2. Kuntatalouden yleinen kehitys

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton 6.2.2024 julkaiseman kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden ja kuntatalouslisätietojen mukaan kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautui investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta pienentyi toista vuotta peräkkäin.

Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 tpa
Vuosikate:													
Mrd. euroa	2,05	1,34	2,06	2,20	1,89	2,70	3,27	2,07	1,75	4,07	3,76	3,45	4,21
Asukasta kohti, €	382	248	380	403	347	492	596	376	318	740	681	623	762
Vuosikate %:a poistoista	118	71	100	106	91	127	149	94	76	170	157	141	168
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	73	46	64	61	63	89	112	64	53	119	113	102	112
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	0,42	-0,31	0,37	2,03	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,16	1,76	1,49	1,17	1,83
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	-0,93	-1,68	-0,89	-0,09	-0,89	-0,07	0,47	-1,04	-1,43	0,38	0,27	0,64	0,20
Lainakanta:													
Mrd. euroa	10,95	12,21	13,79	14,68	15,50	16,09	16,17	16,73	18,40	19,01	19,10	18,76	18,39
Vuosimuutos, %	4,7	11,6	12,9	6,5	5,6	3,8	0,5	3,5	10,0	3,0	0,4	-2,3	-1,6
Asukasta kohti, €	2 038	2 262	2 542	2 697	2 841	2 939	2 949	3 048	3 349	3 458	3 465	3 371	3 320
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):													
Kuntien lukumäärä yhteensä	320	320	304	304	301	297	295	295	295	294	293	293	293
Vuosikate negatiivinen	34	80	28	10	13	14	4	43	65	2	9	16	13
Tilikauden tulos negatiivinen ³⁾	141	227	137	104	107	94	51	200	223	27	61	93	49

1) %:a poistonalaisten investointien omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta – Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €. Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

3) Mukana 13 imputoitua kuntaa.

KUNTA
LIITTO

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytymään todennäköisesti vähitellen kuntakenttään, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna. Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui kuitenkin kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta. Maakunnista vahvimpaan tulokseen ylsivät Uusimaa ja Lappi, kun taas heikoimpana oli Kainuu.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat huomattavasti markkinakorkoa hillitymmin. Rahoitusmarkkinoiden tilanne kasvatti toisaalta kuntien korkotuottoja noin 100 miljoonalla. Korkokulujen kasvua on suojanut pääosin kiinteäkorkoisten lainojen käyttäminen. Noin 50 kunnalla on korolta suojaavia korkojohdannaisia. Korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, kun kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettavaksi, vaikka markkinakorot ovat laskeneet huipuistaan. Tästä huolimatta markkinakorkojen ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle.

Kuntien toimintakulut laskivat 52 prosenttia eli 22,5 miljardia sote-muutoksen vuoksi. Sopimuskorotukset nostivat kuluja 4,8 prosenttia eli 890 miljoonaa euroa. Lisäksi Marinin hallituksen tehtävien laajennukset nostivat kuluja 15 milj. euroa ja kuntien työmarkkinatuen kustannukset nousivat 17 milj. euroa (3,8 %) ja perustoimeentulon kustannukset 24,5 milj. euroa (3,7 %). Toimintatuotot laskivat 28 % eli noin 2,8 miljardia euroa, jota selittää soteuudistuksen takia siirtyneet sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot ja muut toimintatuotot. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen aleneminen 1.8.2023 laski noin 29 milj. eurolla kuntien tuottoa. Kunnat saivat Ukrainasta tulleiden pakolaisten palvelujen järjestämiseen valtionavustusta muun muassa varhaiskasvatukseen 14 milj. euroa ja lisäksi perusopetuksen valmistavassa opetukseen, josta maksetaan myöhemmin avustus. Varaus maksulle on noin varaus 120 milj. euroa.

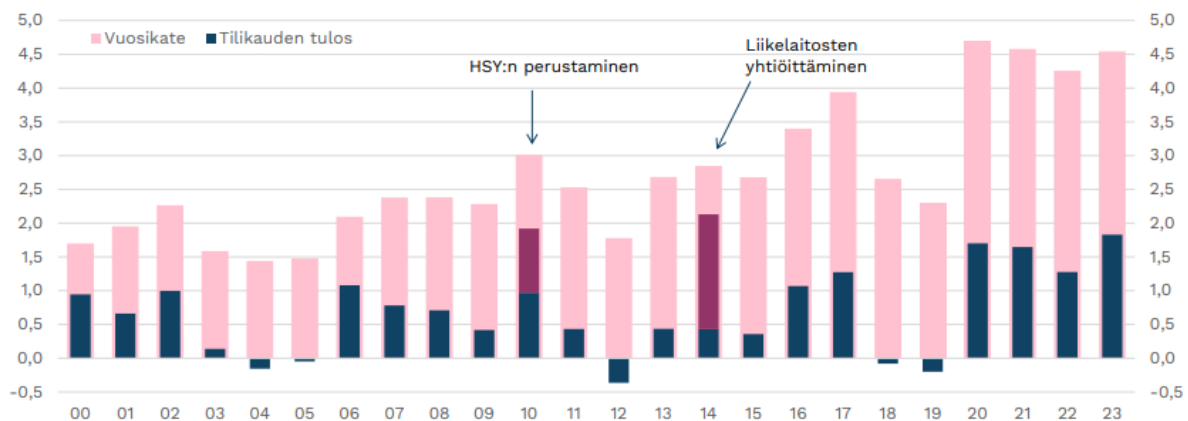
Kunnallisverot laskivat 53 % eli noin 11 400 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen takia kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Veroprosentin leikkaus pienensi kunnallisveron tuottoa noin 13 200 milj. euroa. Työllisyys kasvoi 8 000 hengellä ja palkkasumma kasvoi + 6 % vuodesta 2022. Veroperustemuutokset olivat arviona nettona noin –29,5 milj. euroa, joka arviona sisältää mm. kotitalousvähennyksen yhteydessä myönnettävän määräaikaisen sähkövähennyksen

vaikutuksen. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilittyi vuodelle 2023 kunnallisveroa arviolta 1,2 miljardia euroa.

Kuntien yhteisöverotulot laskivat 32 % eli noin -990 milj. euroa. Sote-uudistuksen takia kuntien yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle kolmannes eli noin 900 milj. euroa. Bruttokansantuotteen volyymin arvioidaan pienentyneen 0,5 prosenttia vuonna 2023, joka vähentää yhteisöveron määrää kokonaisuudessaan. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta kasvattamalla. Vaikutuksen arvioidaan olevan noin 90 miljoonaa euroa vuonna 2023. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilittyi kunnille yhteisöveroa arviolta 220 miljoonaa euroa.

Kiinteistöverot kasvoivat 4,4 % eli noin 90 milj. euroa. Nousua selittää rakennuskustannusindeksi nousu 9,4 prosentilla ja kiinteistöjen verotusarvojen nousu yhteensä +8,4 prosentilla. Kiinteistöveroprosenttien muutosten vaikutus verotuloon oli vuonna 2023 hyvin pieni. Vuonna 2023 verot yhteensä laskivat kokonaisuudessaan 46 % eli noin 12,3 miljardia euroa verrattuna 2022.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

Lähde: Tilastokeskus 2000-2020, vuodesta 2021 lähtien Valtiokonttorin keräämät tilinpäätösarvot, Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntatalouden tilanne verrattuna vuosikate ja tilikauden tulos tasolla on näyttäytynyt 2020-luvulta lähtien vahvalta, mutta poikkeukselliset koronavuodet näkyivät kuntien tuloksessa positiivisena, kun valtio tuki kuntien koronan takia nousseita kustannuksia. Vuoden 2023 osalta sotemuutoksen kertaluontoiset poikkeuserät paransivat kuntataloutta. Vuoden 2023 vuoden uskotaan olevan viimeinen hyvä kuntatalousvuosi lähitulevaisuudessa.

Kuntarahoituksen maaliskuun 2024 suhdanne-ennusteen mukaan BKT-kehitys kitkutteli viime vuonna odotettua enemmän miinuksella, ja työtaistelujen sävyttämänä vuosi 2024 on alkanut tahmeasti. Tämän osalta Kuntarahoitus on heikentänyt suhdanne-ennusteessaan kuluvaan vuoden bkt-ennustetta -0,2 % ennusteen ollessa -0,5 %. Kuntataloudessa Kuntarahoitus ennakoii käynnistyvän vaikeiden vuosien jakso investointitarpeiden jatkaessa kasvuaan, vaikka tulorahoitus pienenee. Vuonna 2024 verotulojen kasvu olisi aiemmin ennakoitua hitaampaa, henkilöstökulut kasvavat nopeammin ja poistuvien sote-vuokrien määrä on tarkentunut suuremmaksi.

Kuntatalouden verotulokehitys

Kuntaryhmän lopullinen osuus viime verovuodelta suoritettavista ansio- ja pääomatuloverojen tilityksistä selviää vuoden 2024 aikana, kun verovuoden 2023 lopullisen verotuksen mukaiset osuudet ovat selvillä. Verovuodesta 2018 alkaen on siirrytty verotuksen joustavaan valmistumiseen, jonka pitäisi edesauttaa verotuksen valmistumisen vaikutuksia ennakoitua. Suomen kuntien verotilitykset vuonna 2023 olivat yhteensä 14,589 miljardia euroa (2022 noin 26,897 miljardia euroa). Vuoteen 2022 verrattuna verotilitykset laskivat yhteensä 12,308 miljardia euroa.

Verottajan veronsaajien palvelun mukaan kunnallisverotuloja tilitettiin kalenterivuonna 2023 kunnille 10,3 miljardia euroa. Kunnallisverotulot laskivat vuoteen 2022 verrattuna -52,5 prosenttia eli noin 11,4 miljardia euroa. Vuoden 2023 alusta sote-uudistuksen rahoituslaki määräsi, että Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentit laskevat 12,64 prosenttiyksikköä. Manner-Suomen kunnat eivät voineet muuttaa vuoden 2023 kunnallisveroprosenttejaan. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 7,38. Manner-Suomen korkein kunnallisveroprosentti on Halsualla 10,86 %. Toiseksi korkeinta tuloveroprosenttia, 10,36 %, soveltavat Ylivieska ja Kaskinen. Manner-Suomen pienintä tuloveroprosenttia, 4,46 soveltaa Kauniainen. Koko Suomen korkein kunnallisveroprosentti on käytössä Ahvenanmaan Kökarissa 19,75 %.

Yhteisöverotuotossa kuntaryhmän jako-osuus oli vuonna 2019 31,30 prosenttia, vuonna 2020 42,13 prosenttia, vuonna 2021 44,34 prosenttia ja vuonna 2022 33,76 prosenttia. Osana koronaviruksen aiheuttamien haasteiden tukemistoimia yhteisöverotuoton kuntaryhmän jako-osuutta korotettiin vuosille 2020 ja 2021. Lisäksi elokuussa 2021 yhteisöveroprosentin osuutta nostettiin noin 2 prosentilla kompensoimaan kuntien menettämiä tuloja asiakasmaksulain voimaan astuttua, jota korotettiin uudestaan 1,25 prosentilla vuonna 2023. Vuoden 2023 yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuus oli 23,91. Yhteisöverotuloja tilitettiin vuonna 2023 noin 2,062 miljardia ja niiden lasku vuoteen 2022 verrattuna oli 32,3 prosenttia.

Kiinteistöveroja määrättiin kaikkienensa reilulle 2,1 miljoonalle asiakkaalle yhteensä noin 2,188 miljardia euroa vuonna 2023. Muutos edellisvuoteen oli noin 4,4 prosenttia eli noin 93 miljoonaa euroa enemmän. Kiinteistöverojen lisäystä selittää rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus. Yleistä kiinteistöveroa nosti 6 kuntaa ja laski 6 kuntaa. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli keskimäärin 1,11 prosenttia vuonna 2023, vuonna 2022 1,11 ja vuonna 2021 1,11 prosenttia. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia nosti 4 kuntaa ja laski 15 kuntaa. Vakituisen asunnon kiinteistövero oli keskimäärin 0,50 vuonna 2023, vuonna 2022 0,51 ja vuonna 2021 0,50 %. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa nosti 5 kuntaa ja laski 3 kuntaa. Muiden asuinrakennusten keskimääräinen kiinteistöveroprosentti oli vuonna 2023 1,21 prosenttia vuonna 2022 1,21 prosenttia ja vuonna 2021 1,17 prosenttia.

Kuntatalouden valtionosuuksien kehitys

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjajeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovaraministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden

järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirretään yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa, mutta yksittäisen kunnan leikkausosuus vaihtelee. Valtionosuusjärjestelmään lisättiin toistaiseksi pysyvänä sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen tasaus. Nämä erät lasketaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. Koko maan tasolla vaikutus kuntiin on kustannusneutraali, mutta yksittäisellä kunnalla nämä sote-erät voivat olla tärkeimmässä roolissa valtionosuuksien tason kannalta.

Suomen kuntien valtionosuudet olivat vuonna 2023 peruspalvelujen valtionosuuksien osalta yhteensä noin 2,742 miljardia euroa, josta verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta 819 miljoonaa euroa. Muut opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet olivat noin 22,807 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna kunnat saivat 7,1 miljardia euroa eli 66,3 prosenttia vähemmän valtionosuuksia. Verotulomenetysten korvauksia maksettiin 0,8 miljardia euroa. Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä 3,6 miljardia euroa.

Vuonna 2023 peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 22,09 prosenttia (vuonna 2022 23,59 %) ja kunnan omarahoitusosuus oli vuonna 2023 - 1 359 euroa/asukas (vuonna 2022 - 4 291 euroa euroa/asukas). Vihdin kunnan laskennallinen oma valtionosuusprosentti oli vuonna 2023 29,02 prosenttia (vuonna 2022 18,74 %). Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti.

1.2.3. Vihdin kunnan kehitys arvio tulevasta kehityksestä

Arvio tulevasta kehityksestä on laadittu kunnan viranhaltijajohdon, lautakuntien sekä taseyksiköiden tulevan kehityksen arvioiden yhdistelmänä sekä sisällytetty osin valtion mahdollisten toimien vaikutusta Vihdin kehitykseen. Arvio-osioon kirjattu em. näkemyksiä sellaisista, joilla mahdollisia taloudellisia vaikutuksia. Kunnan kokonaiskehitykseen tulevaisuudessa vaikuttaa monia merkittäviä asioita: Länsi-Uudenmaan kuin koko Uudenmaan kehityksen muutokset heijastuvat jännittyneen maailmapolitiikan ja konfliktien erilaisten vaikutukset, yleisen taloustilanteen, työllisyyden kuin elinkeinoelämän kautta, sote-uudistuksen vaikutus kuntatalouteen, lähivuosina todennäköisesti tapahtuva väestöpohjan muutos ikäväestön merkittävästi kasvaessa ja lasten sekä nuorten määrän vähentyessä, verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) lisääntyvä epävarmuus sekä kunnan henkilöstön tuleva eläköityminen ja vaihtuminen.

Kiinteistöjen mahdolliset haasteet sekä kunnan kasvuhakuisuus väestönkasvussa tuovat investointipaineita, mikä taas vaatii rahoituskykyä joko vuosikatteen, lainoituskyvyn tai muiden rahoitussopimusmuotojen kautta. VIHTA-talousohjelman vaikutukset sekä talouden ja toiminnan tehostaminen investointikyvyn sekä talouden kantokyvyn kohentamiseksi varmistaa kunnan kilpailukykyä ja vetovoimaa Uudenmaan kuntien välisessä kilpailussa.

Länsirata –hankekokonaisuus on merkittävä mahdollinen tekijä vetovoimassa ja uuden kasvun haussa pitkällä aikavälillä. Tähän kokonaisuuteen kytkeytyvät myös merkittävässä määrin Vihdin kunnan jätevesihuoltoon tehtävät ratkaisut sekä Etelä-Nummelan koulukeskuksen ja päiväkodin valmistuminen. Edellä todetut kokonaisuudet ovat kukin jopa kymmenien miljoonien eurojen arvioisia kokonaisuuksia, jolloin niiden rahoitus ja toteutus on syytä tarkastella tarkkaan ja mahdollisuuksien mukaan jaksottaa pidemmällekin aikavälille, jotta kunnan taloudellinen ja rahoituksellinen kantokyky pysyy vakaana ja vastuullisen taloudenpidon mukaisena huomioiden muun muassa kuntalaissa todetut kunnan talouden tasapainoa koskevat vaateet.

Maailmanlaajuiset ja valtakunnantason muutokset

Ukrainan sodan kriisiytyminen helmikuun lopulla 2022 vaikuttaa maailman tilanteeseen ja siten myös

maailmantalouteen, josta heijastevaikutukset osuvat Suomeen. Vuonna 2022 mm. inflaatio ja energiakriisi koettelivat Suomea ja Vihdin kunnassakin energiakriisin osalta tehtiin varautumisratkaisuja. Ukrainan sodan kriisin kesto ja yleinen maailmanpolitiikan jännittyneisyys tulevat vaikuttamaan maailmantalouteen ja talouden suhdanteisiin sekä sillä voi olla muitakin heijastevaikutuksia mm. turvallisuuteen, vientiin tms.

Valtiollisista toimenpiteistä tulevaisuuteen vaikuttavat sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen siirtyminen vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksilla on ollut suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidaskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeampana kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä. Kun valtio on ottanut vastuun hyvinvointialueiden rahoittamisesta, siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että valtionosuudet ja verotulot kunnassa vähenevät. Kunnallisveron siirto toteutettiin alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia 12,64 prosenttiyksiköllä, yhteisöveroista 1/3 siirtyy hyvinvointialueille ja valtionosuudet vähenevät. Kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan, joita tullaan rajoittamaan valtionosuusjärjestelmään lisätyillä muutoksilla sekä erilaisilla tasauselementeillä. Viimeisin muutos kohdistui vuoden 2024 valtion budjetin laadinnassa, kun vuoden 2023 verotus valmistui, huomattiin että kunnilta siirtyi sotien siirtolaskelmien mukaan liian vähän verotuloja, jonka takia kuntien valtionosuuteen olisi tehtävä 400 milj. lisäleikkauksia.

Marinin hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille ja eduskunta hyväksyi valmistellun lakiesityksen TE-palvelujen uudistuksesta 1.3.2023. Valmistelua ohjaava tavoite on hallittu siirtymä, mikä tarkoittaa, että työvoimaviranomaisten kaikki keskeiset toiminnot ja palvelut ovat toimintavalmiina, kun palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja työllisyysalueille 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Siirron yhteydessä luotaisiin rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistävaksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä.

Alueen ulkoisen toimintaympäristön kehitys ja vaikuttavat tekijät

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueen järjestettäväksi kunnalle on jäänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Väestön ikääntyminen lisää sotien kustannuksia, mutta tarkoituksenmukaisten julkisten palveluiden järjestämiseen, kuntien ja hyvinvointialueiden on löydettävä ratkaisuja ennaltaehkäisevien palveluiden kehittämiseen ja järjestämiseen. Osaltaan myös väestön elintavat (ylipaino ja liikkumattomuus) sekä keskimääräistä runsaampi päihteiden käyttö haastaa entistä enemmän koko kuntakonsernin ja kuntayhteisön ehkäisevään toimintaan sekä päihteiden saatavuuden hillitsemiseen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue suunnittelee parhaillaan tulevaisuuden palveluverkkoaan. Vihdin osalta kriittinen tarkastelu on kunnan sotekiinteistöjen kohtalo tulevaisuudessa. Palveluverkolla on palveluiden saatavuuteen liittyviä tekijöitä, mutta myös kunnan toimintaan liittyviä tilatekijöitä. Soteuudistuksen voimaantulosta on kulunut yli vuosi ja kunnat ovat voineet vuokrata toimitilojaan hyvinvointialueelle ilman yhtiöittämistä 3+1 vuotta. Kun 3+1 vuodet ovat täynnä, toiminnot ovat yhtiöitettävä, mikäli hyvinvointialueelta vuokralainen löytyy jatkossakin. Mikäli vuokralaista ei löydy, kunnalle jää tyhjä kiinteistö hoidettavaksi, joka aiheuttaa ylimääräisiä toimintakuluja.

Merkittävänä vaikuttavana tekijänä tulevaisuudessa ovat pienentyvät ikäluokat ja palvelurakenteitten sopeuttaminen niihin. Ensivaiheessa vaikutukset näkyvät varhaiskasvatuksessa, mutta huomiota on kiinnitettävä myös ikäluokkien varhaiskasvatukseen osallistumisasteeseen. Ikäluokkien pieneneminen näkyy

melko nopeasti myös alakouluissa. Samanaikaisesti perusopetuksessa on vielä sisällä isoja ikäluokkia. Toisena sivistyksen kokonaisuuteen vaikuttavana merkittävänä jo olemassa olevana, mutta edelleen kasvavana haasteena on erityislasten / oppilaiden määrän kasvu sekä varhaiskasvatuksen, että perusopetuksen piirissä.

Tulevaisuuden osalta keskiössä sivistyksellä on valmistunut Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen valmistuminen, johon sijoittuu myös nuorisopalveluiden tilat. Tämän kautta päästään tarkastelemaan palvelurakennetta Nummelan osalta.

Kuntaorganisaation sisäiset vaikuttavat tekijät

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen kohentaminen ja toiminnan sopeuttaminen soten jälkeiseen aikaan sekä toisaalta lasten ja nuorten vähenemiseen. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän, käytännössä velkaantumisen pysäyttäminen edellyttäisi pitkälti vuoden 2020–2023 kaltaista vuosikatetta. Vuoden 2024 talousarvio on Vihdissä arvioitu ylijäämäiseksi ja vuodesta 2026 lähtien ylijäämä muuttuu alijäämäiseksi, johtuen mm. valtionosuuteen tehtävistä lisäleikkauksilta, palkkakehityksestä ja kustannusten noususta. Vihdissä ja kuten muussa kuntataloudessa palataan krooniseen menojen ja tulojen epätasapainoon hyvien kuntatalous vuosien jälkeen.

Toimintaympäristöön liittyen lasten ja nuorten liikkumattomuus, eläkeiän nousu, työn psyykkisen kuormittavuuden muutokset, ikäihmisten määrän kasvu sekä liikunnan yleinen polarisoituminen edellyttävät tulevaisuudessa liikuntapalvelun ja liikuntapaikkojen monimuotoisuuden kehittämistä, sekä soveltuvien osien toiminnallisten ja taloudellisten esteiden poistamista huomioiden tarkoituksenmukaisuus ja taloustasapaino.

Toiminnallisesti tulevaisuutta haastaa muun muassa henkilöstövajaus – ja kuormittavuus sekä toimintaresurssien ajantasaistamisen kokonaisuus joissain yksiköissä: esimerkiksi opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueet kiinnittivät huomioita, että pandemiatilanteen aikana ja sen jälkeiset poissaolot ovat näyttäytyneet henkilöstöä kuormittavana tekijänä. Sijaisia jouduttiin hankkimaan normaalia enemmän, kun henkilöstön poissaolot lisääntyivät eikä terveysturvallisuussyistä johtuen ryhmiä saanut yhdistää. Niin kouluissa kuin päiväkodeissakin yhteisöllisyys on kärsinyt pandemian jälkeen, lasten ja nuorten psyykinen pahoinvointi on lisääntynyt ja erilaisten palveluiden tarve on kasvanut pandemiatilanteen jälkeen. Elinvoimapalveluissa ja konsernipalveluissa nostettiin esiin henkilöstövaihtuvuus, joka on vaikuttanut mm. kaavoitus- ja ympäristöpalveluihin.

Vihdin veden toiminnan osalta viimeisten vuosien aikana on ollut havaittavissa, että vedenkulutus pysyy suhteellisen vakaana, vaikka vesikalusteiden kehittymisen myötä vedenkulutuksessa on ollut havaittavissa laskua. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku tulevina vuosina edellyttänee vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulo rakenteessa 50–50 malliin, jossa 50 prosenttia tuloista kertyisi perusmaksuista. Tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyn investoinnit ja investoinnin valmistumisen jälkeen käyttökustannukset sekä käyttötaloutta rasittavat investointien poistot aiheuttavat maksujen tarkastelua lähivuosina. Vihdin strategisen yleiskaavan mukaisen kehityksen toteutuminen lisää merkittävästi talousveden tarvetta, mikä edellyttää uusia talousvedenhankinnan ratkaisuita.

1.2.4. Kunnan henkilöstö

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2023 lopussa 1192 (v. 2022: 1177, v. 2021: 1173 v. 2020: 1189) työntekijää. Henkilöstömenojen osuus kunnan ulkoisista toimintakuluista oli vuonna 2023 63,7 % (2022 31,8

%, v. 2021 29,2 %, v. 2020 28,8 %, v. 2019; 28,7 %).

Palkkamenojen osuus ulkoisista toimintakuluista oli vuonna 2023 51,3 % (v. 2022: 23,3 %, v. 2021: 23,6 %, v. 2020: 23,4 %, v. 2019: 23,2 %)

Vihdin kunnan henkilöstökulut olivat vuonna 2023 yhteensä 54,9 milj. euroa (v. 2022: 51,3 milj. euroa, v. 2021: 50,6 milj. euroa, v. 2020: 48,7 milj. euroa v. 2019: 48,9 milj. euroa). Muutosta edelliseen vuoteen oli 7,1 % (palkkakustannuksissa kasvu oli 8,4 %).

Henkilöstömenot yhteensä	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TP 2023	Muutos % 23/22
Henkilöstömenot yhteensä	50 622 429	51 314 275	54 231 974	54 944 688	7,1 %
Palkat yhteensä	39 847 624	40 802 354	43 774 174	44 240 350	8,4 %
Henkilöstösivukulut	10 774 805	10 511 921	10 457 800	10 704 338	1,8 %

Henkilöstökuluja lisäsi edellisestä vuodesta vuoden 2023 kunnallisiin sopimukseen tulleet palkankorotukset, talousarvioon sisältyneet henkilöstölisäykset sekä lisääntyneistä poissaoloista johtuneet talousarvion ylittävät sijaiskustannukset.

Henkilöstömenot tulosalueittain	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TP 2023	Muutos % 23/22
Keskusvaalilautakunta	54 025	39 939	40 742	38 388	-3,9 %
Tarkastuslautakunta	5 854	5 876	8 047	7 705	31,1 %
Kunnanvaltuusto	76 968	69 643	59 046	54 514	-21,7 %
Kunnanhallitus	79 682	68 123	106 866	69 347	1,8 %
Konsernipalvelut	2 689 029	2 788 350	3 114 066	2 984 887	7,0 %
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	1 190 450	1 058 076	0	20 699	-98,0 %
Sivistyslautakunta	13 747	9 373	17 686	10 946	16,8 %
Opetuksen tulosalue	22 826 777	23 378 642	24 895 075	25 358 061	8,5 %
Varhaiskasvatuksen tulosalue	12 743 138	13 145 696	13 830 904	14 305 783	8,8 %
Hyvinvointilautakunta	7 990	7 185	10 334	6 850	-4,7 %
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut	575 924	589 621	600 370	667 613	13,2 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	898 905	902 235	909 836	948 435	5,1 %
Elinvoimalautakunta	20 076	17 860	16 522	23 434	31,2 %
Ateria- ja puhdistuspalvelut	3 929 791	3 599 764	3 820 662	3 838 327	6,6 %
Tukipalvelut	291 841	247 104	568 138	574 651	132,6 %
Kunnallistekniikan palvelut	1 007 056	1 010 399	1 193 234	1 201 640	18,9 %
Tilapalvelut	1 110 329	1 121 939	1 280 374	1 277 006	13,8 %
Vesihuoltolaitos	748 843	742 543	900 057	840 194	13,2 %
Liikuntapalvelut	420 737	458 660	465 044	470 122	2,5 %
Elinvoimapalvelut	1 269 311	1 358 905	1 535 506	1 511 339	11,2 %
Ympäristölautakunta	9 420	7 783	9 471	8 772	12,7 %
Ympäristöpalvelut	652 535	686 560	849 994	725 976	5,7 %
Yhteensä	50 622 430	51 314 275	54 231 974	54 944 688	7,1 %
Erittely	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TP 2023	Muutos % 23/22

Palkat ja palkkiot	39 847 624	40 802 354	43 774 174	44 240 350	8,4 %
Kokouspalkkiot	221 112	192 903	228 034	195 006	1,1 %
Vakinaisten palkat	30 306 559	29 880 512	35 088 052	31 812 051	6,5 %
Tuntipalkat	1 275 937	1 330 422	1 467 675	1 573 040	18,2 %
Määräaikaisten ja sijaisten palkat	7 283 920	8 774 100	5 983 641	9 682 838	10,4 %
Erilliskorvaukset	735 227	617 463	698 933	717 002	16,1 %

Taulukko: Henkilöstömenojen kehitys 2021–2023 lautakunta-, palvelukeskus- ja tulosaluetasoilla

Opetuksen tulosalueelle hyväksyttiin kesäkuun kunnanvaltuustossa henkilöstökuluihin 1 715 000 euron talousarviomuutos. Perusteena lisääntyneisiin henkilöstömenoihin oli arvioitua suuremmat hankekustannukset, lisääntyneet sijaiskustannukset, sekä lisääntyneet määräaikaisten opettajien ja kouluohjaajien palkkakustannukset.

Talouden tasapainotus henkilöstökustannusten osalta

Henkilöstöpalveluissa seurattiin koko kunnan tasolla palkattomien vapaiden käyttöä: talkoovapaita, ensimmäisen kerran kunnallisiin sopimuksiin sisältävien lomarahavapaiden käyttöä sekä muiden palkattomien vapaiden käyttöä.

Talkoovapaita anottiin/myönnettiin vuoden 2023 aikana yhteensä 702 kalenteripäivää (v. 2022: 759 kalenteripäivää) ja lomarahavapaita yhteensä 655 päivää (vuonna 2022 522 päivää).

Talkoovapaat ja muut palkattomat vapaat 2022 ja 2023						
	Talkoovapaa 2022 työpäiviä	Talkoovapaa 2023 työpäiviä	Muu palkaton 2022 työpäiviä	Muu palkaton 2022 kalenteri- päiviä	Muu palkaton 2023 työpäiviä	Muu palkaton 2023 kalenteri- päiviä
KONSERNIPALVELUT	28	64	56	58	53	58
ELINVOIMAPALVELUT	115	134	144	146	27	32
SIVISTYSPALVELUT	416	302	2052	2374	4588	6131
INFRA- JA TUKIPALVELUT	200	202	274	305	130	168
Yhteensä	759	702	2526	2883	4798	6389

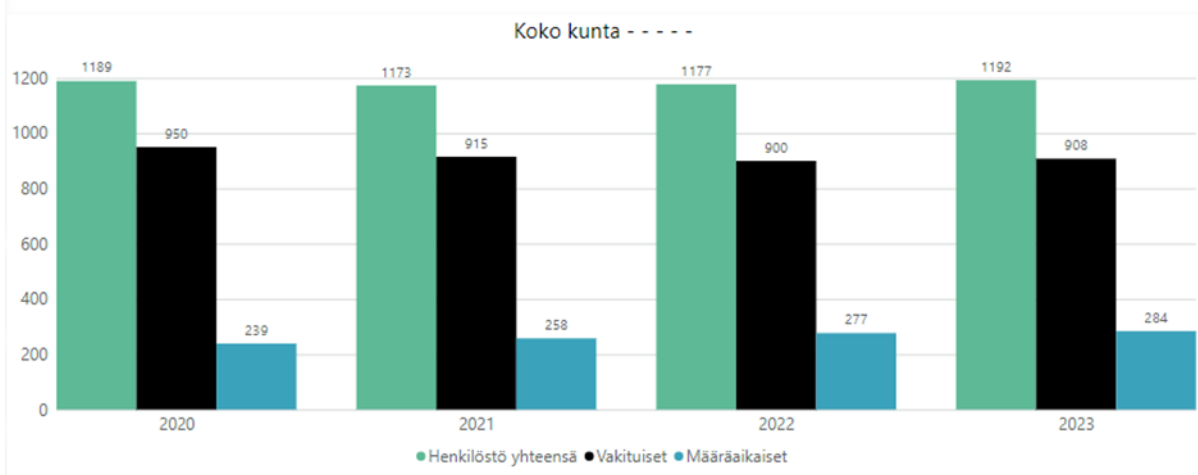
Lomarahavapaat 2022 ja 2023			
Lomarahavapaapäivät 2022	Lomarahavapaita vaihtaneiden työntekijöiden määrä 2022	Lomarahavapaapäivät 2023	Lomarahavapaita vaihtaneiden työntekijöiden määrä 2023
3	2	15	4
48	5	71	9
414	72	451	80
57	8	142	19
522	87	679	112

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnan vuosille 2022–2025 voimassa oleva strategia määritteli henkilöstötyön tavoitteeksi hyvinvoivan henkilöstön, jonka työhyvinvointi paranee, psyykkistä syistä johtuva sairauspoissaolot vähenevät ja lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymiskuluja).

Henkilöstömäärä

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2023 lopussa 1192 (v. 2022: 1177, v. 2021: 1173, v. 2020: 1189) työntekijää.

Henkilötyövuodet

Henkilötyövuoden (HTV) katsotaan kuvaavan paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa olleen henkilöstön määrää kuin pelkkä henkilöstön lukumäärä vuoden lopun tilanteessa (31.12.2023). Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi. Ylityötä tai muulla tavoin normaalin työajan ylittävää tehtyä työaikaa ei oteta laskennassa huomioon.

Osa-aikaisen työntekijän työskentely muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttia vastaavasti (esimerkiksi osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 HTV). Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työskentely suhteutetaan koko vuoden kalenteripäiviin (esim. työssä 1.3.-31.5. = 92 pv / 365 pv = 0,25 HTV).

- HTV1 = palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (työaikaprosentti/100)
- HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (työaikaprosentti/100)
Tunnusluku kertoo henkilötyövuosien määrän, josta on maksettu palkkaa vuoden 2022 aikana
- HTV3 = palveluksessa olopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * työaikaprosentti/100). HTV3 kuvaa työpanosta, kun kaikki poissaolot on huomioitu.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajien henkilöstökertomusta koskevan suosituksen mukaisesti raportointi tehdään myös HTV2-luvuilla. HTV2 kuvaa palkallisia henkilötyövuosia ja sitä käytetään suositusten mukaisesti myös sairauspoissaolojen jakajana henkilömäärän sijasta. Seuraavassa taulukossa on HTV2 ja HTV3 tunnusluvut koko kunnan sekä palvelukeskusten tasolla.

Taulukko: HTV2 ja HTV3 erot kunnan ja palvelukeskusten tasolla vuosina 2022–2023

Palvelukeskus		2023				2022			
		HTV2	HTV3	erotus htv	erotus %	HTV2	HTV3	erotus htv	erotus %
Konsernipalvelut	<i>Konsernipalvelut</i>	55,5	47,6	7,9	14,2	55,2	47,2	8,0	14,5
Sivistyspalvelut	opetuspalvelut	451,7	421,9	29,8	6,6	426,2	386,0	40,2	9,4
	varhaiskasvatuspalvelut	338,5	277,9	60,6	17,9	335,4	268,1	67,3	20,1
	muut sivistyspalvelut	20,4	16,8	3,6	17,6	32,6	26,8	5,8	17,8
	<i>Sivistyspalvelut</i>	810,6	716,6	94,0	11,6	794,2	680,8	113,4	14,3
Infra- ja tukipalvelut	ateria- ja puhdistuspalvelut	106,8	86,6	20,2	18,9	106,2	83,8	22,4	21,1
	muut infra- ja tukipalvelut	64,2	53,6	10,6	16,5	59,6	49,3	10,3	17,3
	<i>Infra- ja tukipalvelut</i>	171,0	140,2	30,8	18,0	165,8	133,1	32,7	19,7
Elinvoimapaalvelut	<i>Elinvoimapaalvelut</i>	48,0	40,5	7,5	15,6	46,7	38,0	8,7	18,6
Koko kunta yhteensä	<i>Koko kunta yhteensä</i>	1085,1	944,9	140,2	12,9	1061,9	899,1	162,8	15,3

Tunnuslukujen (HTV2 ja HTV3) erotus kertoo palkallisten poissaolojen osuuden eli maksetun työpanoksen ja tehdyn työpanoksen eron. Erotus oli vuonna 2023 koko kunnan tasolla 140,2 (v. 2022 162,8) henkilötyövuotta.

Sairauspoissaolot

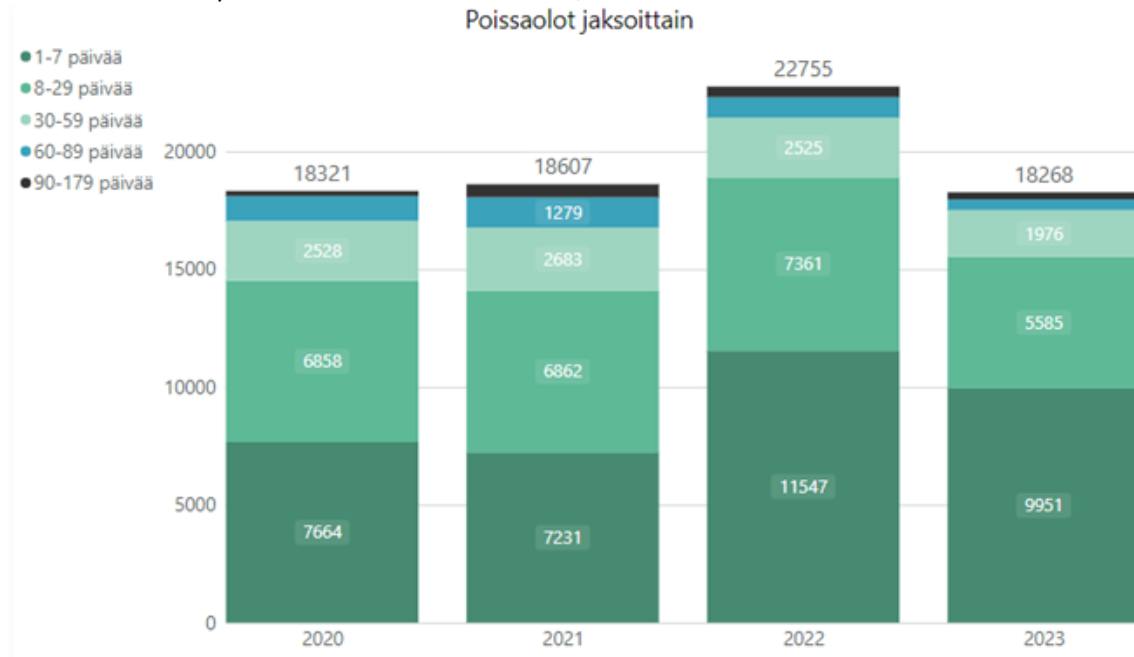
Työssä jaksavan ja viihtyvän henkilöstön yhtenä mittarina toimivat sairauspoissaolot. Kuntatyönantaja (KT) antoi uudet suositukset henkilöstökertomuksen sairauspoissaolojen raportointiin vuoden 2022 alusta alkaen. Sairauspoissaolot omasta sairaudesta johtuen raportoidaan omana kokonaisuutenaan ja työtapaturmista, työmatkataturmista ja ammattitaudeista aiheutuneet sairauspoissaolot omana kokonaisuutena. Kaikki sairauspoissaolot ilmoitetaan kalenteripäivinä. Keskimääräisiä sairauspoissaoloja raportoitaessa jakajana on käytetty HTV2 tunnuslukua työntekijämäärän sijasta.

Sairauspoissaolojen tarkempi raportointi on toteutettu kunta- ja palvelukeskustasolla, sekä niin, että

suurimmat tulosalueet on raportoitu tulosaluetasolla, pienempiä tulosalueita on yhdistetty suuremmiksi raportointialueiksi (mm. muu sivistyskeskus ja muu infra- ja tukipalvelut) yksilönsuojan takaamiseksi.

Vihdin kunnan sairauspoissaolosten määrä laski 4 487 kalenteripäivää vuoteen 2022 verrattuna (v. 2022: 22 720 kpv).

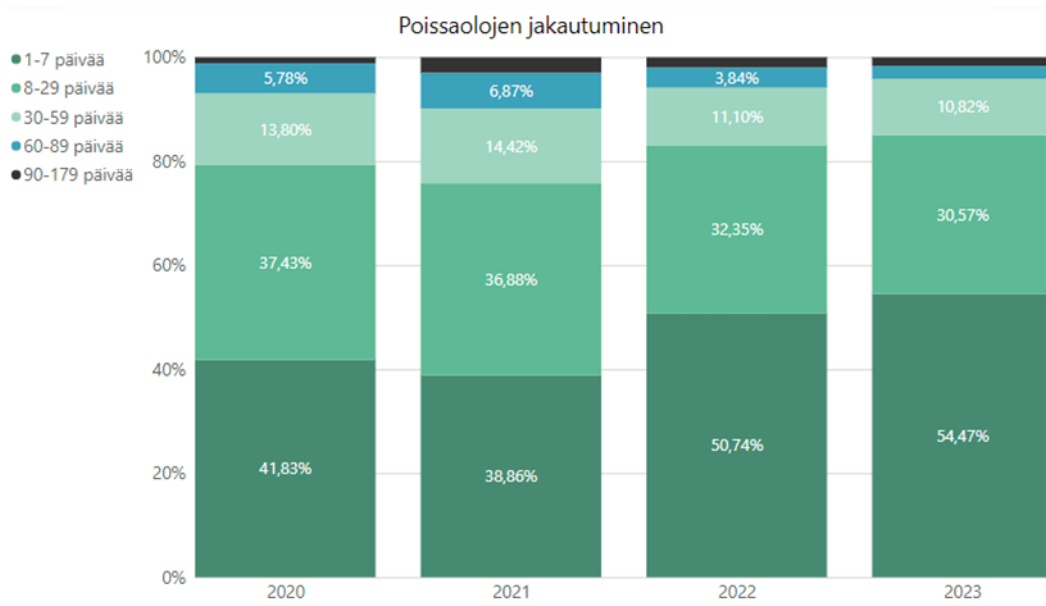
Taulukko: Sairauspoissaolot vuosina 2020–2023, koko kunta

Työkyvyttömyyden kustannuksia kuvastavat sairauspoissaolosten laskennalliset kustannukset, jotka perustuvat yleisesti käytettyyn arvioon siitä, että yksi sairauspoissaolopäivä aiheuttaa noin 350 euron kustannukset, säästyi yli 1,5 milj. euroa.

Sairauspoissaolosten kestoja tarkasteltaessa on nouseva trendi 1–7 päivää kestävien sairauspoissaolosten määrässä vuodesta 2021 alkaen.

Taulukko: Sairauspoissaolosten kestojen jakautuminen vuosina 2020–2023, koko kunta

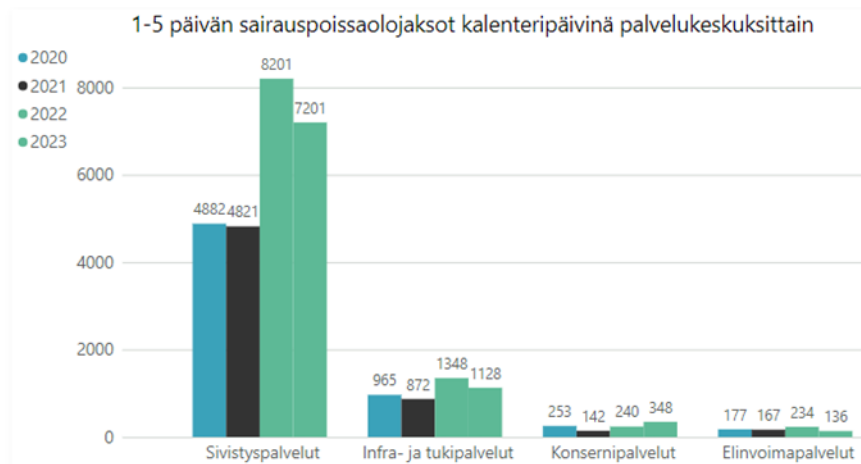
Työterveyshuollon tilastojen mukaan lääkärintodistuksen perusteella tärkeimmät havainnot kunnan henkilöstön vuoden 2023 sairauspoissaoloista olivat:

- todistuksella myönnetyt sairauspoissaolot vähenivät edellisestä vuodesta (3341 kalenteripäivää)
- eniten vähenemistä tapahtui psyykkisistä syistä johtuvissa sairauspoissaoloissa (1 638 kalenteripäivää)
- eniten sairauspoissaoloja aiheutti tuki- ja liikuntasairaudet (2 990 kalenteripäivää)

Vuoden 2020 alusta lukien Vihdissä työntekijät ovat voineet olla sairauden vuoksi poissa töistä esihenkilön luvalla enintään 5 päivää. Vihdissä on ollut käytössä automaattiset sairauspoissaolohälytykset: kun lyhyitä sairauspoissaoloja (1–5 päivää) on ollut kolme kertaa puolen vuoden tai viisi kertaa vuoden sisällä, järjestelmä lähettää työntekijälle ja esihenkilölle sähköpostiherätteen.

Tavoitteena on, että herätteen saatuaan esihenkilö ja työntekijä käyvät varhaisen tuen keskustelun, jossa pohditaan, mitä toimenpiteitä on tehtävissä työpaikalla työntekijän työkyvyn tueksi. Rajojen täyttymisen jälkeen lyhyistäkin sairauspoissaoloista täytyy työntekijän toimittaa työterveyshuollon todistus tai lääkärintodistus. Koronapandemian aikana hälytykset ovat olleet käytössä, mutta todistuksen toimitusvelvoite on ollut poissa käytöstä. Todistuksen toimitusvelvoite -käytäntö palautettiin käyttöön 1.4.2023, mutta päädyttiin lakkauttamaan 1.11.2023 alkaen niin henkilöstöltä kuin terveydenhoidolta saadun palautteen perusteella. Keskuksittain tarkasteltuna 1–5 kalenteripäivää kestävien sairauspoissaolojaksojen määrä kääntyi laskuun kaikissa keskuksissa lukuun ottamatta konsernipalveluita.

Taulukko: Lyhyet, 1–5 päivää kestäneet sairauspoissaolot palvelukeskuksittain vuosina 2020–2023

Palkalliset ja palkattomat sairauspoissaolot, 0-päivää sairastaneet

Kunnallisten sopimusten mukaan työntekijällä on täysi palkkaoikeus 60 kalenteripäivän ajan sekä 2/3 palkkaoikeus 120 kalenteripäivän ajan. Sen jälkeen sairaus on palkaton. Henkilöstöraporttisuositusten mukaisesti raportoidaan myös palkalliset ja palkattomat sairauspoissaolot sekä työntekijät, jotka eivät ole sairastaneet lainkaan tarkasteluvuoden aikana. Kunnan vakinaisesta henkilöstöstä 268 (v. 2022: 212) eli 27,10 % (v. 2022: 20,97 %) ei ollut vuoden aikana lainkaan poissa sairauden vuoksi. Sairauspoissaolopäivien laskiessa 0 päivää sairastaneiden määrä nousi edellisestä vuodesta 56 työntekijällä.

Taulukko: Palkattomat ja palkalliset sairauspoissaolot

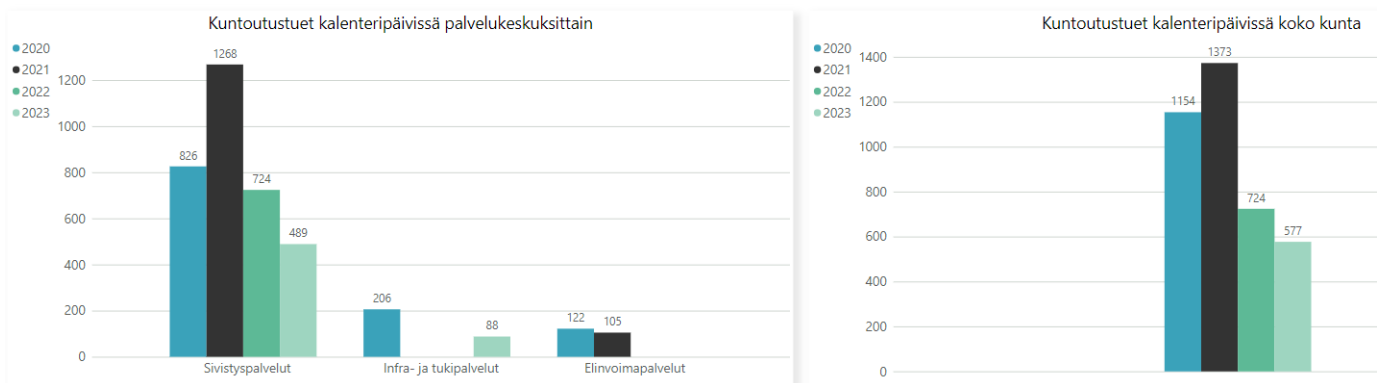
Poissaolon kesto	Palkalliset sairauspoissaolot	Palkattomat sairauspoissaolot
1-7 päivää	9856	95
8-29 päivää	5428	157
30-59 päivää	1794	182
60-89 päivää	455	
90-179 päivää	301	
180- päivää		
Yhteensä	17834	434

Sairauspoissaolot per htv keskimäärin	
Poissaolot per htv palkalliset sairauspoissaolot	
Poissaolot per htv palkattomat sairauspoissaolot	
0 päivää sairastaneiden määrä (vakituinen henkilöstö)	268
0 päivää sairastaneet, % henkilöstöstä	27,10 %

Kuntoutustuet

Kevan myöntämän (kokoaikaisen) kuntoutustuen poissaolopäivien määrä on vuodesta 2022 alkaen laskusuuntainen. Vaikka kunta tukee henkilöstön työhön paluuta omaan tai muuhun työhön pitkittyneiden sairauspoissaolojen ja/tai kuntoutustukien jälkeen, usein sairauspoissaolon/kuntoutustuen pitkittyessä, työhön paluun mahdollisuutta ei enää ole alentuneen työkyvyn takia. Vuonna 2023 kuntoutustukien syynä oli psyykkiset syyt 25 %, tuki- ja liikuntaelinsairaudet 50 % ja muut syyt 25 %.

Taulukko: Kevan myöntämät kuntoutustuet vuosina 2020–2023 palvelukeskuksissa ja koko kunnassa

Vuoden 2022 aikana sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja lyhentämiseksi pystyttiin kohdentamaan paremmin ja oikea-aikaisemmin tukitoimia reaaliaikaisen raportoinnin ansiosta. Yhteistyössä esihenkilöiden ja työterveyshuollon kanssa luotiin rakenteita, joilla psykososiaalinen kuormitus tunnistettaisiin ja kuormittunutta työntekijää pystyttäisiin tukemaan mahdollisimman varhain ja tätä toimintaa jatkettiin vuoden 2023 aikana.

Työturvallisuus

WPro-työturvallisuusjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. Työturvallisuusilmoituksia tehtiin v. 2023 yhteensä 837 kpl (v. 2022: 694), joista oli sivistyspalveluista 796 kpl, infra- ja tukipalveluista 25 kpl, elinvoimapaalveluista 9 kpl ja konsernipalveluista 7 kpl.

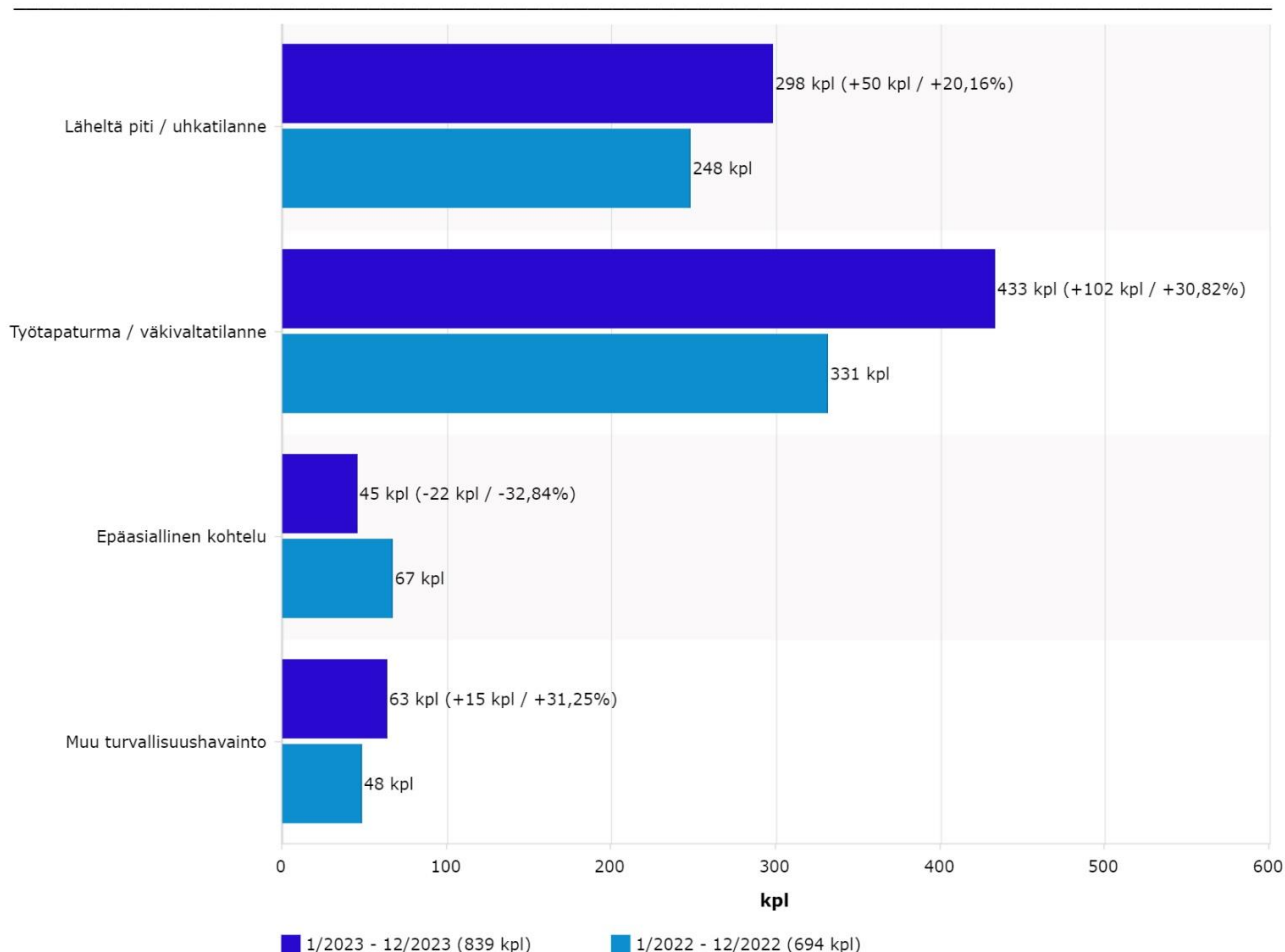
Kuntatasolla työturvallisuusilmoitusten kolme eniten vaaraa aiheuttanutta vaaratyyppiä vuonna 2023:

- väkivalta/epäasiallinen kohtelu 596 kpl (v. 2022: 468 kpl)
- äkillinen fyysinen tai psyykinen kuormittuminen 63 kpl (v. 2022: 60kpl)
- putoaminen, kaatuminen, kompastuminen, liukastuminen 63 (v. 2022: 74 kpl).

WPro-työturvallisuus

Epäasiallisen kohtelun ilmoitukset koostuvat enimmäkseen lasten tai oppilaiden aikuiseen kohdistamasta epäasiallisesta käyttäytymisestä. Tähän ilmoitusluokkaan kuuluivat myös tilanteet, joissa työntekijä koki itse tulleensa epäasiallisesti kohdelluksi – vuositasolla näitä ilmoituksia tulee yksittäisiä. Eniten ilmoituksia tekivät koulu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat, 229 kpl.

Taulukko: Järjestelmään tehdyt työturvallisuusilmoitukset vuosina 2022 ja 2023

Työhyvinvoinnin edistäminen

Vaikka työhyvinvointikokemus syntyykin pääasiassa työpaikoilla, tehtiin kunnassa vuoden aikana paljon työhyvinvointia tukevia keskitettyjä toimenpiteitä.

Työterveysyhteistyön avulla tukitoimia kohdennettiin eniten tarvitseviin ryhmiin ja yksilöihin (KIILA-kuntoutus, lyhytterapia, Ikäplus-ohjelma, varhennetut kolmikantaneuvottelut psyykkisistä syistä johtuvissa sairauspoissaoloissa). Työsuojelutoimijat olivat työyksiköiden tukena työturvallisuusriskien selvittämisessä ja ehkäisemisessä (työsuojelukäynnit työyhteisöissä, työyhteisöselvitykset, työturvallisuusilmoitusten seuranta ja raportointi eteenpäin). Henkilöstöpalveluissa päivitettiin ohjeita ja malleja yhä käytännönläheisemmiksi. Työhyvinvointikyselyn toteutuksella tuotettiin työyksiköihin tietoa työhyvinvoinnin kehittämisen tueksi ja toimenpidesuunnitelman pohjaksi.

Esihenkilöiden kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalvelujen, työsuojelun ja työterveyshuoltoyhteistyön parantamiseksi ja ajankohtaisten asioiden käsittelemiseksi kaksi kertaa vuodessa järjestettävien työhyvinvointipulssi-istuntojen muodossa.

Henkilökuntaetujen osalta jatkettiin koronavuosina käyttöön otettuja palveluita: BreakPro-taukoliikuntaohjelmaa työn tauottamiseksi ja esihenkilöiden Eduhouse-lisenssejä osaamisen kehittämiseksi verkko-oppimisympäristössä kunkin oman aikataulun ja tarpeiden mukaan. Muita henkilökuntaetuja olivat mm. ePassi, merkkipäivien viettäjien (50 v ja 60 v) ja pitkään palvelleiden (20 v, 25 v, 30 v, 35 v, 40 v) muistaminen vuoden 2021 kilpailutetulla merkkipäivälahjavalikoimalla.

Erityisen merkittävänä työhyvinvoinnin edistämiseksi koettiin osana kunnan strategian tehdyt toimenpiteet työhyvinvoinnin edistämiseksi. Vuonna 2023 käynnistettiin myös henkilöstöohjelman valmistelu ja jatkettiin pito- ja vetovoimaohjelman hyödyntämistä.

Taulukko: Henkilöstökulujen tunnuslukuja vuonna 2020–2023

HENKILÖSTÖTUNNUSLUVUT TP 2023				
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Henkilöstömenojen osuus kunnan ulk. toimintakuluista	28,8	29,2	28,7	63,7
Palkkamenojen osuus kunnan ulk. toimintakuluista	23,4	23,6	23,3	51,3
Henkilöstön koulutusmenot/työntekijä	125,24	148,53	220,20	261,26
Koulutusmenojen osuus henkilöstömenoista	0,31	0,35	0,52	0,57
Koulutusmenojen osuus palkkame noista	0,39	0,44	0,64	0,70
Tyky-toiminnan menot/työntekijä	74,59	72,57	68,64	176,07
sis. tyhy-raham käyttö ja tulot (netto)	77,09	77,79	80,71	200,80
Työterveyshuollon menot/työntekijä	406,53	486,35	463,54	503,84
työterv.huollon menot/tt netto	191,46	233,61	241,67	262,23
Henkilöstömäärä 31.12.	1190	1173	1180	1192

1.2.5. Vihdin kunnan hallinto

Luottamushenkilöorganisaatio 1.1. - 31.12.2023

KUNNANVALTUUSTO	Pj Eerikki Viljanen	I VPj 1.1. - 30.6.23 Antti Jokinen 1.7. -> Heidi Nieminen	II VPj 1.1. - 30.6.23 Pentti Pulkinen 1.7. -> Tuija Sundberg
KUNNANHALLITUS	Pj Leevi Pursiainen	I VPj Veli-Matti Laitinen	II VPj Anu Rajajärvi
TARKASTUSLAUTAKUNTA	Pj 1.1. - 30.6.23 Heidi Nieminen 1.7. -> Pentti Pulkinen	VPj Jarmo Karjala	
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Pj Anitta Siponen	VPj Pasi Salonen	
SIVISTYSLAUTAKUNTA	Pj Petteri Lindfors	VPj Terhi Mattila	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	Pj Tiina Noro	VPj 1.1. - 30.6.23 Jouko Lindfors 1.7. -> Henrik Olin	
ELINVOIMALAUTAKUNTA	Pj Petri Lehtiranta	VPj 1.1. - 30.6.23 Pasi Saario 1.7. -> Mikko Lasanen	
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Pj Kari Viherkanto	VPj Jarmo Hynnälä	

Viranhaltijaorganisaatio 1.1 - 31.12.2023

KUNNANJOHTAJA Erkki Eerola	KONSERNIPALVELUT Hallintojohtaja Noora Nordberg vs. Niina Hiltunen 16.1. - 30.4.23 Essi Piiröjärvi 2.5. 23 -> Vs. Niina Hiltunen 16.1.- 30.4.23 Essi Piiröjärvi 2.5.23 ->	KONSERNIPALVLUT Hallintojohtaja Noora Nordberg 1.1.-31.1.23 vs. Niina Hltunen 16.1.-30.4.23 Essi Piiröjärvi 2.5.23->
	ELINVOIMAPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Stähl	SOSIAALI JA TERVEYSPALVELUT Hallintojohtaja Noora Nordberg 1.1.-31.1.23 vs. Niina Hltunen 16.1.-30.4.23 Essi Piiröjärvi 2.5.23->
	ELINVOIMAPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Stähl	ELINVOIMAPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Stähl

YMPÄRISTÖPALVELUT

Elinvoimajohtaja Petra Ståhl

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuspäällikkö
Taina Vainio

OPETUS

Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki

**SIVISTYS- JA
HYVINVOINTIPALVELUT**

Sivistys- ja
hyvinvointijohtaja
Mari Haapanen

HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Mari Haapanen

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
Taneli Kolppanen

TUKIPALVELUT

Matti Kokkinen 1.1.-31.8.23
vs. Ville Könönen 15.5.-31.8.23
Ville Könönen 1.9.->

KUNNALLISTEKNIikka

Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Ermo Mattila 1.1.-17.3.23 ja
21.8.-31.12.23

INFRA- JA TUKIPALVELUT

Tekninen johtaja
Matti Kokkinen
1.1.-31.8.23
vs. Ville Könönen
15.5.-31.8.23
Ville Könönen
1.9.->

TILAPALVELU

Tilapäällikkö Anna-Maria Kivikangas

ATERIA JA PUHDISTUS

Ruokapalvelupäällikkö
Tuija Wickström 1.1. - 31.12.23
vs. Satu Rautamäki 1.7.-31.12.23

VESILAITOS

Vesilaitoksen johtaja Krista Viitasalo

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Kuntalain 125 §:n mukaisesti valtuusto päättää vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Tilivelvollisella tarkoitetaan toimielimen jäseniä ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita (Kuntalaki §125). Tilivelvollisia ovat siten kaikki hallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat.

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki, 410/2015 § 121).

Valtuusto on päättänyt tilivelvollisten luettelosta 27.9.2021 § 79. Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavien toimielinten jäsenet ja esittelijät: kunnanhallitus, keskusvaalilautakunta, sivistyslautakunta, hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta, ympäristölautakunta ja sen jaostot sekä seuraavat johtavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintopäällikkö, hallintopäällikkö, elinvoimajohtaja, johtava rakennustarkastaja, ympäristöpäällikkö, liikuntapäällikkö, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museotoimenjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö, nuorisopäällikkö, tekninen johtaja, vesilaitoksen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, tilapäällikkö sekä ruokapalvelupäällikkö.

Organisaatorakenne 1.1. - 31.12.2023

TOIMIELIN	TULOSALUE
Keskusvaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	
Kunnanvaltuusto	
Kunnanhallitus	Konsernipalvelut Sosiaali- ja terveyspalvelut
Sivistyslautakunta	Opetus Varhaiskasvatus
Hyvinvointilautakunta	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut
Elinvoimalautakunta	Elinvoimapalvelut Liikuntapalvelut Tukipalvelut Kunnallistekniset palvelut Tilapalvelun taseyksikkö Vihdin Vesi Ateria ja puhdistus
Ympäristölautakunta	Ympäristöpalvelut

1.2.6. Vihdin kunnan yleinen kehitys

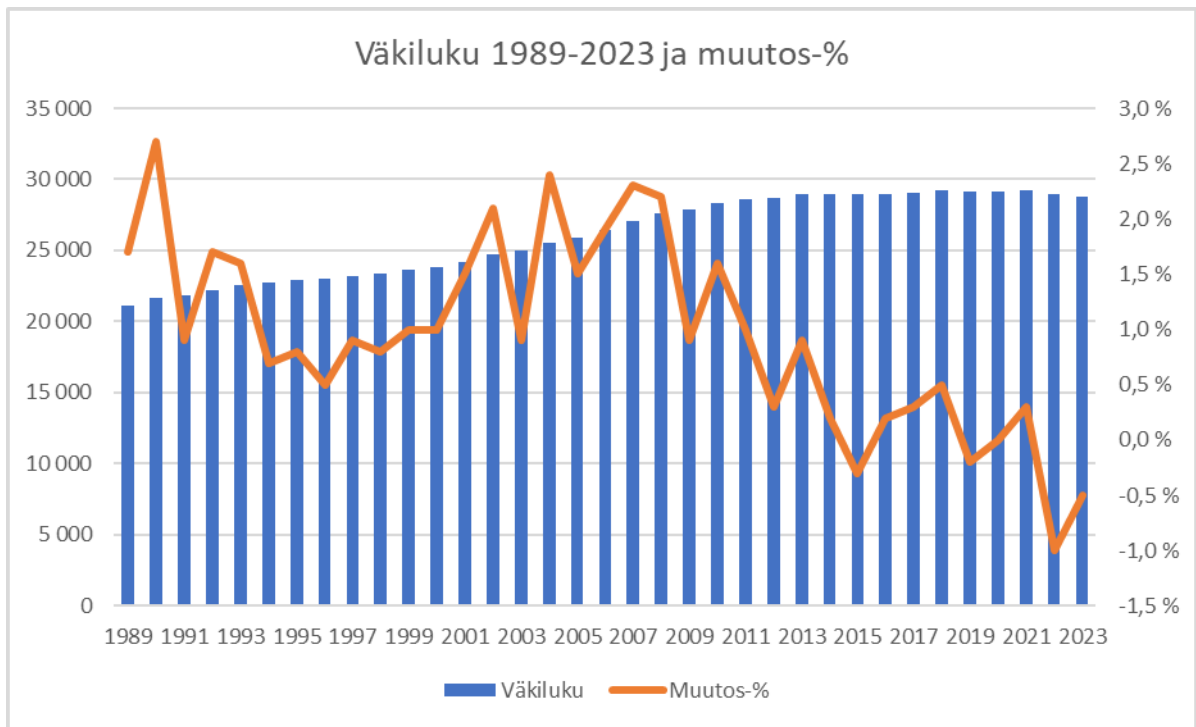
ASUKASLUVUN KEHITYS

Ennakkotieto Vihdin kunnan asukasluvun tilanteesta 31.12.2023 on 28 812 asukasta. Syntyvyys oli suurempi kuin kuolleisuus, joka tarkoittaa, että luonnollinen väestönlisäys oli positiivinen 8 asukkaalla. Kuntien välisessä nettomuutossa Vihti jäi tappiolle 218 asukkaalla. Nettomaahanmuutto oli positiivinen 111 asukkaalla. Näin ollen kokonaismuutos vuodelta 2023 oli negatiivinen 101 asukkaalla. Nettomuutossa Vihdin asukasluku on jatkanut vuoden 2022 tasolla, jolloin nettomuutto merkittävästi painui negatiiviseksi. Poismuuton perusteella lapsiperheissä on tapahtunut vähentymistä Vihdin kunnassa vuonna 2023. Poismuuttoa on ollut niin kyliltä kuin Nummelan alueelta. Luonnollinen väestönlisäykselle ei kuitenkaan ole nähtävissä merkittävää muutosta, vaikka vuosi 2021 ja 2023 olivat positiivisia moneen vuoteen. Vihti ikääntyy voimakkaasti, jolloin myös kuolleisuus tulee olemaan korkeampaa. Syntyvyyden trendi on ollut koko 2000-luvun laskemaan päin. Maahanmuutto on ainoa missä väkimäärä lisääntyy, mutta suhteutettuna KUUMA-seutuun ja pääkaupunkiseutuun, maahanmuutto on Vihdissä vähäistä. Arvion mukaan Vihdissä on kuitenkin patoutunutta kysyntää. Muun muassa tonttitarjonnan osalta ollut vilkasta kyselyä, kun uusia vapaita asuinalueita on vapautunut.

VIHDIN VUODEN 2023 VÄKILUVUN KEHITYS KUUKAUSITTAIN

Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2022-01	15	25	-10	12	5	10	28 923
2022-02	22	18	4	-3	1	1	28 924
2022-03	15	19	-4	-6	14	5	28 929
2022-04	20	17	3	43	15	61	28 990
2022-05	16	15	1	-14	12	-4	28 986
2022-06	23	15	8	-13	15	11	28 997
2022-07	24	13	11	-25	11	-3	28 994
2022-08	14	15	-1	-110	11	-100	28 894
2022-09	27	19	8	-28	12	-8	28 886
2022-10	14	18	-4	-28	5	-4	28 882
2022-11	14	22	-8	-4	5	-32	28 850
2022-12	15	15	0	-31	5	-38	28 812
Yhteensä	219	211	8	-218	111	-101	28 812

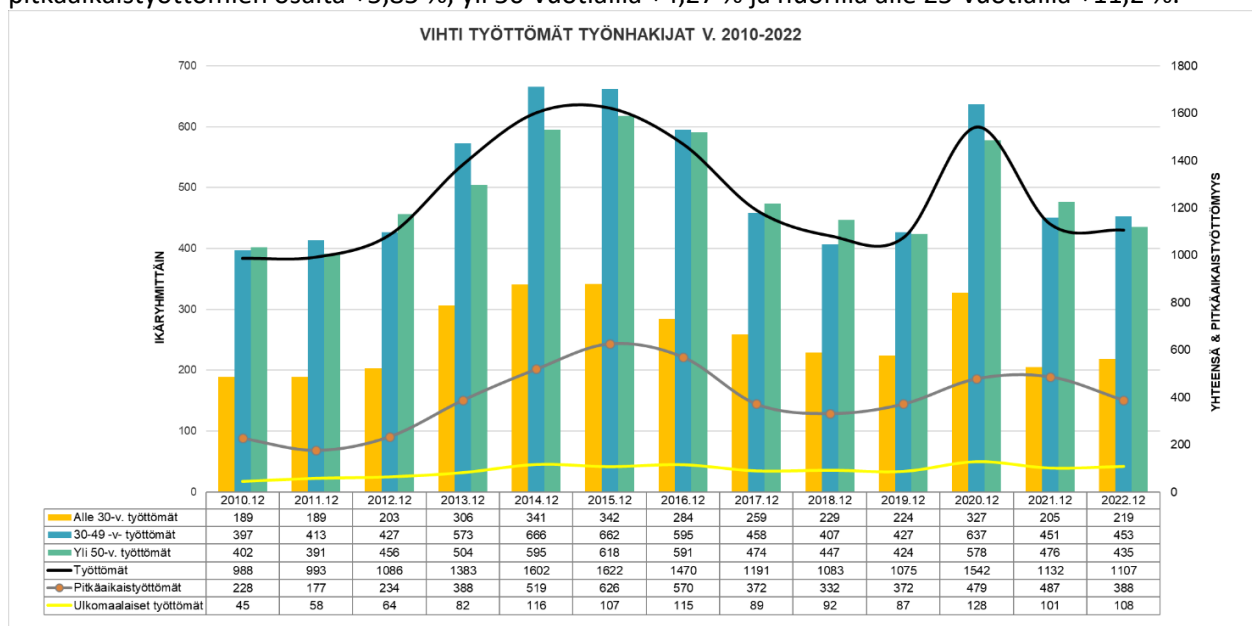
Historiallisesti Vihdin kunnan asukasluvun kehitys on ollut voimakasta 1990-luvulta lähtien aina 2010-luvulle asti. Vuodesta 2012 asukaslukekehitys on ollut alle prosentin kasvussa. Viime vuosina kasvu on ollut alle 0,5 prosentin kasvussa. Viimeksi tappiollinen vuosi ennen 2022 vuotta on ollut vuonna 2019, jolloin väkimäärä väheni 0,18 % eli 53 asukkaalla. Kuntastrategiassa on tavoitteena, että strategiakauden lopussa väkiluku olisi yli 30 000 asukasta. Tämä tarkoittaa nykyisellä vuoden 2023 väkimäärällä yli kahden prosentin kasvutahtia per vuosi, että voidaan saavuttaa kuntastrategiassa asetettu väestötavoite.

TYÖLLISYYSASIOIDEN KEHITYS

Työvoimaa kunnassa oli joulukuussa 14 545 henkilöä (14 563 hlöä v.2022), joista työttömänä työnhakijana 1 225 henkilöä (1 130 hlöä v. 2022). Vihdin työvoiman määrä laski vuoden aikana 0,12 % Työttömyysaste oli joulukuussa 8,4 %, joka oli 2,4 prosenttia alempi kuin Uudenmaan ELY-keskuksen alueella ja 2,8 prosenttia alempi kuin koko Suomessa.

Vihdissä työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömiä joulukuussa 398 henkilöä (376 hlöä v.2022) ja nuoria alle 30-vuotiaita 243 henkilöä (224 hlöä v.2022). Työttömyys on noussut vuoden aikana pitkäaikaistyöttömien osalta +5,85 %, yli 50-vuotiailla +4,27 % ja nuorilla alle 25-vuotiailla +11,2 %.

Taulukko 1. Vihtiläiset työttömät työnhakijat joulukuun lopussa v. 2010 alkaen (TEM)

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset

Työttömän työnhakijan toimeentulona voi olla ansiosidonnainen tai peruspäiväraha, Kelan työmarkkinatuki sekä työttömyyden pitkittyessä työmarkkinatuki, josta kunta maksaa 50- tai 70-prosenttia.

Työmarkkinatukea on tällöin maksettu vähintään 300 päivää.

Vihtiläisiä työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita vuonna 2023 oli yhteensä 398 henkilöä (552 v.2022). Työmarkkinatuen kuntaosuus nousi +1,21 % vuoden aikana 1,67 miljoonaan euroon (1,65 milj. euroa v. 2022).

Työllistäminen

Työllisyyspalvelut tuottivat vuonna 2023 työllistymistä edistäviä palveluita vihtiläisille alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneille kuntalaisille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen muodossa.

Lisäksi palkkatukityöllistämällä toteutetaan lakisääteistä velvoitetta työllistää 57–59 vuotta täyttänyt työtön työnhakija 6 kuukauden määräajaksi.

Yrityksille ja yhdistyksille on tarjolla työllistämiskannustimia työmarkkinatuen saajien työllistämiseen.

Keväällä 2023 Vihdin kunnassa toimi Työvoimala BOOST-työllisyyspoliittinen hanke, jonka tarkoituksena on työttömyyden katkaiseminen valmennuksen ja tuen antaminen sekä työnhaun boostaus vihtiläisille työttömille työnhakijoille. Hanke on Uudenmaan TE-toimiston osarahoittama.

Työllisyyspalveluiden tarkoituksena on rajoittaa työmarkkinatukikustannuksien nousua ja tarjota vihtiläisille työttömille työnhakijoille mahdollisuutta palata työelämään tai hakeutua koulutukseen työkokemuksen, työvalmennuksen ja rutiinien tuoman itseluottamuksen sekä tulevaisuuden näkymien kehittymisen avulla. Hanke päättyi Vihdin kunnassa toukokuussa 2023.

Vuoden 2023 kesäkuussa Vihdin kunnassa alkoi Navigaattori-hanke, joka on vuoden 2025 loppuun saakka kestävä yhteishanke Lohjan kaupungin ja koulutuskuntayhtymä Luksian kanssa. Navigaattori-hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja TE-palveluiden kuntaan siirtymisen helpottamiseksi ja edistää erityisesti nuorten, maahanmuuttajien ja osatyökykyisten työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Yhtenä tavoitteena on olla etsimässä ratkaisuja alueelliseen kohtaanto-ongelmaan muun muassa oppilaitosyhteistyöllä ja joustavilla palveluilla. Hanke on osittain ESR-rahoitteinen.

Työllistämistoimilla pyritään yksilö- ja ryhmätoimintana edistää hyvinvointia ja toimintakykyä, jolla on koettu olevan yhteys työllistymismahdollisuuksien parantumiseen. Työllistämistoimien kohdistamisella työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saajiin hillitään kunnalle kohdistuvia kustannuksia.

Työllistämistä edistäviä palveluja tuotettiin vuonna 2023 kunnan omana palveluna Nuorten Työpajalla, Remonttipartiossa ja Kierrätyskeskuksessa, Työvoimala BOOST-hankkeessa sekä Navigaattori-hankkeessa. Vihdin Kierrätyskeskustoiminta päätettiin lopettaa vuoden 2023 loppuun. Velvoitettytyöllistäminen järjestetään Henkilöstöpalvelujen kautta.

Asiakkaita Vihdin Työllisyyspalveluissa vuonna 2023 on ollut yhteensä arviolta 56 henkilöä (158 v.2022).

Työvoimalan palveluihin on osallistunut yhteensä 38 (74 hlöä v. 2022) eri henkilöä, joista palkkatuetussa määräaikaisessa työsuhteessa on ollut 25 henkilöä (42), työkokeilussa 13 henkilöä (29).

Nuorten Työpajalla oli kirjoilla yhteensä 19 nuorta (41 v. 2022).

Remonttipartiossa on työkokeilijoita ollut noin 10 henkilöä (10).

Työvoima BOOST -työllisyyspoliittisessa hankkeessa asiakkaita on ollut yhteensä 61 henkilöä.

ELINKEINOASIOIDEN KEHITYS

Vihdin elinkeinoelämän kehittyminen oli positiivista koko vuoden ajan. Vihdin työttömyysaste oli joulukuussa 8,4 %. Kasvua on hidastanut osaavan työvoiman saatavuuden haasteet. Kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen, työnhakijoiden osaamistason nostamiseen ja omistajanvaihdoistilanteessa olevien yrittäjien auttamiseen liittyvä Navigaattori ESR -hanke käynnistyi kesällä. Hankkeessa ovat mukana Vihdin kunta, Lohjan kaupunki ja Luksia. Hankkeen kautta rakennetaan myös palveluita ja toimintamalleja vuoden 2025 alussa käynnistävään TE25 -uudistukseen.

Uusien yrityksiä vuonna 2023 perustettiin yhteensä 200 kpl ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 94 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 195 kpl. Konkurssiin päätyi vuoden aikana vain 10 vihtiläistä yritystä.

Uusien yrityksiä vuonna 2023 perustettiin yhteensä 200 kappaletta ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 94 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 195 kpl. Konkurssiin päätyi vuoden aikana vain 10 vihtiläistä yritystä.

Yrittäjien kohtaamista yrittäjältojen muodossa jatkettiin vuoden 2023 aikana. Vihdin kunnan yrittäjältoihin toukokuussa ja syyskuussa osallistui yhteensä n. 190 vihtiläistä yrittäjää.

Vihdin kunta tarjosi syyskuun lopulla ensimmäistä kertaa vihtiläisille yrittäjille Nodic Business Forum -seminaarin striimattuna. Paikalla oli kahden päivän aikana n. 50 yrittäjää. Saadun palautteen ansiosta NBF:n vuoden 2024 tapahtuma tullaan striimaamaan maksutta vihtiläisille yrittäjille.

Vihti on ollut aktiivinen myös KUUMA -kunta yhteistyössä. Yhteistyön ytimessä on ollut mm. Helsinki Ring of Industry -hanke, jonka aikana on kehitetty ja laadittu markkinointiviestintämateriaalia kansainvälisiä investoijia varten. Hankkeen kautta on avattu yhteinen www -sivusto nimeltään helsinkiringofindustry.com, jossa on kootusti esillä KUUMA -kuntien työpaikka-alueet ja perustiedot mm. investointeihin liittyen.

Uudet Etelä-Nummelan (Rostin yrityspuisto) ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden kaavat vahvistettiin valtuustossa vuoden 2022 alussa. Pitkään jatkuneet neuvottelut Microsoftin uuden datakeskuksen sijoittumisesta saatiin päätökseen ja Microsoftin kolmas datakeskus tulee sijoittumaan Rostin yrityspuiston alueelle. Tämä on Vihdin kunnassa suurin yritysinvestointi koko sen historiassa. Rostin yrityspuistoalue on herättänyt kiinnostusta myös muiden yritysten taholta. Näiden osalta neuvottelut ovat jatkuneet vuoden 2023 aikana.

1.2.7. Ympäristö- ja ilmastotekijät

Laadukas ja luonnonläheinen elinympäristö on Vihdin keskeinen vetovoimatekijä. Tämä on nostettu keskeisesti esille myös kunnan strategiassa. Luonnonläheisen ympäristön ja asumisviihtyisyyden säilyttäminen on tärkeää kunnan asukaskehityksen ja kunnan maineen kannalta. Ratkaisuihin ja kehitystyöhön vaikuttaa ympäristötekijät kuten alueellisesti merkittävät pohjavesivarannot ja maailmanlaajuisesti vaikuttava ilmastomuutos sekä luonnon monimuotoisuuden huomioiminen.

Vihdin kunta on sitoutunut ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Vihdin ilmastotyö perustuu eurooppalaisten kaupunginjohtajien ilmastositoumuuteen (Covenant of Mayors) sekä sopimuksen velvoittamana tehtyyn kestävästä energian ja ilmastotoimenpidesuunnitelmaan (SECAP), joka on hyväksytty kunnanhallituksessa 20.1.2020.

Covenant of Mayors -sopimuksen myötä Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia päästöjään 50 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 1990 päästöt olivat 5,7 t CO₂-ekv per asukas ja vuonna 2022 päästöt olivat alustavan arvion mukaan 5,2 t CO₂-ekv per asukas. Vuoden 2022 vahvistetut päästötiedot saadaan keväällä 2024 ja samalla myös arvio vuoden 2023 päästötiedosta. Vihdin päästövähennysohjeen mukaan päästöjen tulisi olla 2,7 t CO₂-ekv per asukas vuoteen 2030 mennessä.

Vuoden 2022 lopulla valmistui kustannustehokkaan ilmastotyön rakennusohje kuntien ilmastotyön tueksi ohje, jota on laajasti jaettu myös muiden kuntien käyttöön. Vuonna 2023 ilmastoviestintää on suunnattu kunnan henkilöstölle, asukkaille ja yrityksille. Päätäjiä on sitoutettu ilmastotyön tavoitteisiin Vihdin ilmastostrategiatyöryhmän kautta sekä viestinnällä. Kesällä 2023 Vihti on osallistunut CO₂-pudottajat kampanjaan, jonka tavoitteena on tehdä ilmastotyötä näkyväksi ja saada tietoa käytännön teoista, joilla jokainen kuntalainen voi vaikuttaa ilmastoposiitiivisesti. Kampanja kesti vuoden 2023 syyskuun puoleen väliin.

Kunnan ohjaavia ilmastotoimenpiteitä on edistetty vuonna 2023 kaavoituksen ja ilmastoviestinnän keinoin. Kaavoituksella on merkittävä pitkä aikavälin vaikutus vihtiläisten ilmastokestävän elämän mahdollisuuksiin. Vihdin kunnan strategisessa yleiskaavassa on huomioitu ilmastomuutoksen hillintää edistävät painotukset yhdyskuntarakenteen suunnittelussa.

Merkittävimmit suoritetut päästövähennykset ovat saavutettavissa kunnan kiinteistöjen energiatehokkuustoimilla ja lämmitystapamuutoksilla. Vuonna 2023 Metsäpolun päiväkodin ja Kuntalan rakennuksen (jossa toimii myös museo) lämmitystavan muuttaminen maalämmöksi kilpailutettiin ja maalämmön asennustyöt aloitettiin syysyllä 2023. Töiden on määrä valmistua vuoden 2024 alkupuoliskolla. Kirkonkylän tilapäisen lämpölaitoksen korvaavan ratkaisun kartoitustyötä on edistetty vuonna 2023 siten, että tavoitteena on löytää vähäpäästöinen lämmitystapa. Sekä katuvalaistuksen että kiinteistöjen valaistusta on uudistettu vaiheittain hyödyntäen energiatehokasta LED-valaistusta. Lisäksi kierrätysmahdollisuuksia kunnan kiinteistöissä on parannettu.

Kunnallistekniikan hankkeissa on vuonna 2023 hyödynnetty kiertotalouden ratkaisuja, joilla rakennus- ja purkuhankkeiden ilmastovaikutusta voidaan pienentää merkittävästi. Esimerkiksi purkuhankkeiden betonimursketta ja rakennushankkeiden kaivumassoja on hyödynnetty mahdollisuuksien mukaan katurakenteissa. Kunta on linjannut oman kuljetuskalustonsa osalta tavoitteeksi asteittaisen siirtymisen sähköautoihin.

Vuonna 2022 lopulla on tehty päätös vakituisen ilmastokoordinaattorin palkkaamisesta yhdessä Kirkkonummen kanssa. Vakituinen ilmastokoordinaattori on työllään edistänyt ilmastosioiden aktiivista ja pitkäjänteistä edistämistyötä. Lisäksi vuoden 2023 talousarvioon on laadittu Vihdin kunnan ensimmäinen

ilmastobudjetti, joka kytkee ilmastotyön selkeämmin ja läpinäkyvämmiin kunnan talouden suunnitteluun ja vuosisuunnitteluun.

Vihdin kunnan tavoite vuodelle 2023, oli laatia LUMO-ohjelma, jolla edistetään luonnon monimuotoisuuden säilymistä turvaamista Vihdissä. Vuonna 2023 ohjelmasta on pidetty aloitusseminaari, kuntakysely, sidosryhmäpalavereita, työpaja ja kansikuvakilpailu. Lisäksi on pidetty työpaja päättäjille ja avoin seminaarilla LUMO-ohjelman luonnosvaiheesta. Ohjelma on nähtävillä ja lausunnoilla tammikuun 2024 loppuun, jonka jälkeen se viedään ympäristölautakuntaan, hallitukseen ja lopulta valtuustoon hyväksyttäväksi. Vihdin kunnanvaltuusto on myös tehnyt päätöksen luontoviisaat kunnat foorumiin liittymisestä vuonna 2023.

Ympäristövalvonnassa on toteutettu vuoden 2023 valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia. Lisäksi kaikki kunnan pienpuhdistamot on otettu valvontaan. Enäjärven alueen asukkaiden jätevesijärjestelmiä on tarkastettu järjestelmällisesti. Enäjärven tehokalastuksesta on saatu jo ensimmäisenä vuonna merkittäviä tuloksia aikaisiksi jopa Euroopan tasolla katsottuna. Vieraslajiasioita on edistetty mm. soolotalkoiden ja lammaslaidunnan avulla. Biojätteen keräysvelvoitteista on informoitu aktiivisesti kuntalaisille.

Vihdissä pohjavesialueet sijaitsevat pääosin lähellä asutusta. Vihdin talousvesi on pohjavettä, pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi pohjavesien suojelu vaikuttaa teollisuuden, kaupallisten palvelujen ja asutuksen sijoittumiseen. Liikenne on merkittävä pohjaveden pilaantumisen riskitekijä etenkin Nummelanharjun pohjavesialueella. Pohjaveden suojaukset valtatie 25:n alueella ovat edelleen puutteelliset. Nykyinen vedenhankinnan tilanne aiheuttaa merkittäviä kustannusriskejä sekä vedenjakelun riskejä kunnalle. Vihdin Vesi on tehnyt pohjavesitutkimuksia Tervalammen ja Kuonjoennummen pohjavesialueilla vedenhankinnan varmistamiseksi tulevaisuudessa. Molempien alueiden tutkimukset valmistuivat kesäkuussa. Tehtyjen tutkimusten perusteella Tervalammen pohjavesialueelle asennetaan loppuvuoden 2023 aikana pohjavesiputkia tarkempia selvityksiä varten. Kuonjoennummen alueella jatkotutkimukset käynnistetään myöhemmin vuosina. Kunnan väestönkasvuennusteet saattavat edellyttää tulevana vuosina vedenhankintaselvityksiä myös Vihdin kunnan ulkopuolelta.

Kunta vastaa pohjaveden suojelun valvonnasta yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Kunta osallistuu myös pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laadintaan. Kunnan viranhaltijoista ja Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijoista koostuva pohjavesityöryhmä kokoontui vuonna 2023 kaksi kertaa. Säännöllisen pohjavesiyhteistyön tarkoitus on lisätä viranhaltijoiden pohjavesitietoutta ja käsitellä kulloinkin ajankohtaisia pohjavesiin liittyviä asioita.

Nummelan puhdistamon muutoslupapäätös saatiin 17.12.2019 ja puhdistamon lupapäätöksessä edellytetään, että käsiteltyjen jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön tulee lopettaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Nummelan uuden puhdistamon esisuunnitelma valmistui vuoden 2022 aikana ja ympäristölupahakemus jätettiin 13.3.2023. Etelä-Suomen Aluehallintovirasto antoi ympäristölupapäätöksen 11.3.2020 Vihdin kirkonkylän puhdistamolle. Ympäristöluvassa määrätään, että jätevedenpuhdistamon toimintaa on tehostettava vuoden 2025 loppuun mennessä puhdistamalla tehtävillä toimenpiteillä siten, että vuoden 2026 alusta alkaen ammoniumtyyppiä koskevat raja-arvot saavutetaan ympärivuotisesti. Kirkonkylän puhdistamolle on laadittu saneerauksen esisuunnitelma, jolla voidaan saavuttaa kiristytävät lupaehtot.

1.2.8. Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Toimintakertomuksessa on annettava myös tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta, sekä ihmisoikeusasioista. Vihdin kunnalla on käytössä sidonnaisuusrekisteri luottamushenkilöille

ja johtaville viranhaltijoille (läpinäkyvyyden lisäys). Tiedottamisella, sisäisillä ohjeilla, sisäisen valvonnan ohjeistuksilla, sekä henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutuksella vaikutetaan siihen, että toiminnassa tunnustetaan korruptioon, lahjontaan ja ihmisoikeusasioihin liittyvät epäasiallisuudet. Läpinäkyvyyden ja sitä kautta korruption sekä lahjonnan vastaisen toiminnan edistämiseksi, on esimerkiksi tilinpäätösraportointia laajennettu. Toiminnassa harmaan talouden torjuntaan on kiinnitetty huomiota seuraavasti: toiminnassa noudatetaan lakien, hallintosäännön ja toimintasäännön määräyksiä, hankinnat perustuvat kilpailutukseen niiltä osin kuin ohjeistukset edellyttävät ja muutoinkin hankinnoissa noudatetaan sisäisiä ohjeistuksia. Lisäksi urakoiden kilpailutuksessa varmistetaan, että yritys (mukaan lukien aliurakoitsijat), jonka kanssa sopimus solmitaan, on täyttänyt yhteiskunnalliset velvoitteensa ennen sopimuksen solmimista. Läpinäkyvyyden lisäämiseksi päätökset hintavertailuineen on päätöksenteon jälkeen luettavissa netistä. Viranhaltijapäätökset ovat pääosin luettavissa kunnan nettisivuilta. Riskienhallinnan näkökulmaa on lisätty osavuosikatsaukseen ja talousarvioon.

1.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla ja johtokunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Kunnanvaltuuston 29.9.2022 § 50 hyväksymän viimeisimmän muutetun hallintosäännön 8 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa keskuksensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta.

Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiossa ja kaikkia esimiesasemassa olevia. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kuntamme kaikissa hallintokunnissa. Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tehtävänä on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Viimeisin kokonaisvaltainen riskikartoitus on tehty vuonna 2010 osana sisäisen valvonnan ohjeen päivitystä. Organisaatiossa on tunnistettu riskikartoituksen päivityksen tarve sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kirkastamista. Talousarvion laadintavaiheessa toimielimittäin on nostettu toimielimen toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä ja näiden hallintakeinoja, mutta riskien arvioinnissa on tunnistettu, ettei riskiarviointi ole poikkihallinnollista ja syvempi ulottuvuus puuttuu mm. strategisten ja toiminnallisten sekä sisäisten ja ulkopuolisten riskien tunnistamiseen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kehittämistä on tehty kunnassa vuoden 2022–2023 aikana ja tarkoituksena on vuoden 2024 aikana päivittää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje. Osana vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano ohjetta, Vihdin kunnanhallitus on määrännyt 15.1.2024 § 8 palvelukeskukset tekemään riskikartoituksen, jonka tulokset tulee esitellä syyskuun talouskatsauksen yhteydessä.

1.3.1. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen selonteko perustuu toimielimien tilinpäätöksen yhteydessä käsittelemiin kyselylomakkeisiin, joissa tilivelvolliset ovat antaneet arviot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta. Kyselylomakkeella pyydettiin arvioimaan seuraavia sisäisen valvonnan osa-alueita asteikolla 1 -5 (5=onnistunut kiitettävästi, 4=onnistunut hyvin, 3=onnistunut tyydyttävästi, 2=onnistunut huonosti ja 1=onnistunut erittäin huonosti).

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus
- Riskienhallinnan järjestäminen
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta
- Sopimustoiminta
- Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on arviointien perusteella onnistunut tyydyttävästi 3,667 (vuonna 2022: 4,333). Yleisesti noudatetaan toimialojen yleisiä ja erityislakeja, määräyksiä ja hallinnon vahvistamia ohjeita ja säännöksiä hyvän hallintotavan mukaisesti. Hankintalainsäädäntöosaamisessa ja siihen liittyvissä päätöksenteossa on kehitettävää. Toimialojen johtoryhmien kautta tulisi huolehtia, että hankinnat tehdään hankintamenettelyn vaatimusten mukaisesti ja hankinnat ovat julkisia. Kunnalle on periytynyt Karviaisen ajoilta kaksi oikeustapausta, joissa käsittely on yhä kesken. Vuoden 2023 aikana tietosuojavaltuutettu on tehnyt selvitystä tietosuojaloukkauksista kunnan toiminnassa. Tapaukset ovat liittyneet inhimillisiin erehdyksiin viranomastoiminnassa sekä kunnan toiminnasta riippumattomiin kolmannen osapuolen tekemiin menettelyihin. Tietosuojan ja tietoturvan osalta kunnassa on noudatettu aktiivista ja täsmällistä toimintatapaa. Tietoturvan osalta ollaan jonkin verran jääty nykykehityksestä. Olemassa oleva riski on huomioitu ja sen eteen on suunniteltu toimenpiteitä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus on arviointien perusteella onnistunut tyydyttävästi 3,833 (vuonna 2022: 4,166). Käyttötalouden ja investointien osalta toimielimet ovat pääosin pysyneet kunnanvaltuuston päättämän muutetun talousarvion hyväksymissä rajoissa. Poikkeamia oli sivistyslautakunnan alaisessa toimielimessä käyttötalouden osalta ja investointien osalta elinvoimalautakunnan sekä kunnanhallituksen alaisessa investoinneista. Yliykset on käsitelty valtuustossa. Talousalueiden osalta tapahtui myös ylityksiä, jotka on avattu tilinpäätöksessä 2023. Vuoden 2023 talousarviossa toiminnan tavoitteet on suoraan johdettu strategiasta ja ne ovat keskenään aikaisempaa paremmin vertailukelpoisia. Kunnan tavoitteita talousarviovuodelta saavutettiin osittain. Vuoden aikana talouden raportointia ja ennusteita on käyty läpi kunnanhallituksen ja valtuuston kanssa osavuosisikatsauksien yhteydessä. Loppuvuonna tehtiin uusittu sopimus kunnan tiedolla johtamisen työkalusta, mikä mahdollistaa kunnan tiedolla johtamisen kehittämisen pitkällä aikajänteellä aiempaa paremmin.

Riskienhallinnan järjestäminen on arvioinnin perusteella tyydyttävällä tasolla 3,500 (vuonna 2022: 3,833). Arvioinneissa kunnan riskienkartoitus, -hallinta sekä – seuranta on koettu puutteelliseksi vuonna 2023 aikaisempien vuosien tavoin. Kunnan tulisi uudistaa harjoittamaansa riskienhallintaa ja luoda säännönmukainen toimintatapa riskienhallinnan parantamiseksi. Vihdin edellisestä laajemmasta riskikartoituksesta on 13 vuotta. Riskienhallinnan päivittämistä on suunniteltu vuoden 2023 aikana ja tavoitteena on tehdä siihen liittyviä merkittävämpiä päivityksiä suunnitelmallisesti vuoden 2024 aikana. Talousarvion yhteydessä on ollut mukana lyhyt riskiarvio. Käytännössä riskien hallinta on osa jokapäiväistä arjen toimintaa. Riskienhallintaan toivotaan yhtenäistä selkeyttämistä laskutuksen, palkkojen tarkastelun sekä sopimushallinnan osalta. Huomattavaa riskipotentiaalia on havaittu vuoden 2023 aikana myös osaavan työvoiman saatavuudessa elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen alaisissa toiminnoissa. Työsuojelun riskienhallinta on koettu toimivaksi.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta on arviointien perusteella onnistunut hyvällä tasolla 4,333 (vuonna 2022: 4,500). Kunnan omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvontaan liittyen ei ole toteutunut poikkeamia – menetyksiä, arvon alennuksia tai korvauksia vuoden 2023 aikana. Hankintalainsäädäntöosaamisessa ja siihen liittyvissä päätöksenteossa on kehitettävää. Toimialojen johtoryhmien kautta tulisi huolehtia, että hankinnat tehdään hankintamenettelyn vaatimusten mukaisesti ja hankinnat ovat julkisia. Kunnan toiminnassa arvoltaan merkityksellisen irtaimen omaisuuden hallinnassa on kehitettävää ja se on tulevien vuosien aikana tarkasteluun otettava kokonaisuus.

Sopimustoiminnan osalta on arvioitu onnistunut hyvin 4,500 (vuonna 2022: 4,667). Kunnassa on käytössä asiahallintajärjestelmään sisältyvä sopimusten hallintajärjestelmä, johon on määritelty sopimusten vastuuhenkilöt ja asetettu hälytykset sopimusten tarkastelua ja uusimista varten. Sopimushallinta otettiin käyttöön vuonna 2021 ja sopimuskokonaisuuksien vienti järjestelmään on toteutunut sopimuskokonaisuuksittain kuitenkin niin, että vuoden 2023 lopulla järjestelmässä on arvion mukaan koko kunnan sopimuksista merkittävä osa. Konsernipalveluista on annettu tukea muiden palvelukeskuksien sopimusten laadintaan ja kunnan kannalta kriittisimmissä sopimuksissa on käytetty sopimusjuridiikkaan erikoistuneita lakimiehiä, jotka ovat auttaneet sopimusten laadinnassa kunnan edun varmistamiseksi.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä pidetään onnistuneena 4,333 (vuonna 2022: 4,666). Vihdin kunnassa ei ole erillistä sisäistä tarkastajaa, vaan sisäinen tarkastus on vastuutettu tilivelvollisille ja esimiehille. Kriittisten prosessien tarkastuksessa on käytetty vuosittain ulkopuolista konsulttiyhtiötä. Sisäistä tarkastusta tukemaan on luotu kunnan ja kunnan palvelutuottajien prosesseja, jotka estävät vaarallisten työyhdistelmien teon. Sisäisen tarkastuksen kannalta keskeisiä päätösvaltakysymyksiä on tarkasteltu hallintosäännössä ja toimintasäännössä. Sisäisen tarkastuksen toimivuus perustuu kuitenkin nykyisessä toimintamallissa vahvasti ylimpien viranhaltijoiden harjoittamaan toimintaan oman toiminnan valvonnassa ja alaistensa valvonnassa. Jotta toimielimet voisivat päätöksenteossa ottaa kantaa sisäisen tarkastuksen puutteisiin, edellyttää se myös ylimmiltä viranhaltijoilta valmistelijoina avoimuutta ja laadukasta valmistelua.

Kokonaisuudessa arvioiden mukaan Vihdin kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on onnistunut hyvin 4,027 (vuonna 2022 4,361). Toimielinkohtainen vaihteluväli on 3,666–4,666 (vuonna 2022 3,833–4,666).

Kunnanhallitus toteaa, että arvioinnit on käsitelty asianomaisissa päättävissä toimielimissä, jolloin tieto puutteista ja korjaustarpeista on otettu käsittelyyn. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottaa riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta tulee kuitenkin kehittää etenkin toiminnan tavoitteiden toteutumisen ja systemaattisen riskienhallinnan osalta. Edelleen on aikaisempien vuosien tavoin tunnistettu tarve laajempaan ja kokonaisvaltaiseen riskien arviointiin ja riskien hallintaan. Lisäksi on tarve kokonaisvaltaisesti katsoa sisäiseen valvontaan ja konsernivalvontaan liittyvien asiakirjojen sekä ohjesääntöjen prosessienpäivitystä vastaamaan ohjeistusta.

1.3.2. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kunnan toimintaan vaikuttavat muun muassa strategiset, toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin ja määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Vuoden 2023 aikana Vihdin kunta ei ole ollut mukana oikeudenkäynneissä tai oikeusprosesseissa, lukuun ottamatta normaaleja päätöksiin tai kaavoihin liittyviä valitusprosesseja.

Muita oikeudellisia tai hallinnollisia huomioita:

Kunnanhallituksen päätöksistä ei ole tehty vuoden 2023 aikana normaalista poikkeavia valitusprosesseja. Kunnanhallituksen päätösten osalta ei ole vaadittu korvauksia, syytteisiin asettamisia tai muita oikeusseuraamuksia. Kunnalle on periytynyt Karviaisen ajoilta kaksi oikeustapausta, joissa käsittely on yhä kesken

Elinvoimalautakunnan tai sen alaisten viranhaltijoiden päätöksistä ei tehty vuoden 2023 aikana kunnallisvalituksia. Vuoden 2023 aikana hyväksytyistä kahdesta asemakaavasta ei tehty valituksia. Vuonna 2023 ratkaistuista suunnittelutarveratkaisuista, poikkeamispäätöksistä sekä maisematyöluvista tehtiin lautakunnalle joitakin oikaisupyyntöjä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa tulee vuosittain 2–3 selvityspyyntöä. Tilikauden aikana toimintoihin tai työntekijöihin ei ole kohdistunut kunnallisvalitusta, korvausvaatimusta, syytteeeseen asettamista tai muuta oikeusseuraamusta. Tietosuoja ja tietoturvan osalta ei ole havaittu rikkeitä. Yksi muistutus on tullut asiakkaalta liittyen päiväkodin johtajan toimintaan, muistutus on loppuun käsitelty varhaiskasvatuslain edellyttämällä tavalla.

Ympäristölautakunnan alaisessa rakennusvalvonnassa tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä tehtiin vuonna 2023 neljäoikaisuvaatimusta viranhaltijan päätöksestä. Ympäristölautakunta on käsitellyt oikaisuvaatimuksista kolme ja pysyttänyt asioissa tehdyt viranhaltijapäätökset voimassa. Yksi oikaisupyyntö on toistaiseksi käsittelemättä. Yhtään päätöstä ei ole kuluvalle kaudella muutoksenhaussa muuttunut tai kumoutunut. Ympäristövalvonnan toimintakaudella 2023 tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä ei toimintakaudella tehty valituksia. Vuoden 2023 aikana oikeuskansleri antoi ratkaisunsa kanteluasiassa, jossa arvosteltiin erityisesti kunnan rakennustarkastajalta ja elinvoimajohtajalta syyskuussa 2021 saatuja sähköpostivastauksia, jotka koskivat pyyntöjä saada kantelijan kiinteistöllä sijaitsevat rakennukset merkityiksi kiinteistörekisteriin, sekä asian hidasta käsittelyä. Arvioinnissaan oikeuskansleri katsoi, ettei asiassa ole ilmennyt, että Vihdin kunnassa olisi menetelty lainvastaisesti tai laiminlyöty virkavelvollisuuksia, eikä kantelu siten ole johtanut laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

Strategiset riskit

Merkittävänä strategisena riskinä on sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen jälkeinen aika ja valtiontalouden sopeutustoimet. Sote-uudistus on muuttanut radikaalisti kuntien tehtäviä, roolia ja rahoitusta merkittävästi. Sote-uudistuksen myötä yli puolet kuntien käyttötalouden kustannuksista on siirtynyt hyvinvointialueille, kun sosiaali- ja terveystoimen palvelut sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät 1.1.2023 hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja valtion rahoituksen piiriin. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen noin 5,58 miljardia euroa ja vuoden 2024 valtionosuusjärjestelmän lisäleikkauksen perusteella 224 miljoonaa euroa. Veromenetysten korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,9 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirtyy 13,2 miljardia euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,82 miljardia euroa). Kustannusten ja tulojen siirto on tarkoitus olla koko maan tasolla kustannusneutraali. Sen sijaan kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan. Kuntakohtaisia eroja kuitenkin rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla.

Vuonna 2014 alkanut Itä-Ukrainan sota laajeni 24.2.2022 Venäjän hyökätessä Ukrainaan. Hyökkäys kiristi maailmanpolitiikan ja Euroopan tilannetta. Suoria vaikutuksia näkyi mm. energia hintojen nousuna ja ukrainalaisten pakolaisten liikehdintänä. Energia hintojen nousu nosti inflaatiota, mikä on näkynyt hintojen nousuna. Pakolaisia saapui myös keväällä Vihtiin, joiden tukitoimintaa on kunnan maahanmuuttopalveluissa varauduttu. Mahdollinen energiapula tarkoitti myös kunnan toiminnassa sähkökatkoihin varautumista, mikä näkyi vuoden 2023 alkupuolella.

Kunta on tehnyt viime vuosina aktiivista työtä elinkeinopolitiikan, markkinoinnin sekä elinvoiman eteen yhteistyössä ja verkostomaisesti eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Valmisteilla oleva TE-palvelu-uudistus lisää kuntien tehtäviä ja on toinen merkittävä hallinnollinen uudistus lyhyen ajan sisään. TE-palvelujen uudistuksen ideana on, että työllisyyspalvelut, koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut olisivat saman järjestäjän vastuulla ja tukisivat siten palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Strategisena riskinä on yhteistyön rakentuminen

sopimuskumppanien kanssa, rahoitusmallin kannattavuus ja muutoksen läpivienti juuri tehdyn soteuudistuksen jälkeen. TE-palveluiden siirron arvioidaan lisäävän myös kuntien riskiä talouden suhdannevaihteluista.

Yleisesti suhdannevaihtelut vaikuttavat verotulojen kehittymiseen ja sitä kautta kunnan tulopohjaan. Strategisen tason riskinä on lyhyt- ja pitkäaikainen taloudenhallinta sekä mahdollisuudet vaikuttaa talouden tilaan. Kunnan lyhyen ja pitkän aikavälin toiminnan edistämiseksi kunta tarvitsee vakaan ja vastuullisen taloudellisen tilanteen. Uusien tulojen muodostus sekä kustannustehokkuus sekä niin sanottu kulukuri ovat keskeisiä kokonaisuuksia taloudellisen tilanteen hallittuna pitämisessä, jotta kunnan lainakanta ja rahoituksellinen asema pysyvät taloudellisesti kestävällä tasolla suhtautettuna nykyiseen investointitasoon. Vihdin kunnan taludentasapainotusohjelma VIHTA vuosille 2020–2023 on hillinnyt kulujen kasvua. Päivitetty VIHTA-ohjelma vuosille 2024–2025 tähtää kulujen hillitsemiseen, mutta myös strategiaan teknistaloudellisiin ratkaisuihin.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat muun muassa henkilöstön osaaminen ja saatavuus, tietojärjestelmien toimivuus, suhdannevaihtelut, valtiovallan toimet, väestörakenne, palveluiden kokonaisuudessa tapahtuvat muutokset ja lainsäädännön muutokset sekä toimitiloihin liittyvät riskit.

Henkilöstön osalta suurin toiminnallinen riski on pätevien työntekijöiden saatavuuden varmistaminen ja lähtövaihtuvuuden hallinta. Lähtövaihtuvuuden hallinta ei välttämättä ole kovin helppoa yksityisen sektorin sekä hyvinvointialueiden houkutellessa osaavia työntekijöitä muun muassa kunta-alaa paremmilla palkoilla. Hyvä työnantajakuva, ammattimainen rekrytointi, huolellinen perehdytys, riittävän haastavat työtehtävät ja osaava johtaminen ovat työnantajan keinoja uusien työntekijöiden saamiseen ja pitämiseen organisaatiossa. Iso haaste on kunta-alan yleinen kilpailukyky työmarkkinoilla muun muassa palkkatason suhteen. Lisäksi palvelunsaajiin liittyvät eri tekijät, kuten määrälliset ja laadulliset tekijät, väestötekijät ja erityistarpeet, voivat vaikuttaa pätevän henkilön saatavuuteen ja riittävyteen sekä palvelukokonaisuuteen ja toimintaresursseihin. Paikoin riski ja epävarmuustekijä voi olla esimerkiksi henkilöstön eläköityminen sekä henkilöresurssien riittävyys suhteessa toimintaan sekä toimintavarmuuteen erityisesti huoltovarmuustehtävissä, kuten vesihuollossa. Haasteena on myös tavoitteiden oikeasuhtaisuus käytettävissä oleviin resursseihin ja toimintaresurssien määrä suhteessa palvelutarpeeseen.

Kunnan palvelutuotanto, sekä muu ydintoiminta hyödyntävät monipuolisesti tietotekniikkaa ja tietojärjestelmiä, joiden häiriötön toimivuus on edellytys sujuvalle päivittäiselle työskentelylle ja asiointille. Häiriötilanteiden täydellisen estämisen ollessa huomattavan kallista on monissa tapauksissa järkevämpää panostaa riittävän nopeaan toipumiskykyyn ottaen huomioon mahdollisten häiriöiden laajuus ja vaikutukset. Vihdissä huolehditaan henkilöstön tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä taidoista, ja näiden asioiden huomioimisen tärkeyttä kaikessa tietojen käsittelyssä korostetaan mukaan lukien myös perinteisessä muodossa oleva tietoaineisto. Henkilöstön asianmukaiseen toimintaan luotetaan. Tietoverkkojen käytöstä aiheutuvat riskit ovat joko yleisiä kyberuhkia tai erityisesti kuntaa vastaan suunnattuja rikkomuksia. Edellisiä vastaan suojaudutaan huolellisella suunnittelulla järjestelmiä suunniteltaessa, hankittaessa ja ylläpidettäessä sekä hyvillä käytännöllä palvelin-, työasema- ja tietoliikennenympäristöjen käyttöpalvelussa. Jälkimmäiset ovat varsin epätodennäköisiä, mutta ne on silti otettu huomioon toimintamalleissa eri palveluntuottajien kanssa. Haasteina on myös eri toimintojen sekä valtionhallinnon taholta tulevat nopeatempoiset vaateet eri asioiden digitalisoimiselle, mikä tuottaa lisäpainetta tietohallinnolle ja tietotekniikkaan liittyen.

Tietosuojaan liittyvät säädökset kiristyivät pysyvästi vuonna 2018. Ne toivat uusia oikeuksia rekisteröidyille ja uusia velvollisuuksia sekä riskejä rekisterinpitäjille. Riskien hallitsemiseksi kuntaan nimettiin tietosuojavastaava, perustettiin tietosuojaryhmä ja suunniteltiin välittömät toimenpiteet sekä pysyvämmät käytännöt uusiin velvoitteisiin vastaamiseksi. Kunnanhallitus hyväksyi kesällä 2018 Vihdin uuden tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan. Tietosuoja- ja tietoturvapoliittikkaa sekä sen pohjalta laadittuja ohjeita päivitetään

tarpeen mukaan. Keskeisistä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä asioista tiedotetaan tarvittaessa kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle.

Kunnan eri toimitiloihin ja niiden kuntoon sekä toiminnallisiin käyttömahdollisuuksiin kohdistuu riskejä. Viime vuosina on tehty merkittäviä investointeja kiinteistökannan uudistamiseksi sekä nykyisten rakennusten kunnan kohentamiseksi ja käyttöiän varmistamiseksi. Harkittavaksi jää esimerkiksi rakennusten ja alueiden, sekä teiden pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) mahdollinen laadinta pitkällä aikavälillä kohentamaan suunnitelmallista mahdollisen korjausvelan pienentämistä ja korjaustarpeiden toteuttamista. Kiinteistökannan kunto ja muun muassa tie- ja katuverkoston kunto suhteessa käytettävissä oleviin määrärahoihin nähden voi tuoda toiminnan epävarmuustekijöitä.

Substanssitoiminnan osalta riskeinä ja epävarmuustekijöinä voi todeta muun muassa erityislasten ja -nuorten määrä ja taitotason ja toimintakyvyn heikkeneminen suhteessa henkilökunnan saatavuuteen ja riittävyyteen sekä riittävän palvelun takaamiseen. Syntyvyyden laskeminen ja lasten määrän vähenemisen vaikutus toimintaan ja palveluihin aiheuttaa myös riskin palvelutuotannon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä.

Suhdannevaihtelut vaikuttavat kunnassa toimiviin yrityksiin ja kunnan asukkaisiin. Suhdannevaihteluilla on siten vaikutusta muun muassa kunnan verotulojen kehittymiseen ja kunnan maksamiin työmarkkinakorvauksiin. Kunta pyrkii työllisyydenhoitoon panostamisella minimoimaan suhdannevaihteluiden aiheuttamia vaikutuksia kuntaan ja kuntalaisiin.

Äkilliset muutokset, kuten viruspandemiat, voivat nopeasti haastaa toimintaa, sekä ohjata luoviin ratkaisuihin. Näillä on kuitenkin merkittävät riskinsä ja epävarmuustekijänsä kuntalaisten ja kuntayhteisön turvaamiseksi.

Kunnalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännön muutoksiin, ellei muutoksesta toimiteta erillistä lausuntopyyntöä. Kunta vastaa esitettyihin lausuntopyyntöihin ja palvelukeskukset seuraavat vallitsevia lakimuutosehdotuksia, jotta pystyvät reagoimaan parhaalla mahdollisella tavalla muutoksiin niiden astuessa voimaan.

Rahoitusriskit

Rahoitusriskeillä viitataan ensisijaisesti rahoituksen riittävyyteen liittyvään riskiin. Se voidaan jakaa tarkemmin korko-, valuutta-, maksuvalmius-, takaus- ja talousriskeiksi. Korkoriski on uhka, joka liittyy kaikkiin sijoitus- ja lainanotto päätöksiin, joissa on hyödynnetty korkoinstrumentteja. Korkoriskin taustalla on korkojen muuttuminen ja kehittyminen eri ajanjaksoilla. Kunnan varainhankinnan, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteiden mukaan erityisesti lainakorkojen nousukaudella ja korkeasuhdanteissa tulisi suosia vaihtuvakorkoisia lainoja korkokatolla. Kunta voi varautua korkoriskeihin hajauttamalla lainasalkkuaan sitomalla lainoista osan kiinteisiin korkoihin ja osan vaihtuviin korkoihin. Kunnan lainasalkun suojausaste on korkea. Tämä kertoo lainojen olevan sidottu kiinteään korkoon. Kunnassa voimassa olevan varainhankinnan, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteiden mukaan suojausasteen tulisi olla noin 50–70 prosenttia. Tillinpäätös hetkellä 31.12.2023 suojausaste on 99,94 %. Vallitseva epävarma markkinatilanne ja korkonäkemyksen epävarmuus hankaloittavat lainan nostopäätösten tekemistä. Vihdin kunnassa ei ole käytetty korkosuojana koronvaihtosopimuksia. Varainhoidon ohjeen periaatteen mukaan seuraava pitkäaikainen laina on nostettava vaihtuvakorkoisena.

Valuuttakurssiriski on uhkatilanne siitä, että ulkomailta nostetut luotot muuttuvat kalliimmaksi maksaa takaisin tai ulkomaiden ostojen arvo kasvaa valuuttakurssien muutosten takia. Kunta on varautunut valuuttariskiin keskittämällä luotonoton rahoitusmarkkinoille, jossa valuuttana käytetään euroja.

Maksuvalmiusriski muodostuu kunnan kyvystä kattaa kuntien jokapäiväisessä toiminnassa syntyvät menot. Vihdin kunta hallitsee maksuvalmiusriskiä päivittäisellä kassavarojen seurannalla, jossa apuna käytetään Sarastian laatimaa kassaennustetta. Näin kunta pystyy varautumaan ennalta menoihin eikä kunnan maksuvalmius vaarannu. Suomen hyvän maksuluokituksen ja kehittyneiden rahoitusmarkkinoiden myötä suomalaisilla kunnilla on edellytykset saada luottoja. Maksuvalmiutta turvataan tarvittaessa kuntatodistusohjelmalla eli lyhytaikaisilla lainoilla. Lisäksi korkotason noustessa, pankit eivät enää peri negatiivista talletuskorkoa, mikä tarkoittaa maksuvalmiuden ylläpitämisen helpottua, kun kassassa voidaan pitää maksuvalmiuden ylläpitämiseksi korkeampaa kassavaraa.

Takausriski liitetään usein kunnissa tilanteisiin, joissa kunta on elinkeinoelämän edistämiseksi ollut takaamassa esimerkiksi kuntaan tulevan uuden yrityksen lainoja tai tilanteita, joissa kunta toimii eräänlaisena vakuutena omistamassaan osakeyhtiössä. Vihdin kunta päivitti vuonna 2017 aikaisempaa vuonna 2003 hyväksyttyä takausohjetta. Ohjeessa kuvattu kunnan takauslinja pysyi aiempaa vastaavana, mutta ohje huomioi aiempaa paremmin lainsäädännön muutokset. Vihdin kunta on 31.12.2023 taannut 517 787,48 euron takauksilla tytäryhteisöjen ja muiden toimijoiden lainoja (vuonna 2022 2 144 776,32 euroa). Lisäksi Kuntien takauskeskuksen 31.12.2023 takausvastuu on 239 857 311,00 euroa (31.12.2022 osuus oli 221 357 306,00 euroa) ja kunnan osuus rahastosta on 190 932,00 (31.12.2022 osuus oli 128 007 euroa). Takaurisriskissä Vihdin Vanhainkotisäätiön takausvastuu realisoitui vuoden 2023 aikana ja kunta joutui maksamaan jäljellä ollutta lainapääoman korkoineen 410 012,84 euroa. KAS-asuntojen takausvastuut päättyivät vuonna 2023. Valtuustossa tehtiin uusi päätös takauksesta 4.12.2023, mutta päätös tehtiin virheellisesti myöntämällä takaukset KAS asunnot Oy:lle, kun lainantakausta oli tarkoitus tehdä KAS Kodit Oy:lle. Lainantakaushakemus tulee uudelleen käsiteltäväksi vuoden 2024 aikana.

Vahinkoriskit

Riskeistä aiheutuvien henkilö- ja taloudellisten vahinkojen ja mahdollisten korvausvelvollisuuksien kattamiseen Vihdin kunta on varautunut vakuutuksilla. Vakuutusyhtiö Protector Forsikring ASA on vastannut kunnan henkilövakuutuksista 1.4.2020 alkaen (työtapaturma-, ryhmätapaturma-, matkavakuutukset) sekä vakuutusyhtiö Fennia-palvelu Oy kunnan omaisuuden vakuuttamisesta 1.1.2020 alkaen (muut vakuutukset). Kunnan vakuutusturva kattaa lakisäateisten tai sen luonteisten vakuutusten lisäksi omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutukset sekä kunnan toiminnassa mukana oleville ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksen. Hallinnon vastuuvakuutusta laajennettiin koskemaan myös sellaisia organisaatioita, joilla ei ole hallinnon vastuuvakuutusta ja kunta nimeää edustajia päättäviin aseisiin. Vakuutusten kilpailuttamisessa ja vakuutusten ylläpidossa käytetään vakuutusmeklaria. Kunta kilpailutti vakuutusmeklarin vuonna 2022 ja uusi toimija on Justia Oy.

Vihdin kunnan osin vanhaan rakennuskantaan liittyy ylläpitoriskejä, joita torjutaan mahdollisuuksien mukaan ennakoivilla toimenpiteillä. Rakennuskantaa on viime vuosina uudistettu sekä rakennuskannan ylläpitoon ja kuntoon on kiinnitetty tarkempaa ja suunnitelmallisempaa huomiota.

1.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen

1.4.1. Tuloslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2023	2022
	1000 Euro	1000 Euro
Toimintatuotot	28 855,43	17 049,33
Myyntituotot	7 526,03	7 359,44
Maksutuotot	2 688,37	2 649,55
Tuet ja avustukset	3 076,89	3 108,34
Muut tuotot	15 564,15	3 932,01
Valmistus omaan käyttöön	248,27	137,34
Toimintakulut	-86 260,91	-175 097,72
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-44 240,35	-40 802,35
Eläkekulut	-9 076,88	-9 146,82
Muut henkilösivukulut	-1 627,46	-1 365,10
Palvelujen ostot	-16 861,57	-109 907,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 773,68	-8 451,43
Avustukset	-3 375,15	-3 430,23
Muut toimintakulut	-2 305,82	-1 993,87
Toimintakate	-57 157,20	-157 911,05
Verotulot	74 052,62	141 382,02
Valtionosuudet	20 162,55	36 050,38
Rahoitustuotot ja -kulut:	93 292,55	177 464,63
Korkotuotot	259,03	99,92
Muut rahoitustuotot	170,25	598,08
Korkokulut	-1 318,65	-662,82
Muut rahoituskulut	-33,26	-2,95
Vuosikate	36 135,35	19 553,59
Poistot ja arvonalentumiset	-10 141,80	-11 080,21
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 141,80	-11 080,21
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	-264,30
Satunnaiset tuotot	0,00	153,90
Satunnaiset kulut	0,00	-418,20
Tilikauden tulos	25 993,55	8 209,08
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	77,40	189,20
Varausten lisäys(-) tai väh (+)	140,00	-4 615,16
Rahastojen lisäys(-) tai väh (+)	-10 000,00	0,00
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	16 210,95	3 783,12

1.4.2. Tuloslaskelman analysointi

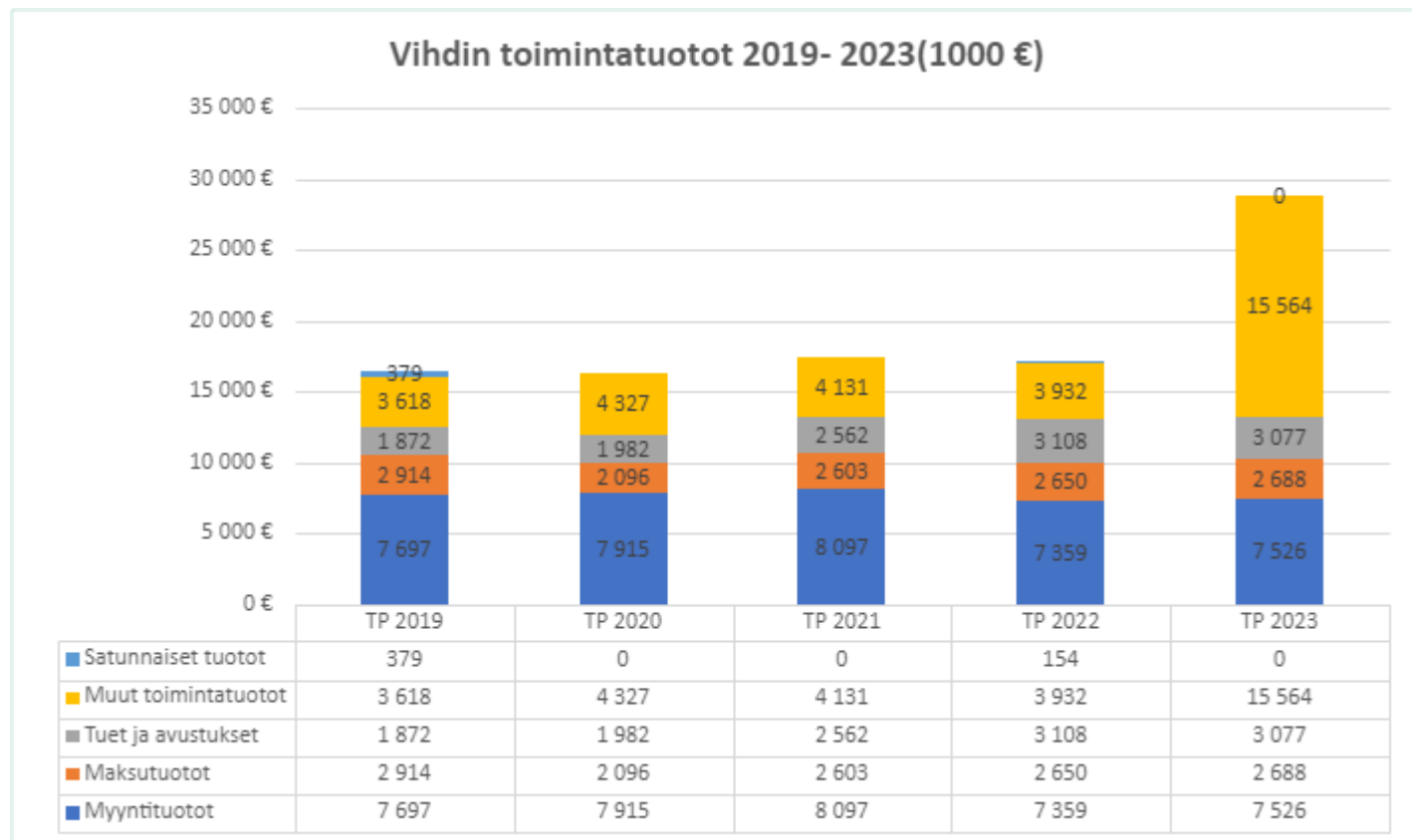
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut, %	33,5	9,7
100 x toimintatuotot / toimintakulut		
Toimintakate % verorahoituksesta	60,7	89,0
100 x Toimintakate/ (Verotulot + Valtionosuudet)		
Vuosikate % poistoista	356,3	176,5
100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)		
Vuosikate, €/asukas	1 254	675
Vuosikate / Asukas		
Asukasluku	28 812	28 954

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Esitetty tuloslaskelma sisältää kunnan ja taseyksikköjen ulkoiset tuotot ja kulut.

Kunnan talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyivät hyvinvointialueelle. Tämän myötä tehtäviin liittyvät nettokustannukset ja tulorahoituksen osuuksia siirtyi alueelle. Uudistuksen takia kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023, kolmannes yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle ja valtionosuuksista siirtyi noin kaksi kolmas osaa alueiden rahoitukseen.

Tilikauden 2023 tulos oli 25,994 milj. euroa ylijäämäinen. Edelliseen vuoteen verrattuna tilikauden tulos parani 17,784 milj. euroa. Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon kunnan palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Toimintakate parani edellisvuodesta noin 100,754 milj. euroa ja toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 33,4 prosenttia. Verotulot laskivat 67,329 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot nousivat noin 11,806 milj. eurolla edelliseen vuoteen. Nousua selittää kunnan ja Microsoftin välinen tonttikauppa noin 12 milj. muissa toimintatuotoissa. Myyntituotoissa nähtiin kasvua vuoteen 2022 verrattuna johtuen veden asiakasmaksujen noin 110 000 euroa ja kotikuntakorvausten kasvusta noin 150 000 euroa. Lisäksi veden liittymismaksusta saatiin noin 233 000 euroa ylimääräisenä tulona. Kokonaisuutena Vihdin toimintatulot ovat kehittyneet maltillisesti vuodesta 2019 lähtien, mutta toimintakulujen kehitys on ollut paljon matalampaa kuin toimintakulujen kehitys. Vuosi 2023 oli erittäin poikkeuksellinen johtuen poikkeuksellisen suuresta maanmyyntitulosta.

Verotulot

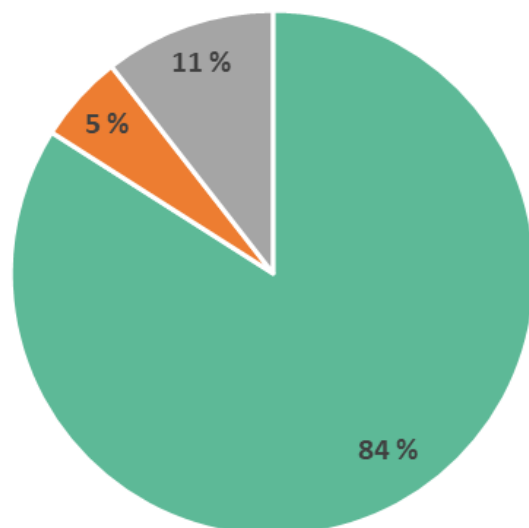
Verotulot laskivat 67,329 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin 47,62 prosenttia. Laskua selittää soteuudistus, jonka takia kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuodelle 2023 ja kolmannes yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle. Prosentuaalisesti kunnallisverojen osuus Vihdin verokertymästä on suurin 84 %. Kiinteistöveron osuus on 11 prosenttia ja yhteisöveron osuus 5 prosenttia. Uudistuksen myötä kiinteistöveron prosentuaalinen osuus on noussut veropotista. Vuonna 2022 kiinteistöveron osuus oli viisi prosenttia, nyt sen ollessa 11 prosenttia.

Kunnallisverot laskivat 53 % eli noin 11 400 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen takia kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Veroprosentin leikkaus pienensi kunnallisveron tuottoa noin 13 200 milj. euroa. Työllisyys kasvoi 8 000 hengellä ja palkkasumma kasvoi + 6 % vuodesta 2022. Veroperustemuutokset olivat arviona nettona noin -29,5 milj. euroa, joka arviona sisältää mm. kotitalousvähennyksen yhteydessä myönnettävän määräaikaisen sähkövähennyksen vaikutuksen. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilittyi vuodelle 2023 kunnallisveroa arviolta 1,2 miljardia

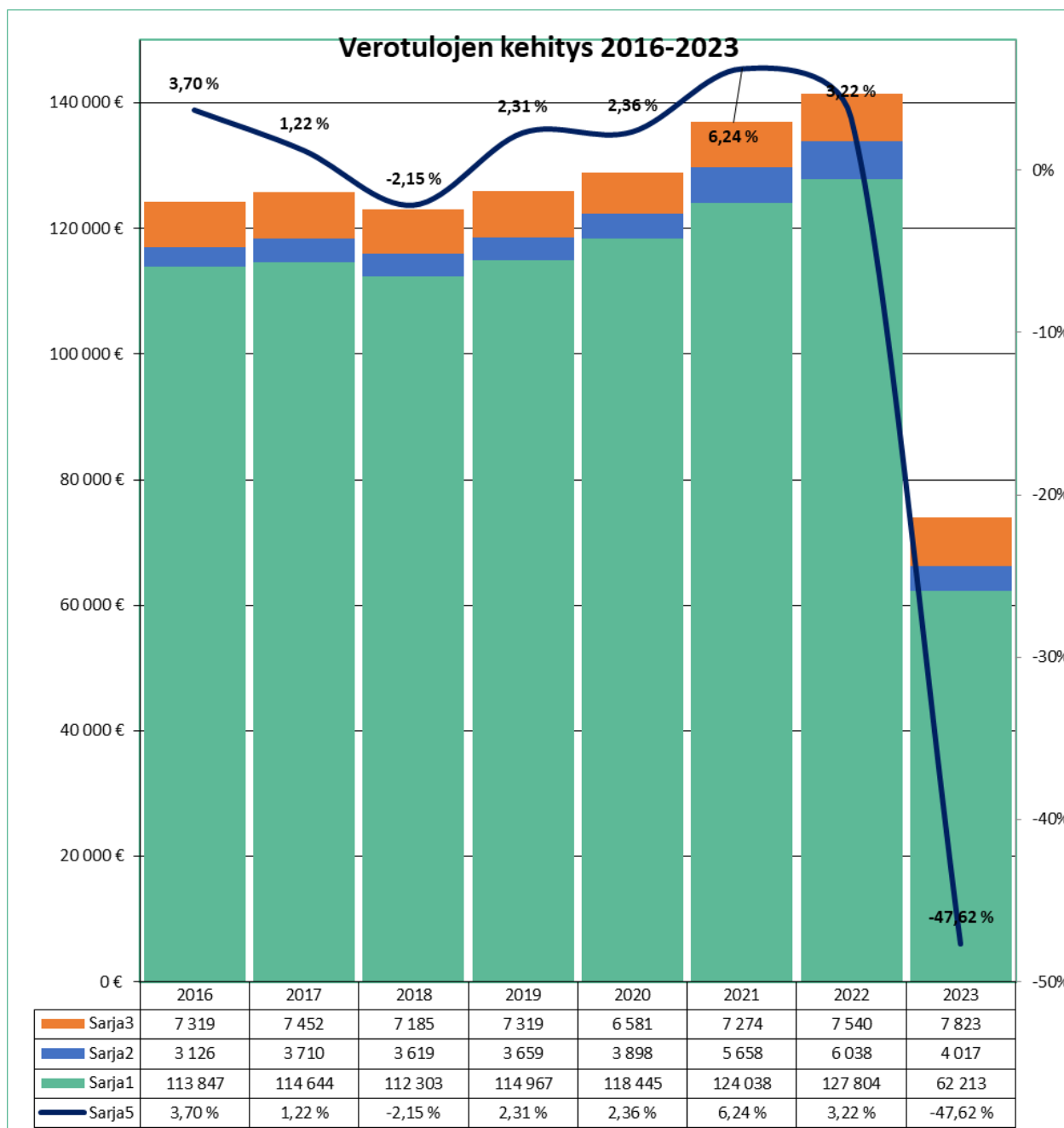

euroa. Yhteisöveron tuotto tippui 33 prosentilla vuoteen 2022 verrattuna. Pudotusta selittää juuri sotien rahoituslain määräys, joka myötä kolmannes yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle. Kiinteistöverot nousivat noin 4 % johtuen rakennuskustannusindeksi ja kiinteistöjen verotusarvojen noususta.

VEROTULOJEN OSUUDET 2023 (1000 € / %)

■ Kunnallisvero ■ Yhteisövero ■ Kiinteistövero

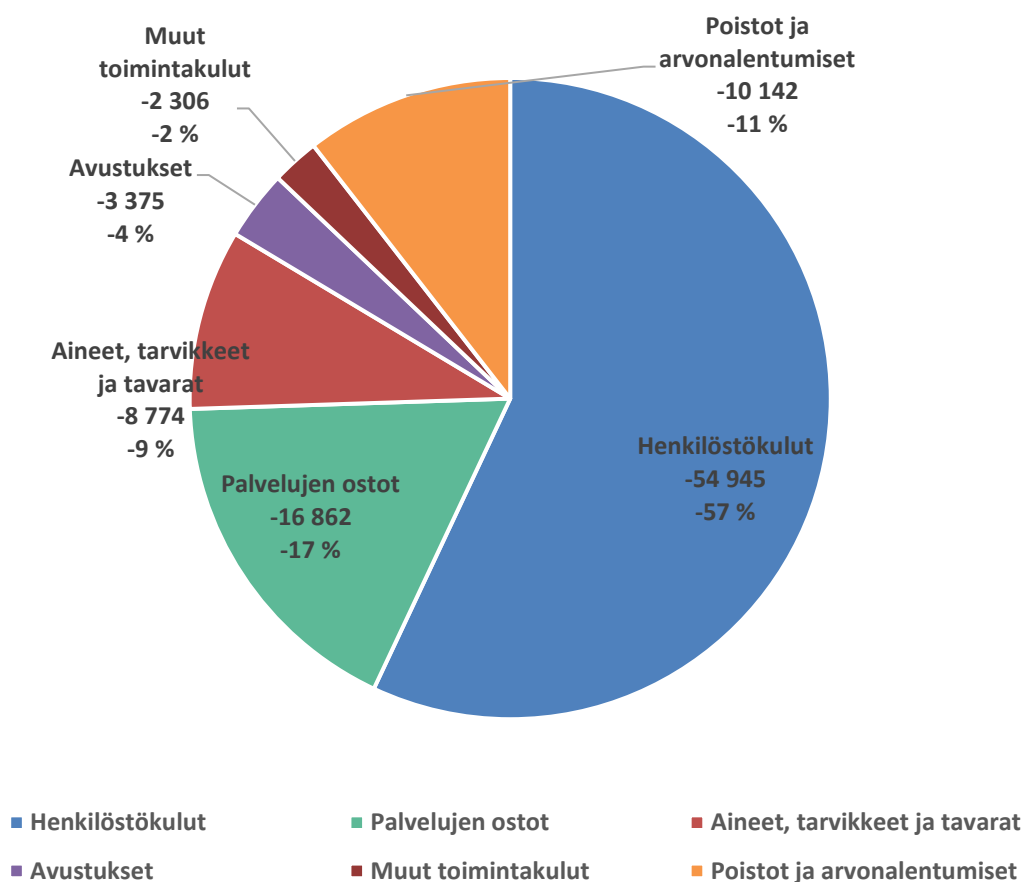
Valtionosuudet

Valtionosuuksien toteuma oli 20,163 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen oli noin 15,888 miljoonaa euroa eli 44,07 prosenttia. Valtionosuuksia kertyi noin 231 tuhatta euroa muutettuun talousarvioon arvioitua vähemmän. Päätökset vuoden 2023 valtionosuusrahoituksesta tehtiin 31.12.2022. Valtionosuudet laskivat vuoteen 2022 verrattuna, johtuen siitä, että vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirrettiin yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi noin kaksi kolmasosaa. Vihdissä pudotus valtionosuuskissa ei ole kaksi kolmasosaa, koska valtionosuuksien rahoitettavissa tehtävissä Vihti sijoittuu paremmin. Nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä alle 16-vuotiaiden rahoitusosuus on merkittävämpi.

VALTIONOSUUEDET (1000 €)	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 086	26 085	26 846	22 967
Valtionosuuksien veropohjan tasaus	-1 302	-1 072	-1 033	-3 695
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-2 662	-3 214	-3 252	-3 297
Veromenetysten kompensaatiot	10 988	10 756	13 490	4 188
Yhteensä	40 109	32 555	36 050	20 163

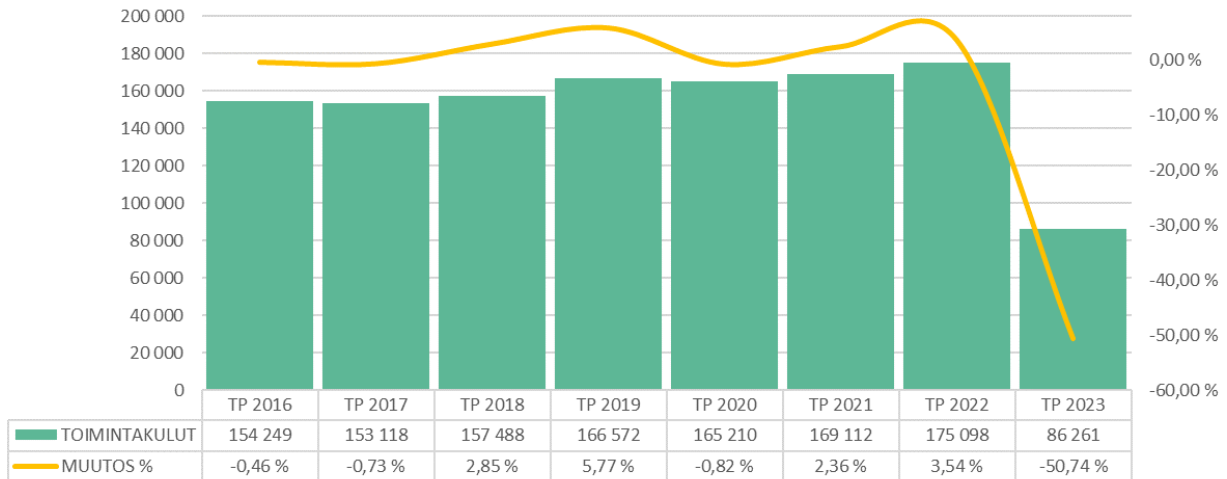
Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut olivat 86,261 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen oli 50,74 prosenttia. Toimintakulujen laskulle selittävänä tekijänä on sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen siirtyminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tämän myötä Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle maksettava maksuosuus ei ole enää mukana ollut vuoden 2023 toimintakuluissa palvelujen ostojen alla. Vihdin kunnan toimintakuluista merkittävin erä on henkilöstökulut 54,9 milj. eurolla, kun aikaisemmin palvelujen ostot oli merkittävin erä johtuen juuri sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminnan järjestämisestä. Henkilöstökulut nousivat noin 7 prosentilla eli 2,6 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Selittävänä tekijä ovat kunta-alan palkankorotukset kesältä 2023. Palvelujen ostot ovat nyt toiseksi merkittävin erä toimintakuluissa 17 milj. eurolla. Laskua edelliseen vuoteen on 85 prosenttia eli noin 93 milj. euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat kolmanneksi merkittävin erä 8,8 milj. euroa ja nousua edelliseen vuoteen oli 4 prosenttia eli noin 300 000 euroa. Nousua selittää mm. inflaation ja energiahintojen nousu. Avustukset laskivat noin 60 000 euroa edelliseen vuoteen eli 2 prosenttia, ollessa 3,3 milj. euroa. Muut toimintakulut olivat 2,4 milj. euroa, joka oli noin 350 000 euroa enemmän kuin vuonna 2022, jota selittää mm. vuokrien nousu inflaation vuoksi.

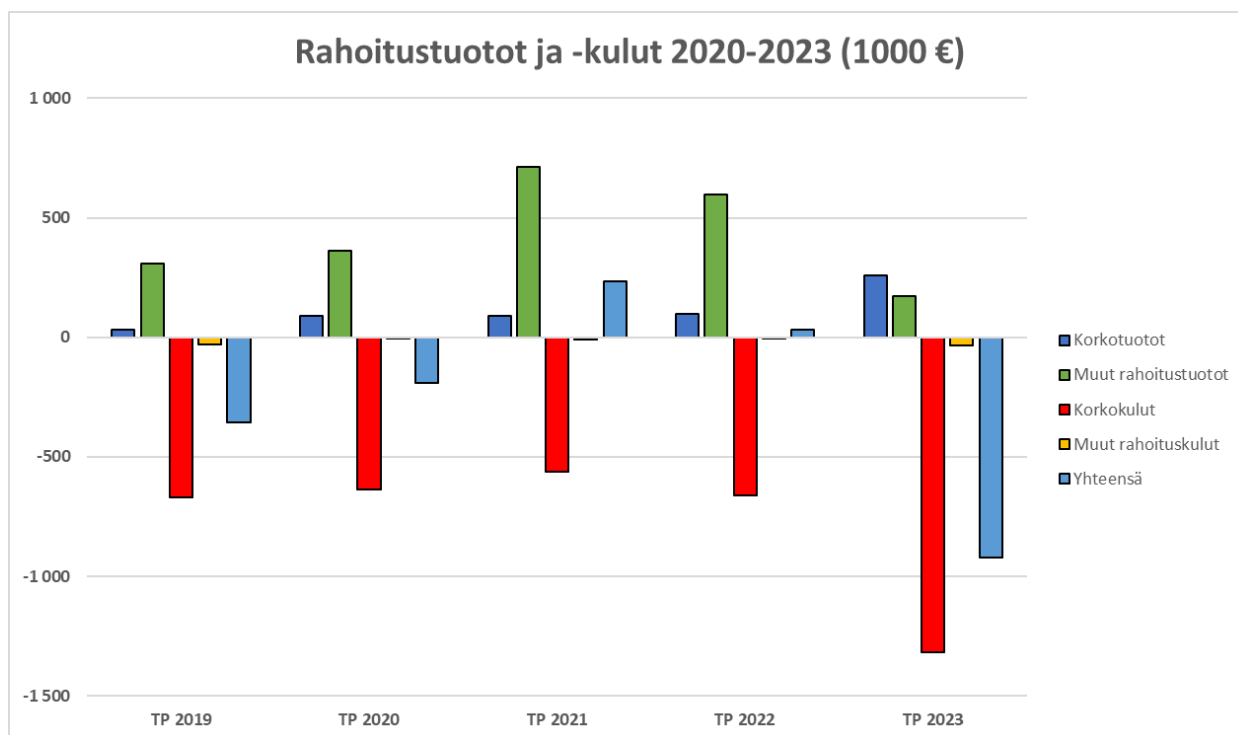
Vuoden 2023 tilanne toimintakulujen osalta on poikkeuksellinen johtuen juuri sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien ja kustannusten siirtyessä hyvinvointialueelle. Yleisesti ulkoiset toimintakulut ovat nousseet Vihdissä historian saatossa. Inflaatio ja energiahintojen nousu on näkynyt toimintakulujen kasvussa. Vuoden 2023 palkkaratkaisu tulee nostamaan henkilöstökulujen kehitystä korkeammaksi. Toimintakulujen kehitystä on saatu talouden tasapainotustoimenpiteillä madallettua, jos verrataan vuoteen 2019, jolloin toimintakulut tekivät lähes 6 prosentin kasvun edelliseen vuoteen. Tulevaisuuden osalta on tärkeää pystyä sopeuttamaan toimintaa olemassa olevaan tulorahoitukseen hyvinvointiuudistuksen jälkeen.

Toimintakulujen kehitys 2016 - 2023

Rahoitustuotot- ja kulut

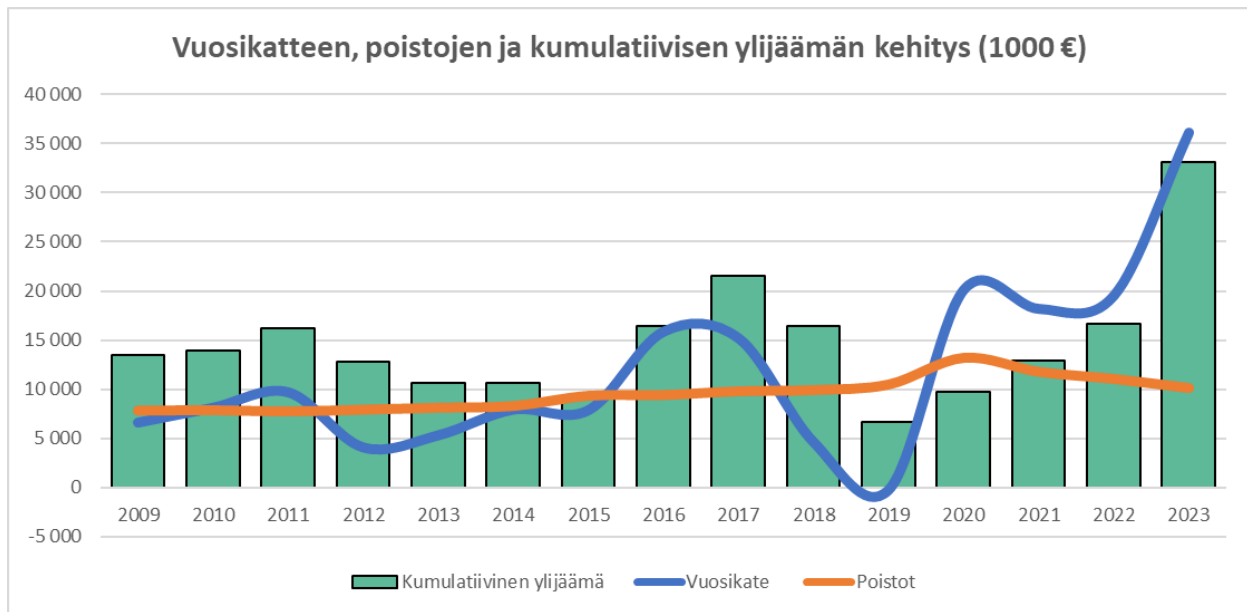
Rahoitustuottojen ja -kulujen netto oli tilikauden 2023 osalta noin 923 000 euroa negatiivinen. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto laski edellisvuodesta noin 950 000 eurolla. Merkittävä tekijä oli korkokulujen nousu 656 000 eurolla, jota selittää korkojen nousu sekä vuonna 2022 syksyllä nostettu pitkäaikainen 30 milj. euron laina, jonka ensimmäiset koron maksut sijoittuivat vuodelle 2023. Korkotuottoja saatiin 160 000 euroa enemmän johtuen vuoden aikana tehdyistä määräaikaista talletuksista.

Toimintakate-, vuosikate, poistot sekä tilikauden tulos

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate lasketaan kunnan palvelutoiminnan vuosikulujen (toimintakate) ja tulorahoituksen (verotulot, valtionosuudet, rahoitustuottojen ja -kulujen netto) erotuksena. Vihdin kunnan vuosikate vahvistui noin 16,6 milj. eurolla eli noin 85 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikatteen merkittävää parannusta selittää maanmyyntikaupat ja osana hyvinvointialueuudistusta kertaluontoiset veroerät eli ns. verohännät. Vuosikate kattoi poistoista 356,3 % prosenttia, tasapainoisessa taloudessa prosenttiosuus asettuu vähintään 100 prosenttiin. Kun vuosikate riittää kattamaan poistot, tilikauden tulos on positiivinen. Vuoden 2023 tulos onkin Vihdin osalta ennen tilinpäätöseriä noin 25,9 milj. euroa positiivinen.

Poistot laskivat edelliseen vuoteen noin 900 000 eurolla ja alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla. Alun perin talousarviossa oli suunniteltu, että mm. Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen valmistuu vuoden 2023 aikana, mutta viimeiset maksupostit siirtyvät vuodelle 2024 jolloin hankkeen poistot alkavat. Lisäksi mittavan investointitason osalta, merkittäviä hankkeita ei saatu vuoden 2023 aikana valmiiksi, jolloin poistot siirtyvät myöhemmäksi.

Talouden pitkän aikavälin tasapaino edellyttää, että suunnitelmalliset poistot ja vuosikate olisivat tasapainossa. Vuosina 2012–2013 vuosikate on ollut alle poistojen, jolloin taseen kumulatiivinen ylijäämä on vähentynyt. Vuosi 2018 ja erityisesti 2019 olivat Vihdille heikkoja vuosia ja kumulatiivinen ylijäämä väheni reilusti. Vuodet 2020–2023 ovat olleet Vihdille kuten kuntatalouden positiivisia vuosia. Vuodet 2020–2022 erityisesti koronan tukitoimet edes auttoivat kuntien taloustilannetta, samalla kun valtio velkaantui. Pahimman pandemian jälkeen toiminnot ja elinkeinoelämä ovat piristyneet, joka on näkynyt positiivisena työllisyytenä ja siten korkeampina verotuloina. Vuosi 2023 oli Vihdille kuten kuntakentälle poikkeuksellinen, kun soten uudistuksen verohännät tulivat vuodelle 2023 ja Vihdin tapauksessa kertaluonteinen merkittävä maakauppa tapahtui Microsoftin kanssa. Vihdin kunnan taloudellinen tilanne on parantunut vuosien 2020–2023 aikana, mutta talousarvion 2024 ja 2025 on arvioitu ylijäämäiseksi, mutta vuodesta 2026 lähtien talous olisi alijäämäinen. Epätasapaino johtuu mm. palkankorotuksista, inflaatiosta sekä tämänhetkisestä arviosta valtionosuuksiin tapahtuvista lisäleikkauksista osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämistä. Tämän lisäksi Vihdin talouden osalta mittava investointitaso haastaa rahoitusta ja on odotettavissa, että korkokulut tulevat nousemaan lisälainatarpeen eteen tullessa. Lisäksi julkisen talouden heikko tila, tarkoittaa tavalla tai toisella julkisen talouden tasapainottamista, joka todennäköisesti osuu myös kuntatalouteen.

1.5. Toiminnan rahoitus

1.5.1. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	36 135	19 554
Satunnaiset erät	0	-264
Tulorahoituksen korjauserät	-11 858	-374
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-23 305	-22 020
Rahoitusosuudet investointimenoihin	180	200
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	19 896	992
Toiminnan ja investointien rahavirta	21 047	-1 913
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	87	85
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 938	-9 751
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-13 000
Oman pääoman muutokset	188	-12
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 818	4 236
Rahoituksen rahavirta	-8 845	11 559
Rahavarojen muutos	12 202	9 646
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	32 300	20 098
Rahavarat 1.1.	20 098	10 452

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	17 057	-19 576
Investointien tulorahoitus, %	156,3	89,6
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	2,71	1,37
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	100,4	62,1
100* Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)		
Lainanhoitokate	2,63	1,94
(Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassasta maksut/vuosi milj.€	124,1	207,7
Kassan riittävyys, pv	95	35,3
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	28 812	28 954

1.5.2. Rahoituslaskelman analysointi

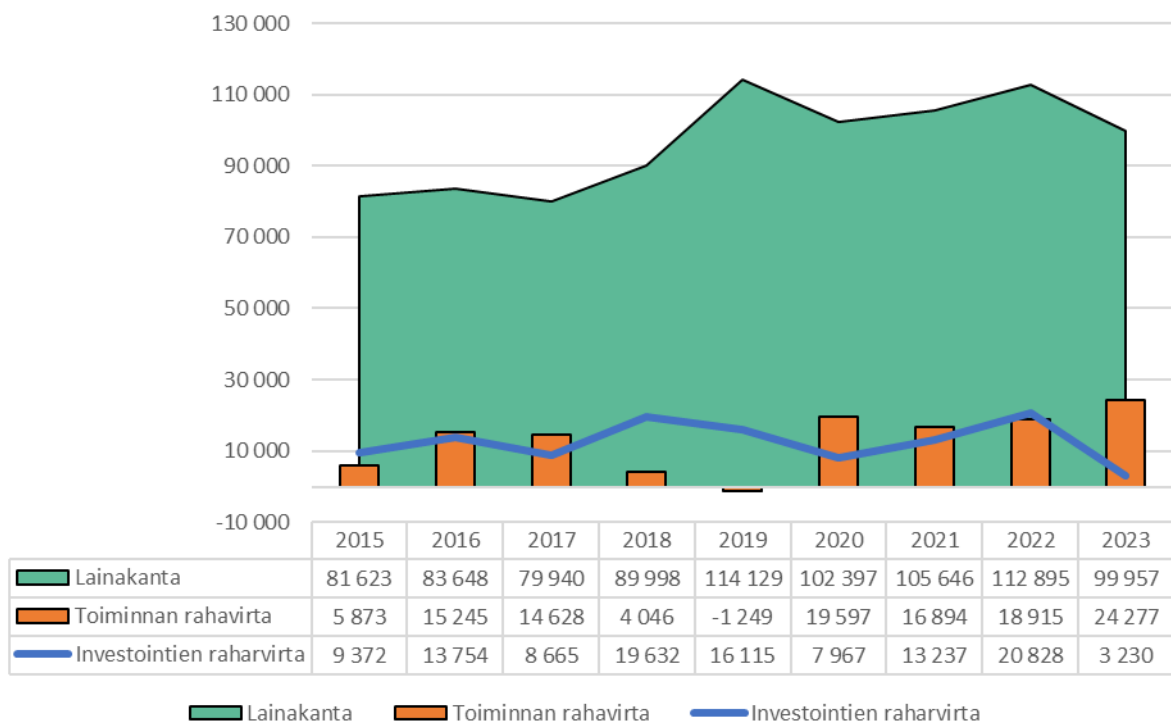
Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan ja taseyksikköjen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Investointien ja toiminnan ja rahavirran sekä lainakannan kehitys

Toiminnan rahavirta muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen mahdollisesti esiintyvistä satunnaisista eristä. Näiden lisäksi huomioidaan tulorahoituksen kirjanpidolliset korjaukset. Vihdin kunnan toiminnan rahavirta vuonna 2022 oli noin 24,3 miljoonaa euroa. Investointien rahavirta muodostuu käyttöomaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä myyntituloista. Vihdin investointien rahavirta oli tilikaudella noin 3,2 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 21,02 milj. euroa positiivinen.

Toiminnan rahavirrassa merkittävä ero edelliseen vuoteen näkyy tulorahoituksen korjauksien suuruutena, joka selittyy maakauppojen osalta korkeampana pysyvien vastaavien luovutustulojen (-11,761 milj. euroa) suuruutena, kun vastaava edellisenä vuotena oli -810 000 euroa. Vastaava summa on positiivisena investointien rahavirrassa. Lisäksi tulorahoituksen korjauksissa näkyy pakollisen varauksen purku -418 000 euroa koskien Vihdin vanhainkotisäätiötä, josta tehtiin pakollinen varaus tilinpäätöksessä 2022. Investointien rahavirrassa pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloissa näkyy myös purettujen ja lakkaavien kuntayhtymien osuudet 6,297 milj. euroa.

Investointien ja toiminnan rahavirran sekä lainakannan kehitys 2015-2023 (1000 €)

Rahoituksen rahavirta

Pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois noin 12,9 miljoonaa euroa lyhennysohjelmien mukaisesti. Pitkäaikaista lainaa tai lainaa ylipäättänsä ei nostettu vuoden 2023 aikana.

Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat pääasiassa saamisten muutoksista, mutta niihin vaikuttivat myös korottomien velkojen pääomien muutokset, palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys sekä vaihtomaisuuden muutokset. Näiden lisäksi muut maksuvalmiuden muutoksissa on Nummelan Aluelämmölle hyväksytty 700 000 euron lyhyt aikainen laina, josta valtuusto teki päätöksen 12.6.2023 § 29. Rahoituksen rahavirta muodostui -8,8 miljoonaa alijäämäiseksi.

Rahavarojen muutos kuvaa toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran erotusta. Se kertoo rahavarojen muutoksen tilikauden alun ja lopun välillä. Kunnan rahavarat olivat vuoden päättyessä 32,3 milj. euroa. Lisäystä edelliseen tilinpäätökseen oli 12,2 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on 17,1 milj. euroa positiivinen. Tunnusluku on ollut pitkään negatiivinen, mikä kertoo pääasiassa sitoutunutta rahoitusvajetta, joka on tullut katetuksi vieraalla pääomalla. Tasapainoisessa taloudessa kunnalle ei pitäisi kertyä kumulatiivista rahoitusjäämää, vaikka yksittäinen tilikausi sinänsä voi toteutuakin rahoitusjäämäisenä. Tunnusluku on palautunut positiiviseksi, mutta on odotettavaa, että rahoitusjäämä palautuu tulevina vuosina negatiiviseksi johtuen korkeasta investointitasosta ja heikommasta tulorahoituksen kehityksestä.

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vuonna 2023 tulorahoitus riitti kattamaan investointeihin tarvittavan rahoitusta

investointien tulorahoitusprosentin ollessa 156,3 prosenttia. Tasapainoisessa taloudessa tulorahoituksen tulisi riittää pitkällä aikavälillä investointien rahoittamiseen. Kunnan tulisi mitoittaa investointinsa siten, että investointien tulorahoitusprosentti asettuisi vuosittain vaihteluvälille 80–120 prosenttia.

Lainanhoitokate oli tilikaudella 2,63. Lainahoitokatteen tunnusluvulla mitataan tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kassan riittävyyden tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

1.6. Tasetarkastelu

1.6.1. Tase

TASE 1000 €	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVAT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	2 816	3 036
Aineettomat oikeudet	33	117
Muut pitkävaikutteiset menot	2 783	2 920
Aineelliset hyödykkeet	179 247	169 383
Maa- ja vesialueet	39 233	38 943
Rakennukset	63 593	68 122
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 217	33 187
Koneet ja kalusto	1 638	1 457
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	43 566	27 674
Sijoitukset	14 323	24 364
Osakkeet ja osuudet	10 948	20 902
Lainasaamiset	3 185	3 272
Muut saamiset	190	190
ARVOSTUSERÄT		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	387	403
Valtion toimeksiannot	43	59
Muut toimeksiannot	343	343
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	147	142

Saamiset	4 551	4 993
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	56	56
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 252	1 207
Lainasaamiset	701	13
Muut saamiset	1 479	1 789
Siirtosaamiset	1 064	1 927
Rahoitusomaisuusarvopaperit	5 001	1
Osakkeet ja osuudet	1	1
Sijoitukset muihin rahamarkkinainstrumentteihin	5 000	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	27 298	20 097
VASTAAVAA YHTEENSÄ	233 770	222 420

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	93 086	71 466
Peruspääoma	46 213	50 993
Arvonkorotusrahasto	30	30
Muut omat rahastot	13 740	3 740
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	16 892	12 921
Tilikauden yli- / alijäämä	16 211	3 783
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	10 061	10 279
Poistoero	1 836	1 913
Vapaaehtoiset varaukset	8 225	8 365
PAKOLLISET VARAUKSET	0	418
Muut pakolliset varaukset	0	418
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	343	343
Valtion toimeksiantojen pääomat	0	0
Muut toimeksiantojen pääomat	343	343

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen	101 091	111 164
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	87 300	100 144
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	2 483	112
Muut velat	11 308	10 907
Lyhytaikainen	29 189	28 750
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 657	12 751
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	486	787
Ostovelat	5 592	4 998
Muut velat	862	962
	9 592	9 252
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	233 770	222 420

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	44,7	36,9
100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	103,4	71,5
(Vieras pääoma - Saadut ennakot/Käyttötulot)		
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	104,8	72,3
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot + Vuokravastuut)/Käyttötulot		
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	33 103	16 704
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	1149	577
Lainakanta 31.12., 1000 €	99 957	112 895
Vieras pääoma - (saadut ennakot + Ostovelat +Siirtovelat + Muut velat)		
Lainat euroa / asukas 31.12.	3469	3899
Lainat ja vuokravastuut	101 434	114 539
Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat +Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut		
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	3 521	3 956
Lainasaamiset, 1000 €	3 185	3 272
Asukasmäärä	28 812	28 954

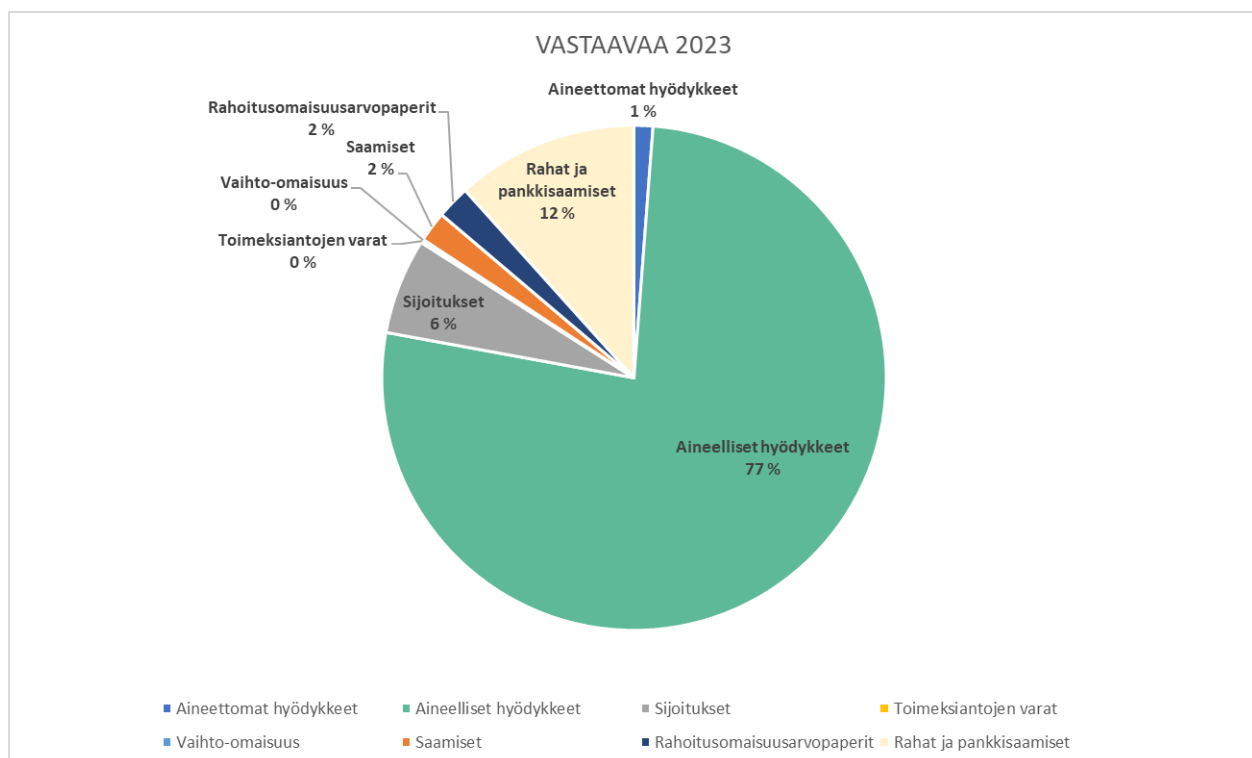
1.6.2. Taseen analysointi

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää Vihdin kunnan sekä taseyksikköjen yhdisteltyinä.

Taseen kokonaisuus

Pysyviin vastaaviin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli tilikauden päättyessä 233,7 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 11,3 milj. euroa. Pysyvät vastaavat jakaantuvat aineettomiin hyödykkeisiin (2,08 milj. euroa), aineellisiin hyödykkeisiin (179,2 milj. euroa) ja sijoituksiin (14,3 milj. euroa). Aineellisissa hyödykkeissä merkittävimmät erät ovat rakennukset (63,6 milj. euroa), maa- ja vesialueet (39,2 milj. euroa) ja kiinteät rakenteet ja laitteet (31,2 milj. euroa). Toimeksiantojen varat koostuvat välitetyistä valtion lainoista sekä lahjoitusrahastojen ja muiden rahastojen pääomista. Toimeksiantojen varoja oli vuoden päättyessä 0,4 milj. euroa. Vaihtuviin vastaaviin sisällytetään vaihto-omaisuus (0,1 milj. euroa), pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset (4,5 milj. euroa), rahoitusomaisuusarvopaperit (5,0 milj. euroa) ja rahat ja pankkisaamiset (27,3 milj. euroa).

Merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen tapahtui aineellisissa hyödykkeissä rakennusten kohdassa, joka selittyy rakennusten myynnin ja purkujen osalta. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat kohdassa on Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen keskeneräisen hankinnan arvo. Sijoituksissa alenema johtuu mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymien lakkautumisesta ja purkautumisesta. Rahoitusomaisuusarvopapereissa on 5 milj. euron määräaikainen talletus.

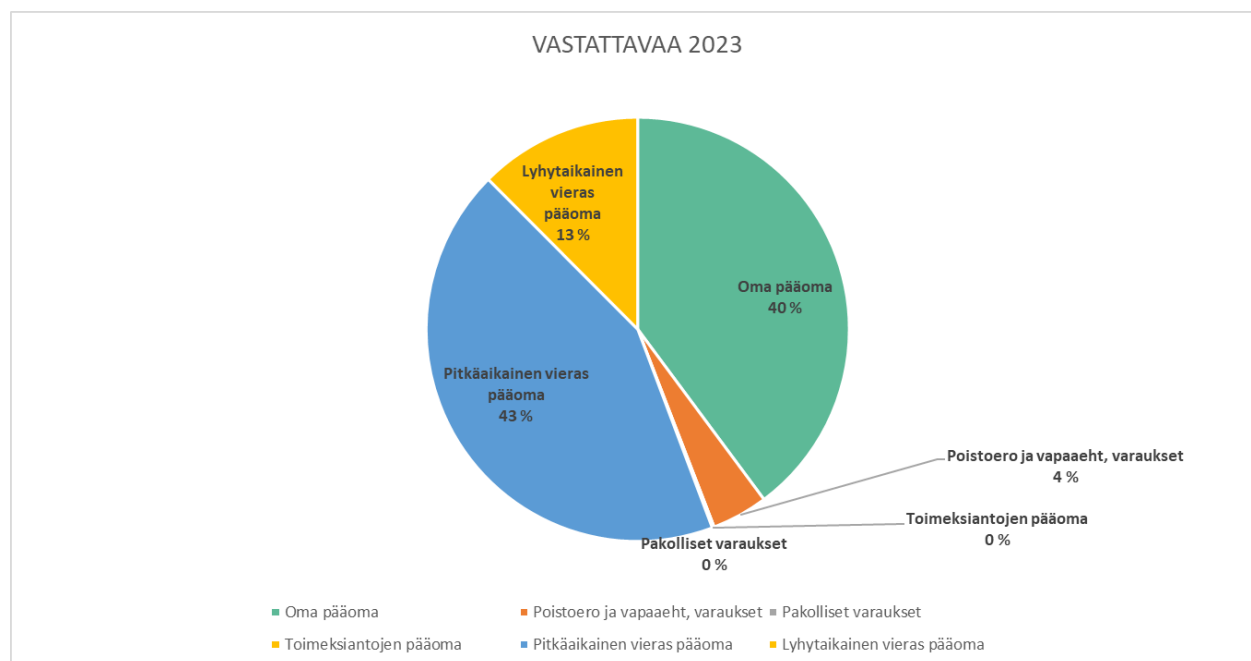

Kunnan oma pääoma oli vuoden 2023 lopussa 93,1 milj. euroa. Tästä peruspääoman osuus oli 46,2 milj. euroa. Muut omat rahastot käsittävät Turun tunnin junarahaston, jonka pääomaa on 3,7 milj. euroa, johon esitetään 10,0 milj. euron lisäystä, jolloin pääoma olisi 13,7 milj. euroa. Edellisten tilikausien ylijäämää on

kertynyt 16,9 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 16,2 milj. euroa. Vapaaehtoisia varauksia on 8,2 milj. Nämä käsittävät tilinpäätöksessä 2022 ja 2021 tehdyt investointivaraukset. Poistoeroja on jäljellä 1,8 milj. euroa. Toimeksiantojen pääomissa on välitettyjä muita toimeksiantojen pääomia 0,3 milj. euroa.

Merkittävimmät oman pääoman osalta kohdistuvat peruspääoman alenemiseen, joka selittyy kuntayhtymien alaskirjauksen osalta. Soten voimaannanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi kokonaisuudessaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ja Eteva-kuntayhtymä. Lisäksi vapaaehtoisista kuntayhtymistä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja Länsi-Uudenmaan ammattikoulutus kuntayhtymä on siirtynyt hyvinvointialueelle omaisuutta ja toimintaa voimaannanolain mukaisesti. Näiden vaikutus yhteensä on 5,1 milj. euroa. Muut omat rahastot nousevat 10 milj. eurolla, mikäli tilinpäätöksen hyväksynnän yhteydessä hyväksytään 10 milj. euron siirto kunnan raiderahastoon. Pakolliset varaukset purkautuivat, kun tilinpäätöksessä tehty varaus Vihdin Vanhainkotiäitiöön liittyen toteutui.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 130,3 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen osuus oli 101,1 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen osuus 29,2 milj. euroa. Lyhytaikaisiin lainoihin on kirjattu tilinpäätöskautta seuraavan vuoden sisällä erääntyvät pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Muihin pitkä- ja lyhytaikaisiin lainoihin sisältyi siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia sekä muita tilinpäätösjaksoja yhteensä 9,6 milj. euroa, ostovelkoja 5,6 milj. euroa, saatuja ennakoita 0,4 milj. euroa sekä muita velkoja 0,8 milj. euroa.

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuusaste vahvistui hieman vuonna 2023 nousten 36,9 prosentista 44,7 prosenttiin. Mitä korkeampi omavaraisuusaste, niin sen parempi. Alle 50,0 prosentin olevan omavaraisuusasteen katsotaan merkitsevän kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä parempi mahdollisuus on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vihdin kunnan suhteellinen velkaantuneisuus nousi 71,5 prosentista 103,4 prosenttiin. Vaikka lainamäärä vuoden 2023 aikana väheni, hyvinvointiuudistuksen takia suhteellinen velkaantuneisuus nousi johtuen siitä, koska tulorahoituksen osuus pienehti verrattuna vuoteen 2022. Lainamäärän ollessa korkea nykyiseen tulorahoitukseen, suhteellinen velkaantuneisuus nousee.

Velat ja vastuu prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon muut rahoitusmallit kuten esim. rahoitusleasingilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12. -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnalla on korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma lyhennyttynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Asukaskohtainen tunnusluku vuonna 2023 oli 3 469 euroa.

Lainasaamisia ovat mm. kunnan tytäryhteisöjen, kuntayhtymien sekä osakkuus- ja muiden omistusyhteisyhteisöjen ja muiden yhteisöjen toimintapääoman rahoittamiseen maksuvalmiuden tukemiseksi myönnettävät lainat. Antolainat kunnan tytäryhteisöjen ja muiden kunnallisia palveluja tuottavien yhteisöjen investointimenojen rahoittamiseen merkitään kunnan taseessa pysyvien vastaavien tase-erään Sijoitukset.

1.7. Kokonaistulot ja -menot

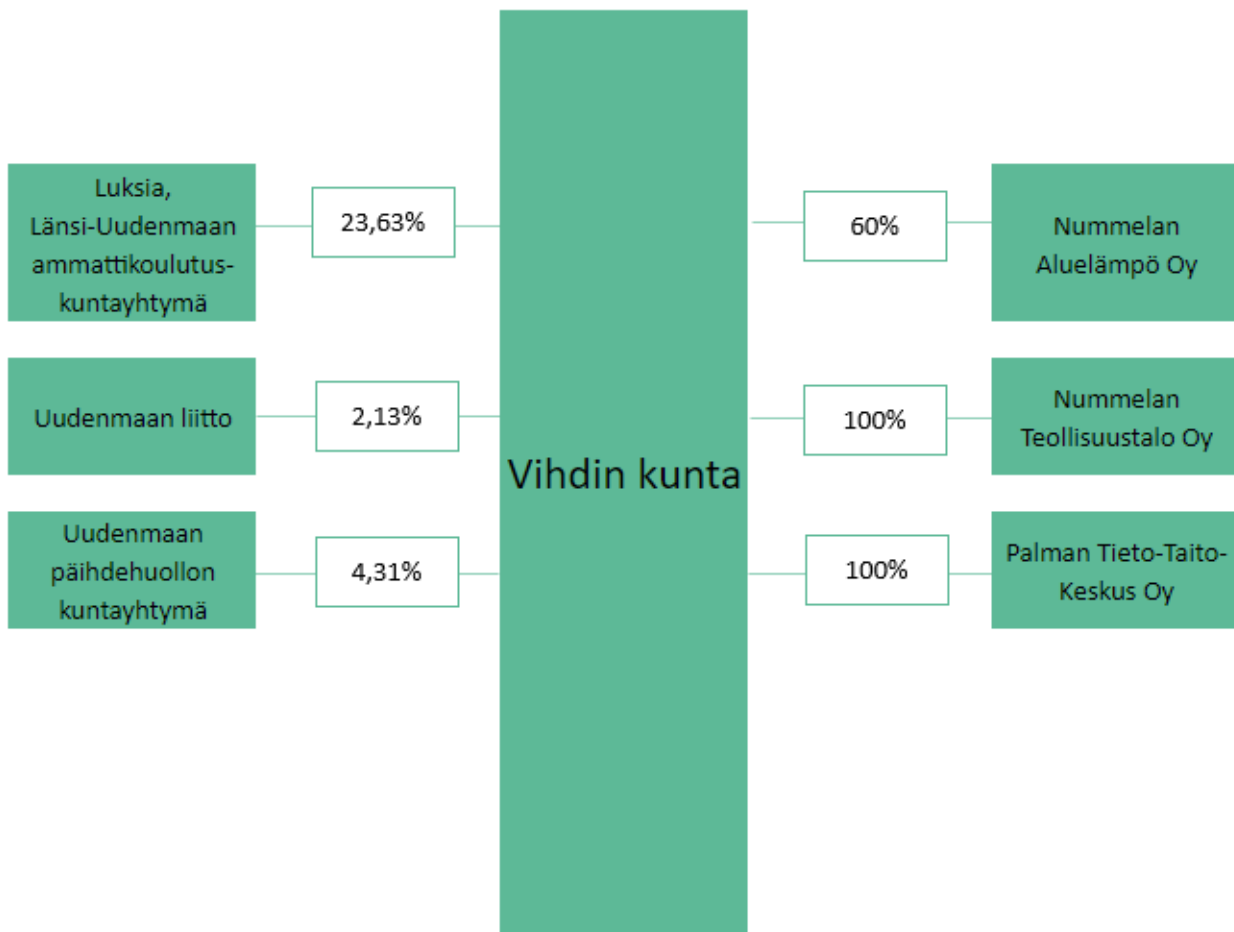
KOKONAISTULOT JA MENOT 1000 €	2023	2023	2022	2022
	1 000 €	%	1 000 €	%
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	28 855	21,8	17 049	8
Verotulot	74 053	56,1	141 382	66,4
Valtionosuudet	20 163	15,3	36 050	16,9
Korkotuotot	259	0,2	100	0
Muut rahoitustuotot	170	0,1	598	0,3
Satunnaiset tuotot	0	0	154	0,1
Tulorahoituksen korjauserät				
Pysyvien hyödykkeiden luovutusvoitot	-11 761	-8,9	-810	-0,4
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointeihin	180	0,1	200	0,1
Pysyvien vastaavien myyntituotot	19 896	15,1	992	0,5
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	87	0,1	85	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	30 000	14,1

Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0	-13 000	-6,1
Oman pääoman lisäykset	188	0,1	-12	0
Kokonaistulot yhteensä	132 090	100,0	212 789	100,0
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	86 261	69,7	175 098	84,4
Valmistus omaan käyttöön	-248	-0,2	-137	-0,1
Korkokulut	1 319	1,1	663	0,3
Muut rahoituskulut	33	0	3	0
Satunnaiset kulut	0	0	418	0,2
Tulorahoituksen korjaukset				
Pakollisten varausten muutos	418	0	-418	-0,2
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-321	-0,3	-17	0
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	23 305	18,8	22 020	10,6
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 938	10,5	9 751	4,7
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0
Oman pääoman vähennykset	0	0	0	0
Kokonaismenot yhteensä	123 706	100,0	207 379	100,0

1.8. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.8.1. Kuntakonsernin rakenne

1.8.2. Konsernin toiminnassa ja rakenteessa tapahtuneet muutokset

Konsernin tilikauden tulokseksi muodostui ylijäämää 25 001 985,22 euroa. Kun poistoeron vähennys ja Konsernin tilikauden tulokseksi muodostui ylijäämää 25 001 985,22 euroa. Kun poistoeron vähennys ja varausten lisäys huomioidaan, tilikauden ylijäämäksi muodostuu 15 421 946,78 euroa.

Vuoden 2023 alussa Vihdin kuntakonsernista poistui Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) Eteva-kuntayhtymä osana hyvinvointialueiden käynnistymistä. Perusturvakuntayhtymän Karviaisen toiminta siirtyi vuoden alusta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintaan, mutta varsinainen kuntayhtymä purettiin virallisesti jäsenkuntien Vihdin kunnan ja Karkkilan kaupungin valtuustojen hyväksyessä yhtymän purkamisselvityksen kesäkuussa 2023. Uudenmaan päihdehuollon toiminta on myös siirtynyt hyvinvointialueudistuksen yhteydessä, mutta kuntayhtymää ei ole virallisesti purettu. Vihdin kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntayhtymän purkusuunnitelman 25.09.2023 § 36 ja kuntayhtymä puretaan vuoden 2024 aikana.

Sotekuntayhtymien toimintojen siirtyessä hyvinvointialueille jäljelle jääneet yhtiöt ovat Länsi-Uudenmaan koulutus-kuntayhtymä (Luksia) ja Uudenmaan liitto. Luksian tilikaudet ovat olleet ylijäämäisiä vuodesta 2018 lähtien ja kuntayhtymän konsernin taseessa on ylijäämää 28, milj. euroa. Uudenmaan liiton tilikauden alijäämä on alijäämäinen noin 50 000 eurolla ja kuntayhtymällä on taseessa ylijäämää 1,1 milj. euroa.

Nummelan Aluelämpö Oy

Yhtiön omistavat Vihdin kunta 60 % ja Adven Oy 40 %, joten yhtiö on Vihdin kunnan tytäryhteisö. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtaja ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:ltä.

Vuosi 2023 on ollut poikkeuksellinen yhtiön toiminnalle asiakasmäärän kasvun, hallituksen ja toimitusjohtajan vaihtumisen sekä energian hintojen rajujen muutoksien kannalta. Syyskuussa 2023 nousseen energian ostohinnan takia tehdyt energian myyntihinnat vuodelle 2023 ovat osoittautuneet liian pieniksi ja energianmyynti on ollut pääosin tappiollista. Kokonaisenergian ostomäärä on noussut vuoteen 2022 verrattuna n. 14 %, joka on vaikuttanut fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntymiseen. Kokonaisenergiamäärän arvioidaan nousevan n. 20 % tasolle vuonna 2024, kun 2023 aikana verkostoon liitetyt asiakkaat käyttävät energiaa koko vuoden ajan. Kokonaisenergian määrän arvioidaan kasvavan vuoden 2023 energiämäärästä 45 GWh vähintään määrään 50 GWh vuodelle 2024. Fossiilisten polttoaineiden käyttöosuus vuotena 2023 on n. 16 %. Energian oston keskihinnaksi muodostui 72,7 euroa / MWh myyntihinnan ollessa 64,5 euroa/MWh. Verkoston lämpöhäviö on edellisten vuosien tasolla n. 10 %.

Yhtiön taloudellinen tilanne on tappiollisen energianmyynnin takia ajautunut hankalaan tilanteeseen ja samaan aikaan jo tekeillä olleet kaukolämpöverkoston laajennoshankkeet ovat tehneet kassavirran hallitsemisesta haastavaa. Vihdin kunta on antanut lyhytaikaisen 700 000 € antolainan heinäkuussa kassan hallitsemiseen. Rahoitushakemus antolainan muuttamiseksi pitkäaikaiseksi lainaksi on lähetetty kuntaan vuoden 2024 alussa.

Tilikaudella 2023 yhtiön liikevaihto oli 3 662 328,83 euroa (vuonna 2022 3 021 037,67 euroa). Tilikauden lopussa yhtiön oma pääoma on 773 065,29 euroa (vuonna 2022 1 838 035,30 euroa) ja taseen loppusumma 6 419 648,18 euroa (vuonna 2022 5 105 519,47 euroa). Taseessa edellisten tilikausien voitto on yhteensä 1 737 122,54 euroa (vuonna 2022 1 936 067,45 euroa).

Vuodelle 2023 omistajan asettama tulostavoite:

- Tilinpäätöksessä käyttökate on vähintään +200 000 euroa
 - Ei toteutunut. Käyttökate vuodelta 2023 -807 455,77 euroa.

Vuodelle 2023 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

1. Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0
 - Toteutui
2. Pyrkiä toimiin, että hinta alle Energiateollisuus ry:n keskiarvon vuoteen 2026 mennessä
 - Yhtiön hinta ei ole Energiateollisuus ry:n keskiarvossa. Yhtiö joutui nostaman energiahintaa vuoden 2024 alussa.
3. Olla aktiivisesti mukana edistämässä taloudellisesti kannattavaa ja järkevää ratkaisua mahdollisen datakeskuksen hukkalämmön talteenotoksi
 - Tavoitetta on edistetty ja neuvotteluja käyty
4. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 6 prosenttia
 - Ei toteutunut - fossiilisten polttoaineiden kulutus oli noin 16 %
5. Yhtiö voi laajentua hallitusti vähäriskisiin alueille
 - Yhtiö on laajentunut vuoden 2023 aikana ja jatkaa laajentumista 2024. Uusia asiakkaita liittyy noin 5 GWh verran.

Talous	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikevaihto	2 871 237	3 214 918	3 021 037	3 662 328
Liikevoitto	128 339	130 208	-204 939	-1 063 677
Lainat	117 000	38 000	19 000	1 353 299

Nummelan Teollisuustalo Oy

- Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4–6. Harjutie 14 on vuokrattu suurimmaksi osaksi ja vuoden 2023 aikana kiinteistö siirtyi kaasulämmityksestä kaukolämpöön ja kiinteistön peltikatto uusittiin. Tehtaantien kiinteistössä kierrätyskeskuksen toiminta lakkasi ja kiinteistössä on vapaata tilaa.

Yhtiön tuotot ja kulut toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Korjaukset yhteensä tilikaudella 2023 179 427 euroa (2022 -39 985 euroa). Kiinteistöjen hoitokulut muodostuvat lähes aiempien vuosien käyttömenojen mukaisesti ollessa 64 180 euroa. Lämmitysmuutos toi säästöä noin 15 000 euroa. (2022 97 833 euroa. Liikevaihto oli vuonna 2023 yhteensä 141 124 euroa (2022 157 678 euroa). Tilikauden 2023 voitto oli 33 550 euroa (2022 25 139 euroa). Taseen loppusumma oli 31.12.2023 775 872,56 euroa (2022 746 712,43 euroa). Yhtiön kassa tilanne on hyvä ja vuoden 2023 aikana yhtiö teki määräaikaistalletuksen 100 000 eurolla. Yhtiön kiinteistöjen korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan. Yhtiöllä ei ole lainaa, kirjaamattomia korkoja ja eikä merkittäviä saatavia saamatta.

Vuodelle 2023 omistajan asettama tulostavoite:

- Positiivinen tilikauden tulos
 - Toteutui. Liikevoitto 33 550 euroa.
 -

Vuodelle 2023 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

- Selvittää vähäriskisiä tapoja tarjota yrityksille lisää toimitiloja ja huolehtia omistamiensa kiinteistöjen kunnosta
 - Neuvotteluja on käyty tyhjen tilojen vuokraamisesta, mutta näiden osalta kunta on ollut aktiivisempi osapuoli neuvotteluihin kuin yhtiö.

Talous	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikevaihto	140 071	151 289	157 680	141 124
Liikevoitto	47 972	46 309	31 413	33 550
Lainat	0	0	0	0

Palman tieto-taito-keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelassa, asemakaavan N123 alueella korttelissa neljä sijaitsevaa Rakves-kiinteistöä. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoitoja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosvaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön on tehty viime vuosina vain välttämättömiä korjauksia alueen asemakaavan muutostyön ollessa kesken. Kunnanvaltuusto hyväksyi alueen kaavamuutoksen N123 kokouksessaan 9.8.2021 § 41. Kaavan tultua lainvoimaseksi on astunut voimaan maankäytösopimus, jossa on sovittu yhtiön maa-alueiden luovuttamisesta vastineena kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista.

Maankäytösopimuksen toimeenpanon jälkeen yhtiön omistukseen jää alueella korttelin 4 tontti 6, jolla on asuin-, liike- ja toimistorakennusoikeutta 3 000 k-m², sekä osa korttelin 372 tonttia 1, jolla on asuinrakennusoikeutta 2 900 k-m². Yhtiön aiemmin omistamien, mutta maankäytösopimuksen myötä

kunnan omistukseen siirtyneet rakennukset on purettu vuonna 2021–2022 taitteessa. Yhtiön omistamista rakennuksista Rakves on määrä säästää kaavan tarkoituksen mukaisesti.

Yhtiön toimintaa ja tulevaisuutta arvioidaan omistajan toimesta. Tilikauden 2023 tulos oli -17 918 euroa (2022 -17 371 euroa) ja taseen loppusumma 406 147,65 (vuonna 2022 429 881,8 euroa). Vuoden 2020 tilinpäätöstä korjattiin, koska tilinpäätöksen laadintahetkellä oli tiedossa, että rakennuksia tullaan purkamaan. Nämä alaskirjaukset merkittiin korjattuun tilinpäätökseen, joka selittää vuoden 2020 liiketappiota. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaisia lainoja.

Vuodelle 2023 omistajan asettama tulostavoite:

- Positiivinen tilikauden tulos
 - Ei toteutunut

Vuodelle 2023 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

- Edistää yhtiön myyntiä
 - Tavoitetta ei ole edistetty aktiivisesti

Talous	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikevaihto	173 245	165 440	37 783	28 552
Liikevoitto	-639 424	-13 766	-17 274	-17 982
Lainat	0	0	0	0

1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä on supistunut huomattavasti viime vuosina omaisuuden myyntien sekä yhtiöiden lakkautusten vuoksi. Suurimpana tytäryhteisönä taseen perusteella on Nummelan Aluelämpö Oy ja muut tytäryhteisöt ovat kiinteistöjen omistusyhteisöjä. On todennäköistä, että tulevina vuosina Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä tulee entisestään supistumaan. Palman tieto-taito-keskus Oy:n osalta kunnan tavoitteena on edistää yhtiön myyntiä.

Nummelan aluelämpö Oy:n taloudellinen tilanne on energiahintojen muutosten myötä haastavaa ja tulevat mahdolliset investoinnit hukkalämmön talteen ottamiseksi vaativat rahoituksellisia ratkaisuja.

Nummelan teollisuustalon toiminta on vakaata ja yhtiön taloudellinen tilanne on hyvä toimintaansa nähden.

Sotekuntayhtymien toimintojen siirtyessä hyvinvointialueille jäljelle jääneet yhtymät ovat Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Luksia) ja Uudenmaan liitto. Luksian osalta kunta on aktivoitunut yhteistyön kehittämisen osalta ja maakuntaliittoon on edistetty edunvalvontaa.

1.8.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston hyväksymällä konserniohjeella, joka on päivitetty 18.3.2024 § 17. Edellinen konserniohje on hyväksytty vuonna 2012. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt valvontavastuulliset viimeksi 5.6.2023 § 139.

Konsernin valvonnasta vastaa kunnanhallitus. Kunnanjohtajalla on oikeus yksittäistapauksissa määrätä sisäisten selvitysten teettämisestä yhteisöissä, mikäli kunnan omistajapolitiittinen etu tätä vaatii. Näin toimittaessa on otettava huomioon osakeyhtiölain tai muun lainsäädännön vaatimukset, mm. salassapitoa ja osakkeenomistajien yhdenvertaista kohtelua koskien erityisesti yhteisöissä, joissa konserni ei omista 100 prosenttia osakkeista. Konserniyhteisöjen hallitusten tai vastaavien toimielinten ja johtajan vastuulla on sisäisen valvonnan järjestäminen omassa organisaatiossaan. Kunnanjohtajalla tai hänen nimeämällään edustajalla on oikeus osallistua enemmistöomisteisten tytäryhteisön hallitusten kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta. Enemmistöomisteisten tytäryhteisöiden tulee tehdä päätöksenteossään asiasta vastaava mahdollistava päätös, jotta konsernijohtoon aktiivinen rooli konserniyhteisöjen ohjaamisessa voisi toteutua ja välitön tiedon välittyminen kunnan ja konserniyhteisön välillä voisi varmistua.

Tytäryhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Hallituksen on huolehdittava siitä, että tytäryhteisössä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan menettelyt. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää ottaen huomioon tytäryhteisön toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Tytäryhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan toimivuudesta ja merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyydestä. Käytännössä raportointi toteutetaan vuosittain kunnan tilinpäätökseen laadittavasta toimintakertomuksen raportista. Tytäryhteisön hallituksen on raportoitava viipymättä konsernijohtolle, jos yhteisön toimintaan liittyvän merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Tämän lisäksi tytäryhteisöjen on suojauduttava riittäväillä vakuutuksilla. Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat tekevät riskiarvioinnin toiminnastaan vähintään kahden vuoden välein.

Nykyisen käytännön mukaisesti seuranta pohjautuu pitkälti tilinpäätöksen yhteydessä tehtävään arviointiin taloudellisesta tilanteesta ja toiminnasta edelliseltä vuodelta. Talousarviossa asetetaan tavoitteet konserniyhtiöille. Konserniyhtiöiden osalta tulisi vahvistaa konserniyhtiöiden ja kunnan välistä yhteydenpitoa, jotta voidaan varmistaa riittävä tiedonkulku yhteisöjen talouden ja toiminnan seuraamiseksi. Kriittinen yhdyspinta yhteydenpidon osalta on kunnanhallituksen nimeämien valvontavastuullisten aktiivisuus nimettyjen yhteisöjen osalta. Kunnanhallituksen nimeämien valvontavastuullisten on kunnan konserniohjeen mukaan:

- valvottava yhteisössä kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoivat tarvittaessa konsernijohtolle
- pitävät aktiivisesti yhteyttä kunnan luottamushenkilöedustajiin
 - seuraavat konsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekevät tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kunnanjohtajalle ja talousjohtajalle

vastaanottavat valvottaviensa yhteisöjen raportit, kokouskutsut ja pöytäkirjat.

1.8.5. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2023	2022
Toimintatuotot	32 779	114 001
Toimintakulut	-96 937	-275 503
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	-80
Toimintakate	-64 157	-161 581
Verotulot	74 044	141 382
Valtionosuudet	27 031	42 869
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	357	112
Muut rahoitustuotot	185	575
Korkokulut	-1 326	-749
Muut rahoituskulut	-142	-240
Vuosikate	35 992	22 367
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 990	-13 929
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	-3
Satunnaiset tuotot	0	154
Satunnaiset kulut	0	-418
Tilikauden tulos	25 002	8 172
Tilinpäätössiirrot	-9 999	0
Tilikauden verot	-3	-13
Laskennalliset verot	0	-4
Vähemmistöosuudet	422	88
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	15 422	8 243

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut:		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	33,8	41,4
100 x Toimintatuotot / Toimintakulut		
Vuosikate % poistoista	327,5	160,6
100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)		
Vuosikate, €/asukas	1 249	773
Vuosikate / Asukasluku		
Asukasluku	28 812	28 954

1.8.6. Konserninrahoituslaskelma

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 1000 €	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	35 992	22 367
Satunnaiset erät	0	-264
Tilikauden verot	-3	-13
Tulorahoituksen korjaukset	-11 817	-573
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-25 452	-31 303
Rahoitusosuudet investointimenoihin	180	233
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13 770	3 601
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 670	-5 952
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	88	85
Antolainauksen vähennykset	88	85
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	653	32 933
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 077	-10 327
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-19	-13 165
Oman pääoman muutokset	0	0
Muutokset vähemmistön osuudessa	0	-24
Muut maksuvalmiudet muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-541	24
Vaihto-omaisuuden muutos	-32	68
Saamisten muutos	928	407
Korottomien velkojen muutos	-870	3 803
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-514	4 301
Rahoituksen rahavirta	-12 869	13 803
Rahavarojen muutos	-199	7 851
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	37 738	40 850
Rahavarat 1.1.	37 937	32 999
	-199	7 851

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Investointien tulorahoitus, %	142,4	72
100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	93,6	53,9
100 x Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)		
Laskennallinen lainanhoitokate	2,6	1,3
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainalyhennykset)		
Lainanhoitokate	2,4	2
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)		
Kassa riittävyys (pv)	100,6	46,9
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Kassasta maksut M €	137	318

1.8.7. Konsernitase

KONSERNITASE 1000 €	2023	2022
VASTAAVAA	Euro	Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT	207 697	226 894
Aineettomat hyödykkeet	2 854	4 540
Aineettomat oikeudet	71	236
Muut pitkävaikutteiset menot	2 783	4 304
Aineelliset hyödykkeet	193 865	211 147
Maa- ja vesialueet	39 610	39 667
Rakennukset	77 128	94 490
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 458	34 029
Koneet ja kalusto	2 067	4 116
Muut aineelliset hyödykkeet	2	86
Enn.maksut ja keskeneräiset	43 599	38 759
Sijoitukset	10 979	11 208
Osakkuusyhteisöosuudet	0	923
Muut osakkeet ja osuudet	7 793	6 989
Muut lainasaamiset	3 185	3 272
Muut saamiset	0	23
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	801	754
Valtion toimeksiannot	167	219
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	343	513

Muut toimeksiantojen varat	291	22
VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 197	53 937
Vaihto-omaisuus	460	1 291
Aineet ja tarvikkeet	460	1 291
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	80	80
Muut saamiset	80	80
Lyhytaikaiset saamiset	4 918	11 716
Myyntisaamiset	1 951	5 808
Lainasaamiset	1	13
Muut saamiset	1 696	3 127
Siirtosaamiset	1 271	2 768
Rahoitusarvopaperit	8 077	3 312
Osakkeet ja osuudet	4	4
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	8 072	3 308
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1	0
Rahat ja pankkisaamiset	29 661	37 538
VASTAAVAA YHTEENSÄ	251 695	281 586
KONSERNITASE 1000 €	2023	2022
VASTATTAVAA	Euro	Euro
OMA PÄÄOMA	111 932	91 427
Peruspääoma	46 213	50 993
Arvonkorotusrahasto	180	180
Muut omat rahastot	14 147	4 173
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	35 970	27 838
Tilikauden yli- / alijäämä	15 422	8 243
VÄHEMMISTÖOSUUDET	309	751
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	29	1 288
Eläkevaraukset	0	11

Muut pakolliset varaukset	29	1 277
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	777	1 271
Valtion toimeksiannot	124	556
Lahjoitusrahastojen pääomat	363	693
Muut toimeksiantojen pääomat	291	22
VIERAS PÄÄOMA	138 647	186 849
Pitkäaikainen	106 534	134 053
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	90 427	120 934
Lainat julkisyhteisöiltä	80	97
Saadut ennakot	2 483	112
Ostovelat	13 544	0
Muut velat	0	12 877
Laskennalliset verovelat	0	32
Lyhytaikainen	32 113	52 796
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 777	13 554
Lainat julkisyhteisöiltä	10	10
Saadut ennakot	638	1 866
Ostovelat	7 543	13 799
Muut velat	969	2 837
Siirtovelat	10 175	20 731
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	251 695	281 586

TUNNUSLUVUT	2023	2022
Konsernin omavaraisuusaste, %	45,2	33
<i>100 x (oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot). Lyhennytyssä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot</i>		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	101,2	62
<i>100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot</i>		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	51 392	36 082
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 784	1 246
Konsernin lainat, €/asukas	3 585	4 649
Konsernin lainakanta / Asukasmäärä		
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	103 294	134 596
Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma		

Konsernin lainat ja vuokravastuut, 1000 €	118 303	148 966
Vieras pääoma - (Saadut ennakot+ ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut		
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 106	5 145
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	3 185	3 272
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Kunnan asukasmäärä	28 812	28 954
Konsernin henkilöstömäärä	1193	1181

1.9. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Vihdin kunnanhallitus ehdottaa, että tilikauden tuloksesta 25 993 548,93 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 189 199,44 euroa,
- Lisätään poistoeroja -134 632,50 euroa,
- Puretaan investointivaroja yhteensä 140 000 euroa
 - a. Museon ensikertainen kalustaminen 100 000 euroa
 - b. Nuorisopalveluiden Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen 40 000 euroa
- Tehdään rahastosiirto Vihdin raiderahastoon rahaston ääntöjen mukaisesti -10 000 000 euroa:

Tilikauden ylijäämä 16 210 948,75 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin ylijäämiin.

Vihdin raiderahasto perustettiin 29.3.2021 § 7 kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti. Vihdin raiderahaston tarkoituksena on turvata edellytykset Vihdin alueen raideyhteyksien suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen. Lisäksi raideyhteyksien kehittäminen edellyttää kunnalta erilaisia yhdyskuntarakenteeseen ja kunnallistekniikkaan liittyviä investointeja sekä raideyhteyksien aiheuttamia muita suunnittelu-, rakentamis-, ja maanhankintakustannuksia. Rahaston keskeisin vahvuus liittyy siihen, että sillä voi vastata yksittäistä investointikohdetta laajempaan rahoitustarpeeseen poikkeuksellisen kehityshankkeen mahdollistamiseksi eli mahdollistaa hankeyhtiön pääomittamisen lisäksi esimerkiksi maanhankinnan ja kunnallistekniikan investointeja raideyhteyden toteuttamiseksi.

Talouden tasapainotustoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Vihdin kunnalla ei ole taseessa kattamattomia alijäämiä, mutta Vihdin kunta on vastuullisen taloudenpidon mukaisesti aloittanut talouden tasapainottamisen, jotta kattamattomia alijäämiä ei syntyisikään tulevaisuudessa.

Vihdin kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2020 talousarviossa VIHTA-talouden tasapainotusohjelman vuosille 2020–2023, jota on päivitetty vuoden 2021 talousarviossa. Talousarviossa 2022 ja 2023 on vahvistettu voimassa olevat VIHTA-toimet. Vuoden 2024 talousarviossa on hyväksytty uusi VIHTA-talouden tasapainotusohjelma vuosille 2024–2025. Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kunnan taseessa on 33 103 340,89 euroa kumulatiivista ylijäämää.

VIHTA-OHJELMA 2020-2023

Toimielin	Toimenpide	Tavoite EUR / HTV	Vastaava palvelukeskus / Seurannan vastuhenkilö	Toimenpide tila	Kommentti edistymisestä - tulevien vuosien osalta
etuuksien vähennys	Kokouskustannusten vähentäminen	Yhteensä : Toteuma 49,000.0 Tavoite 49,000.0 2020: Toteuma 20,000.0 Tavoite 20,000.0 2021: Toteuma 29,000.0 Tavoite 29,000.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Kokouskustannukset ovat ylittyneet vuosilta 2020 ja 2021 sekä myös 2022. Ylitykset johtuvat mm. siitä, että kokouksia ja käsiteltäviä asioita on enemmän. Säästöä ei ole saatu toteutettua.
	Luovutaan lomaaikojen asiakasmaksujen hyvityksistä vuoden 2021 alusta. Asiakasmaksut palautetaan lakisääteiselle tasolle.	Yhteensä : Toteuma 200,000. 0 Tavoite 200,000. 0 2021: Toteuma 200,000. 0 Tavoite 200,000. 0	Sivistyslautakunta	Toteutunut	Tämä on toteutunut vuonna 2021, ei tuo jatkossa enää säästöjä vuosittain.

	Määräaikaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi	2021: Toteuma 450,000.0 Tavoite 450,000.0 Yhteensä : Toteuma 450,000.0	Sivistyslautakunta	Päätynyt	Talousarvion 2022 päättämisen yhteydessä päätettiin, että jatkossa määräaikaiset opettajat palkataan 1.8. alkaen 31.7. saakka eli koko lukuvuodeksi. Ei säästöä enää vuodesta 2022 alkaen.
	Periaatteiden tiukentaminen matkalipuissa	2021: Toteuma 16,000.0 Tavoite 16,000.0 2022: Toteuma 16,000.0 Tavoite 16,000.0 Yhteensä : Toteuma 32,000.0 Tavoite 32,000.0	Sivistyslautakunta	Toteutunut	Toissijaisissa kouluissa opiskelevat oppilaat eivät enää saa joukkoliikenteen matkakorttia, kuten aikaisemmin. Vuosittain 2021 ja 2022 toteutunut säästö 16 000 euroa.
kertaluontoiset tuloutukset	Konserniyhteisöihin liittyvät pääoma- ja osinkojärjestelyt	Yhteensä : Toteuma 350,000.0 Tavoite 350,000.0 2021: Toteuma 350,000.0 Tavoite 350,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	On tehty kertaluontoinen tuloutus osinkojärjestelyillä konserniyhtiöistä kunnalle. Nummelan Aluelämpö jakoi osinkoa yhteensä 288 000 euroa ja Nummelan teollisuustalo jakoi osinkoa 62 000 euroa. Toimenpide toteutettiin tavoitteen mukaisesti.

	Puunmyyntitulojen kertaluontoinen lisäys	Yhteensä : Toteuma 180,000.0 Tavoite 200,000.0 2021: Toteuma 180,000.0 Tavoite 200,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Lisähakkuiden kuviot määritelty voimassa olevan metsänhoitosuunnitelman perusteella. Hakuut toteutettiin 2021 ja saavutettiin 180 000 tulolisäys.
maksujen/taksojen/v erojen korotuksia	Kirjasto tehostaa kirjastoasiakkaille kertyneiden maksujen maksamista.	Yhteensä : Toteuma 7,000.0 Tavoite 7,000.0 2021: Toteuma 7,000.0 Tavoite 7,000.0 2022: Toteuma 25,700.0	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	Vuoden 2023 myöhästymismaksukertymä 28 974 euroa. Maksukäytäntöjä on tehostettu verkkomaksamismahdollisuudella ja maksujen tarkemmalla huomioimisella asiakaspalvelussa.
	Rakennusvalvonnan taksojen tarkistus	Yhteensä : Toteuma 15,000.0 Tavoite 15,000.0 2021: Toteuma 15,000.0 Tavoite 15,000.0	Ympäristölautakunta		

	Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen	Yhteensä : Toteuma 47,000.0 Tavoite 15,000.0 2020: Toteuma 47,000.0 Tavoite 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Vuonna 2020 lisätuloja palvelumaksujen korotuksilla tuli 47 000 €. Palvelumaksuja ei korotettu vuodelle 2021, joten lisätuloja ei tullut. Vuodelle 2022 lautakunta on korottanut veden hinnastoa. Tavoiteltu tuotto toteutui jo vuonna 2020.
muu tehostamistoimenpiteet	Investointitason leikkauksien vaikutukset poistoihin (KH 18.5.20 -> 6 miljoonaa euroa).	Yhteensä : Toteuma 280,000.0 Tavoite 280,000.0 2021: Toteuma 280,000.0 Tavoite 280,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Investointileikkaukset tehtiin osana vuoden 2021 talousarviovalmistelua ja toteuma noin 280 000 euroa. Investointitaso oli vuodelta ennakoitua matalampi ja poistoja alennettiin talousarviomuutoksena 1 milj. eurolla.

Kiinteistöveroselvitys	Yhteensä : Toteuma 59,000.0 Tavoite 150,000.0 2020: Tavoite 50,000.0 2021: Toteuma 17,000.0 Tavoite 50,000.0 2022: Toteuma 27,000.0 Tavoite 50,000.0 2023: Toteuma 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Kesken	Vuonna 2022 on rekisteriin lisättyä kerrosalaa löytynyt n. 12 000 m2 ja kuutioita n. 1000 m3, joiden euromääräinen vaikutus on arviolta n. 20 000 € kiinteistöveroina. Kiinteistöverotuksen siirtyminen verotuksen joustavan valmistumisen piiriin jaksottaa osin verotilityksiä muutamalle vuodelle. Selvitys ei ole edennyt suunnitelman mukaisesti. Vaihtoehtoja työn jatkamiseksi selvitetään.
Liikuntapalveluissa käyttöön uusia palveluita	Yhteensä : Toteuma 3,400.0 Tavoite 3,400.0 2021: Toteuma 1,700.0 Tavoite 3,400.0 2022: Toteuma 1,700.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Palveluiden käyttönotosta on tehty tarvittavat päätökset. On todennäköistä, että tulevina vuosina tarjottavaa palvelua monipuolistetaan entisestään vastaamaan vielä paremmin kuntalaisten tarvetta. Tämä mahdollistaisi tulovirtojen vahvistamisen. Vuodelta 2021 1 700 tuottoa.
Omakotitonteissa vuokrausmahdollisuuden lisääminen	2021: Toteuma 15,000.0 Tavoite 45,000.0 Yhteensä : Toteuma 15,000.0 Tavoite 45,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Kaikissa uusissa luovutukseen tulevissa tonteissa mahdollistetaan myös vuokraus.

Siirtyminen LED valaisimiin	Yhteensä : Toteuma 70,000.0 Tavoite 70,000.0 2020: Toteuma 20,000.0 Tavoite 20,000.0 2021: Toteuma 30,000.0 Tavoite 30,000.0 2022: Toteuma 20,000.0 Tavoite 20,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Katuvalaisimien muutos Led-valaisimiksi on jatkunut. Uudis- ja korjaustöiden yhteydessä käytetään Led-valaisimia.
Tietohallintokyselyiden lopettaminen	Yhteensä : Toteuma 12,750.0 Tavoite 1,275.0 2021: Toteuma 12,750.0 Tavoite 1,275.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Kyselyn tulosten avulla on pyritty selvittämään tietohallinnon ja tietotekniikan keskeiset kehittämistarpeet ja vastaamaan niihin. Kyselyn etuna kuntakohtaiseen kyselyyn verrattuna on sen tulosten vertailukelpoisuus alueella. Tietohallintokysely on lopetettu ja saavutettu tavoiteltu säästö.
Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja sijais- sekä sairauslomakustannusten pienentäminen 10 %	2020 2021 2022 2023	Sivistyslautakunta	Kesken	19.6.2023, varhaiskasvatuksen lyhytaikaisten sijaisten kustannukset ovat hieman vähentyneet ajalla 1-5/23 kuin vuonna 2022 samana ajanjaksona. Tällä ajanjaksolla sijaiskustannuksissa on syntynyt säästöä noin 65 000 euroa.

	Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt	Yhteensä : Toteuma 75,000.0 Tavoite 40,000.0 2021: Toteuma 25,000.0 Tavoite 40,000.0 2022: Toteuma 25,000.0 2023: Toteuma 25,000.0	Kunnanhallitus	Kesken	Talkoovapaita käytettiin vuoden 2023 aikana yhteensä 702 kalenteripäivää (v. 2022: 759 kalenteripäivää; 2021: 802 kalenteripäivää), ja lomarahavapaita 655 päivää (v. 2022 522 lomapäivää v. 522) Lomarahavapaan vaihtaminen vapaaksi oli mahdollista kunnallisissa sopimuksissa ensimmäisen kerran vuonna 2021.
rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	Aloitetaan virallinen selvitys Vesilaitoksen yhtiöittämisestä kunnan kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi		Elinvoimalautakunta	Päättynyt	Valtuusto päätti 1.6.2021 ettei vesihuoltolaitosta yhtiöitetä.
	Aurinkoenergiakok eilu pumppaamoilla ja yhdellä vedenottamolla (hyvä sijainti).	Yhteensä : Tavoite 15,000.0 2020: Tavoite 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Päättynyt	Aurinkovoimaloiden suunnittelu vesilaitoksen puhdistamoille tai vedenottamoille on lopetettu.
	Elinkeinotoimen uudelleen organisointi	Yhteensä : Toteuma 20,000.0 Tavoite 20,000.0 2021: Toteuma 20,000.0 Tavoite 20,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Uudelleen organisointi on tehty, ja tavoiteltu säästö toteutunut.

	Oinasjoen koulun lakkauttaminen	Yhteensä : Toteuma 1,517,320.0 Tavoite 151,732.0 HTV: Toteuma 2.0 Tavoite 2.0 2020: Toteuma 45,833.0 Tavoite 45,833.0 2021: Toteuma 105,899.0 Tavoite 105,899.0	Sivistyslautakunta	Päättynyt	Henkilöstösäästöt -52 872, kustannuslisäystä oppilaskuljetuksista +6 550. Nettona opetuksen toimintakuluissa säästöjä -45 833 (2020). Henkilöstösäästöt -188 989, oppilaskuljetuksista kustannus lisäystä 13 100. Nettona opetuksen vuotuinen säästö 105 899 euroa. Kiinteistöön liittyvät elinvoimalautakunnan alla. Koulun loppuessa lasten vanhemmille taattiin oikeus valita lastensa koulu Vihdin kirkonkylältä tai Nummelasta. Koulukyytien turvallisuus varmistettiin, ettei alakoululaisten koulukyytien pysäkkejä sijoiteta tielle.
	Oinasjoen koulun sulkeminen	Yhteensä : Toteuma 88,565.0 Tavoite 61,565.0 2020: Toteuma 36,000.0 Tavoite 36,000.0 2021: Toteuma 12,565.0 Tavoite 12,565.0 2022: Toteuma 40,000.0 Tavoite 13,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Toteutunut, kohteesta on tehty kaupat elokuussa 2023.

toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnan tehostaminen.	Yhteensä : Toteuma 200,000.0 Tavoite 200,000.0 HTV: Toteuma 1.0 Tavoite 1.0 2021: Toteuma 175,000.0 Tavoite 175,000.0 2022: Toteuma 25,000.0 Tavoite 25,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Ateria- ja puhdistuspalvelun toiminta on tehostunut merkittävästi. Korona aiheutti vielä alkuvuonna jonkin verran heijastusvaikutuksia myyntituloihin. Vastaavasti elintarvikkeiden hankintakustannukset olivat pienemmät. Aterioiden hinnoittelumuutos paransi yksikön tulosta vuoteen 2021 verrattuna merkittävästi. Hyvinvointialueen toiminnan alkamiseen varauduttiin jo vuoden 2021 lopulla terveysaseman laitoshuoltajien siirtyessä Karviaisen ja sittemmin hyvinvointialueen palvelukseen. Toimenpide ja tavoiteltu säästö on toteutunut
	eLU-yhteistyön irtisanominen	Yhteensä : Toteuma 7,500.0 Tavoite 7,500.0 2022: Toteuma 7,500.0 Tavoite 7,500.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Yhteistyöverkostosta irtautumisen myötä yhteistyö jatkuu vapaamuotoisempana ja vähemmän tavoitteellisena. eLU-yhteistyö on irtisanottu päättymään vuoden 2021 loppuun, mikä oli aikaisin mahdollinen irtisanomisajankohta. Kustannussäästö 7500 euroa saavutetaan vuodesta 2022 alkaen.

	Erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen	Yhteensä : Toteuma 385,000. 0 Tavoite 385,000. 0 HTV: Toteuma 6.0 Tavoite 6.0 2021: Tavoite 70,000.0 2022: Tavoite 315,000. 0 2023	Sivistyslautakunta	Kesken	Erityisen tuen oppilaiden määrä on vähentynyt. Vuonna 2021 erityisen tuen päätöksellä olevia oppilaita oli 560 (15,3 % koko perusopetuksen oppilasmäärästä) ja vuonna 2022 466 oppilasta (13,3 % koko perusopetuksen oppilasmäärästä).
--	---	--	--------------------	--------	--

	Koulujen oppilasmääräkehityksen sekä olemassa olevien oppilaspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	Yhteensä : Toteuma 605,000. 0 Tavoite 605,000. 0 HTV: Toteuma 12.0 Tavoite 12.0 2020 2021: Tavoite 100,000. 0 2022: Tavoite 505,000. 0 2023	Sivistyslautakunta	Ei toteudu	Määräaikaisen opetushenkilöstön väheneminen, kun yleisopetuksen ryhmiä vähennetään lapsimäärän pienenemisen sekä ryhmäkokojen tarkastelun myötä. Pyritään välttämään opetusryhmiä, joiden lapsimäärä jäisi alle 20 oppilaan. Syksyllä 2021 vähennys 4 opettajaa, syksyllä 2022 vähennys 4 opettajaa, syksyllä 2023 vähennys 4 opettajaa. Oppilasmäärä syksyllä 2021 vähenee alakouluissa n. 70 oppilaalla mutta lisääntyy yläkouluissa n. 60 oppilaalla. Henkilöstösäästöt eivät tule Vihta-ohjelman mukaisesti toteutumaan vaan vasta tulevina vuosina. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022. Säästö vuodelta 2022 jäätoteuttamatta sillä valtuusto päätti, että opettajien määrää ei vähennetä vuonna 2022. Säästö on ollut ylimitoitettu johtuen 2021 toteutumattoman säästön tuomisesta vuodelle 2022. Lähivuosina oppilasmäärä vähenee alakouluissa, mutta näkyy viiveellä vasta muutaman vuoden kuluttua yläkouluissa.
--	---	--	--------------------	------------	---

Koulukäyntiohjaajien määrän vähentäminen	Yhteensä : Toteuma 66,667.0 Tavoite 66,667.0 HTV: Tavoite 4.0 2021: Toteuma 66,667.0 Tavoite 66,667.0 2022 Toteuma Tavoite 66,667.0	Sivistyslautakunta	Päättynyt	Talousarvion 2022 päättämisen yhteydessä päätettiin, että lukuvuonna 2022–2023 ohjaajien määrää ei vähennetä.
Kunnallistekniikan palvelutason muutokset	Yhteensä : Toteuma 20,000.0 Tavoite 55,000.0 2021: Toteuma 20,000.0 Tavoite 45,000.0 2022: Tavoite 10,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Hallinnollinen menettely - kevyenliikenteen väyläksi merkittyyn sisältyy tiukemmat kunnossapito-ohjeet - muutos edellyttää merkintöjen muuttamista. Nurmesta niityksi pilotit. Vuonna 2021 talvikunnossapidettävien raittien määrän supistettiin. Säästöä 20 000 euroa. Vuoden 2022 osalta kevyenliikenteen väylien kunnossapitoluokitusta tarkastellaan. Tavoitetta ei saavuteta, ellei päätetä heikentää hoitotasoa. Saavutetut säästöt katosivat kunnallistekniikanyksikön osalta merkittävästi kohonneisiin polttoainekustannuksiin sekä erityisesti kevättalven vaikean lumitilanteen kasvattamiin auras-kustannuksiin. Vuoden 2023 osalta on tehty Kirkonkylälle palvelutason muutoksia.

	Kunnan suurimpien ostettujen tukipalvelujen sopimusten uudelleen neuvottelu	Yhteensä : Toteuma 16,200.0 Tavoite 55,000.0 2021: Toteuma 13,400.0 Tavoite 55,000.0 2022: Toteuma 2,800.0 Tavoite 25,000.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Tavoitellaan 5 % säästöä vuotuisten sopimusten kokonaisarvosta (Kunnan Sarastia Oy, Kuntien Tiera Oy). Neuvotteluita Sarastian ja Tieran kanssa on käyty hinnoittelun ja sopimuksien muuttamiseksi. Sarastian uuden sopimusmallin ja samalla suoritteisiin pohjautuvan hinnoittelun piti olla valmis kesään 2021 mennessä, mutta siirtyi syksylle 2021. Uusi suoritepohjainen hinnoittelumalli toi säästöjä vuodesta 2022 alkaen henkilöstöpalveluihin, mutta saattaa lisätä taloushallinnon kustannuksia kirjanpito palvelun osalta, mikäli kirjanpidon tuntimäärä ylittyy. Sarastian suoriteperusteisen hinnoittelun mukaan hinta alenisi edellisen vuoden suoritteisiin nähden 2 881 euroa. Tieran kanssa on sovittu selvitettäväksi käyttövaltuushallinnan kehittämistä henkilötyön vähentämiseksi sekä ns. paikallispalvelun määrän vähentämistä, joilla yhdessä saavutettaisiin 5 % säästö (13 400 €). Säästöä noin 16 000 euroa saavutettiin, mutta vuodelle 2023 vaikuttaa että Sarastian hinnat nousivat 90 000 eurolla. Jolloin tavoiteltu säästö on jäänyt saavuttamatta.
--	---	---	----------------	------------	--

	Mittaustoimen henkilöstöjärjestelyt	Yhteensä :	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Vuonna 2020 vapautuneeseen tehtävään ei ole palkattu uutta henkilöä alkuvuoden aikana.
		Toteuma			
		80,000.0			
		Tavoite			
		20,000.0			
		HTV:			
		Toteuma			
		1.0			
		Tavoite			
		0.5			
		2021:			
		Toteuma			
		40,000.0			
		Tavoite			
		20,000.0			
		2022:			
		Toteuma			
		40,000.0			

	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottavuuden kehittäminen	Yhteensä : Toteuma 5,221,16 3.0 Tavoite 5,221,16 3.0 2020: Toteuma 1,101,16 3.0 Tavoite 1,101,16 3.0 2021: Toteuma 3,420,00 0.0 Tavoite 3,420,00 0.0 2022: Toteuma 600,000. 0 Tavoite 600,000. 0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Karviaisen johtavien viranhaltijoiden kanssa käydään kk-keskustelua talouden kehittymisestä. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen vuoden 2020 tilinpäätös toteutui ennakoitua parempana ja talousarvio vuodelle 2021 oli noin 800 tuhatta euroa suurempi kuin kunnan asettama säästötavoite. Perusturvakuntayhtymä Karviainen on hyväksynyt säästötavoitetta vastaavan tasapainotusohjelman kokouksessaan 4.5.2021 ja säästöohjelman tavoitteet on saatu toteutettua. Koronakustannuksien pitkän aikavälin kehitystä vaikeaa arvioida, koska hoitovelan suuruutta ja purkutahtia ei pystytä tarkasti ennustamaan. Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä asetettiin Karviaiselle 600 000 euron säästötavoite, jonka Karviainen ennakkotietojen perusteella pystyy saavuttamaan.
--	--	---	----------------	------------	--

	Ryhmäkokojen kasvattaminen yleisopetuksessa	Yhteensä : Toteuma 80,000.0 Tavoite 500,000.0 0 HTV: Tavoite 10.0 2021: Toteuma 80,000.0 Tavoite 80,000.0 2022: Tavoite 420,000.0 0	Sivistyslautakunta	Kesken	Ryhmäkokoja kasvatetaan niissä yksiköissä, joissa se on mahdollista. Mm. yhdysluokkien kokoa ei voida kasvattaa nykyisistä. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022. Ryhmäkokoja on kasvatettu jo niissä yksiköissä ja niillä vuosiluokilla, joilla se on mahdollista. Säästö on ollut ylimitoitettu johtuen 2021 toteutumattoman säästön tuomisesta vuodelle 2022.
--	---	--	--------------------	--------	---

	Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä	Yhteensä : Toteuma 25,000.0 Tavoite 55,000.0 HTV: Toteuma 1.0 Tavoite 1.0 2020: Toteuma 25,000.0 Tavoite 25,000.0 2021: Tavoite 35,000.0	Sivistyslautakunta	Päättynyt	<p>Tuntijaon muutosten laskettiin tuovan lisää kuljetuskustannuksia (arviolta 60 000e - 120 000e). Säästöä on vuoden 2020 osalta määrääikäisen henkilöstön palkkausten osalta 1.8.- 10.8 2020, vaikutus ei sinänsä ole ollut merkittävä. Tuntijakoon ei ole tulossa tämän suhteen muutoksia, koska kuljetuskustannusten arvioitiin kasvavan. Muutoksesta olisi seurannut 60 000 - 120 000 euron lisäykset kuljetuskuluihin 8. ja 9. luokan osalta</p> <p>Tuntijakoon on tulossa valtakunnallinen muutos (=lisäys), sillä edellisessä hallitusohjelmassa päätettiin lisätä yksi tunti B1-ruotsia yläkouluihin. Muutos tulee voimaan syksyllä 2024 ja aiheuttaa n. yhden opettajan palkkakulujen lisäyksen Vihdissä.</p>
--	--	--	--------------------	-----------	--

	Varhaiskasvatuksen lapsimääräkehityksen sekä olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	Yhteensä : Toteuma 140,000. 0 Tavoite 400,000. 0 HTV: Tavoite 13.0 2021: Toteuma 140,000. 0 Tavoite 140,000. 0 2022: Tavoite 260,000. 0	Sivistyslautakunta	Ei toteudu	Näkyvässä on rakennemuutos, jonka myötä lapset tulevat entistä nuorempana varhaiskasvatuksen piiriin ja näin henkilöstöä tarvitaan enemmän. Alle kolmevuotiaiden henkilöstömitoitus on 1/4 ja tämä vaikuttaa tarvittavan henkilöstön määrään. Vuodenvaihteessa 2022–2023 perustettiin Annantielle yksi uusi ryhmä, että saatiin kaikki lapset sijoitettua varhaiskasvatukseen. Lapsimäärä on pysynyt lähes samana 31.5.2023 kuin edellisenä vuonna samaan ajankohtaan. Vuonna 2023 lapsimäärä oli 1321 ja vuonna 2022 samaan aikaan se oli 1326. Sen sijaan alle 3-vuotiaiden määrä on noussut 35 lapselle, josta johtuu sekä tilojen että henkilöstön lisätarve.
--	---	---	--------------------	------------	---

<p>Vihdin pirtin toimintaa ja käyttöä kehitetään</p>	<p>Yhteensä : Toteuma 5,000.0 Tavoite 46,000.0 2021: Tavoite 26,000.0 2022: Toteuma 5,000.0 Tavoite 20,000.0</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Vihdin pirtin omistaminen on tappiollista toimintaa. Vuoden 2019 tappio oli 26 000 euroa ja vuonna 2018 32 000. Vuoden 2021 osalta tappiota kertyi 31 000 euroa. Vuoden 2022 aika vuokrausten määrä on kasvanut huomattavasti. Lämmityskulut ovat nousseet huomattavasti ja ne kumoavat vuokratuoton kasvun. Vuokratuotot olivat 17 000 euroa ollen 10 000 euroa vuotta 2021 suuremmat. Kiinteistöistä koituva tappio oli noin 37 000 euroa.</p> <p>Tehostusta ei ole saavutettu.</p>
<p>Yhteisökehittäjän tehtävän rekrytoinnin keskeyttäminen</p>	<p>Yhteensä : Toteuma 55,000.0 Tavoite 55,000.0 HTV: Toteuma 1.0 Tavoite 1.0 2021: Toteuma 55,000.0 Tavoite 55,000.0</p>	<p>Kunnanhallitus</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Strategian mukaisten osallisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja asiakaspalvelun kehittäminen vähenee, mahdollisuus osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen heikkenee. Tehtävä on jätetty täyttämättä ja saavutettu tavoiteltu säästö toteutunut.</p>
<p>Ympäristötarkastajien määräaikaisten tehtävien lopettaminen</p>	<p>2021: Toteuma 50,000.0 Tavoite 50,000.0 Yhteensä</p>	<p>Ympäristölautakunta</p>		

Toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen.	Yhteensä : Toteuma 38,000.0 Tavoite 38,000.0 HTV: Toteuma 1.0 Tavoite 1.0 2022: Toteuma 38,000.0 Tavoite 38,000.0	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	Kirjastovirkailija eläköitynyt vuoden 2021 lopussa. Toimea ei täytetty ja säästötoimenpide toteutunut täysimääräisesti.
toiminnan tehostamista	Demokratiakustannusten vähentäminen	Yhteensä : Tavoite 20,000.0 2020: Tavoite 20,000.0 2021: Tavoite 20,000.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Kokouspalkkiot toteutuivat n. 22 000 euroa suurempina kuin vuonna 2020 ja ylittivät n. 60 000 euroalla talousarvioon varatut määrärahat. Toteumaan vaikuttavat kokousten määrän lisääntyminen ja keston pidentyminen ennakoidusta. Kokouspalkkioita alennettiin 20 %:lla vuoden 2021 alusta (raportoitu alempana). Kuntavaalien siirtymisestä, pidemmästä ennakkoäänestysajasta sekä koronatoimista aiheutui ennakoitua suurempia kustannuksia. Tammikuussa 2022 toimitettiin aluevaalit, joiden valmistelun kustannuksia kohdentui jo vuodelle 2021, mutta joita ei ollut huomioitu vuoden 2021 talousarviossa.

<p>Elinkeino- ja markkinoitibudjetin pienentäminen</p>	<p>Yhteensä : Toteuma 160,000.0 Tavoite 160,000.0 HTV: Toteuma 1.0 Tavoite 1.0 2021: Toteuma 160,000.0 Tavoite 160,000.0</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Alkuperäisen tavoitteen mukainen säästö toteutunut.</p>
<p>Kehitetään sähköistä asiointia seudullisessa yhteistyössä ja selvitetään mahdollisuus yhteisen henkilöstön hyödyntämiseen</p>	<p>Yhteensä : Toteuma 30,000.0 Tavoite 50,000.0 HTV: Tavoite 1.0 2021: Tavoite 10,000.0 2022: Toteuma 30,000.0 Tavoite 40,000.0 2023</p>	<p>Kunnanhallitus</p>	<p>Kesken</p>	<p>Seudullinen yhteistyö puhelinvaihteessa ei toteutune suunnitellusti Lohjan kaupungin kanssa. Telepalveluiden tuottajan vaihtumisen myötä telepalveluiden hinnat laskivat merkittävästi, ja tällä katetaan kuntatasolla tehostamisella tavoiteltu säästö. Puhelinvaihdepalvelut on annettu ulkoiselle palveluntuottajalle. Hyvinvointialueen kanssa on solmittu sopimus kunnanviraston asiakaspalvelun kustannusten jakamisesta. Sähköistä arkistointia ja sähköistä palautejärjestelmää on kartoitettu ja tavoitteena on uusien järjestelmien käyttöönotto vuoden 2024 aikana.</p>

	KETS -ohjelmointi	Yhteensä : Toteuma 175,000. 0 Tavoite 175,000. 0 2020: Toteuma 70,000.0 Tavoite 70,000.0 2021: Toteuma 95,000.0 Tavoite 95,000.0 2022: Toteuma 10,000.0 Tavoite 10,000.0	Elinvoimalautaku nta	Toteutun ut	Jatkotoimenpiteet toteutuvat. Kuntala ja Metsäpolku vaihdetaan maalämpöön.

Klubin vuokrasopimuksen irtisanominen ja toiminnan siirtäminen halvempiin tiloihin	Yhteensä : Toteuma 15,000.0 Tavoite 15,000.0 2021: Toteuma 7,500.0 Tavoite 7,500.0 2022: Toteuma 7,500.0 Tavoite 7,500.0	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	Klubin vuokrasopimus on irtisanottu kesäkuussa 2020 ja vuokranmaksuvelvoite päättyi 30.6.2021. Nuorisotilan sijoittaminen Prisman yhteyteen parantaa toiminnan saavutettavuutta, läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa toimijoiden välistä yhteistyötä. Korvaavat SSO:lta vuokrattavat tilat saatiin käyttöön kesäkuun 2021 aikana. Vuokrataso on vuositasolla noin 15 000 euroa pienempi kuin nykyisin. Prisman tiloista muutetaan uuteen Etelä-Nummelan koulukeskukseen vuodenvaihteessa 2024. Prisman nuorisotilan irtisanomistarpeesta joulukuun 2023 lopussa on ilmoitettu tilapalveluille toukokuussa 2023.
Nykyisestä kirjastoautosta ei luovuta ja kirjastoautotoiminnan jatkumista selvitetään. Kirjastoautovirkailijan tehtävää ei toistaiseksi täytetä.	2020 2021 2022 2023	Hyvinvointilautakunta	Päättynyt	Kunnanvaltuusto päätti, ettei kirjastoautosta luovuta 1.6.2021 § 35. Investointia uuden kirjastoauton hankkimiseen ei ole hyväksytty vuoden 2024 talousarvioon.

	Palveluiden tuottamisen tehostamisohjelma	2022: Tavoite 2,400,00 0.0 2023: Tavoite 2,400,00 0.0 Yhteensä : Tavoite 4,800,00 0.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Vuoden 2022 ja 2023 talousarvio ei sisältänyt 2,4 miljoonan euron sopeutustarpeen yhteydessä kartoitettuja suurimpia euromääräisiä toimenpiteitä, mutta tehostamista pyritään jatkamaan. Investointiprosessin kehittämiseksi on tehty erillinen sisäinen tarkastus investointeihin, on edistetty strategista lupaprosessia nopeuttavia rekrytointeja sekä käynnistetty kunnan viestintäasiantuntijan rekrytointi. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen sosiaalitoimien yhdistämisestä ja keskittämisestä kunnanvirastolle. Tiedolla johtamista kehitetään parhaillaan yhteistyöllä Kuntamaiseman kanssa. Näillä tehostamistoimilla ei saada vuosille arvioitua säästöä kokoon, mutta tehostamisohjelman suunnittelutyötä hyödynnetään edelleen, jotta tehostusta ja lisäsäästöä saadaan aikaiseksi. Tavoite ei tule toteutumaan ja hyvin hankala arvioida toteutunutta säästöä.
--	---	--	----------------	------------	---

	Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely	Yhteensä : Toteuma 38,000.0 Tavoite 38,000.0 HTV: Toteuma 0.5 Tavoite 0.5 2020: Tavoite 20,000.0 2021: Tavoite 20,000.0 2022: Toteuma 38,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Tehtävät järjestetty uudelleen. Monistamon laitteista jää jonkin verran kustannuksia, jonka johdosta säästö ei toteudu täysin tavoitteen mukaisesti. Uudessa tehtävässä on mahdollista tehdä edelleen jonkin verran monistamon töitä, jolloin palveluiden ostolle ei ole tarvetta. Säästö toteutuu edelleen pääsääntöisesti suunnitelman mukaan. Monistamon laitteiden kustannuksia kohdennetaan edelleen konsernipalveluihin, sillä uudessa tehtävässä on tarkoituksenmukaista tehdä jonkin verran monistamon tehtäviä. Säästö 38 000 euroa.
--	--	---	----------------	------------	---

	Tyhjästä tiloista luopuminen	Yhteensä : Toteuma 477,118.0 Tavoite 220,000.0 2020: Toteuma 50,000.0 Tavoite 50,000.0 2021: Toteuma 218,000.0 Tavoite 170,000.0 2022: Toteuma 113,163.0 2023: Toteuma 95,955.0	Elinvoimalautakunta	Kesken	Kaupat tehty 2021 aikana Juurakkotiestä, Kumpulan mökistä sekä Tervalammen päiväkodista ja koulusta. Arviossa (€) huomioitu pelkästään myyntivoitto. Myyntiohjelman toteuttamista haastoi 2021 jälkimmäisellä puoliskolla vajaa henkilöresurssi. mutta myyntivoittoa saavutettiin 268 001 euroa vuodelta 2021. Vuosi 2022 myyty As Oy Vihdin kantokulman osakkeet, Vihtijärven koulun punainen rakennus ja K55 T1 niminen kiinteistö Otalammen Kukkoinharjulta, myynnit yhteensä 113 163 euroa. Vuoden 2023 aikana on ollut myynnissä useita tarpeettomia kiinteistöjä. Oinasjoen koulusta on tehty kaupat elokuussa. Lisäksi myyty As Oy Vihdin Päiväpuiston ja As Oy Nummelan Huhtasyrjän osakkeet. Myynnit 2023 yhteensä 95 955 euroa.
--	------------------------------	---	---------------------	--------	---

	Työllisyystoiminnan tehostaminen	Yhteensä : Toteuma 40,000.0 Tavoite 40,000.0 2021: Toteuma 40,000.0 Tavoite 40,000.0	Kunnanhallitus	Toteutun ut	Ohjaavan/valmentavan henkilöstön osalta tehtiin palkkamatta jättämispäätös 5 kuukaudeksi (~14 000 euroa). Nuoria ja aikuisia tm-tuen saajia ohjattu enemmän palveluihin ilman palkkatukityötavoitetta koko vuoden ajan (~23 000 euroa). Työllistämiskannustimien avulla työllistetty yhdistyksiin kolme tm- tuen saajaa loppuvuodesta (~4 000 euroa). Tulevien vuosien osalta Jatketaan yhteistyön syventämistä TE-toimiston kanssa palveluohjauksen parantamiseksi ja asiakasmäärien kasvattamiseksi. Yhdistysten työllistämistoiminnan aktiivista koordinoointia työllistämisen edistämiseksi. Kohderyhmänä työmarkkinatuen saajat ja heidän palvelutarpeenarvointi, sekä tarkoituksenmukaisiin palveluihin ohjaaminen.
--	-------------------------------------	--	----------------	----------------	---

Uusiutuvan energian käyttöönotto. Kohdekohtaisesti saavutettavissa 1-5% säästöt	Yhteensä : Toteuma 45,000.0 Tavoite 45,000.0 2021: Toteuma 15,000.0 2020: Toteuma 30,000.0 Tavoite 30,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Kolmen uusimman aurinkovoimalaa (Kunnanviraston tukirakennus, Kuoppa-Nummen koulu ja Myrskylänmäen perhekeskus) ovat tuottaneet noin 10 % kunkin rakennuksen vuotuisesta sähkönkulutuksesta. Energianhankinnassa 30 % on tuotettu uusiutuvalla energialla. Arvio perustuu 5 % säästöön. 45 000 euron säästö toteutunut.
Vesilaitoksen päivistyksen kehittäminen	Yhteensä : Tavoite 40,000.0 2020: Tavoite 20,000.0 2021 2022: Tavoite 20,000.0 2023	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Oman päivistyksen toteutusmuotoja selvitetty vuoden 2020 alussa. Tuntipalkkaiset työjohtaja kuukausipalkalle ja päivystyskorvauksen piiriin. Elinvoimalautakunta päätti oman varallaolotoiminnan käynnistämistä kokouksessaan joulukuussa 2022 ja ulkopuolinen päivystyssopimus irtisanottiin. Vesilaitoksen oma varallaolo käynnistyi 04/2023.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Olennaiset muutokset Vihdin kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 alkuperäinen talousarvio oli merkitty 9,409 milj. euroa alijäämäiseksi. Tilikausi kääntyi lopulta 16,210 milj. euroa ylijäämäiseksi. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle viime vuoden alussa merkitsi isoa muutosta sekä kuntien toimintaan että talouteen. Uudistuksessa kuntien verotulot ja valtionosuudet muuttuivat merkittävästi, joten verorahoituksen muutos ei ole vertailukelpoinen vuoteen 2022 nähden

Kesäkuussa 15.6.2023 Microsoftin ja Vihdin kunnan edustajat allekirjoittivat kauppakirjan maa-alueesta, joka on varattu tulevalle datakeskukselle. Maa-alue koostui kahdesta tontista, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 46 hehtaaria. Kauppa toteutettiin noin 12,3 miljoonaa euron arvolla. Microsoftin tuleva datakeskus on Vihdin historian suurin yksityinen investointi. Muiden toimintatuottojen ylittäessä 25.9.2023 § 34 kunnanvaltuusto hyväksyi talousarviomuutoksen tuloarvioihin elinvoimapalveluiden käyttötalouden vastaavien luovutustuloihin 9,675 milj. euroa ja investointiosaan kiinteän omaisuuden myynnistä 12,650 milj. euroa.

Verotulot laskivat 83,859 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin 48 prosenttia. Valtuusto myönsi 25.9.2023 § 34 talousarviomuutoksen verotulojen osalta, niin että kunnan tulovero arviota nostettiin 1,5 milj. euroa ja kiinteistöveron arviota 0,387 milj. euroa. Kunnallisverojen selittää työllisyyden ja palkkasumman ennakoitua parempi kasvu. Kiinteistöverojen muutos selittyy rakentamisindeksin päivityksestä, joka näkyi parempana verotulona. Verotulot toteutuivat lopulta 0,835 milj. euroa parempana kuin muutetussa talousarviossa oli ennakoitu. Kiinteistöverot ja yhteisöverot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena. Kunnallisverot toteutuivat 0,734 milj. euroa parempana kuin muutetussa talousarviossa oli ennakoitu. Kokonaisuudessa eroa vuoden 2022 tilinpäätökseen selittää, että kuntien tuli osana sote-uudistuksen rahoituslakia laskea tuloveroprosenttia 12,64 prosenttiyksikköä ja kuntien jako-osuudesta yhteisöveron osuudesta 1/3 siirtyi valtionrahoituksen alle.

Kunnanvaltuusto myönsi kokouksessaan 12.6.2023 § 27 talousarviomuutoksen koskien kunta-alan 2023 palkankorotuksia. Talousarviossa 2023 oli varauduttu kesällä 2022 solmittuun kunta-alan sopimusratkaisuun, jonka myötä palkankorotuksiin oli varauduttu. Maaliskuussa 2023 kunta-alan sopimusratkaisu vuosille 2022–2025 sai lopullisen muotonsa, kun sovintoesitysten mukainen perälautarakaisu saatiin päätökseen. Perälautarakaisun mukaisesti yksityisen alojen sopimusratkaisut vaikuttavat kunta- ja hyvinvointialojen palkankorotuksiin. Sopimusratkaisun arvion mukaan nostettiin talousarviossa henkilökuluarvioita 448 500 euroa.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 12.6.2023 § 27 pyydettiin lisätuloarviota konsernipalveluiden tulosalueen alaiselle toiminnalla liittyen maahanmuuttopalveluita. Talousarviossa 2023 myyntituottojen arvioitu summa oli jäänyt budjetoimatta ja ennusteessa myyntituottoja on nostettu 165 000 eurolla. Myyntituotot liittyvät KEHA-keskuksen maksamiin erityiskustannuskorvauksiin, tulkkauskorvauksiin ja laskennallisiin korvauksiin pakolaisten kuluista. Kuluarviot sisältyivät talousarvioon, mutta tuloarviot olivat jääneet budjetoimatta.

Kunnanvaltuusto kokouksessaan 12.6.2023 § 30 hyväksyi Myntintien 12 purkukustannukset määrärahojen lisäyksen 200 000 euroa. Osoitteen mukaisessa alueella huoneistot ovat menneet yksi kerralla huonoon kuntoon, mikä johti siihen viimeisetkin rivitalojen vuokrasopimukset päätettiin vuoden 2022 loppuun. Purkamiseen ei ollut suunniteltu varattavan määrärahoja talousarviovuodelle 2023

Keskusvaalilautakunnan alaiseen toimintaan myönnettiin lisämääräraha kunnanvaltuustossa 25.9.2023 § 34 20 000 euroa perustuen, että presidentinvaalit järjestetään vuonna 2024 tammikuussa, mutta vaalitarvikkeiden ja -kaluston osalta syntyy hankintakustannuksia vuonna 2023, joihin ei ollut täysin varauduttu vuoden 2023 budjetin laadinnan aikana. Tämän lisäksi samaisessa valtuustossa lisämääräraha hyväksyttiin elinvoimalautakunnan alaisen elinvoimapalveluiden viestintä palveluiden ostoihin 25 000 euroa. Määräraha liittyy Vihti Race -tapahtumaan, jonka määräraha piti pyytää valtuustolta aikaisemmin keväällä 2023.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 4.12.2023 § 57 talousarviomuutoksen hyvinvointilautakunnan alaisen kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalueelle. Määräraha lisäys palvelujen ostoihin oli 100 000 euroa ja henkilöstökuluihin 10 000 euro sekä tuloarvioita alennettiin 10 000 eurolla. Määrärahalisäystä ja tuloarvioiden vähennystä selittää Nummela Art Night-tapahtuman peruuntuminen ja vuoden muiden suuria tapahtumatuotantojen toteutuminen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 4.12.2023 § 58 ympäristölautakunnan alaisen talousarviomuutoksen rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan toimintoihin. Rakennusvalvonnassa maksutuotto-odotusta laskettiin 50 000 eurolla ja ympäristöpalveluiden maksutuotto-oletusta 15 000 eurolla.

Investointiosaan tehtiin muutoksia 25.9.2023 § 34 kunnantalon remontille. Remonttiin varattu määräraha vuodelle 2023 oli 170 000 euroa ja toteuma kesäkuuhun mennessä oli 390 799 euroa. Ylitystä 220 799 euroa. Kunnantalon remontti alitti kustannukset 256 190 eurolla vuonna 2022. Valtuusto hyväksyi, että suunnitelmallisista pienkorjauksista siirretään 220 799 euroa kunnan viraston remontin investointitoiminnolle.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 221 625 euroa talousarvioon nähden heikompana. Tätä selittävät, että korkokulujen nousu tuli noin 384 000 eurolla. Korkotuottoja saatiin enemmän 175 000 euroa enemmän johtuen vuoden aikana tehdyistä määräaikaaisista korkotalletuksista.

Suunnitelmanmukaiset poistot jäivät alkuperäisestä talousarviosta noin 3,5 milj. euroa, joka johtuu, ettei kaikkia investointiosan suunniteltuja valmistuvia investointeja saatu valmiiksi tilikauden 2023 aikana ja merkittävimpien investointien viimeiset maksupostit siirtyivät vuodelle 2024 jolloin vasta investointien poistot alkavat vasta juoksemaan.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa. Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin. Voimaannpanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä kokonaisuudessaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ja Eteva-kuntayhtymä. Lisäksi vapaaehtoisista kuntayhtymistä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä on siirtynyt hyvinvointialueelle omaisuutta ja toimintaa voimaannpanolain mukaisesti. Tilikauden aikana konsernista on purkautunut vapaaehtoinen kuntayhtymä Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Päättyispäivä oli 06.04.2023.

Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -40,83 milj. euroa, pysyviin vastaaviin -50,79 milj. euroa ja omaan pääomaan -5,10 milj. euroa. Osakkeiden luovutustappiot 320 506,98 euroa sisältää Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkautumisesta aiheutuneen fuusiotappion, joka on kirjattu kunnanhallituksen alaiselle sosiaali- ja terveystalouden tulosalueelle.

Tilikauden tuloksesta 25 993 549 euroa, ehdotetaan tehtävän poistoeron muutos +77 400 euroa, varausten

muutos 140 000 euroa ja -10 000 000 euron rahaston muutos. Tilikauden ylijäämä olisi 16 210 949 euroa.

Lautakuntien raportoimia olennaisia muutoksia toiminnassa

Elinvoimalautakunnan sitova toimintakate toteutui 1 242 890 euroa eli 15 % muutettua talousarviota parempana. Hyvään toimintakatteeseen vaikutti Microsoftin tonttikauppa sekä ennakoitua paremmat vuokratulot. Palvelujen ostoissa lautakunta ylitti talousarvion noin 240 000 eurolla ja selittävinä tekijöinä olivat mm. rakentamiskustannusten nousu. Aineet, tarvikkeet ja tavarat alitti noin 505 000 eurolla muutetun talousarvion, jota selittää mm. talousarvion laadintahetkellä oli arvioitu inflaation ja energiahintojen kehitys korkeammaksi kuin mitä se lopulta oli.

Ympäristölautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli - 1 215 251 euroa ja toteutuma -947 328 euroa, toteutumaprosentti 78 %. Vuoden 2023 lupamaksutuotot toteutuivat hieman alle alkuperäisen talousarvioesityksen noin 30 000 euroa. Rakennuskustannusten ja korkojen nousu on vaikuttanut uusien rakennushankkeiden käynnistämiseen ja rakennuslupien hakemiseen. Toimintakulut jäivät alle talousarvion noin 240 000 euroa, jota selittää henkilöstökuluissa täyttämättömänä olleet vakanssit noin 1240 000 euroa ja tarve vähemmälle palvelujen ostoille noin 101 000 euroa.

Hyvinvointilautakunnan sitova toimintakate muutetussa talousarviossa oli -3 760 633 euroa ja toteutuma -3 729 802,61 euroa, toteutuma on 99,2 %. Sitova toimintakate alittui 30 830,39 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 75 040,56 euroa yli muutetun talousarvion. Toimintatuottojen arvioitua suurempi määrä johtui nuorisopalvelujen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeesta, jolle Aluehallintovirasto myönsi yhteensä 100 000 euron avustuksen. Avustuspäätös saapui Vihdin kuntaan 24.11.2022 eikä sitä ollut tästä syystä mahdollista huomioida vuoden 2023 talousarviossa. Hankeavustus jakautuu vuosille 2023 ja 2024 ja se on huomioitu vuoden 2024 talousarviossa. Toimintakulut ylittivät talousarvion 44 210,17 eurolla. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen muutetun talousarvion toimintakulut ylittyivät 16 124 euroa, joka selittyy sisäisten tilakustannuksien nousulla. Sisäiset vuokratulot olivat noin 34 000 euroa budjetoitua suuremmat. Nuorisopalvelujen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishanke vaikutti osaltaan toimintakulujen kasvuun eikä kehittämishankkeen kuluja ollut mahdollista sisällyttää talousarvioon rahoituspäätöksen saapumisajankohdan vuoksi.

Sivistyslautakunnan sitova toimintakate muutetussa talousarviossa oli -63 180 015 euroa ja toteutuma -63 538 361,84 euroa, toteutuma on 100,6 %. Sitova toimintakate ylittyi 358 346,84 eurolla ja 0,6 %. Toimintatuotot toteutuivat 716 230,24 euroa yli muutetun talousarvion.

Opetuspalveluiden toimintatuotot ylittivät budjetoitua toimintatuotot 713 887 euroa. Toimintatuottojen osalta merkittävä ylitys johtui tuista ja avustuksista, joiden ylitys oli 450 824 euroa. Niistä hankeavustusten osuus oli 348 105 euroa. Opetukselle on kirjattu myös maahanmuuttajaoppilaista saatava valtionosuus vuonna 2023, yhteensä 69 552 euroa. Koulukuntoonhankkeelta on kirjautunut avustusta 32 795 euroa. Lisäksi myynti- ja maksutuottoja saatiin 262 491 euroa enemmän kuin oli budjetoitu. Tämä johtuu suurelta osin hyvinvointialueelta laskutetusta vammaisoppilaiden päivähoidosta, yhteensä 224 662 euroa. Lisäksi on laskutettu muita kuntia mm. kuljetuskustannusta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajoihin tuli isoja muutoksia 1.3.2023 alkaen ja tämä vaikutti asiakasmaksutulojen kertymään. Tähän varauduttiin jo talousarviota tehdessä vähentämällä noin 268 000 euroa tuloista tilinpäätökseen 2022 verrattuna. Maksutuottojen alenema oli kuitenkin arvioitua suurempi ja maksutuottoja kertyi noin 85 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa vuodelle 2023 oli arvioitu. Myyntituottojen osalta hyvinvointialueita on laskutettu noin 70 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Vihtiin sijoitettuja lapsia oli vuonna 2023 enemmän kuin arvioitiin. Osa näistä saatavista (n. 75 600 euroa) on edelleen eri hyvinvointialueilta saamatta, koska kunnilla ja hyvinvointialueilla on erilainen näkemys siitä kenen maksettavaksi nämä laskut kuuluvat vuoden 2023 osalta. Toimintakulut ylittivät talousarvion 1 074 577,08 euroa.

Opetuspalveluiden toimintakulut ylittivät 975 909 euroa. Henkilöstökulut ylittivät 462 986 euroa. Tähän sisältyy hankerahalla palkattujen opettajien ja ohjaajien palkkakulut sekä valmistavien luokkien opetukseen liittyvät palkkakulut, jotka olivat n. 187 000 euroa. Valmistavien luokkien kulut saadaan valtion osuuksina kuntaan takautuvasti. Palvelujen ostot (asiakaspalveluiden ostot muilta kunnilta, matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä asiantuntijapalvelut) ylittivät budjetoidut kulut 394 424 euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat 19 517 euroa ja muut toimintakulut (sisäiset vuokrat) 102 731. Maksetut avustukset (iltapäivätoiminnan järjestämisestä) alittivat budjetoidut kulut 3750 eurolla.

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli joulukuun lopussa 21 722 911 euroa, joka on 105 989 euroa enemmän kuin talousarviossa oli budjetoitu vuodelle 2023. Aikaisempina vuosina sijaismäärärahat on saatu säästettyä tehtävistä, joita ei ole täytetty lapsimäärän ollessa pienempi, vuonna 2023 lähes kaikki tehtävät ovat olleet täytettynä. Lyhytaikaisiin sijaisiin on käytetty 391 000 euroa ja niihin oli varatta talousarviossa 97 000 euroa eli ylitystä tuli 294 000 euroa. Varhaiskasvatuksen avustajiin, jotka on palkattu sijoitetuille lapsille, ei ollut talousarviossa varauduttu palkkojen osalta, heidän palkkoihin on mennyt noin 79 000 euroa. Näistä kahdesta asiasta johtuu varhaiskasvatuksen palkkamenojen ja koko tulosalueen talousarvion ylitys.

Kunnanhallituksen alainen toiminta muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot ylittivät noin 780 000 eurolla, jota selittää Karkkilan kaupungilta laskutetut Karviaisen alasarjoon liittyvät korvaukset noin 150 000 euroa, Karviaisen peruspääoman taseen alaskirjaus 275 000 euroa, kahden vuokrakiinteistön myynti 50 000 euroa ja ennakoitua parempi tukien ja avustusten saanti 180 000 euroa. Toimintakulut ylittivät noin 460 000 eurolla, jota selittää palvelujen ostojen, muiden toimintakulujen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden nousu. Palvelujen ostot ylittivät noin 300 000 eurolla, josta asiantuntijapalveluiden käyttö selittää noin 200 000 euroa. Sarastian hinnan nousun ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkamiseen liittyviä kustannuksia oli enemmän kuin oli ennakoitu. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät noin 40 000 eurolla, joka selittyy suuremmalla keskitetyllä puhelinhankinnalla parantamaan sisäistä viestintää ja tietoturvallisuutta. Muissa toimintakuluissa luottotappioita oli noin 250 000 euroa ennakoitua enemmän, johtuen Karviaisen luottotappioitavista toimintatuotoista, jotka jäivät Vihdin kunnan vastuulle hoidettavaksi. Menosäästöjä tapahtui henkilöstökuluissa täyttämättömistä vakansseista noin 145 000 euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoitusta vähäisemmistä maksuista noin 135 000 euroa.

Olenaisista tapahtumista tilikauden 2023 päättymisen jälkeen ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista tulee todeta seuraavaa:

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 15.1.2024 § 7 avaavan taseen 2023. Osana hyvinvointialueiden alkamista ja kunnan peruspääomassa tapahtuneita muutoksia, tilintarkastajan suosituksena avaava tase vuodelle 2023 vietiin valtuustolle hyväksyttäväksi.

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 15.1.2024 § 8 taseen alaskirjaukset Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta. Vihdin kunnan alaskirjattava osuus on 311 488,19 euroa.

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 15.1.2024 Vihdin kunnan uuden organisaation, jonka on määrä aloittaa 1.5.2024.

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 18.3.2024 § 11 Nummelan Aluelämpö Oy:lle 700 000 euron lyhyt aikaisen lainan muuttamisen kymmenen vuoden pitkäaikaiseksi lainaksi soveltaen kuuden kuukauden euriboria ja 0,5 % marginaalia. Laina lyhennetään kaksi kertaa vuodessa ja ensimmäinen lyhennys on heinäkuussa 2024. Lainan vakuutena käytetään yhtiön ehdottamia kiinnityksiä.

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 18.3.2024 § 12 vuoden 2023 talousarvioylitykset.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 18.3.2024 § 15 Vihdin kunnan henkilöstöohjelman vuosille 2024–2025. Henkilöstöohjelma on pitkän aikavälin suunnitelma, kuinka Vihdin kunnan strategia toteutuu henkilöstön tekemässä arjen työssä ja kuinka henkilöstönäkökulma otetaan huomioon kunnan toiminnassa.

Vihdin kunnanvaltuusto 18.3.2024 § 16 hyväksyi päivitetyn hallintosäännön, joka tulee voimaan 1.5.2024.

Vihdin kunnanvaltuusto 18.3.2024 § 17 hyväksyi päivitetyn konserniohjeen.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 15.1.2024 § 2 Vihdin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishojelman. Ohjelma täydentää kunnan strategisia ohjelmia, joilla pyritään lisäämään vihtiläisten hyvinvointia, aktiivista liikkumista ja liikenneturvallisuutta sekä varmistamaan kunnan kestävä kasvu tulevaisuudessa.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 15.1.2023 § 12 osan Vihdin kunnan henkilöstökuljetusten jatkokauden optioista ajoille 1.8.202 ja 1.8.2025-31.7.2026.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 22.1.2024 § 30 elinvoimajohtajan viran hakumenettelyn käynnistämisen. 4.3.2024 § 53 kunnanhallitus hyväksyi elinvoimajohtajan virkavaalissa uuden elinvoimajohtajan.

Vihdin kunnanhallitus päätti 5.2.2024 § 36 hyväksyä solmia Nummelan Kilta ry:n kanssa kumppanuussopimuksen, jonka yhteydessä maksetaan 7 000 euroa tapahtuma-avustusta Nummela Päivän järjestämiseen.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 5.2.2024 § 38 kunnanjohtaja järjestelyt ajanjaksolle 8.4 - 11.7.2024 ja 12.7 - 11.8.2024. Kunnanjohtajan viransijaisena toimii hallintosäännön mukaan hallintojohtaja. Kunnanhallitus myönsi oikeuden hallintojohtajalle rekrytoida hallintojohtajan viransijaisen ajanjaksolle 8.4-11.8.2024.

Vihdin kunnanhallitus 19.2.2024 § 42 päätti hyväksyä määräalan ostamisen Vihdin kunnalle kiinteistöstä 927-406-5-188 Jussila II. Kauppahinta on 403 000 euroa. Määräala luovutetaan puistoineen ja vapaana kiinnityksenä.

Vihdin kunnanhallitus 19.2.2024 § 50 päätti oikeuttaa kunnanjohtajan tekemään palkkojen tarkastelun ja korotukset kunnan johtavien viranhaltijoiden osalta. Palkkojen tarkistuksessa huomioidaan valmisteilla oleva organisaatiouudistus. Sijaistusten ja mahdollisten muiden työjärjestelyjen osalta maksetaan samalla nimikkeellä työskentelevälle sama palkka.

Vihdin kunnanhallitus 4.3.2023 § 74 hyväksyi ostopalvelusopimuksen yrityspalveluiden tuottamisesta Kirkkonummen ja Siuntion kanssa. Yrityspalveluiden toiminnan käynnistymien Kirkkonummella edellyttää Kirkkonummen kunnan sitoutumista yritysneuvontapalveluiden ostoon vähintään vuoden 2025 loppuun.

Elinvoimalautakunta 27.2.2024 § 26 hyväksyi liittymisen Hansel Oy:n aurinkovoimalat 2020–2026 yhteishankintaan. Dynaamisen hankintajärjestelmän kautta kunta voi hankkia aurinkovoimaloita ja siihen liittyviä asennuspalveluita.

Sivistyslautakunta hyväksyi 30.1.2024 § 5 ja 6 varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen ja koululaisten iltapäivätoiminnan taksat 1.8.2024 alkaen.

2.2. Tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallitus

TAVOITE	TEOT 2023	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2023	TOT-%	VASTUUTAHO	
Hyvinvoivat vihtiläiset	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Kunnan edunvalvonta TE2025 -muutoksessa rakentamalla strategista yhteistyötä muutoksen toteuttamiseksi ja kunnassa tuotettavien työllisyyspalveluiden kehittäminen	Tehdään yhteistyösopimus yhteistyötahojen kanssa ja valmistaudutaan muutokseen kunnan työllisyyspalveluissa	Vihdin kunta on päätöksenteossa hyväksynyt sopimuksen työllisyysalueen muodostamiseksi Kirkkonummen ja Siuntion kanssa. Valmistelua työllisyysalueen toiminnan käynnistämiseksi on edistetty muun muassa lisävalmistelijoiden palkkaamisella. Neuvotteluja eri työllisyysalueiden kanssa on edistetty strategisten yhteistyökumppaneiden löytämiseksi. Navigaattori-hanke alkoi suunnitellusti. Tavoitteena on valmistella ja pilotoida toimintamalleja työllisyyspalveluiden uudistusta varten. Yhtenä tavoitteena on perustaa kuntaan työllisyyspalveluja tarjoava monipalvelupiste vuoden 2024 aikana.	80	Kunnanhallitus

Vastuullinen taloudenpito	Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Kunnan konserniohjauksen kehittäminen	Konserniohjeen päivitys ja talousdokumenteissa konserniyhteisöjen tavoitteet selkeämmin asetettu sekä raportoitu	Kunnan konsernijohto on terävöittänyt ohjausta, josta esimerkkinä on kunnanhallituksen konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden edistymisen ja toimenpiteiden läpikäynti 27.2.2023 § 42. Kunnan voimassa oleva konserniohje on hyväksytty valtuustossa 12.11.2012. Ohjeen päivittäminen tapahtui loppu vuonna ja ohje hyväksyttiin valtuustossa 11.3.2024. Talousarviossa 2024 on määritelty konserniyhteisöille tulos- ja laatutavoitteet.	100	kunnanhallitus

		Talous- ja toimintaraportoinnin kehittäminen edistämään kustannustietoisuutta ja tukemaan päätöksentekoa	Kuntamaisema-portaaliin avataan uusia ja erilaisia tarkoituksenmukaisia suoritietopohjaisia kokonaisuuksia. Nämä palvelevat tiedolla johtamista ja ovat pohjana tuleville vuosille kuntapalveluiden ja talouden tuotteistamiskehittämiselle.	Uusia näkymiä ei ole avattu. Kuntamaiseman sopimus erääntyi ja sopimuksen osalta käytiin neuvotteluja jatkuvan palvelun sopimuksesta. Kunnanhallitus hyväksyi jatkuvan palvelun sopimuksen syyskuussa. Tavoite ei ole toteutunut, johtuen sopimusprosessin viivästymisestä, mutta näkymät on tarkoitus saada tehtyä vuoden 2024 aikana johon tavoite on 2024 talousarviossa huomioitu.	10	Kunnanhallitus
--	--	--	--	--	----	----------------

	<p>Kuntaverotuksen taso ei kasva</p>	<p>Vihta talouden tasapainotusohjelman toimenpiteiden läpikäynti ja päivitys</p>	<p>Vihta talouden tasapainotusohjelma on päivitetty vuosina 2020 ja 2021. Toimenpiteiden saattamiseksi loppuun on lautakunnittain käytävä lävitse avoinna olevat toimenpiteet ja laatia suunnitelma euromääräisten tavoitteiden saavuttamiseksi</p>	<p>Tilinpäätöksen 2022 yhteydessä on selvitetty koko VIHTA talouden tasapainotusohjelman tilanne. Kesken olevien toimenpiteiden osalta työstöä jatketaan edelleen. VIHTA-ohjelman päivittämistä aloitetaan kevään 2023 aikana ja syksyllä 2023 osana talousarvion hyväksymistä käsitellään olevat Vihta-toimenpiteet ja niiden jatko. Kesäkuussa talouspalveluiden toimesta tehdyt kuntakohtainen painelaskelma näyttää, että kuntatalouden tilannekuva on käyttötalouden ja rahoituksen osalta haastava talousarviovuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026. Kuntastrategian vastuullisen taloudenpidon tavoitteen mukaan arvioitu tasapainotustarve vuosille 2024 ja 2025 olisi arviolta noin 13,039 milj. euroa. Talousarviossa 2024 on hyväksytty uudet VIHTA-toimenpiteet.</p>	<p>100</p>	<p>Kunnanhallitus</p>

Helsingin seudun kasvukunta	Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Edunvalvontatoimenpiteillä tuetaan kunnan merkittävimmän kasvuinvestoinnin Turun tunnin junan toteutumista	Kunta aktiivisesti tuo Turun tunnin junan tärkeyttä esille edunvalvontatoimenpiteissä ja edistää yhtiön kautta hankkeen ratasuunnittelua. Turun tunnin junasta on kirjaus seuraavassa hallitusohjelmassa.	Kunta on aktiivisesti tehnyt edunvalvontaa Turun tunnin junan edistämiseksi ja tuonut esiin radan positiivisia vaikutuksia. Lisäksi yhteistyössä radanvarsikuntien ja Turun tunnin juna Oy:n kanssa on järjestetty erillinen raideseminaari, jossa on esitelty hankkeen yhteiskunnallisista vaikutuksista tehtyjä selvityksiä medialle sekä poliittiselle johdolle.	100	Kunnanhallitus
			Radanvarsikuntien edunvalvonnallisten toimenpiteiden myötä hallitusohjelmaan on saatu kirjaus Turun tunnin toteuttamisesta. Hanke alkaa hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti Espoo-Lohja välin rakentamisella sekä Salo-Kupittaa yhteysvälin parantamisella.	Tavoitteelle asetettu mittari on vuoden 2023 osalta toteutettu,		

mutta hanke ja osakassopimusten uudelleen päivitys edellyttää panostuksia valtiolta sekä radanvarsikunnilta edelleen vuonna 2024. Seuraavana vaiheena tulisi saada radan konkreettinen rakentaminen käynnistymään hallitusohjelmataavoitteen mukaisesti sekä saada selvyyttä osakkaiden rahoitusosuuksista ja hankkeen CEF-rahoituksesta.

	Asukasluku kasvaa	Kunta laatii selvityksen asuntotuotantoyhtiön perustamiseksi ja tuo sen päätöksentekoon	Kunta selvittää asuntotuotantoyhtiön perustamista tasataksien kunnan asuntotuotantoa eri suhdanteissa ja mahdollistaakseen kunnan kasvutavoitteet. Selvitys asuntotuotantoyhtiön perustamisesta on tuotu poliittiseen päätöksentekoon.	<p>Kunta on yhteistyössä BDO:n kanssa laatinut asuntotuotantoyhtiön perustamiseksi selvityksen, jota kunnanhallitus on käsitellyt 11.12.2023.</p> <p>BDO Oy:n laatimassa asuntotuotantoyhtiön selvityksessä on kuvattu asiaan liittyvä juridinen kehikko, toimintamuodot, vastuut ja riskit sekä mahdollinen etenemisen tiekartta. Selvitys täydentää kunnan vuonna 2022 tilaamaa FCG:n raporttia kuntien omistamista vuokra-asunnoista Vihdissä ja verrokkikunnissa.</p> <p>Kunnanhallitus on merkinnyt selvityksen tiedoksi. Selvityksen pohjalta toimenpiteet asuntotuotantoyhtiön perustamiseksi on mahdollista käynnistää erillinen päätöksellä, mikäli katsotaan että suhdanteiden vahvistuttua perinteisellä markkinavuoropuhelulla ja</p>	100	Kunnanhallitus

Hyvinvoiva henkilöstö				kunnan osittain omistaman KAS Asunnot Oy:n kautta ei saada kunnan kasvun sekä MAL-tavoitteiden kannalta riittävää asuntotuotantotuotantoa Vihtiin.		
	Työhyvinvointi paranee	Kunnan veto- ja pitovoimaohjelma	Vuonna 2023 toteutetaan erillinen henkilöstön veto- ja pitovoimaohjelma jolla parannetaan työhyvinvointia tähdätään työn arvostuksen tunteen kasvuun sekä lisätään henkilöstön yhteisöllisyyttä.	Kunnan pito- ja vetovoimaohjelman toimenpiteet ovat toteutuneet muutoin, paitsi pikapalkitsemisen osalta valmistelutyö on vielä vaiheessa.	100	Kunnanhallitus
	Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Lyhytterapian laajentaminen koko organisaatioon Psykososiaalisen kuormituksen vähentäminen	Ohjelmaan osallistuneiden sairauspoissaolot vähenevät psyykkisistä syistä Esihenkilöiden puheeksiottovalmiuksien parantaminen ja johtamisen kehittäminen osana kunnan varhaistuen mallia	Lyhytterapiapalvelun laajennus oli käytössä koko organisaatiolle. Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenivät edellisestä vuodesta -1672 (tarkasteluajankohta 1.1.–31.12.) vuosina 2022 vr 2023.	100 100	Kunnanhallitus Kunnanhallitus
	Lähtövaihtuvuus	Kunnan veto- ja	Rekrytoinnin kehittäminen	Vuonna 2023 vakinaisen	80	Kunnanhallitus

	<p>pienenee (ilman eläköitymislukuja)</p>	<p>pitovoimaohjelma</p>	<p>Perehdyttämisen kehittäminen ja arviointi</p>	<p>henkilökunnan lähtövaihtuvuus oli 9,1 % (v. 2022 13,5 %) Lähtövaihtuvuudesta eläköitymisen kautta selittyvä osuus oli 1,8 % (v. 2022 2,2 %). Vuoden 2022 jälkeen, jolloin lähtövaihtuvuus ollut korkeimmillaan, tehtiin perehdytysohjelmaan päivityksiä ja muutenkin painotettiin lähtöhaastatteluissa esille tulleisiin palautteisiin. Lähtövaihtuvuuden osalta päästiin vuodelle 2023 asetettuun tavoitteeseen.</p>	<p>80</p>	<p>Kunnanhallitus</p>
<p>Digitalisaatio</p>		<p>Sähköisen asioinnin tukipalveluiden kartoitus, palveluhankinnat ja pilotointi</p>	<p>Sähköisen asioinnin tukipalveluiden kartoitustyö ja mahdollinen palveluhankinta sekä tukijärjestelmän hankinta</p>	<p>Sähköisen asioinnin tukipalvelujen kartoitusta on tehty selvittämällä palautejärjestelmän toimivuutta sekä sähköistä arkistointiratkaisua. Kunta on tutustunut tarkemmin yhteen sähköisen asioinnin alustavaihtoehtoon ja arvioi parhaillaan, vastaako se Vihdin kunnan tarpeisiin riittävän hyvin. Mahdolliset palveluhankinnat siirtyvät vuodelle 2024.</p>	<p>20</p>	<p>Kunnanhallitus</p>
	<p>Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin</p>		<p>Palveluiden pilotointi projektilla ensimmäisillä alustoilla</p>		<p>0</p>	<p>Kunnanhallitus</p>

Liikkuminen	Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Kunnan tietoteknisen jatkuvuuden varmistaminen	Toiminta- tieto- ja tietoteknisen arkkitehtuurin hallinnan ja tilannetiedon kehittäminen ICT jatkuvuudenhallinnan suunnittelu kunnan tietoturvapalveluiden kehittäminen hallinnon verkkoyhteyksien järkevöittäminen mobiililaitteiden tietoturvan ja hallinnan kehittäminen.	Tieran kanssa on käynnistetty elokuussa palvelusopimuksen sopimusuusinnan neuvottelut. Tieran kanssa on myös käynnistetty ICT- infrastruktuurin kehittämistyö osana päivittäistä toimintaa. Konesalipalvelut on saatu siirrettyä kunnan tiloista tietoturvallisempaan sijaintiin. Kunnan verkkoarkkitehtuurin kehittämistä on jatkettu osana tietoturvasuunnittelua ja jatkuvuudenhallintaa.	70	Kunnanhallitus
		Joukkoliikenteen uuden järjestämistavan aloitus kesällä 2024	Varmistetaan ja edunvalvontaan että ELY-vetoinen järjestämistapaselvitys aloittaa liikennöinnin kesällä 2024. Järjestämistavassa on huomioitava, että palvelulupauksen mukaiset vuorot tulevat järjestymään Vihdin alueella käynnistyessä ja alueella olisi toimiva yhtenäinen lipputuote.	Valtuusto on päättänyt 6.6.2022 siirtyä markkinaehtoisesta liikenteestä ELY-vetoiseen liikenteeseen. Uudenmaan ELY-keskus on valmistellut mallia yhdessä kuntien kanssa. Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 22.5.2023 § 166 yhteistyösopimuksen Länsi-Uudenmaan joukkoliikenteen järjestämisestä. ELY on	90	Kunnanhallitus

			Uudenmaan ELY-keskus esittänyt kunnalle päätettäväksi tarkemman suunnitelman liikenteen järjestämiseksi (brutto/nettomalli) ja tarkemman aikataulun sekä suunnitelman järjestämistavan etenemisestä.	kilpailuttanut joukkoliikenteen vuorot. Kustannusarvio ylittyi ja Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 23.10.2023 § 220 kustannusarvioylityksen. Tavoite on toteutumassa. Ohjausryhmä valmistelee lipputuotteen ja se hyväksytään kevään 2024 aikana.	100	Kunnanhallitus
--	--	--	--	---	-----	----------------

Sivistyslautakunta

	TAVOITE	TEOT 2023	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2023	TOT-%	VASTUUTAHO
Hyvinvoivat vihtiläiset	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Lasten erilaisten harrastus- ja kerhomahdollisuuksien liittäminen koulupäivän yhteyteen.	Jokaisella lapsella on mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä	Kuljetuksia harrastusryhmiin on kehitetty yhdessä kuljetusyksikön kanssa talousarvion puitteissa. Vihdissä n. 24 % alakoululaisista ja n.13 % yläkoululaisista osallistuvat toimintaan. Harrasteryhmiä on yli 70, ja erityyppisiä harrastuksia on tarjolla 30.	70	Sivistyslautakunta
		Oppilaat saavat tarvitsemaansa tukea lähikoulussaan	Oppilaat saavat tukea niin oppimisen ongelmiin kuin mm. sosiaalisen kanssakäymisen ongelmiin matalalla kynnyksellä oppilaitoksessaan	Hankerahoilla on palkattu yläkouluihin kouluvalmentajat antamaan tukea mm. sosiaalisen kanssakäymisen ongelmiin ja niihin haastaviin tilanteisiin, missä ei ole kyse pelkästään oppimiseen liittyvästä problematiikasta. Alakouluihin on palkattu lisää koulunkäynninohjaajia tukemaan oppilaita matalalla kynnyksellä.	100	Sivistyslautakunta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Oppilaspoissaolojen seuranta	Kuntatasoisen tilastoinnin aloittaminen tilastoinnin erottelu sairauspoissaoloihin sekä luvattomiin ja luvallisiin poissaoloihin. Tarkoituksena että oppilasmäärällä mittarina painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista joissa poissaolojen kokonaismäärä tiedossa	Poissaolomerkintöjä oppilashallintajärjestelmässä on yhdenmukaistettu valtakunnallisen mallin mukaiseksi. Poissaolotietojen keräämisprosessi on olemassa ja tällä hetkellä kehitetään tietojen käsittelyprosessia sekä tilastointia. Tilastoinnin asiasisältö on valmiina. Tavoitteena on, että tietoja voidaan käyttää lukuvuonan 2024–2025 opetuksen suunnittelussa. Oppilashallinto-ohjelman haasteet sekä resurssit ovat vaikeuttaneet tilastoinnin toteuttamista Primuksessa.	50	Sivistyslautakunta
	Tilastoinnin aloittaminen liikuntavälitunneista	Koulun välitunneilla järjestetään ohjattua liikuntaa välitunteja rytmitetään pidemmän tauon saamiseksi. Tarkoituksena aloittaa näiden tilastointi oppilasmäärällä painotetulla keskiarvolla kunnan peruskouluista joissa on käytössä pitkät liikuntavälitunnit	Yläkouluilla ja lukiolla järjestetään liikuntavälitunteja. Kaikilla oppilailla mahdollisuus osallistua vähintään 1x viikossa valvotulle/ohjatulle liikuntavälitunnille. Tämä toteutuu kaikilla yläkouluilla ja lukiossa. Lisäksi yli 50 % alakouluista toteutuu ns. vertaisliikuttajatoiminta välituntisin.	90	Sivistyslautakunta

	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Varhaiskasvatus pyritään tarjoamaan perheille lähipalveluna	Lapsille järjestetään varhaiskasvatuspaikat mahdollisimman läheltä kotia	26.2.2024 Nummelan alueella ei pystytä tarjoamaan kaikille paikkaa lähipalveluna vuoden 2023 aikana vaan esimerkiksi Huhmranummen alueen lapsille paikkoja tarjotaan Nummelan keskustan alueelta, koska kaikkien alueen lapset eivät mahdu Huhmarnummen päiväkotiin. Nummelan alueella muuten pystytään varhaiskasvatus toteuttamaan lähipalveluna uuden Etelä-Nummelan päiväkodin myötä.	80	Sivistyslautakunta
--	---	---	--	--	----	--------------------

Helsingin seudun kasvukunta	Asukasluku kasvaa	Korkeakouluyhteistyön tiivistäminen	Korkeakouluopetuksen tarjonnan lisääntyminen Vihdin alueella	<p>HY viimeistelee osaltaan sopimusta hinnoittelun osalta, sopimuksen valmistelun tavoitteeksi asetettu 5/24. Suomen akatemian lippulaivahanke saanut myönteisen rahoituspäätöksen vuoden 2023 aikana, operatiivinen toiminta ei ole käynnistynyt vuoden 2023 aikana. Hiiden opiston kanssa tehty vuoden 2023 yhteistä kartoitustyötä avoimen yliopisto-opintojen tarjonnan lisäämiseksi Vihdin kunnan alueelle.</p> <p>12/23 Kunnan ja Helsingin yliopiston yhteistapaaminen ja sopimusluonnoksen luominen yhteisen työskentelyn pohjaksi</p>	90	Sivistyslautakunta

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Työhyvinvointi paranee</p>	<p>Yksiköiden psykologista turvallisuutta kehitetään</p>	<p>Esihenkilöille annetaan koulutusta psykologisen turvallisuuden johtamiseen ja rakennetaan työyhteisökuilttuuria jaetun johtajuuden keinoin. Mittarina toimivat työtyytyväisyyskysely ja sosiaalisen pääoman mittaukset</p>	<p>8.3.2024 Sekä opetuksen että varhaiskasvatuksen esihenkilöt, erityisopettajat ja oppilaanohjaajat saivat koulutusta psykologisesta turvallisuudesta 29.3.2023. Lisäksi varhaiskasvatuksen ja lukion opettajat saivat erillisen koulutuksen samaan aiheeseen liittyen. Sosiaalisen pääoman mittauksen tulokset olivat koko opetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta hyviä.</p>	<p>100</p>	<p>Sivistyslautakunta</p>
---	-----------------------------------	--	---	--	------------	---------------------------

Hyvinvointilautakunta

	TAVOITE	TEOT 2023	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2023	TOT-%	VASTUUTAHO
Hyvinvoivat vihtiläiset	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Seurojen yhdistysten ja kunnan yhteiskokous	Kunta koordinoi esim. liikuntafoorumin tai järjestötreffien järjestämisen johon kutsutaan esim. sote-yhdistyksiä, nuorisojärjestöjä, asukasyhdistyksiä, ikäihmisten yhdistyksiä jne.	Järjestöilta toteutettiin 25.10.2023. Illan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuivat mm. järjestöavustuksista vastaavat viranhaltijat sekä hyvinvointikoordinaattori. Järjestöiltään osallistui 61 henkilöä yhteensä 34:stä yhdistyksestä. Järjestöillan päätteeksi osallistujilta kerättiin palautetta, jonka perusteella kaikki palautetta antaneet toivoivat vastaavien järjestöiltojen järjestämistä 1–2 kertaa vuodessa.	100	Hyvinvointilautakunta

		Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi	Liikunta-aktiivisuuden seurantatieto raportoidaan luottamushenkilöille päätöksenteon pohjaksi esim. hyvinvointiraportissa.	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta on raportoitu mm. esittelemällä toimielimille ja viranhaltijoille Move! -mittausten tulokset. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta on raportoitu vuoden 2022 hyvinvointiraportissa (sähköinen hyvinvointikertomus). Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointia tullaan jatkamaan osana kunnan lakisääteistä hyvinvointikertomustyötä.	100	Hyvinvointilautakunta
	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuuden parantaminen	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä toteutetaan säännöllisesti kaikilla yläkouluilla ja oppilaitoksissa.	Nuorten Vihti -mobiili nuorisotila on hankittu syksyllä 2023 ja otettu kalustuksen jälkeen onnistuneesti asiakaskäyttöön marraskuussa 2023. Toimintaa	100	Hyvinvointilautakunta

		Paikkariippumaton ja liikkuva nuorisotyö mahdollistetaan Nuorten Vihti-autolla	<p>pilotoidaan, arvioidaan ja kehitetään vuonna 2024.</p> <p>Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä tehdään säännöllisesti kaikilla alueen yläkouluilla, myös kuudesluokkalaisten kanssa. Lukiolla on säännöllistä, yhteisöllistä oppilaitosnuorisotyötä. Luksialle on pilotoitu yhteisöllistä oppilaitosnuorisotyötä syksyn 2023 aikana.</p>	100	Hyvinvointilautakunta
	Kulttuuripalvelujen laadun ja saavutettavuuden parantaminen	Uuden museon täysimittaisen näyttelytoiminnan ja Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan käynnistyminen.	<p>Vihdin museo avautunut toukokuussa 2023. Kulttuurikeskuksen remontti on käynnissä ja täysimittainen toiminta käynnistyy syyskaudella 2024.</p>	60	Hyvinvointilautakunta

	Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Nykytilankartoituksen pohjalta luotavan toimintasuunnitelman toteuttaminen	Edetään toimintasuunnitelmaa UNICEF:n luoman rakenteen pohjalta ja käydään UNICEF:in kanssa viralliset seurantatapaamiset. Kehittämistyö etenee vuosina 2023–2024 ensimmäisen Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen saamiseen	Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelma on laadittu nykytilankartoituksen pohjalta. Toimintasuunnitelman lopullinen versio hyväksyttiin kesäkuun 2023 aikana ja suunnitelman sisältävät toimenpiteet siirtyvät operatiiviseen toteutukseen, jota jatketaan syksyyn 2024 saakka. Toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikuttavuutta tavoitteisiin pääsyyn arvioidaan syksyllä 2024 Unicefin kanssa. Arvioinnin perusteella selviää, saako Vihti Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.	80	Hyvinvointilautakunta
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	Kulttuurikasvatussuunnitelman käynnistyminen	Vihdin kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman käynnistyminen.	Kulttuurikasvatussuunnitelma hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 1.6.2023 ja sen toteuttaminen on käynnistynyt. Syksyllä 2023 kulttuurikasvatussuunnitelman sisällöt ovat toteutuneet osittain. Laajamittaisen toteuttamisen organisointi aloitetaan vuonna 2024 resurssien puitteissa.	100	Hyvinvointilautakunta

Helsingin seudun kasvukunta	Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyön johtaminen	Päätösten ennakkovaikutusten arviointi hyte-yhdyspintaan liittyvissä asioissa.	Vihdissä on otettu käyttöön ennakkovaikutusten arviointi siihen soveltuvassa päätöksenteossa. Tämä pitää sisällään myös vihtiläisten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyvät päätökset sekä lapsivaikutusten arvioinnin. Ennakkovaikutusten arviointia ei olla vielä otettu kattavasti käyttöön ja sen tekemistä siihen soveltuvien päätösten valmistelussa tehostetaan vuoden 2024 aikana.	80	Hyvinvointilautakunta
------------------------------------	---	---	--	---	----	-----------------------

Elinvoimalautakunta

	TAVOITE	TEOT 2023	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2023	TOT-%	VASTUUTAHO
Hyvinvoivat vihtiläiset	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	Liikkumishjelman toimenpiteiden toteutus	Ohjelmoidaan valtuuston hyväksymän ohjelman toteutus. Jatkotoimenpide vuosille 2024 ja 2025 päätetyn ohjelman toteutuksen keskeytymätön jatkaminen ja vuosittainen yhteensovitus taloussuunnittelun kanssa.	Liikkumishjelman toimenpiteistä 56 toimenpiteestä 35 kpl on toteutunut/käynnissä. Vuoden 2023 toimenpiteistä toteutui 99 %.	100	Elinvoimalautakunta
	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Hyvinvointikeskuksen suunnittelun edistäminen hyvinvointialueen kanssa	Vuoden 2023 aikana kunta käynnistää hyvinvointialueen kanssa suunnittelutyön uuden hyvinvointikeskuksen käynnistämiseksi Vihdissä	Hyvinvointialueen kanssa käyty keskustelu hyvinvointikeskuksen sijoittumisesta Nummelaan. Kunta esitti varanneensa määrärahan tarveselvitys/hankesuunnitelma prosessin käynnistämiseen. Asia odottaa hyvinvointialueen palveluverkkoa koskeita linjauksia. Tätä ennen kunta on jo esittänyt kehityssopimuksen laatimista hankevalmistelua varten.	10	Elinvoimalautakunta

Heisingin seudun kasvukunta	Asukasluku kasvaa	Asemakaavavarannon kasvattaminen	Ridalinmetsän alueen seuraavan asemakaavan hyväksyminen ja alueen seuraavien asemakaavojen laatiminen ja hyväksyminen	Ridalinmetsän alueen seuraavia asemakaavoja on työstetty siten, että kaikkien osa-alueiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on päivitetty ja hyväksytty lautakunnassa joulukuussa 2022. Kaavaehdotuksen lautakuntakäsittely siirtyy keväälle 2024. Tavoitteena on, että kaavan hyväksymiskäsittely olisi loppuvuodesta 2024.	40	Elinvoimalautakunta
	Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Kyläosayleiskaavojen edistäminen	Haimoon osayleiskaavan laatimisen valmistelu konsulttitoimeksiannoksi ja osayleiskaavan valmisteluaineiston käsittely lautakunnassa	Haimoon osayleiskaavan valmisteluaineisto käsiteltiin elinvoimalautakunnan kokouksessa 12.12.2023. Seuraavaksi Haimoon osayleiskaava on tarkoitus asettaa ehdotuksena nähtäville keväällä 2024 ja hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta 2024.	100	Elinvoimalautakunta
	Asukasluku kasvaa	Uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentaminen	Helmiharjun katu- ja rakentamissuunnittelu on valmis ja kunnallistekniikan työt kilpailutettu.	Ridalin ja Helmiharjun alueen suunnittelu jatkuu. Helmiharjun katusuunnitelmien valmistumistavoite on 2024. Palmakatu asfaltoitiin ja portaikot rakennettiin rinteeseen.	20	Elinvoimalautakunta

Koti yrityselämälle	Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Työpaikka-alueiden asemakaavojen laatiminen	Valmistellaan seuraava Rostin yrityspuistoaluetta laajentava asemakaava hyväksymisvaiheeseen ja sen käsittely lautakunnassa	Rostin yritysalueetta laajentavaa asemakaavoitusta on jatkettu vuoden 2023 aikana. Hiidenlaakson asemakaava on valmis hyväksymiskäsittelyä varten.	30	Elinvoimalautakunta
			Hiidenlaakson yritysalueen asemakaava on hyväksytty valtuustossa	Rostin yrityspuiston ja Hiidenlaakson kunnallistekniikan suunnittelua edistetään kaavatöiden aikataulujen mukaisesti.	80	Elinvoimalautakunta
				Rostin yrityspuiston laajentavaa asemakaavoitus jatketaan vuonna 2024 siten, että tavoitteena on asettaa luonnos nähtäville keväällä 2024 ja ehdotus alkusyksystä 2024 ja mahdollisesti hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta 2024 / alkuvuodesta 2025.		
				Hiidenlaakson työpaikka-alueen asemakaava on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn välittömästi sen jälkeen, kun maapoliittiset asiat on ratkaistu.		

Digitalisatio	Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Työpaikka-alueiden infran rakentaminen	Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen on käynnistynyt ja ensimmäisen vaiheen kunnallistekniikan työt katualueilla tehty.	Hankasalontien rakentaminen jatkuu Rostin yrityspuistossa. Rostin länsiosan teiden rakentaminen jatkuu. Maantie MT110 muuttuu Rostin kohdalla kaduksi asemakaavahankkeen mukana. Rostin länsiosan katutyömaat, Hankasalontie liittyvine katuineen, on edellä aikataulua ja kunnallistekniikka tulosalue saavuttanee itäpuolien katujen kilpailuttamisvalmiuden etuajassa. Tilanteen johdosta on tehty määrärahamuutosesitys vuodelle 2024.	50	Elinvoimalautakunta
		Paikkatietoaineiston saatavuuden parantaminen	Paikkatietosuunnitelman laatiminen ja saatettu tiedoksi elinvoimalautakunnalle	Työ aloitettiin vuoden 2022 lopulla. Vuonna 2023 oli suuria resurssi- ja rekrytointihaasteita. Vähäiset resurssit pyrittiin kohdistamaan kaavan pohjakarttojen tuottamiseen kaavoituksen tarpeiden täyttämiseksi. Näiden johdosta paikkatietosuunnitelmaa ei saatu tehtyä vuoden 2023 aikana.	10	Elinvoimalautakunta

Ilmasto- ja ympäristötyö	Hiilidioksidi-päästöt vähenevät	Öljylämmityksestä luopuminen kunnan kiinteistöissä	Korvausinvestoinnin toteutussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty elinvoimalautakunnassa	Kuntalan ja Metsäpolun päiväkodin lämmitysmuodon vaihtaminen maalämpöön on rakennusvaiheessa. Vihdin kirkonkylän kampuksen lämmitystapamuutos on suunnitteluvaiheessa.	30	Elinvoimalautakunta
		Aurinkoenergian käytön lisääminen	Toteutussuunnitelman hyväksyminen aurinkovoimaloiden lisäämiseksi soveltuviin kunnan kiinteistöihin.	Etelä-Nummelan koulukeskus on varustettu aurinkosähköjärjestelmällä. Tilikauden lopulla valmisteltiin liittymistä Hansel Oy:n aurinkosähköjärjestelmien puitejärjestelmään, joka saatiin päätettyä elinvoimalautakunnassa 27.2.2024.	80	Elinvoimalautakunta
		Öljylämmityksestä luopuminen kunnan kiinteistöissä	Ensimmäisten kohteiden muutostyöt ovat käynnissä	Kuntalan ja Metsäpolun päiväkodin lämmitysmuodon vaihtaminen maalämpöön on rakennusvaiheessa. Vihdin kirkonkylän kampuksen lämmitystapamuutos on suunnitteluvaiheessa.	70	Elinvoimalautakunta

Liikuminen	Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Kevyenliikenteen väylien toteutuksen ohjelmointi	Suunnitelmien laatiminen yhteistyöllä ELY-keskuksen kanssa ja tiesuunnitelmaprosessin käynnistäminen	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmistui vuoden 2023 odottamaan luottamuselinkäsittelyä. ELY-keskuksen kanssa valmisteltiin hanketta jkpp väylän suunnittelemiseksi ja rakentamiseksi Rostin yritysalueelta Veikkolaan.	20	Elinvoimalautakunta
------------	----------------------------------	--	--	---	----	---------------------

	<p>Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta</p>	<p>Liikenneturvallisuussuunnitelman päivittäminen</p>	<p>Päivittää voimassa oleva suunnitelma vuodelta 2012 ja hyväksyttää se lautakunnassa.</p>	<p>Elinvoimalautakunta hyväksyi yksimielisesti suunnitelman ja päätti seuraavaa: Elinvoimalautakunta päätti hyväksyä Vihdin kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman, mutta toteaa näkemyksensä suunnitelman toimenpiteistä seuraavaa: Valtion tieverkolle, esimerkiksi Haimoonraitille ja Mt 120:lle sijoittuvat liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäävät suunnitelman toimenpiteet ovat riittämättömiä, erityisesti jalankulkijan ja pyöräilijän näkökulmasta. Mikäli liikenneturvallisuutta halutaan aidosti parantaa, tulee valtion varautua omalla kustannuksellaan investoimaan tieverkolleen kohdistuviin toimenpiteisiin riittävästi siten, etteivät toimenpiteet jää kosmeettisiksi.</p>	<p>100</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>
--	--	---	--	---	------------	----------------------------

Ympäristölautakunta

	TAVOITE	TEOT 2023	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2023	TOT-%	VASTUUTAHO
Ilmasto- ja ympäristötyö	Hiilidioksidi-päästöt vähenevät	Luonnon monimuotoisuusohjelman laatiminen	Laaditaan kuntatason ohjelma hyväksyttäväksi ja toteutettavaksi	Ohjelma on nähtävillä luonnoksena tammikuun 2024 loppuun asti. Sen jälkeen ohjelma viimeistellään saadun palautteen pohjalta päätöksentekoon hyväksymistä varten maaliskuun loppuun mennessä.	90	

2.3. Sitovuustasojen toteutuminen

Käyttötalousosa (euroa)				
	TA2023	Muutos	Muutettu TA2023	TP2023
Keskusvaalilautakunta	108	-20 000	-19 892	-16 058
Tarkastuslautakunta	-31 977	0	-31 977	-31 678
Kunnanvaltuusto	-80 046	0	-80 046	-64 944
Kunnanhallitus	-9 313 010	113 977	-9 199 033	-8 883 037
	Sitova toimintakate:*			
	-9 313 010	113 997	-9 199 013	-8 615 538
Sivistyslautakunta	-62 837 217	-342 798	-63 180 015	-63 538 362
Hyvinvointilautakunta	-3 625 634	-134 999	-3 760 633	-3 729 803
Elinvoimalautakunta	8 917 188	9 361 217	18 278 405	20 054 013
	Sitova toimintakate:*			
	7 417 188	-313 783	7 103 405	8 346 295
Ympäristölautakunta	-1 145 854	-69 397	-1 215 251	-947 328
Toimintakate yhteensä	-68 116 442	8 908 000	-59 208 442	-57 157 196
	Sitova toimintakate:*			
	-69 616 442	-766 980	-70 383 422	-68 597 416
Verotulot	71 330 551	1 887 000	73 217 551	74 052 625
Valtionosuudet	20 393 616	0	20 393 616	20 162 551
Korkotulot	80 000	0	80 000	259 030
Muut rahoitustulot	563 000	0	563 000	563 245
Korkokulut	-934 903	0	-934 903	-1 318 646
Muut rahoituskulut	-409 100	0	-409 100	-426 258

*) Sitova määräraha on toimintakate. Sitovan toimintakatteen laskennassa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita.

Rahoitusosa (euroa)				
	TA 2023	Muutos	MTA 2023	TP2023
Investointiosa (netto)	-30 203 743	11 150 000	-19 053 743	-3 299 839
	Sitova investointitaso*			
	-31 053 743	-1 500 000	-32 553 743	-23 305 341
*Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta. Tarkempi erittely investointiosassa toiminnoittain				
	TA2023	Muutos	MTA2023	TP2023
Antolainasaamisten vähennykset	83 000	0	83 000	86 854
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	0	15 000 000	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	300 000	0	300 000	3 817 834
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 589 000	0	-12 589 000	-12 938 329
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-1 500 000	0	-1 500 000	-11 858 419

2.4. Ilmastobudjetin toteutuminen

Ilmastobudjetti yhdistää kunnan ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa kootaan talousarviossa ja kunnan alastrategioissa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet yhteen. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kunnan toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi, sekä mahdollistaa avoin keskustelu ja seurata toimenpiteiden riittävyyttä. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista ja ilmastotyön toiminnallisista tavoitteista.

Vihdin kunnan tavoitteena on toimia ilmastokriisin hillitsemiseksi ja tehdä osansa Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia päästöjä puolella vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vihdin ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain SECAP-seurantaraportissa.

Päästöbudjetti

Vihdin päästöbudjetti on sidottu kunnanhallituksen päätökseen ja kuntastrategiassa 2022–2025 määriteltyyn päästövähennystavoitteeseen. Vuosittainen vähennystarve (0,04 t CO₂-ekv) perustuu päästövähennysmäärään vuoden 2020 tilaston ja 2030 tavoitteen välillä.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2020)*	TP 2021*	TP arvio 2022*	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Tavoite 2030
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	Asukaskohtaiset päästöt (t CO ₂ -ekv)	4,7	4,7	4,5	4,58	4,54	4,5	4,3

*Lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöt, 2024. Laskentamenetelmänä Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä.

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023 perustuvat Vihdin kunnan Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Ilmastotavoitteita on asetettu kaikille kunnan palvelualueille. Ilmastobudjettiin on nostettu päästövähennyksiltään sekä taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä toimenpiteitä. Toteutuessaan vuoden 2023 ilmastobudjetin toimenpiteiden odotetaan tuottavan kunnalle pitkällä aikavälillä säästöjä.

SECAP-toimenpide	Lähtötaso 2021*	2023	Toteuma 2023	Tavoite 2030
Selvitetään korvaavien lämmitysratkaisujen käyttöönottoa ja tarvittavia korvausinvestointeja kunnan öljylämmitteissä kohteissa ja toteutetaan lämmitystapamuutoksia mahdollisuuksien mukaan	33 % kunnan kiinteistöistä on öljylämmitys. Lämmitysöljyn kulutus vuonna 2021**: 1 029 530 litraa 848 876 euroa ** <i>kulutus on laskettu keskihintoja käyttäen</i>	Korvausinvestoinnin toteutussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty elinvoimalautakunnassa Ensimmäisten kohteiden muutostyöt ovat käynnissä	Kuntalan ja Metsäpolun päiväkodin maalämpö urakkasopimukset hyväksytyt ja rakentaminen aloitettu syksyllä 2023. Töiden määrä valmistua vuoden 2024 alkupuolella. Lisäksi vuonna 2023 on aloitettu kirkonkylän kalustohallin ja paloaseman muutokset öljystä vesi-ilmalämpöpumppuihin.	0 % kunnan kiinteistöistä on öljy- tai maakaasulämmitys
Harkitaan aurinkopaneelien hankintoja	Kunnan neljässä kiinteistössä on aurinkopaneelijärjestelmä. Niiden tuotantokapasiteetti on 323 MWh.	Toteutussuunnitelman hyväksyminen aurinkovoimaloiden lisäämiseksi soveltuviin kunnan kiinteistöihin.	Uuden Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskuksen katolle asennettu aurinkopaneelit.	Aurinkovoiman tuotantoa kunnan kiinteistöissä lisätään. Niiden tuotantokapasiteetti on 500 MWh.
Siirrytään katuvalaistuksessa LED-valaisinten käyttöön	LED-valaistusta on lisätty, mutta tarkka määrä ei ole tiedossa. Selvitys käynnissä.	Investointiosassa on valaisinsaneeraukseen varattu 100 000 euroa, jossa mm. vaihdetaan vanhojen elohopea ja suurpainenatrium valaisimet LED-valaisimiin LED-valaistuksen piirissä 35–39 % vuoden 2023 loppuun mennessä.	LED-valaisimia on vaihdettu noin 800 kpl vuonna 2023.	Kunnan katuvalaistuksesta 100 % on LED-valaisimia.

*Vihdin ilmastotyön tilannekuva 2021-raportti

Suorittamattomia kunnan käyttämästä energiasta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023
Fossiiliset polttoaineet yhteensä	663 992 € / 1 023 223 litraa	931 535 € / 1 095 657 litraa	1 354 949 € / 1 082 663 litraa	1 286 805 € / 1 184 482 litraa
Lämmitysöljy	606 327 € / 972 190 litraa	848 876 € / 1 029 530 litraa	1 226 298 € / 1 005 162 litraa	1 183 530 € / 1 116 538 litraa
Poltto- ja voiteluaineet	57 665 € / 51 030 litraa	82 659 € / 66 127 litraa	128 651 € / 77 501 litraa	103 275 € / 67 944 litraa
Sähkö € (sähkö + siirto = yhteensä)	653 546 € / 1 093 245 € / 1 746 791 €	798 963 € / 1 142 808 € / 1 941 771 €	612 315 € / 1 109 381 € / 1 721 696 €	859 307 € / 1 126 321 € / 1 985 628 €

Ilmastotyön toiminnallisten tavoitteiden lisäksi vuonna 2023 toteutetaan ilmastotyöhön liittyviä ohjelmia ja kehityshankkeita, joiden puitteissa määritellyt tavoitteet voidaan tulevina vuosina kirjata ilmastobudjetin toiminnallisiin tavoitteisiin:

- Selvitetään mahdollisuutta hiilineutraalin sähkönostosopimuksen solmimiseen. Nykyinen sähkösopimus päättyy vuoden 2023 loppuun mennessä, mutta sopimuksessa on vielä 1+1 vuosien optiot.
 - Toteuma: Sähköntoimittajaksi vaihtuu Helen Oy kaudelle 1.1.2026 – 31.12.2028
- Vihdin kunta on Nummelan Aluelämmön suurin omistaja. Omistajana yhtiötä ohjeistetaan olla aktiivisesti mukana edistämässä taloudellisesti kannattavaa ja järkevää ratkaisua mahdollisen datakeskuksen hukkalämmön talteenotoksi.
 - Toteuma: Kunta ja Nummelan Aluelämmön edustajat ovat pitäneet yhteyttä Microsoftiin ja asiaa on edistetty.
- Laaditaan kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, suunnittelumääräraha varattu vuoden 2023 investointeihin.
 - Toteuma: Kevyenliikenteen edistämishjelma valmistui marraskuussa 2023 ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa tammikuussa 2024.
- Selvitetään osana tiedolla johtamisen projektia ilmastobudjetin kokoamista yhdelle sovellusalustalle, josta näkyy toimenpiteiden seuranta ja tarkoituksenmukaiset suoritustietokokonaisuudet seurannan sekä läpinäkyvyyden lisäämiseksi
 - Toteuma: Ilmastovahti on budjetoitu vuodelle 2024.
- Luonnon monimuotoisuusohjelman laatiminen.
 - Toteuma: LUMO-ohjelman luonnosvaihe on valmis. Ohjelma oli nähtävillä 31.1.2024 asti. Tämän jälkeen ohjelma menee käsiteltäväksi ympäristölautakuntaan, hallitukseen ja valtuustoon.
- Asukaskohtaiset hiilidioksidipäästöt vähenevät

Toteuma: Vihdin kunnan hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäävän Vihdin CO2-pudottajat projekti on toteutunut.

2.5. Kuntastrategian toteutuminen

HYVINVOIVAT VIHTILÄISET

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuin-kuntaan	Kuntabaro metri	3,41 (2021)	3,46 (2022) 3,41 (2023)	Yli vertailukuntien keskiarvon (3,61 vuonna 2021)
		vertailukuntien keskiarvo 3,61 (2021)	Ka. 3,50(2022) 3,63 (2023)	
Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Unicef	-	Toimintasuunnitelma toteutettu (2022) Edennyit aikataulun mukaan (2023)	Tunnustuksen saaminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	TEA-viisari	60 (2021) Koko maa 68 (2021)	63 / Koko maa 69 (2022) 65 / Koko maa 70 (2023)	Yli 70
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Kuntien HYTE-kerroin	69 (2021) Koko maa 57,55 (2021) Korkein tulos 77 (2021)	64 (2022) 69 (2023)	Yli 75

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Tilinpäätös	954 € / asukas (2021)	1 246 € / asukas (2022) 1 784 € / asukas (2023)	Vähintään 1000 € / asukas
Investointien omarahoitus pysyy vahvana strategia-kaudella (Vuosikate / Investointien omahankintameno)	Tilinpäätös	69,44 % (2018–2021)	122,9 % (2022–2023)	Yli 70 % koko strategiakaudella
Konsernin lainakanta kasvaa hallitusti	Tilinpäätös	4280 € / asukas (2021)	4 649 € / asukas (2022) 3 585 € / asukas (2023)	Alle 4500 € / asukas
Kuntaverotuksen taso ei kasva	Tilinpäätös	20,50 % (2022)	7,86 % (2023) 7,80 % (2024)	7,86 % tai alle*

HELSINGIN SEUDUN KASVUKUNTA

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Asukasluku kasvaa	Tilastokeskus	29 241 (31.12.2021)	28 913 (2022) 28 812 (2023)	Vähintään 30 000 (2025)
Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Tilastokeskus	-51 asukasta (2018–2021)	-364 (2022) -218 (2023)	Vähintään +30 asukasta / vuosi

KOTI YRITYSELÄMÄLLE

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Tilastokeskus	8141 (2019)	7874 (2020) 8025 (2021) 7998 (2022)	Yli 8 350
Yrittäjien tyytyväisyys lisääntyy	Yrittäjien kuntabarometri	2,80 (2020), koko maan ka 2020 oli 2,97	2,75 (2022)	Yli 3,5

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely 2022, 2024 (asteikko 1–4)	3, 42 (2020)	3,42 (2022)	yli 3,5
	Sosiaalisen pääoman mittaus 2023, 2025 (asteikko 1–5)	4,06 (2021)	4,06 (2023)	yli 4,2
Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstöraportti	4326 päivää / vuosi (2021)	4365 (2022) 2714 (2023)	Alle 3000 päivää / vuosi
Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Henkilöstöraportti	10,2 % (2021)	11,3 % (2022) 6,9 % (2023)	Alle 7,5 %

DIGITALISAATIO

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Tyytyväisyys kunnan alueella oleviin verkkoyhteyksiin	Kuntabarometri	50% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1–5, 2022)	49% (2023) 3,17 (2023)	70% (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)
Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Kuntabarometri	37% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1–5, 2022)	37% tyytyväisiä (2023) 3,22 (asteikolla 1–5, 2022)	60% (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)

ILMASTO – JA YMPÄRISTÖTYÖ

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	CO2-raportti	4,9 t CO ₂ -ekv / asukas (2020), kestäväksi arvioitu taso 2,5 t CO ₂ -ekv/asukas (2035)	5,2 (2022) 4,1 (2023)*	4,1 t CO ₂ -ekv / asukas

*Ilmastostrategiatyöryhmä 6.2.2024 pidetyssä kokouksessa päätettiin vaihtaa päästöbudjettiin SYKEN päästölaskennan mukaiset luvut. SYKEN päästölaskennassa on liikenteen päästöistä läpiajoliikenne rajattu pois. CO2-raportin laskennassa on läpiajoliikenteen päästöt mukana. Kunnalla ei juuri ole vaikutuskeinoja läpiajoliikenteeseen, joten SYKEN laskenta vastaa enemmän niitä päästöjä, joihin kunta omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan.

LIKKUMINEN

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	TAVOITETASO
Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Väylien pituus (m)	Uusia toteuttamattomia jalankulun ja pyöräilyn maantieverkon kehittämistarpeita tunnistettu 55 181 metriä	n. 500 m (2023)	Uusia väyliä 20 000 metriä
Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Kuntabarometri	1,98 (2021), Vertailukuntien ka 2,98 (2021)	2,78 (2022) 1,84 (2023) Vertailukuntien ka 2,88 (2022) 2,86 (2023)	Yli 3
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta	Kuntabarometri	3,40 (2021) Vertailukuntien ka 3,84 (2021)	3,56 (2022) 3,27 (2023) Vertailukuntien ka 3,8 (2022) 3,83 (2023)	Yli 3,84
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin pyöräilijän kannalta	Kuntabarometri	3,21 (2021) Vertailukuntien ka 3,7 (2021)	3,33 (2022) 3,00 (2023) Vertailukuntien ka 3,7 (2022) 2,74 (2023)	Yli 3,7

2.6. Käyttötalouden toteutuminen

2.6.1. Keskusvaalilautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	61 614	61 000		61 000	51 950	-9 050	-15,7 %
MYYNITITUOTOT		61 000		61 000	51 950	-9 050	
TUET JA AVUSTUKSET	61 614						-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-56 937	-60 892	-20 000	-80 892	-68 008	12 884	19,4 %
HENKILÖSTÖKULUT	-39 939	-40 742		-40 742	-38 388	2 354	-3,9 %
PALKAT JA PALKKIOT	-36 011	-36 000		-36 000	-34 811	1 189	-3,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-3 928	-4 742		-4 742	-3 577	1 165	-8,9 %
PALVELUJEN OSTOT	-12 513	-13 400		-13 400	-11 207	2 193	-10,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-953	-1 600	-20 000	-21 600	-12 886	8 714	1 251,7 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 532	-5 150		-5 150	-5 527	-377	56,5 %
TOIMINTAKATE	4 677	108	-20 000	-19 892	-16 058	3 834	-443,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Vuoden 2023 eduskuntavaalien toimintakustannukset toteutuivat hiukan pienempinä kuin muutetussa talousarviossa oli ennakoitu. Talousarvion muutos koski vuoden 2024 tasavallan presidentinvaalia ja europarlamenttivaaleja varten hankittuja uusia vaalitarvikkeita ja -kalustoa, jotka presidentinvaalin aikataulusta johtuen jouduttiin hankkimaan jo vuoden 2023 puolella. Presidentinvaalien vaalipäivä oli 28.1.2024 ja ennakoäänestys 17.-23.1.2024.

Vuoden 2023 eduskuntavaaleista saatiin valtionkorvausta noin 52 000 euroa. Tämä oli noin 9 000 euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

2.6.2. Tarkastuslautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTAKULUT	-20 714	-31 977		-31 977	-31 678	299	52,9 %
HENKILÖSTÖKULUT	-5 876	-8 047		-8 047	-7 705	342	31,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-5 550	-7 617		-7 617	-7 120	497	28,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-326	-430		-430	-585	-155	79,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-14 822	-23 830		-23 830	-23 974	-144	61,7 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16	-100		-100	-100	100	-100,0 %
TOIMINTAKATE	-20 714	-31 977		-31 977	-31 678	299	52,9 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tarkastuslautakunta valmistelelee kunnanvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen ja vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja vaihtui kesällä 2023 kesken toimikauden, mutta vaihdos ei vaikuttanut lautakunnan toimintaan tai talouteen.

Tarkastuslautakunnan sitova toimintakate vuonna 2023 oli noin 32 000 euroa. Toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti.

2.6.3. Kunnanhallitus

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	1 661 782	1 057 940	165 000	1 222 940	2 005 544	782 604	20,7 %
MYYNNTITUOTOT	771 095	134 000	165 000	299 000	445 102	146 102	-42,3 %
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	824 353	923 940		923 940	1 033 066	109 126	25,3 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	66 334				527 377	527 377	695,0 %
TOIMINTAKULUT	-102 332 240	-10 370 950	-51 023	-10 421 973	-10 888 581	-466 608	-89,4 %
HENKILÖSTÖKULUT	-3 914 550	-3 135 832	-85 100	-3 220 932	-3 074 934	145 998	-21,4 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 246 314	-2 468 640	-69 837	-2 538 477	-2 410 846	127 632	7,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-1 668 236	-667 192	-15 263	-682 455	-664 089	18 366	-60,2 %
PALVELUJEN OSTOT	-96 008 410	-4 515 815		-4 515 815	-4 829 325	-313 510	-95,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-219 495	-150 660		-150 660	-191 976	-41 316	-12,5 %
AVUSTUKSET	-1 734 278	-1 835 000		-1 835 000	-1 693 069	141 931	-2,4 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-455 507	-733 643	34 077	-699 566	-1 099 276	-399 710	141,3 %
TOIMINTAKATE	-100 670 458	-9 313 010	113 977	-9 199 033	-8 883 037	315 996	-91,2 %

KUNNANVALTUUSTO	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	96 744	-80 046	0	-80 046	-64 944	-15 102	-49,0 %
TOIMINTAKATE	96 744	-80 046	0	-80 046	-64 944	-15 102	-49,0 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot - pysyvien vastaavien luovutustappiot = -9 199 013. Kunnanhallituksen osalta sitova toimintakate alittui 368 984 eurolla.

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, asuntopolitiikasta, joukkoliikenteestä, työllisyyspolitiikasta, tietohallinnosta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä. Organisatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat kuuluvat konsernipalveluihin. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Perusturvakuntayhtymä Karviainen purettiin vuoden 2023 aikana ja purkamisen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden vuoden 2022 aikaisten ja myöhempien vuosien velvoitteiden kustannukset ja tulot on eritelty sosiaali- ja terveyspalveluiden tulosalueelle.

Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät noin 780 000 eurolla, jota selittää Karkkilan kaupungilta laskutetut Karviaisen alasajoon liittyvät korvaukset noin 150 000 euroa, Karviaisen peruspääoman taseen alaskirjaus 275 000 euroa, kahden vuokrakiinteistön myynti 50 000 euroa ja ennakoitua parempi tukien ja avustusten saanti 180 000 euroa.

Toimintakulut ylittyivät noin 460 000 eurolla, jota selittää palvelujen ostojen, muiden toimintakulujen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden nousu. Palvelujen ostot ylittyivät noin 300 000 eurolla, josta asiantuntijapalveluiden käyttö selittää noin 200 000 euroa. Sarastian hinnan nousun ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkamiseen liittyviä kustannuksia oli enemmän kuin oli ennakoitu. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät noin 40 000 eurolla, joka selittyy suuremmalla keskitetyllä puhelinhankinnalla parantamaan sisäistä viestintää ja tietoturvallisuutta. Muissa toimintakuluissa luottotappioita oli noin 250 000 euroa ennakoitua enemmän, johtuen Karviaisen luottotappioitavista toimintatuotoista, jotka jäivät Vihdin kunnan vastuulle hoidettavaksi. Menosäästöjä tapahtui

VHT

henkilöstökuluissa täyttämättömistä vakansseista noin 145 000 euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidusta vähäisemmistä maksuista noin 135 000 euroa.

Ulkoistettujen tietohallintopalveluiden kustannukset pysyivät arvioidussa.

Konsernipalveluissa suurimmat riskit kohdistuvat aiemman tavalla ulkoisiin tekijöihin, joista yksi merkittävimmistä on ulkoistetut palveluntuottajat. Aiemmin tunnistettua toimenpidettä selvittää erilaisia järjestämisvaihtoehtoja tullaan jatkamaan huomioiden hallitusohjelman kirjaukset in house-yhtiöiden palveluostojen potentiaalisesta tulevasta rajoittamisesta. Toisena ulkoisena epävarmuustekijänä on TE2024 uudistuksen valmisteluun liittyvät tekijät. Vihti valmistelee Kirkkonummen ja Siuntion kuntien kanssa yhteistä työllisyysaluetta ja sopimukset tulevat päätöksentekoon lokakuussa 2023.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2022 kunnanhallituksen alaista toimintaa koskevia huomioita oli ja näistä on annettu vastine kunnanvaltuustolle 25.09.2023 § 35.

VHT

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta ja toteuma
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta. Talousraportteja tuotettiin luottamushenkilöille kolme kertaa vuodessa ja merkittävimpiin poikkeamiin pyrittiin reagoimaan. Ylityksiä tapahtui kuitenkin vuoden 2023 aikana, joihin ei talousarviomuutosta haettu.
Erilaiset toiminnalliset riskit ulkoistettuihin palveluihin mm. talous- ja henkilöstöpalveluihin (Sarastia Oy) ja tietohallintopalvelut (Tiera Oy).	Selvitetään mahdollisuus irrottautua henkilöstöjärjestelmän osalta Sarastian monikantaympäristöstä ja kehittää järjestelmää ohjaavaksi ja syötettävien tietojen osalta tiedon oikeellisuutta varmistamistavaksi suoraan CGI:n kanssa. Henkilöstöjärjestelmän pääkäyttäjyyden palauttaminen Sarastiasta kuntaan sekä kolmannen henkilöstöasiantuntijan myötä kriittisten palkkaan vaikuttavien päätösten laatiminen/tarkastaminen keskitetysti	Sarastian kanssa on käyty vuoden 2023 aikana yksi laatupalaveri. Laatupalavereita ei ole pidetty tämän enempää johtuen Sarastian asiakaspäällikön vaihtumisesta. Laatupoikkeamia on ollut henkilöstöpalveluissa ja niistä on reklamoitu palvelutuottajaa. Vuoden 2023 aikana on valmisteltu irrottautumista Sarastian monikantaympäristöstä. Kolmas henkilöstöasiantuntija on aloittanut suunnitellusti ja kriittisten palkkaan vaikuttavien prosessien kehittäminen on aloitettu. Tieran kanssa on aloitettu palvelusopimusneuvottelut.
Käynnissä olevat häiriö- ja poikkeustilanteet rasittavat toimintaa ja kunnan palvelutuotantoa mm. energiakriisi ja COVID-19 pandemia	Kunnan häiriötilanteiden johtoryhmän aktiivisuus, valmiussuunnitelmien ajan tasalla pitäminen, sopimusten tarkistus, sidosryhmäyhteistyö	Valmiusharjoittelua jatkettiin suunnitellusti ja osapuolten vastuita ja velvollisuuksia käytiin läpi.

VHT

<p>Kunnan toimintaa haittaavat tai estävät kyberhyökkäykset ovat yleistyneet ja arkipäiväistyneet Suomessa ja maailmalla.</p>	<p>Kyberuhkiin varautuminen jatkuvuudenhallinnan suunnitelmin. Riskienhallinnan toimintamallien käyttö ja riskien seuranta. Toimintaprosessien, tietoturvapalveluiden ja toimittajasopimuksien sopiminen riittävälle jatkuvuudenhallinnan tasolle sekä tietoteknisen palautumisen harjoittelu kunnan toimintojen ja palvelutarjoajien kanssa yhteistyössä. Aktiivisuus kaikissa toiminnoissa havainnoida ja ilmoittaa poikkeamista kunnan kaikkien työntekijöiden toimesta.</p> <p>Investointipanostukset kyberturvan ja tietoturvan hallintapalveluihin ja investoinnit kunnan työntekijöiden varautumiseen ja harjoitteluun käyttämän työajan käytön kautta.</p>	<p>Tekniset tietoturvapalvelut, tietojärjestelmien tapahtumalokien seuranta ja havainnot kunnan työntekijöiden toimesta. Riskienhallinnan seuranta kuukausittain tietoteknisten palvelutoimittajien kanssa.</p> <p>Vuonna 2023 ei esiintynyt merkittäviä kunnan toimintaan vaikuttavia häiriöitä.</p> <p>Valmiusharjoittelua jatkettiin suunnitellusti. Tieran ja kunnan välisessä yhteistyössä nostettiin esiin havaittuja tietoturvariskejä.</p>
---	--	--

Konsernipalvelut

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	1 661 782	1 057 940	165 000	1 222 940	1 548 972	326 032	-6,8 %
TOIMINTAKULUT	-9 883 356	-10 056 284	-51 023	-10 107 307	-9 845 405	261 902	-0,4 %
TOIMINTAKATE	-8 221 574	-8 998 344	113 977	-8 884 367	-8 296 433	587 934	0,9 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Konsernipalveluissa on vuoden 2023 alkupuolella tapahtunut merkittäviä muutoksia pitkäaikaisien hallinto- ja henkilöstöjohtajien jäätyä pois työstä ja uusien viranhaltijoiden aloitettua tehtävissä. Tämän lisäksi Tietohallintojohtaja jäi pois tehtävistä toukokuussa, minkä johdosta uusi tietohallintopäällikkö (virkanimike muutettu) aloitti elokuussa 2023. Henkilöstömuutoksilla oli laaja vaikutus koko palvelualueeseen.

Työllisyyspalveluissa käynnissä ollut työllisyyspoliittinen hanke lopetettiin ennakoitua aiemmin henkilöstömuutoksien vuoksi. Keväällä 2023 saatiin rahoitus ESR-tuettuun Navigaattori-hankkeeseen, joka käynnistettiin toukokuussa 2023. Työllisyyspalveluissa asiakasohjautuvuus on laskenut vuoden 2022 tasosta ja kierrätyskeskuksen toiminta päätettiin lopettaa kunnanhallituksen 2.10.2023 § 212 päätöksen mukaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä. Kirkkonummen ja Siuntion kuntien kanssa solmittiin sopimus työllisyysalueen muodostamiseksi ja TE-palveluiden tuottamiseksi vuoden 2025 alusta.

Joukkoliikennepalveluissa on pidetty huolta, että valtuuston hyväksymä joukkoliikenteen palvelulupauksen mukaiset vuorot toteutuivat täysimääräisesti. Haastetta on aiheuttanut polttoaineiden kustannusten nousu. Tämän lisäksi on jatkettu suunnittelutyötä yhdessä Uudenmaan ELY:n kanssa uuden ELY-vetoisen joukkoliikenteen järjestämistavan edistämiseksi. Kunnanhallitus hyväksyi 22.5.2023 § 116 Länsi-Uudenmaan joukkoliikenteen yhteistyösopimuksen. Liikennöinti alkaa kesällä 2024.

Henkilöstöhallinnossa sairauspoissaolojen määrä on saatu laskuun ja varsinkin mielenterveyden häiriöihin liittyvät poissaolot ovat vähentyneet huomattavasti. Henkilöstön pito- ja vetovoimaohjelman täytäntöönpanoa jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Monivuotiseen valtakunnalliseen palkkaratkaisuun

liittyen käytiin paikallisia neuvotteluita kevään aikana sekä aloitettiin vuoden 2024 neuvotteluihin valmistautuminen syksyllä. Henkilöstöohjelman valmistelua työstettiin sekä henkilöstöä osallistettiin tulevaan organisaatiouudistukseen.

Talospalveluiden osalta Perusturvakuntayhtymä Karviaisen häntien selvittäminen tuotti ennakoitua enemmän töitä ja kustannuksia. Kustannukset näkyvät tilinpäätöksessä sosiaali- ja terveyspalveluiden alaisessa tulosalueessa. Talospalveluissa toimi syksyn aikana määräaikainen controller, joka on vakinaistettu vuoden 2024 alussa. Määrärahat tähän oli varattu talousarviossa 2024. Osana vuoden 2023 tavoitteita talospalveluiden johdolla on läpikäyty Vihdin talouden tasapainotusohjelma VIHTA ja uudet VIHTA-tavoitteet ovat osana talousarviota 2024.

Tietohallintopäällikkö on aloittanut elokuussa. Resurssivajeen takia tietohallinnolle asetetut tavoitteet mm. sähköisen asioinnin kehittäminen ja valokuituhanke eivät ole edenneet alkuvuodesta suunnitellulla tavalla ja tämä viivästyminen heijastui myös loppuvuoteen.

Tietohallintopalveluun saatiin lisätalousarviossa rahoitus lisäresurssille. Syksyn 2023 aikana on edistetty käynnissä olleita projekteja ja kartoitettu uusia kehitystarpeita. Tämän lisäksi Tieran palvelusopimuksien uudistamisesta on neuvoteltu syksyn aikana. Tieran kanssa on käynnistetty elokuussa palvelusopimuksen sopimusuusinnan neuvottelut. Neuvotteluissa on otettu esiin myös jatkuvuudenhallinta ja tarvittavat muutostoimenpiteet. Sopimusneuvottelut jatkuvat vuodelle 2024.

Tiedolla johtamisen työkalua on edistetty Kuntamaiseman kanssa. Projektisopimus päättyi vuoden 2023 alussa ja jatkuva palvelusopimus hyväksyttiin kunnanhallituksessa 18.9.2023 § 203. Kuntamaiseman kanssa on sopimuksen laatuasioista neuvoteltu ja sopimusta ei ole vielä allekirjoitettu.

Valokuituhankkeen osalta Vihdin kunta sai nopeiden kiinteiden laajakaistaverkkojen rakentamista myöntämää valtion tukea. Kunnanhallituksen kokouksessa 13.11.2023 § 251 Vihdin kunta hyväksyi Uudenmaan liiton päätösehdon mukaisesti, että valokuituverkkoja rakennetaan esitetyille hankealueille Lounea Palvelut Oy:n ja Valokuitunen Oy:n toimesta. Valokuituverkot rakentuvat vuosien 2024 ja 2025 aikana ja kunnan maksuosuus tulee olemaan noin 1,2 milj. euroa.

Tieran kanssa on käynnistetty ICT-infrastruktuurin kehittämistyö osana päivittäistä toimintaa. Tämä kattaa konesalitoiminnot, verkot, päätelaitteet sekä asiakaspalvelun ja käyttövaltuushallinnan. Tavoitteena on aktiivisesti ja etupainotteisesti korjata havaittuja ongelmakohtia.

Tietoteknisen jatkuvuudenhallinnan palvelulaajennuksista on tehty päätös kunnanhallituksessa 16.1.2023. Hallinnollisen tietoturvan käsittelytoimista on allekirjoitettu palvelusopimus. Toiminnon käynnistäminen on kuitenkin viivästynyt palvelukuvauksissa olevien epätarkkuuksien vuoksi ja palvelussa olevien oleellisten puutteiden vuoksi. Mobiililaittehallinnan käyttöönotto siirtyy vuodelle 2024 Tieran resurssivajeen vuoksi.

Maahanmuuttopalveluita työllisti vuonna 2023 erityisesti syksyllä 2022 saapuneen kiintiöpakolaisryhmän sekä ukrainalaisten pakolaisten asiat. Ukrainan pakolaisten kohdalla huomionarvoista on se, että vuoden maassa oleskellut Ukrainan pakolainen on oikeutettu hakemaan kotikuntastatusta ja ensimmäisten kohdalla vuosi tuli täyteen maaliskuussa. Vuoden lopulla 60 Ukrainan pakolaisella eli n. puolella kaikista Vihdin ukrainalaisista oli kotikuntastatus. Talousarvion tuotoista huomattavasti suurin osa tuli laskennallisista korvauksista, joita saatiin kotikuntastatuksen saaneista Ukrainan pakolaisista, kiintiöpakolaisista sekä muista Vihdissä asuvista kotoutumisensa alkuvaiheessa olevista pakolaisista. Maahanmuuttopalveluiden asiakastilastojen mukaan kunnan maahanmuuttopalveluiden työntekijöiden asiakastapaamisia toimistolla, asiakkaan kotona, viranomaiskäynneillä ja oppilaitosten jalkautuvilla käynneillä oli vuoden aikana yhteensä 314 ja niiden yhteiskesto oli lähes 500 tuntia. TEM:in avustus maahanmuuttotyöntekijän palkkaamiseen mahdollisti määräaikaisen kotoutumisohjaajan palkkaamisen vuodeksi 7.8.2023 lähtien, mikä on tuonut tarvittavaa lisäresurssia erityisesti Vihdin ukrainalaisten palvelemiseen.

VHTA

Sosiaali- ja terveystoiminta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT					456 572	456 572	
TOIMINTAKULUT	-92 369 359	-150 000		-150 000	-958 946	-808 946	-99,0 %
TOIMINTAKATE	-92 369 359	-150 000		-150 000	-502 374	-352 374	-99,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen sosiaali- ja terveystoiminnan toiminta siirtyi 1.1.2023 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi. Kuntayhtymän purkamisen suunnittelu aloitettiin kesällä 2022. Karviaisen purkusuunnitelma hyväksyttiin Vihdin kunnan ja Karkkilan valtuustoissa syksyllä 2022. Virallisesti Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminta päättyi kesäkuussa 19.6.2023 kun Karkkilan kaupunki hyväksyi kuntayhtymän loppuselvityksen. Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi loppuselvityksen 12.6.2023. Loppuselvityksessä on todettu kuntayhtymän varojen jako ja myönnetty tilivelvollisille 1.1.-6.4.2023 vastuuvapaus.

Vihdin kunta on hoitanut Karviaisen ajalle tapahtuneita tapahtumia ja niiden selvityksiä kuntayhtymän purkamisen jälkeen, joka työllisti kunnassa viranhaltijoita ja työntekijöitä. Purkamisen ja loppuselvitysten hoitaminen on myös tuonut kustannuksia ja tämä ylitti talousarviossa määrätyt määrärahat sosiaali- ja terveystoiminnan tulosalueelle. Ylimääräisiä kustannuksia ja tuloja Vihdin kunta jälleen laskuttanut Karkkilan kaupungilta purkusopimuksen mukaisesti. Karkkilalta on kuluja laskutettu noin 144 000 euroa. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkautumisesta aiheutunut Vihdin kunnan fuusiotappio (-320 507 euroa) on kirjattu kunnanhallituksen alaiselle sosiaali- ja terveystoiminta tulosalueelle muihin toimintakuluihin.

Purkamisesta ja selvittelystä tulee tapahtumaan vielä tulevinakin tilikausina kustannuksia, joihin on varauduttava.

VHTA

2.6.4. Sivistyslautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	4 902 962	3 739 578		3 739 578	4 455 808	716 230	-9,1 %
MYYNITUOTOT	1 394 248	1 192 756		1 192 756	1 510 353	317 597	8,3 %
MAKSUTUOTOT	1 713 526	1 445 000		1 445 000	1 377 550	-67 450	-19,6 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 790 088	1 101 822		1 101 822	1 567 332	465 510	-12,4 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 100				572	572	-88,8 %
TOIMINTAKULUT	-63 615 295	-66 576 795	-342 798	-66 919 593	-67 994 170	-1 074 577	6,9 %
HENKILÖSTÖKULUT	-36 533 711	-38 426 765	-316 900	-38 743 665	-39 674 790	-931 125	8,6 %
PALKAT JA PALKKIOT	-29 762 784	-31 194 276	-292 300	-31 486 576	-32 127 431	-640 855	7,9 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 770 927	-7 232 489	-24 600	-7 257 089	-7 547 360	-290 271	11,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-11 897 496	-12 311 345		-12 311 345	-12 423 697	-112 352	4,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 204 470	-1 382 483		-1 382 483	-1 390 330	-7 847	15,4 %
AVUSTUKSET	-1 267 411	-1 322 500		-1 322 500	-1 197 151	125 349	-5,5 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-12 712 206	-13 133 702	-25 898	-13 159 600	-13 308 201	-148 601	4,7 %
TOIMINTAKATE	-58 712 332	-62 837 217	-342 798	-63 180 015	-63 538 362	-358 347	8,2 %

Hankkeiden osuus

	TA 2023	MTA 2023	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Opetus					
Toimintatuotot	750 800	750 800	1 098 905	348 105	146,36%
Toimintakulut	-898 095	-898 095	-1 586 276	-688 181	176,63%
Toimintakate	-147 295	-147 295	-487 371	-340 076	330,88%
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	339 022	339 022	234 280	-104 742	69,10%
Toimintakulut	-438 942	-438 942	-363 205	75 737	82,75%
Toimintakate	-99 920	-99 920	-128 925	-29 005	129,03%
Yhteensä					
Toimintatuotot	1 089 822	1 089 822	1 333 185	243 363	122,33%
Toimintakulut	-1 337 037	-1 337 037	-1 949 481	-612 444	145,81%
Toimintakate	-247 215	-247 215	-616 296	-369 081	249,30%

Toiminnan ja talouden toteuma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille. Sivistyslautakunta vastaa opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueen palveluiden järjestämisestä, palvelut kohdentuvat ensi sijassa lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen.

Sivistyslautakunnan sitova toimintakate muutetussa talousarviossa oli -63 180 015 euroa ja toteutuma -63 538 361,84 euroa, toteutuma on 100,6 %. Sitova toimintakate ylittyi 358 346,84 eurolla ja 0,6 %.

Toimintatuotot toteutuivat 716 230,24 euroa yli muutetun talousarvion.

Opetuspalveluiden toimintatuotot ylittivät budjetoidut toimintatuotot 713 887 euroa. Toimintatuottojen osalta merkittävä ylitys johtui tuista ja avustuksista, joiden ylitys oli 450 824 euroa. Niistä hankeavustusten osuus oli 348 105 euroa. Opetukselle on kirjattu myös maahanmuuttajaoppilaista saatava valtionosuus vuonna 2023, yhteensä 69 552 euroa. Koulukuntoon-hankeelta on kirjautunut avustusta 32 795 euroa. Lisäksi myynti- ja maksutuottoja saatiin 262 491 euroa enemmän kuin oli budjetoitu. Tämä johtuu suurelta

osin hyvinvointialueelta laskutetusta vammaisoppilaiden päivähoidosta, yhteensä 224 662 euroa. Lisäksi on laskutettu muilta kunnilta mm. kuljetuskustannusta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarajoihin tuli isoja muutoksia 1.3.2023 alkaen ja tämä vaikutti asiakasmaksutulojen kertymään. Tähän varauduttiin jo talousarviota tehdessä vähentämällä noin 268 000 euroa tuloista tilinpäätökseen 2022 verrattuna. Maksutuottojen alenema oli kuitenkin arvioitua suurempi ja maksutuottoja kertyi noin 85 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa vuodelle 2023 oli arvioitu. Myyntituottojen osalta hyvinvointialueita on laskutettu noin 70 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Vihtiin sijoitettuja lapsia oli vuonna 2023 enemmän kuin arvioitiin. Osa näistä saatavista (n. 75 600 euroa) on edelleen eri hyvinvointialueilta saamatta, koska kunnilla ja hyvinvointialueilla on erilainen näkemys siitä kenen maksettavaksi nämä laskut kuuluvat vuoden 2023 osalta. Toimintakulut ylittivät talousarvion 1 074 577,08 euroa.

Opetuspalveluiden toimintakulut ylittivät 975 909 euroa. Henkilöstökulut ylittivät 462 986 euroa. Tähän sisältyy hankerahalla palkattujen opettajien ja ohjaajien palkkakulut sekä valmistavien luokkien opetukseen liittyvät palkkakulut, jotka olivat n. 187 000 euroa. Valmistavien luokkien kulut saadaan valtionosuuksina kuntaan takautuvasti. Palvelujen ostot (asiakaspalveluiden ostot muilta kunnilta, matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä asiantuntijapalvelut) ylittivät budjetoidut kulut 394 424 euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat 19 517 euroa ja muut toimintakulut (sisäiset vuokrat) 102 731. Maksetut avustukset (iltapäivätoiminnan järjestämisestä) alittivat budjetoidut kulut 3 750 eurolla.

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli joulukuun lopussa -21 722 911 euroa, joka on 105 989 euroa enemmän kuin talousarviossa oli budjetoitu vuodelle 2023. Aikaisempina vuosina sijaismäärärahat on saatu säästettyä tehtävistä, joita ei ole täytetty lapsimäärän ollessa pienempi, vuonna 2023 lähes kaikki tehtävät ovat olleet täytettynä. Lyhytaikaisiin sijaisiin on käytetty 391 000 euroa ja niihin oli varatta talousarviossa 97 000 euroa eli ylitystä tuli 294 000 euroa. Varhaiskasvatuksen avustajiin, jotka on palkattu sijoitetuille lapsille, ei ollut talousarviossa varauduttu palkkojen osalta, heidän palkkoihin on mennyt noin 79 000 euroa. Näistä kahdesta asiasta johtuu varhaiskasvatuksen palkkamenojen ja koko tulosalueen talousarvion ylitys.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden toteutumiseen vaikuttavat työvoiman saanti, palvelutarpeiden muutokset sekä yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Hyvinvointialue tuottaa varhaiskasvatuksen ja opetuksen opiskeluhuollon palvelut. Työvoiman saantiin vaikuttavat mm. erityisten osaamisalueiden kuten erityisopettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus kansallisella tasolla. Talouden kannalta opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueilla palkankorotusten vaikuttavuuden huomioiminen talousarvion valmisteluvaiheessa on ollut haastavaa.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2022 sivistyslautakunnan alaista toimintaa koskevasta toiminnasta on annettu vastine kunnanvaltuustolle 25.9.2023 § 35.

Taulukko riskien seuranta

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta ja toteuma
Kuntatalouden heikko näkyvä	Talouden tasapainottaminen,	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Kansalliset lakimuutokset: (oppivelvollisuuden laajeneminen, tuen portaat varhaiskasvatukseen, lukiolaki, perhevapaaudistus)	Huolellinen lakien esivalmistelu kuntatasolla, resurssien riittävyyden tarkastelu.	Lakisääteisten palveluiden järjestäminen

VHT

Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta. Hyvinvointialueen yhdyspinnan rakentuminen	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen
Palvelutarpeiden äkilliset muutokset	Henkilöstön varautuminen, varahenkilöjärjestelmän kehittäminen	Henkilöstön poissaolojen seuranta

Opetuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	2 607 343	1 996 100		1 996 100	2 709 987	713 887	3,9 %
TOIMINTAKULUT	-41 641 191	-43 320 167	-217 090	-43 537 257	-44 513 166	-975 909	6,9 %
TOIMINTAKATE	-39 033 849	-41 324 067	-217 090	-41 541 157	-41 803 178	-262 021	7,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Opetuksen tulosalueen (sisältää perusopetuksen, toisen asteen opetuksen ja sivistyskeskuksen hallinnon) toimintakate oli joulukuun lopussa -41 803 178 ylittyen 262 021 euroa. Toteuma-aste oli 100,6 %.

Toimintatuotot ylittivät budjetoidut tuotot 713 887 euroa ja toimintakulut ylittyivät 975 909 euroa.

Toimintatuottojen osalta merkittävä ylitys johtui hankeavustusten budjetoitua suuremmasta määrästä. Sekä tasa-arvohankerahalla että esi- ja perusopetuksen hankerahalla koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi lisättiin tukiovetusta, palkattiin mm. kouluvalmentajat yläkouluihin, yhteinen erityisohjaaja Nummelanharjun ja Kuoppa-nummen kouluun, koulunkäynnin ohjaajia ja resurssiopettajia. Syyslukukaudella 2023 kouluvalmentajien ja erityisohjaajan palkkaamiseen käytettiin valtion erityisavustusta yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen. Lukiossa käynnistyi syyslukukaudella 2023 Laadukkaasti Vihdin lukiossa- verkostohanke.

Toimintakuluissa suurin ylitys oli henkilöstökuluissa, sillä hankerahaa käytetään pääosin vain henkilöstön palkkaamiseen, joten palkkakulut ylittivät niitä varten budjetoidut kulut. Lisäksi palveluiden ostot ja muut toimintakulut ylittyivät. Palveluiden ostoissa merkittävät ylitykset olivat asiakaspalveluiden ostoissa (kotikuntakorvaukset, jotka on maksettu muille kunnille), matkustus- ja kuljetuspalveluissa ja asiantuntijapalveluissa, joka sisältää mm. tulkkauksista aiheutuneet kulut. Myös muut kulut, käsittäen sisäiset vuokrat ja pääomavuokrat, ylittyivät.

Kevätlukukaudella 2023 perusopetuksessa toimi kolme valmistavaa luokkaa. Alakoulun luokat olivat Nummelan ja Ojakkalan koulussa ja yläkoulun luokka Nummelanharjun koulussa. Syyslukukaudella 2023 valmistava luokka toimi Nummelanharjun koulussa. Valmistavan luokan oppilaita on ollut useassa eri alakoulussa, ja he ovat saaneet tukea opintoihinsa omassa lähikoulussaan. Valmistaviin luokkiin liittyviä kuluja ei ollut huomioitu vuoden 2023 talousarviota laadittaessa, kuluja oli yhteensä n. 187 000 euroa ja ne sisältyvät henkilöstökuluihin. Kulut tullaan saamaan kuntaan takautuvasti valtionosuuksina.

Etelä-Nummelan koulu aloitti toimintansa kaksisarjaisena vuosiluokilla 1.–5. syyslukukauden 2023 alussa toimien aluksi Nummelan koulun tiloissa. Lisäksi koulussa opiskelee Vihdin alakoulun Hope-luokka ja kaksi pienluokkaa. Muutto uuteen Etelä-Nummelan koulukeskukseen tapahtui syyslukukauden päätteeksi. Vichtis svenska skola (entinen Nummela skola) aloitti toimintansa oman rehtorin alaisuudessa ja muutti myös uuteen Etelä-Nummelan koulukeskukseen syyslukukauden päätteeksi.

Tunnusluvut	TP 2022/20.9.2022	TP 2023/20.9.2023	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 514	3 402	3 354	48
Oppilasmäärä 1–6 lk	2 253	2 102	2 054	48
Oppilasmäärä 7–9 lk	1 240	1 284	1 284	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	21	16	16	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	228	240	240	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	610	641	633	8
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	466	438	438	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	28	29	29	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	<5	<5	<5	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	22	19	19	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	7	7	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	11	13	13	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	<5	<5	<5	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	0		
Vahvistettu tuntikehys	6 409	6 409		
Käytetty tuntikehys	6 409	6 409		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2022-2023 (%)	24 %	22 %	736	11
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,5 %	1,5 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori) V. 2023 alkaen kuraattorit hyvinvointialueella	745,2	532,1		
Kouluohjaajia	130	126		
Oppilasta/kouluohjaaja	27,03	27		
Kuljetusoppilaiden määrä	956	926	903	23
Kuljetusoppilaiden määrä %	27,0 %	27,0 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,2 %	2,5 %		
Lukion oppilasmäärä	543	539	539	

VHT

Tunnusluvut	LV 2020-2021	LV 2021-2022	LV 2022-2023	LV 2023-2024			
Opetustuntien määrä	6 570	6 379	6 409	6 409			
Lukion kurssimäärät	670	685	685	685			
Tunnusluvut	TP2020	TP 2021	TP 2022	20.9.2023		Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2023	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2023
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 674	3 643	3 514	3 402		3 354	48
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 432	2 349	2 253	2 102		2 054	48
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 239	1 294	1 240	1 284		1 284	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	<5	0	21	16		16	
Lukion oppilasmäärä	559	549	543	539			
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht. (vuoden ka.)	1205	1214	1237	1233			
Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TP 2023		
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)							
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 988	15 990	17 552	17 532	17 618		
Perusopetus	8 641	9 095	10 372	10 668	10 721		
Lukiokoulutus	6 490	7 245	8 127	8 099	8 186		
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)							
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 685	11 524	12 763	12 696	12 813		
Perusopetus	5 679	5 877	6 863	7 067	7 097		
Lukiokoulutus	4 107	4 782	5 426	5 372	5 464		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+sisäiset erät)							
Perusopetus	4 798	5 105	5 702	5 663	5 691		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)							
Perusopetus	3 153	3 299	3 773	3 751	3 767		
Henkilöstömenot €/opetustunti							
Perusopetus	2 825	2 988	3 405	3 355	3 396		
Henkilöstömenot €/oppilas							

VHT

Varhaiskasvatus ja esiopetus	10 267	10 497	11 565	11 217	11 602		
Perusopetus	5 089	5 323	6 193	6 321	6 397		
Lukiokoulutus	3 975	4 394	4 929	4 672	4 966		
Kotikuntakorvaukset							
Kotikuntakorvaustulot	855 588	928 083	1 069 392	976 063	983 500		
oppilasmäärä	102	106	118	118	106		
Kotikuntakorvausmenot	-741 552	-781 601	-941 808	-988 969	-988 969		
oppilasmäärä	94	95	104	104	110		
Netto	114 036	146 483	127 584	-12 906	-5 469		
oppilasmäärä	8	11	14	14	-4		
Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät							

Varhaiskasvatuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	2 295 620	1 743 478		1 743 478	1 745 821	2 343	-23,9 %
TOIMINTAKULUT	-21 963 979	-23 234 692	-125 708	-23 360 400	-23 468 732	-108 332	6,9 %
TOIMINTAKATE	-19 668 359	-21 491 214	-125 708	-21 616 922	-21 722 911	-105 989	10,4 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli joulukuun lopussa -21 722 911 euroa, joka on 105 989 euroa enemmän kuin talousarviossa oli budjetoitu vuodelle 2023. Toteutuma-asteen ollessa 100,5 %. Varhaiskasvatuksen talousarviota on muutettu alkuperäisestä henkilöstökulujen osalta 115 000 eurolla, joka liittyy palkkojen sopimusneuvotteluihin. Lisäksi talousarvioon on lisätty korotettu tyhy -raha 10 708 euroa.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia kevään 2023 aikana ovat olleet Annantien päiväkotiin perustettu lapsiryhmä vuodenvaihteen 22–23 lasten varhaiskasvatuspaikkojen turvaamiseksi. Annantien kaksi lapsiryhmää ja Hiidenrantaan jo aikaisemmin perustettu lisäryhmä ovat jatkaneet toimintaa koko vuoden 2023. Tarvittavaa henkilöstöresurssia on siirretty sekä Vihdin kirkonkylän yksiköistä että Daghemmet Aleksandrasta. Aikaisempina vuosina sijaismäärärahat on saatu säästettyä tehtävistä, joita ei ole täytetty lapsimäärän ollessa pienempi, vuonna 2023 lähes kaikki tehtävät ovat olleet täytettyinä. Lyhytaikaisiin sijaisiin on käytetty 391 000 euroa ja niihin oli varattu talousarviossa 97 000 euroa eli ylitystä tuli 294 000 euroa. Varhaiskasvatuksen avustajiin, jotka on palkattu sijoitetuille lapsille, ei ollut talousarviossa varauduttu palkkojen osalta, heidän palkkoihin on mennyt noin 79 000 euroa. Näistä kahdesta asiasta johtuu varhaiskasvatuksen palkkamenojen ja koko tulosalueen talousarvion ylitys.

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuksessa on ollut käytössä hankerahaa koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi. Näillä hankerahoilla on palkattu varhaiskasvatuksen avustajia ja neljänsiä kasvattajia lasten tuen tarpeiden toteuttamiseksi.

Myyntituottojen osalta hyvinvointialueita on laskutettu noin 70 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Vihtiin sijoitettuja lapsia oli vuonna 2023 enemmän kuin arvioitiin ja avustajapalveluita on palkattu kuudelle eri lapselle yhteensä 30 kuukauden ajaksi vuonna 2023. Osa näistä saatavista (n. 75 600 euroa) on edelleen eri hyvinvointialueilta saamatta, koska kunnilla ja hyvinvointialueilla on erilainen näkemys siitä kenen maksettavaksi nämä laskut kuuluvat vuoden 2023 osalta. Tämän vuoksi asiakaspalvelujen ostot muilta

kunnilta jäi puolestaan n. 47 000 euroa alle talousarvion.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajoihin tuli isoja muutoksia 1.3.2023 alkaen ja tämä vaikutti asiakasmaksutulojen kertymään. Tähän varauduttiin jo talousarviota tehdessä vähentämällä noin 268 000 euroa tuloista tilinpäätökseen 2022 verrattuna. Maksutuottojen alenema oli kuitenkin arvioitua suurempi ja maksutuottoja kertyi noin 85 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa vuodelle 2023 oli arvioitu.

Palvelusetelin hintoja nostettiin sivistyslautakunnan päätöksellä 1.8.2023 siten, että palvelusetelin perushinta on enintään 900 euroa. Tämä muutos pystyttiin tekemään talousarvion puitteissa. Palvelusetelimenot jäivät noin 137 000 euroa alle talousarvion. Myös avustukset eli lasten kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä jäivät n. 121 000 euroa alle talousarvion.

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2020	Lasten määrä 31.5.2021	Lasten määrä 31.5.2022	Lasten määrä 31.5.2023
Kunnallinen päiväkotihoido	1205	1283	1306	1309
Kunnallinen perhepäivähoito	25	19	20	12
Palvelusetelin piirissä	213	207	182	165
Yksityisen hoidon tuella	21	16	17	10

VHTA

2.6.5. Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	281 290	201 705	-10 000	191 705	266 746	75 041	-5,2 %
MYYNITUOTOT	65 132	51 705	-10 000	41 705	48 034	6 329	-26,3 %
MAKSUTUOTOT	3 160	4 000		4 000	6 077	2 077	92,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	187 229	116 000		116 000	183 660	67 660	-1,9 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 769	30 000		30 000	28 974	-1 026	12,4 %
TOIMINTAKULUT	-3 698 952	-3 827 339	-124 999	-3 952 338	-3 996 548	-44 210	8,0 %
HENKILÖSTÖKULUT	-1 499 040	-1 496 640	-23 900	-1 520 540	-1 622 898	-102 358	8,3 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 184 277	-1 206 648	-19 791	-1 226 439	-1 308 571	-82 132	10,5 %
HENKILÖSIVUKULUT	-314 763	-289 992	-4 109	-294 101	-314 326	-20 225	-0,1 %
PALVELUJEN OSTOT	-495 829	-586 242	-100 000	-686 242	-602 396	83 846	21,5 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-285 364	-268 270		-268 270	-281 835	-13 565	-1,2 %
AVUSTUKSET	-176 900	-180 000		-180 000	-174 925	5 075	-1,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 241 819	-1 296 187	-1 099	-1 297 286	-1 314 494	-17 208	5,9 %
TOIMINTAKATE	-3 417 663	-3 625 634	-134 999	-3 760 633	-3 729 803	30 830	9,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa Vihdin kunnan asukkaille kuntastrategian linjausten mukaisesti. Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueesta. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen ja nuorisopalvelujen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua. Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on tärkeä rooli olla edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista. Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen ydintehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tehtävän lisäksi rakentaa yhdyspintaa hyvinvointialueen toimijoihin.

Hyvinvointilautakunnan sitova toimintakate muutetussa talousarviossa oli -3 760 633 euroa ja toteutuma -3 729 802 euroa, toteutuma on 99,2 %. Sitova toimintakate alittui 30 830,39 eurolla ja 0,8 %.

Toimintatuotot toteutuivat 75 040,56 euroa yli muutetun talousarvion. Toimintatuottojen arvioitua suurempi määrä johtui nuorisopalvelujen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeesta, jolle Aluehallintovirasto myönsi yhteensä 100 000 euron avustuksen. Avustuspäätös saapui Vihdin kuntaan 24.11.2022 eikä sitä ollut tästä syystä mahdollista huomioida vuoden 2023 talousarviossa. Hankeavustus jakautuu vuosille 2023 ja 2024 ja se on huomioitu vuoden 2024 talousarviossa.

Toimintakulut ylittävät talousarvion 44 210,17 eurolla. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen muutetun talousarvion toimintakulut ylittivät 16 124 euroa, joka selittyy sisäisten tilakustannuksien nousulla. Sisäiset vuokratulot olivat noin 34 000 euroa budjetoitua suuremmat. Nuorisopalvelujen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishanke vaikutti osaltaan toimintakulujen kasvuun eikä kehittämishankkeen kuluja ollut mahdollista sisällyttää talousarvion rahoituspäätöksen saapumisajankohdan vuoksi.

VHT

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta ja toteuma
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta, hyvinvointialueen yhdyspinnan rakentuminen	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	177 903	128 205		128 205	199 887	71 682	12,4 %
TOIMINTAKULUT	-806 717	-863 277	-6 097	-869 374	-901 618	-32 244	11,8 %
TOIMINTAKATE	-628 814	-735 072	-6 097	-741 169	-701 731	39 438	11,6 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tulosalue sisältää nuorisopalveluiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväalueet. Hyvinvointipalveluiden kustannuspaikka jakautuu toimintotasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (hyte) sekä lapsiystävälliseen kuntatyöhön (Lyk).

Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueen toimintakate oli vuoden 2023 lopussa -701 731 euroa ja toteuma-aste 94,7 %. Merkittävät taloudelliset poikkeamat edellisvuoteen verrattuna johtuivat mm. hyvinvointikoordinaattorin määräaikaisen tehtävän perustamisesta 1.1.2023 alkaen. Vuonna 2022 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta vastasi johtava kuraattori. Kuraattorit siirtyivät Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen organisaatioon tämän vuoden alussa.

Nuorisopalveluiden tehtäväalueen talous on toteutunut pääosin talousarvion mukaisesti. Toimintakate vuodelta 2023 on 92,9 %. Suurin poikkeama vuoden 2023 talousarvioon oli koulu- ja oppilaitosnuorisotyön hanke *Tukea, laatua ja rakenteita*, jonka rahoituspäätös saatiin vuoden 2022 lopulla talousarvion jo valmistuttua. Aluehallintoviraston jakaman hankerahan suuruus oli 100 000 euroa, joka jakautuu hankkeen ajalle 1/2023–10/2024. Hanke sisältää 10 % omavastuuosuuden. Hankkeen avulla kehitetään koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä kuntastrategiaan pohjaavien talousarvion tavoitteiden mukaisesti lisäten nuorisopalveluiden saavutettavuutta. Hankkeen kolme kärkitavoitetta ovat (1) Ehkäistä nuoriin kohdistuvaa Covid-19 pandemiasta seuranneiden suorien ja välillisten vaikutusten aiheuttamaa kuormitusta, (2) Edistää Ukrainasta tulleiden lasten ja nuorten integraatiota koulu- ja oppilaitosyhteisöön ja (3) Lisätä tietoisuutta ja kehittää sekä ennaltaehkäiseviä että interventiivisiä menetelmiä nuorten kokemaan seksuaaliseen häirintään liittyen.

Lisäksi olennaisia muutoksia alkuperäiseen talousarvioon olivat kunnallisen työehtosopimuksen palkkaneuvotteluista seuranneet palkankorotukset sekä loppuvuodesta 2022 tehtyyn kunnanhallituksen päätökseen pohjaavat nuorisovaltuuston kokouspalkkiot. Palkankorotuksista seurasi 5 497 euron lisäys talousarvioon. Nuorisovaltuuston kokous- ja matkakuluihin ei tehty muutettua talousarviota, mutta niiden kuluvaikutus oli 3 864 euroa.

Merkittävä seikka nuorisopalveluiden talouden ja toiminnan kannalta oli Nuorten Vihti -auton hankinta, joka oli kirjattu myös vuoden 2023 talousarvioon tavoitteena lisätä kuntalaisten hyvinvointia. Auto hankittiin

huolto-leasing -palveluna 60 kuukauden sopimuksella. Auton hankintaprosessi käynnistettiin kilpailutuksella keväällä, ja tarjousten puuttuessa edettiin suoramarkkinavaiheeseen kesällä. Auto toimitettiin varusteltuna nuorisopalveluille lokakuussa ja käyttöönotto tapahtui kalustuksen ja perehdytyksen jälkeen marraskuun alusta. Nuorten Vihti -auto toimii liikkuvana nuorisotilana. Sen avulla on saatu merkittävästi parannettua nuorisopalveluiden saavutettavuutta tarjoten palvelua myös niille nuorille, jotka eivät kunnan pitkien välimatkojen vuoksi pääse osallistumaan toimintaan Nummelan tai kirkonkylän nuorisotiloilla. Auton vastaanotto on nuorten keskuudessa ollut erinomainen ja palvelu on kävijätilastojen valossa osoittautunut verrattain suosituksi.

Toinen merkittävä muutos nuorisopalveluissa oli Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen rakentuminen ja Nummelan nuorisotilan muutto sinne joulukuussa 2023. Prosessi sujui suunnitelmien mukaan sekä talouden että toiminnan kannalta, ja nuorisotila pääsi muuttamaan aikataulussa. Prisma-keskuksessa sijainneen nuorisotilan vuokrasopimus päättyi 31.12.2023. Uusi nuorisotila on auennut kävijöille tammikuussa 2023.

Edellä mainittujen huomioiden lisäksi etsivä nuorisotyö, ankkuritoiminta, avoin nuorisotyö kerhotoimintoihin, kesän päiväleiritoiminta sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö ovat toimineet vuonna 2023 tavanomaiseen tapaan tarjoten nuorisolain mukaisia palveluita. Vihdille myönnettiin Nuorisovaltuusto myönteinen kunta -sertifikaatti osoituksena hyvistä nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä kunnassa. Nuorisopalvelut on myös tukenut opetuspalveluita Harrastamisen Suomen mallin Hobby Hour -toiminnan järjestämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväalueen talous toteutui pääosin suunnitellusti. Toimintakate vuoden 2023 osalta oli 113,3 % talousarvion ylittyessä 8 566 euroa. Tämä johtui osittain siitä, että vuoden 2023 talousarviota laadittaessa uuden ja muuttuneen tehtäväalueen kulurakenne oli osin epäselvä. Tehtäväalueen kuluista n. 85 % muodostuu henkilöstökuluista, joten vuoden 2023 aikana toteutuneilla palkkoihin kohdentuneilla yleiskorotuksilla oli myös vaikutuksensa talouden toteumaan. Heijastevaikutuksia tästä ei kuitenkaan yltänyt tulosaluetasolle saakka.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön pääpaino asettui vuoden 2023 aikana verkostomaisten ohjausrakenteiden kehittämiseen ja tarkentamiseen, vuoden 2022 hyvinvointiraportin koonnin koordinointiin sekä yhdyspintarakenteiden muodostamiseen ja kehittämiseen. Hyvinvointialueiden pitkittynyt käynnistymisvaihe haastoi yhdyspintarakenteiden muodostamista niin Länsi-Uudellamaalla kuin muuallakin Suomessa. Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön ohjausrakenteita ja vastuunjako selkiytettiin.

Unicef hyväksyi Vihdin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelman kesäkuun alussa. Toimintasuunnitelma sisältää 7 tavoitetta ja yhteensä 37 toimenpidettä, joiden toteuttaminen käynnistyi toimintasuunnitelman hyväksynnän myötä. Toimintamalliin sisältyvien toimenpiteiden toteutumista arvioidaan seuraavan kerran Unicefin kanssa syksyllä 2024.

Hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyvien asioiden jäsentynyttä viestintää ja sen terävöittämistä varten päätettiin perustaa viestintäryhmä. Viestintäryhmän toimintaa ohjaava viestintäsuunnitelma laaditaan vuoden 2024 aikana.

VHTA

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	103 387	73 500	-10 000	63 500	66 859	3 359	-35,3 %
TOIMINTAKULUT	-2 884 507	-2 951 628	-118 902	-3 070 530	-3 086 654	-16 124	7,0 %
TOIMINTAKATE	-2 781 120	-2 878 128	-128 902	-3 007 030	-3 019 795	-12 765	8,6 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden muutetun talousarvion toimintakatteeksi muodostui -3 019 795 euroa ja toteuma-aste oli 100,4 %. Palvelualueen ulkoisten kulujen toteuma-aste oli 98,8 % ja toimintakate alitti 21 826 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Muutetun tilinpäätöksen 12 765 euron ylitys selittyi sisäisten kiinteistökustannuksien nousulla. Sisäiset vuokratulot olivat noin 34 000 euroa budjetoitua suuremmat.

Kunnanvaltuusto myönsi 4.12. kokouksessaan kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalueen alkuperäiseen talousarvioon 120 000 euron lisämäärärahan. Yleisten kulttuuripalvelujen kustannuspaikka ylitti alkuperäiseen talousarvioon määrätty summat tapahtumatuotannon ylittyneiden kustannuksien vuoksi, sekä Nummela Art Night -tapahtuman peruuntumisesta johtuvien lipputulomenetyksien takia. Tapahtumatuotantoa sopeutetaan ja sen riskejä arvioidaan vuoden 2024 kulttuuripalvelujen toimintasuunnitelmassa.

Kirjastopalvelujen vuoden 2023 kävijämäärä oli 465 797 ja lainamäärä 556 831. Kirjastopalvelujen tapahtumissa ja koulutuksissa oli noin 12 000 osallistujaa. Tilastollisesti lainausmäärä nousi noin viisi prosenttia ja kävijämäärä noin 30 prosenttia vuodesta 2022. Kirjaston peruspalvelujen, kuten tasavertaisten kulttuuripalvelujen tuottamisen, lukemisen edistämisen, kouluyhteistyön ja tietopalvelun tarve ja tarjonta ovat normalisoituneet poikkeusaikojen jälkeen. Kirjastopalvelujen talousarvion toimintakate oli yhteensä -1 620 578 euroa ja 100,5 %. 8 115 euron toimintakatteen ylitys selittyi budjetoitua suuremmilla henkilöstökuluilla.

Palvelujen saavutettavuutta ja tilojen laajoja käyttömahdollisuuksia ylläpidetään muun muassa pääkirjaston ja Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastoilla ja kirjastoautotoiminnalla. Pääkirjasto ja Kirkonkylän kirjasto ovat auki omatoimisesti vuoden jokaisena päivänä klo 7–21. Omatoimikirjastoon kirjautumisia oli vuonna 2023 34 196 kappaletta. Talousarvioon 2023 myönnetyllä investoinnilla parannettiin pääkirjaston asiakaslähtöisyyttä asiakaspalvelupisteen ja opasteiden uusimisen muodossa. Kirjastoautotoiminnan jatkoa käsiteltiin talousarviokäsittelyn yhteydessä. Uuden kirjastoauton hankintaa ei tällä hetkellä suunnitella, toimintaa jatketaan toistaiseksi nykyisellä autolla. 20 vuotta käytössä olleen kirjastoauton kunnan heikkeneminen on kirjastopalvelujen toiminnan suurin riskitekijä.

Kirjastotoimintaa on kehitetty AVI-rahoitteisilla hankkeilla. Verkkoviestintään ja -tapahtumiin keskittyvä "Säpinää ja vaikuttamista kirjastolla" -hanke tuli päätökseen ja kirjastolle myönnettiin 17 000 euron avustus "Kirjastossa on demokratiaa"-hankkeelle. Kirjaston tapahtumatuotannoista osallistujia ja huomiota keräsi erityisesti perinteinen Yökirjasto-tapahtuma, kirjastoauton 20 v-synttärit sekä dekkariteemainen Vihdin kirjallisuuspäivä.

Vihdin museo on maailman ainoa museo, joka tallettaa vihtiläisyyttä. Vihdin museon toimintaa ohjaa alan keskeinen lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia ja laaditut kehittämissuunnitelmat sekä asetetut tavoitteet. Tavoitteenamme on tarjota kuntalaisille asiakaslähtöisiä ja ammattitaitoisia museopalveluja ja vaikuttaa positiivisesti myös kunnan elinvoimaan. Kunnallisena yksikkönä toimintamme on avointa ja tuotamme ammatillisia museopalveluja joustavasti lähellä. Arvostamme asiakkaidemme palautetta, uskomme kumppanuuksiin ja haluamme jatkuvasti kehittää palvelujamme yhteiskunnan tuomiin muuttuviin tarpeisiin. Viimeisten vuosien aikana Vihdin museon asema paikallisen kulttuuriperinnön asiantuntijaorganisaationa on

vakiintunut, ja työskentelykenttä on vuosi vuodelta kasvanut. Vuosi 2023 oli monella tavalla uudistuksien vuosi, mutta samalla uudistuksien määrä ja laajuudet osoittivat myös sen, että museopalveluiden henkilöresurssit ovat puutteelliset. Vihdin kunnan museopalveluista vastaa varsin pieni ammattilaistiimi, johon kuuluu museotoimenjohtaja ja museoamanuenssi. Uudistuksien määrä ja laajuus sekä lisääntyneet palvelutehtävät koettelivat myös henkilöstön jaksamista.

Museon perusnäyttely jouduttiin avaamaan keskeneräisenä toukokuussa 2023 ja järjestämään viralliset avajaiset, joihin ei talousarviossa ollut varattu lainkaan määrärahaa. Avajaiskulut, 11 818 euroa, säästettiin kokonaisuudessaan museon käyttötaloudesta. Museopalveluiden käyttötalouden toimintamenot vuonna 2023 olivat 374 868 euroa ja toimintatuotot 27 848 euroa, jolloin museon kokonaistoimintakatteen toteumaksi muodostui 92,5 %, ulkoisen toimintakatteen jäädessä 78,1 %:iin. Museopalveluiden käyttötalouden toimintamenoista vuonna 2023 sisäiset kiinteistömenot olivat 66 %. Suomalaiset museot käyttävät raharesursseistaan rakennusten ylläpitoon noin 33 % (Museotilasto 2022). Museon investoinneista perusnäyttelyyn varattu 45 000 euroa jakautui vuosille 2022 ja 2023 (20 000/25 000) ja vuoden 2023 lopussa se oli käytetty 102,6-prosenttisesti (ylitystä 657 euroa). Museon ensikertaiseen kalustamiseen varatusta 200 000 eurosta vuonna 2022 käytettiin 84 249 euroa ja vuonna 2023 101 262 euroa. Kaikki museon investoinnit ovat päättyneet vuoden 2023 lopussa.

Yleisten kulttuuripalveluiden vuosi 2023 oli kiireinen uusien ja tuttujen tapahtumien järjestämisessä, sekä Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen hankesuunnitelman ja alkavan remontin suunnittelussa. Epäonneltakaan ei välttytty ja vuoden päätapahtuma Nummela Art Night jouduttiin pääosin peruuttamaan juuri ennen porttien avaamista vaaralliseksi yltyneen myrskytuulen vuoksi. Tapahtuman peruminen aiheutti myös n. 50.000 euron taloudelliset menetykset. Kaiken kaikkiaan vuoden tapahtumissa ja näyttelyissä vieraili yhteensä n. 9 000 kävijää. Näiden lisäksi myös kulttuurikasvatussuunnitelman valmistelu saatiin päätökseen ja lautakuntakäsittelyyn. Kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttamiseen tähtäävät valmistelut aloitetaan alkuvuodesta 2024. Yleisten kulttuuripalvelujen ja kansalaisopistopalvelujen kustannuspaikkojen muutetun talousarvion toimintakate oli yhteensä 1 027 042 euroa ja 100,8 %. Tästä 399 600 euroa oli sisäisiä tilakustannuksia, jotka ylittyivät talousarvioon laskettuun summaan nähden noin 43 000 euroa.

Uutena tapahtumana kulttuuripalvelut oli suuressa roolissa Nummela-päivän tuotannossa yhteistyössä Nummelan killan, kunnan elinkeinopalveluiden, vihtiläisten yrittäjien, sekä yhdistysten kanssa. Tapahtuma oli erittäin onnistunut ja keräsi yli 4 000 kävijää nauttimaan mm. lastenkulttuurista, musiikista ja katutaiteesta. Nummela-päivän jälkeen toteutettu kaksi viikkoa kestänyt kesäkatukokeilu Nummelan Pisteellä ja torilavalla keräsi n. 1 000 kävijää monipuolisen ohjelman pariin.

Galleria Pictorin vuosi oli kävijämäärältään ennätysellinen yli 2 200 vierailijalla. Vuosi koostui jälleen laadukkaista näyttelyistä ja gallerian viestintää, tapahtumatarjontaa, sekä aukioloaikoja on edelleen kehitetty vastaamaan paremmin kuntalaisten tarpeita. Loppuvuodesta järjestetty Joulubasaari -myyntinäyttely keräsi paljon positiivista huomiota ja kiitosta asiakkailta. Taiteen perusopetuksessa ja Hiiden Opiston toiminnassa kysyntä kursseille on ollut vilkasta. Tanssiopisto Vinha muutti toimintansa kesällä Kirkkoniemen kulttuurikeskukseen remontoituihin tanssisaleihin sekä toimistoon ja aloitti lukuvuotensa uusissa toimintaa paremmin palvelevissa tiloissa.

Kulttuuripalveluiden tuottamisen lisäksi kulttuurituottaja oli 2023 aikana aktiivisesti mukana kunnan mediatuotantojen ja henkilöstötapahtumien toteutuksessa, sekä markkinointiviestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kirjaston tunnusluvut	TP2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TP 2023
Lainat	587 653	443 844	453 023	525 120	550 000	556 831
Lainat / asukas	20,15	15,22	15,49	18,14	18,79	19,33
Kävijämäärä	426 537	343 655	303 906	392 594	400 000	465 797
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	52,68	51,76	51,87	53,09	55,07	56,25
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	33	30,53	32,06	32,34	33,61	34,74
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,61	3,4	3,35	2,93	2,93	2,91
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,64	2,01	2,07	1,78	1,79	1,8

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP2019	TP2020	TP 2021	TP 2022	MTA2023	TP 2023
Näyttelyjen määrä	8	3	4	2	3	4
Kävijämäärä	12 334	2 599	2 504	1 593	6 000	6 904
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	10,15	8,6	8,8	11,29	12,78	12,92
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,45	3,43	3,55	3,67	4,35	4,35
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	23,99	96,47	102,75	205,25	62,38	53,91
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	8,16	38,47	41,49	66,64	21,24	18,16

Kulttuurin tunnusluvut	2019	2020	2021	2022	2023
Tapahtumien lukumäärä	10	0	2	9	16
Kävijämäärä (tapahtumat)	8830	16500 (Vihti Live)	2075	4780	8950
Kävijämäärä (Galleria Pictor)	2396	1311	703	1547	2218
Oppilasmäärä taiteen perusopetus (ka./lukukausi)	499	653	605	664	681
Oppilasmäärä Hiiden Opisto	4034	2889	2434	3074	3110
Nettomenot €/asukas (ulk)	17,65 €	17,82 €	19,71 €	18,95 €	24,11 €
Kansalaisopisto nettomenot €/asukas (sis+ulk)	10,90 €	11,68 €	12,62 €	9,74 €	11,54 €
Tilakustannusten osuus vuosikatteesta	46,57%	46,25%	36,19%	39,79%	37,68%
Toimintatuotot	10 977,00 €	11 334,00 €	17 515,00 €	35 919,36 €	18 118,00 €
Myydyt liput kpl	72	0	500	1753	1100
Lipputulot	2 290,55 €	255,00 €	9 636,00 €	28 919,00 €	10 693,00 €
Toteuma	103,30%	80,50%	94,71%	100,60%	100,80%

VHTA

2.6.6. Elinvoimalautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	32 966 790	34 956 305	9 675 000	44 631 305	45 969 508	1 338 203	39,4 %
MYYNITUOTOT	12 365 176	12 933 030		12 933 030	13 064 802	131 772	5,7 %
MAKSUTUOTOT	639 838	795 100		795 100	989 616	194 516	54,7 %
TUET JA AVUSTUKSET	215 722	445 250		445 250	292 560	-152 690	35,6 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 746 054	20 782 925	9 675 000	30 457 925	31 622 531	1 164 606	60,1 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	137 338	218 600		218 600	248 275	29 675	80,8 %
TOIMINTAKULUT	-27 203 913	-26 257 717	-313 783	-26 571 500	-26 163 770	407 730	-3,8 %
HENKILÖSTÖKULUT	-8 557 173	-9 697 437	-82 100	-9 779 537	-9 736 712	42 825	13,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-6 947 788	-7 656 862	-68 300	-7 725 162	-7 700 991	24 171	10,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-1 609 386	-2 040 575	-13 800	-2 054 375	-2 035 721	18 654	26,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-8 148 457	-5 500 544	-225 000	-5 725 544	-5 965 600	-240 056	-26,8 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 804 257	-7 464 746		-7 464 746	-6 959 194	505 552	2,3 %
AVUSTUKSET	-261 398	-342 000		-342 000	-310 009	31 991	18,6 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 432 627	-3 252 990	-6 683	-3 259 673	-3 192 256	67 417	-7,0 %
TOIMINTAKATE	5 900 215	8 917 188	9 361 217	18 278 405	20 054 013	1 775 608	239,9 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Elinvoimalautakunta koostuu kahdeksasta tulosalueesta, jotka on osin jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, markkinointi- ja viestintä-, elinkeino-, kaavoitus- ja maankäyttö-, liikunta- sekä tilapalveluiden tuottamisesta, vesihuollon palveluista sekä ateria- ja puhdistuspalveluista. Elinvoimalautakunta kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet

Elinvoimalautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli 18 278 405 euroa ja toteutuma 20 054 013 euroa. Sitova tulostavoite on toimintakate vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja lisättynä pysyvien vastaavien myyntitappiolla ollen $18\,278\,405 - 11\,175\,000 = 7\,103\,405$ euroa. Toteutunut toimintakate vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja lisättynä pysyvien vastaavien myyntitappiolla ollen $20\,054\,013 - 11\,707\,718 = 8\,346\,295$ euroa. Toimintakate toteutuu 1 242 890 euroa eli 15 % muutettua talousarviota parempana. Sisäisten ja ulkoisten tulojen ja menojen osalta sitova tulostavoite ylitettiin.

Toimintatuotot toteutuivat yli muutetun talousarvion. Hyvään toimintakatteeseen vaikutti Microsoftin tonttikauppa.

Tuloihin kirjautuva valmistus omaan käyttöön ylittää talousarviossa esitetyn. Talousarviossa valmistus omaan käyttöön oli 218 600 euroa ja toteuma oli 248 275 euroa. Ylitys oli 29 675 euroa. Tilapalvelun hankkeet aiheuttivat paljon valmistusta omaan käyttöön.

Toimintakulut kokonaisuutena alittivat muutetun talousarvion, mutta palveluiden ostot ylittivät talousarvion yleisen hintojen nousun johdosta.

Merkittävin alkuvuoden talouden toteumaan vaikuttava yksittäinen tekijä oli kesäkuussa toteutunut Rostin yrityspuiston ensimmäinen tonttikauppa.

Tarkastuslautakunnan tilinpäätöksen 2022 arviointikertomuksessa elinvoimalautakunnan alaista toimintaa koskevasta toiminnasta on annettu vastine kunnanvaltuustolle 18.9.2023 § 205.

VHT

Taulukko riskien seuranta

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta ja toteuma
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Koronapandemian odotetaan olevan ohi vuoden 2022 aikana. On turvattava paluu normaaliin toimintaan.	Pandemian seurauksen saadut kokemukset etätöiden ottamisesta osaksi perustoimintaan pyritään hyödyntämään tehokkaasti.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalavereissa.
SOTE päätösten vaikutukset kunnan maksutuottoihin ovat osin sopimatta.	Varmistetaan, että kunnan ja uuden hyvinvointialueen keskinäiset sopimuksen laaditaan oikea-aikaisesti.	Tilannetta seurataan jatkuvasti ja käynnistetään neuvottelut siirtymävaiheesta ja sen jälkeisen ajan toiminnasta.

Liikuntapalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	211 501	186 000		186 000	224 011	38 011	5,9 %
TOIMINTAKULUT	-780 338	-761 394	-4 636	-766 030	-793 258	-27 228	1,7 %
TOIMINTAKATE	-568 837	-575 394	-4 636	-580 030	-569 247	10 783	0,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Liikuntapalveluiden toiminnan ja talouden toteuma toteutui kokonaisuutena suunnitellusti. Toimintatuotot ylittivät arvion 38 011 euroa (5,9 %) ja toimintakulujen ylitys oli 27 228 euroa (1,7 %). Toimintatuottoja nosti uimahallikävijöiden ennakoitua suurempi kävijämäärä. Toimintakulujen ylitys aiheutui sisäisestä budjetoimattomasta tulonsiirrosta 52 709 euroa liikuntapalveluista Tilapalveluille. Tulonsiirto liittyy kahteen erilaiseen hinnastoon ja näiden väliseen erotukseen; tiloja vuokrataan kuntalaisille Tilapalveluiden taksaa halvemmalla ja tämä erotus katettiin liikuntapalveluiden budjetista.

Talousarviokauteen suunniteltu investointi toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Strategisena tavoitteena ollut liikkumishjelma on valmistunut ja ohjelman toimenpiteiden toteutus aloitettu. Toimenpiteistä on toteutettu sekä liikkumista konkreettisesti lisääviä toimenpiteitä että viestinnällisiä liikkumiseen aktivoivia toimenpiteitä. Vuosille 2022–2025 suunnitelluista toimenpiteistä toteutuu osittain tai täysin 35 kpl (62,5 %).

Liikuntaryhmien määrät toteutuivat suunnitellusti, liikuntaneuvonnan kävijämäärät jäivät tavoitteesta. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ei ole vielä käynnistynyt odotetusti, ja tällä on suuri vaikutus liikuntaneuvonnan kävijämääriin. Uimahallin kävijämäärät jatkoivat nousua, vaikka uimahallissa oli aika ajoittain teknisiä haasteita ja halli jouduttiin pitämään suljettuna.

		TP2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Uimahallin kävijät	kpl	38 781	22 394	37 925	42 394	40 000	40 000	40 000	40 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl	89	73	68	71	70	70	70	70
Liikuntaneuvonta	kpl	62	38	38	71	180	180	180	180
Yleisavustusta saaneiden järjestöjen määrä				24	26	30	30	30	30
Yleisavustuksen määrä (€)/harrastaja				12	12	10	10	10	10
Uimakoulujen osallistujien uimataito prosentteina 1.-2. lk	kpl	86	91,5	90	89	91	91	91	91

Elinvoimapalvelut

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	1 853 958	2 712 300	9 675 000	12 387 300	13 128 279	740 979	608,1 %
TOIMINTAKULUT	-2 237 179	-2 698 039	-34 702	-2 732 741	-2 587 734	145 007	15,7 %
TOIMINTAKATE	-383 221	14 261	9 640 298	9 654 559	10 540 545	885 986	-2 850,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Elinvoimapalveluiden tulosalueen toimintakate oli 2023 vuodelta 10 540 545 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate oli 885 986 euroa suurempi. Toimintatuotot olivat talousarvioon nähden 740 979 euroa suuremmat johtuen odotettua paremmista maa- ja vesialueiden vuokrista, sekä pysyvien vastaavien luovutusvoitoista. Toimintakulut olivat 145 007 euroa pienemmät talousarvioon nähden. Merkittävimmät tekijät toimintakulujen alitukseen olivat asiantuntijapalveluiden, yhteistoimintaosuuksien ja koulutuspalveluiden alhaisempi toteutumisaste verrattuna talousarvioon.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on ollut erityisesti henkilöstötilanteessa. Vaihutuvuutta on ollut erityisesti kaavoituksessa. Avoimina olleissa rekrytoinneissa on onnistuttu hyvin, joskin syksyllä useissa rekrytoinneissa hakuaikoja jouduttiin jatkamaan.

Elinkeinopalvelut

Vihdin elinkeinoelämän kehittyminen oli positiivista koko vuoden ajan. Vihdin työttömyysaste oli joulukuussa 8,4 %. Kasvua on hidastanut osaavan työvoiman saatavuuden haasteet. Kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen, työnhakijoiden osaamistason nostamiseen ja omistajanvaihdostilanteessa olevien yrittäjien auttamiseen liittyvä Navigaattori ESR -hanke käynnistyi kesällä. Hankkeessa ovat mukana Vihdin kunta, Lohjan kaupunki ja Luksia. Hankkeen kautta rakennetaan myös palveluita ja toimintamalleja vuoden 2025 alussa käynnistävään TE25 -uudistukseen.

Uusien yrityksiä vuonna 2023 perustettiin yhteensä 200 kpl ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 94 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 195 kpl. Konkurssiin päättyi vuoden aikana vain 10 vihtiläistä yritystä.

Elinkeinopalveluiden henkilökuntaan ovat kuuluneet elinkeinopäällikkö Mika Partanen, yritysneuvoja Olli-Heikki Dahlgren keskittyen lähinnä aloittavien yrittäjien neuvontaan. Elisa Sievänen on vastannut elinkeinotoiminnan ja markkinoinnin materiaalien tuottamisesta sekä VisitVihti.fi -sivujen ja sosiaalisen media päivittämisestä.

Uusien yrityksiä vuonna 2023 perustettiin yhteensä 200 kpl ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 94 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 195 kpl. Konkurssiin päätyi vuoden aikana vain 10 vihtiläistä yritystä.

Yrittäjien kohtaamista yrittäjältojen muodossa jatkettiin vuoden 2023 aikana. Vihdin kunnan yrittäjältoihin toukokuussa ja syyskuussa osallistui yhteensä n. 190 vihtiläistä yrittäjää.

Vihdin kunta tarjosi syyskuun lopulla ensimmäistä kertaa vihtiläisille yrittäjille Nordic Business Forum -seminaarin striimattuna. Paikalla oli kahden päivän aikana n. 50 yrittäjää. Hyvän palautteen ansiosta NBF:n vuoden 2024 tapahtuma striimataan myös maksutta vihtiläisille yrittäjille.

Vihti on ollut aktiivinen myös KUUMA -kunta yhteistyössä. Yhteistyön ytimessä on ollut mm. Helsinki Ring of Industry -hanke, jonka aikana on kehitetty ja laadittu markkinointiviestintämateriaalia kansainvälisiä investoijia varten. Hankkeen kautta on avattu myös yhteinen www -sivusto, jossa on kootusti esillä KUUMA-kuntien työpaikka-alueet ja perusfaktat investointeihin liittyen (www.helsinkiringofindustry.com).

Syksyllä käynnistettiin yhteistyöneuvottelut yritysneuvontapalveluiden myymisestä Kirkkonummen ja Siuntion kunnille Vihdin kunnan toimesta joulukuun 2023 aikana tehtiin Vihdin, Kirkkonummen ja Siuntion kanssa aiesopimus yritysneuvontapalveluiden tuottamisesta Vihdin kunnan toimesta ja kahden uuden yritysneuvojan rekrytointi laitettiin liikkeelle Kuntarekryyn. Valinnat tehtävään tullaan tekemään helmikuun 2024 aikana.

Markkinointi ja viestintä

Vihdin kunnan markkinointia ja viestintää vuoteen 2025 asti linjaava viestintäohjelma valmistui alkuvuodesta 2023. Kunnan markkinointiviestinnän kärkiä kuluvalle valtuustokaudella ovat:

- Asumisen markkinointi potentiaalisille uusille asukkaille ja rakennusalan toimijoille
- Elinkeinoiminnanmahdollisuuksien markkinointi yrityksille
- Matkailumarkkinointi erityisesti lähimatkailun näkökulmasta
- Työnantajamielikuvan vahvistaminen henkilökunnalle ja potentiaalisille työnhakijoille

Toimenpiteiden tavoitteena on lisätä Vihdin kiinnostavuutta matkailu- ja asuinpaikkana, työmarkkinoilla sekä yrittäjien keskuudessa. Vuoden aikana myös kunnan brändiin tehtiin ajanmukaistus, jotta se vastaa

paremmin kuntastrategian tavoitteisiin. Markkinointi- ja viestintäpalveluja tuotti yksi henkilö kokoaikaisesti ja yksi henkilö osa-aikaisesti.

Ystävänäpäivänä lanseeratun Amor-kampanjan kautta Vihti saavutti laajimman näkyvyytensä ikinä. Sosiaalisessa mediassa kampanja sai yli 2,5 miljoonaa näyttökertaa, jonka lisäksi se noteerattiin lukuisissa lehtiartikkeleissa. Kampanja näkyi myös Espooseen suunnatussa printti- ja ulkomainonnassa, Helsingin päärautatieasemalla sekä Vihdin kunnan osastolla Kevätmessuilla, jossa se herätti runsaasti huomiota ja kiitosta.

Syyskuussa järjestettiin Vihti Race -seikkailutapahtuma, jonka järjestely- ja budjettivastuu siirtyi liikuntapalveluilta viestintään ja markkinointiin. Vuoden aikana Vihti sai paljon näkyvyyttä myös muun runsaan tapahtumatarjonnan kautta; näitä olivat muun muassa Nummela-päivä, Vuosisatamarkkinat ja Pahantorjuja-elokuvafestivaali.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Vähäisen rakentamisen takia tulot eivät täysin toteutuneet. Kolmen henkilön irtisanoutumisen sekä pitkittyneiden rekrytointien vuoksi menot alittuivat arvioidusta. Investointina ollut mittauslaitteen hankinta toteutettiin. Kokonaisuudessa vastuualue pysyi talousarviossa.

Usean henkilön irtisanoutumisen sekä Vihta-toimenpiteenä vuonna 2020 toteutetun eläkkeelle jääneen paikan väliaikaisen täyttämättä jättämisen takia vuodelle 2023 asetetut tavoitteet, kuten paikkatietosuunnitelman laatiminen sekä 3D-kantakartan testialueen teko, eivät toteutuneet. Resurssitilanne heikensi ja hidasti myös palvelujen saatavuutta. Uusien paikkatietotoiminnallisuuksien käyttöönottomahdollisuuksia saatiin kuitenkin lisättyä uusimalla merkittävästi paikkatietoinfrastruktuuria.

Kaavoituspalvelut

Talouden osalta arvioidut tuotot vastasivat vuonna 2023 kokonaisuudessaan hyvin talousarviossa asetettuihin odotuksiin, tuottojen ollen jopa hieman odotettua suuremmat. Myös kulupuolella vuoden 2023 toteuma vastaa hyvin budjetoitua.

Vuoden alkupuolella saatiin hyväksyttäväksi kaksi, pääosin asumisen kaavavarantoa lisäävää kaavaa, kaavat N170 Asemantien asemakaavan muutos ja N194 Kappelitien asemakaavamuutos. Kaavoissa on osoitettuna yhteensä 11 030 k-m2 asumisen kaavavarantoa, josta pääosa on tarkoitettu kerrostalorakentamiseen. Lisäksi kaava N170 mahdollistaa päivätoimintakeskuksen sijoittamisen alueelle. Lisäksi useampi asemakaava (mm. N199 Lentokentän asemakaavamuutos, N154 Hiidenlaakson työpaikka-alueen asemakaava) on valmiudessa viedä hyväksymiskäsittelyyn heti, kun kaavoihin liittyvät maapoliittiset sopimukset saadaan tehtyä.

Vuoden aikana on pystytty edistämään useita asemakaavahankkeita kaavoitusohjelman mukaisesti ja tätä kautta vuonna 2024 on edellytykset saada hyväksymiskäsittelyyn useampia strategian toteutumisen kannalta merkittäviä asuin- ja työpaikkakaavavarantoa kasvattavia asemakaavoja (mm. N175 Ridalinmetsä, N202 Etelä-Nummelan työpaikka-alue II ja N205 Linnanmäen yritysalue). Myös vireillä olevia yleiskaavahankkeita (Tervalammen ja Haimoon osayleiskaavatytöt sekä Vihti-Nummelan asemanseudun ja Nummelan keskustan kaavarunkotyöt) on saatu vietyä eteenpäin, vaikkakaan ei aivan tavoiteaikataulujen mukaisesti. Syyinä aikatauluviiveisiin on ollut sekä kaavakonsulttien henkilövaihdokset ja resurssivajaus että kunnan kaavoituksessa tapahtuneet henkilövaihdokset. Myös varsin optimistiset kaavojen tavoiteaikataulut kaavahankkeisiin sisältyvien tehtävien ja prosessin hoidon (lain mukaisen vuorovaikutuksen järjestäminen ja kaavatyöhön tarvittavien selvitysten laatiminen jne.) näkökulmasta ovat osaltaan selittäneet aikatauluviiveitä.

VHT

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut vastaavat kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Maankäyttöpalveluiden tiimi täydentyi alkuvuodesta, kun avoimena olleeseen maankäyttöasiantuntijan toimeen palkattiin Tomi Sihvonen. Pitkäaikaisen maankäyttösihteerin eläköidyttyä keväällä, toimi maankäyttöpalvelut kahden hengen voimin loppuvuoteen asti, jolloin maankäyttöpalvelut täydentyivät toisella maankäyttöasiantuntijalla.

Vuosi 2023 oli tontinluovutusten osalta erinomainen. Vuonna 2023 asumistarkoituksiin luovutettiin yhteensä 26 tonttia, joista 10 luovutettiin myymällä ja 16 vuokraamalla. Tonttien luovutukset piristyivät selvästi edellisistä vuosista. Tontin luovutusmäärän kasvuun vaikutti suurelta osin uuden Hakalanrinteen asemakaava-alueen tonttien luovuttaminen rakentajille. Asuintonttien lisäksi kunta luovutti 3 tonttia myymällä elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Yksi näistä oli Microsoft 3465 Finland Oy:lle myyty tontti datakeskuksen rakennuspaikaksi.

Kunnan tontteja markkinoitiin keväällä Helsingin Messukeskuksessa järjestetyillä Kevätmessuilla ja loppukesästä Vihdin Vuosisatamarkkinoilla. Lisäksi tontteja markkinoitiin kunnan somekanavissa sekä etuovi.com ja oikotie.fi markkinointikanavissa. Maankäyttöpalveluissa ideoitiin myös uusi loppukesästä järjestetty Tonttiyö - tonttikampanja, joka poikikin yhden tontinluovutuksen Stenkullan alueelta. Vuonna 2022 laadittu 6 + 6 kk kestänyt toimeksiantosopimus Huoneistokeskus Oy:n kanssa Stenkullan tonttien välitystoiminnasta päättyi toukokuun lopussa ilman yhtään tonttivarasta alueelta.

Asemakaavojen valmistumisen edistämiseksi maankäyttöpalveluissa laadittiin 2 maankäyttö- ja luovutussopimusta, jotka molemmat sijoituivat Nummelan keskustan kaavamuutoshankkeisiin (kaavat N170 ja N194). Näillä sopimuksilla edistettiin kyseisten kaavojen hyväksymiskäsittelyyn etenemistä. Sopimusten myötä kunta sai sopimuskorvauksina noin 3,4 ha maa-alueita, pääosin Nummelan keskusta-alueelta, sekä rahakorvaukset, joista toinen erääntyi maksuun samana vuonna ja toinen tulevina vuosina.

Kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiin asettamia valmisteltiin alkuvuodesta. 3 kohdetta oli alkuvuonna myytävänä huutokaupat.com palvelussa, joista Oinasjoen koulu myytiin, kahden muun osalta myynnin siirryttyä seuraavalle vuodelle. Lisäksi viime vuonna myytiin kunnan omistusosuus Lohjan kaupungissa sijaitsevaan Paloniemen sairaala kiinteistöön ja sillä sijaitseviin rakennuksiin.

Keväällä järjestettiin onnistuneesti tarjouskilpailu kunnan peltomaiden vuokraamiseksi maatalouden harjoittamiseen.

Maanhankintaa on pyritty tehostamaan erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Tätä tarkoitusta varten on hankittu maa-alueita noin 32,7 ha. Kaikkiaan kunta hankki maa-alueita vapaaehtoisilla kaupoilla, maanvaihoilla sekä maankäyttö- ja luovutussopimusten perusteella yhteensä noin 111,50 ha, noin 2,334 miljoonan euron arvosta.

Maankäyttöpalveluille budjetoidut toimintatuottotavoitteet ylittyivät kaikilta osin.

Tukipalvelut

VHT

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT					677	677	
TOIMINTAKULUT	-2 402 601	-587 138	-1 531	-588 669	-600 755	-12 086	-75,0 %
TOIMINTAKATE	-2 402 601	-587 138	-1 531	-588 669	-600 078	-11 409	-75,0 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tukipalveluiden toimintakate oli -600 078 euroa ja se oli 11 409 euroa talousarviossa esitettyä toimintakatetta heikempi. Tukipalveluiden tulosalue on pieni johtuen pelastuslaitoksen siirtymisestä hyvinvointialueen vastuulle. Tulosalue pitää sisällään palkkakustannuksia ja sähkön kilpailuttamis- ja asiantuntijapalvelut sekä Infra- ja tukipalveluiden työeläkemaksut.

Palkkakustannuksia nosti eläkkeelle jäävän teknisen johtajan, sekä uuden teknisen johtajan yhtäaikaisen perehdytysjakson työskentely.

Kunnallistekniset palvelut tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	454 645	131 450		131 450	736 970	605 520	62,1 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	81 682	108 600		108 600	72 775	-35 825	-10,9 %
TOIMINTAKULUT	-3 307 600	-3 094 639	-12 324	-3 106 963	-3 430 380	-323 417	3,7 %
TOIMINTAKATE	-2 771 273	-2 854 589	-12 324	-2 866 913	-2 620 635	246 278	-5,4 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Kunnallistekniikan tulosalueen toimintakate vuodelta 2023 oli 2 620 635 euroa. Toimintakate oli noin 151 000 euroa edellisvuotta vastaava aikaa parempi. Muutetun talousarvion verrattuna toteumassa on säästöä noin 246 278 euroa.

Saadut tuet ja avustukset olivat noin 128 000 euroa suuremmat talousarvioon nähden saadun Palman purkuavustuksen vuoksi. Lisäksi muut liiketoiminnan myyntituotot kasvoivat 125 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna kalustovuokrien ja puun myynnin ansiosta. Satunnaisiin tukiin ja avustuksiin ei varauduttu talousarviossa, tästä johtuen poikkeama on varsin suuri.

Talvikunnossapito aiheutti kustannuksia ja polttoaineiden hinnat pysyivät korkealla tasolla, mutta polttoainekustannukset laskivat kuitenkin noin 20 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Sähkökustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna puolestaan noin 20 000 euroa.

Maksettujen avustusten määrä kasvoi noin 51 000 euroa. Kohonneiden hintojen myötä ostettujen palveluiden kustannukset olivat noin 248 000 euroa suurempi talousarvioon nähden.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on tapahtunut kunnallistekniikan tulosalue organisaatiossa. Kunnallistekniikan tulosalueelta on puuttunut osittain yhdyskuntatekniikan päällikkö, toisen rakennuttajainsinöörin tehtävä muutettiin projektipäällikön viraksi ja täytettiin joulukuun alusta alkaen.

Maanrakennusmestarin nimike muutettiin kunnossapitoinsinööriksi ja rekrytointi aloitettiin.

Henkilöstövajetta helpottamaan on rekrytoitu määräaikainen yhdyskuntatekniikan työnjohtaja, joka työskentelee 31.12.2024 saakka.

Vuoden 2024 toteumaan vaikuttaa huomattavasti rekrytointien onnistuminen, kaavoituksen eteneminen sekä kunnallistekniikan suunnitteluprojektien eteneminen. Uusien hankkeiden onnistumiseen vaikuttaa myös yhteistyö ELY-keskuksen kanssa (yhteiset hankkeet ja rajapinnat). Henkilöressurssien osalta kunnallistekniikka oli kuitenkin paremmassa tilanteessa vuoden lopussa kuin keskimäärin vuoden 2023

Ateria ja puhdistuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	7 259 325	7 541 780		7 541 780	7 508 159	-33 621	3,4 %
TOIMINTAKULUT	-6 721 971	-7 226 616	-39 461	-7 266 077	-7 116 259	149 818	5,9 %
TOIMINTAKATE	537 354	315 164	-39 461	275 703	391 900	116 197	-27,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Ateria- ja Puhdistuksen toiminta toteutui ulkoisten ja sisäisten sopimusten mukaisesti. Toimintaa tehostettiin tarkentamalla aterian annosmääriä suhteessa tilattuihin annosmääriin kiloissa.

Työohjeet tarkistettiin, jotta ne edelleen vastasivat luvattua palvelunlaatua. Ruokalista suunniteltiin yhteistyössä oppilaiden ja henkilöstön edustajien kanssa. Suunnittelun pohjana käytiin asiakastytytyväisyyskyselyä, joka toteutettiin syksyllä. Asteikolla 1–4, kouluruoan keskiarvoksi tuli 2,9 ja päiväkodeissa 3,3.

Puhdistuspalvelussa käytiin asiakkaan kanssa säännöllisesti laatukseskusteluja ja toimintaa kehitettiin palautteiden perusteella.

Ateria- ja Puhdistuksen tulosalueen toimintakate oli 391 900 euroa. Toimintakate muodostui 116 197 euroa paremmaksi kuin aikaisempaan muutettuun talousarvioon oli arvioitu.

Toimintatuotot jäivät 33 621 euroa arvioitua pienemmäksi. Toimintakulut muodostuivat arvioitua ennustetta pienemmiksi, sillä muun muassa elintarvikkeiden hintojen nousu pysyi loppuvuoden maltillisena.

Aterioita valmistettiin neljässä tuotantokeittiössä, joista kolmesta lähetettiin alueiden palvelukeittiöihin päivän aterioita.

Vuosittaiset perussiivoukset jouduttiin toteuttamaan osittain palveluostoina. Suurimpana syynä oli resurssipula, joka vaikeutti toiminnan varmistamista ja turvallisen palvelun takaamista.

Toiminnan takaaminen ja suorittaminen lisäsi palveluiden ostoa ennakoitua enemmän ja rasitti täten toimintakuluja Puhdistuksen osalta.

Aterian osalta palveluiden ostojen yleinen hinnankorotus vaikutti kulujen ennakoitua suurempaan euromäärään.

Suurimpana kulueränä nousi uimahallin puhdistuskustannusten tuplaantuminen puhdistuksen tapahtuessa päivittäin, lisäksi asiakkaan pyynnöstä suoritettiin välipuhdistus keskellä päivää. Muutoin puhdistus suoritettiin yötyönä. Kuluja nosti osaltaan uuden ruokapalvelupäällikön perehdyttäminen asiantuntijapalveluiden ostojen käyttämisen takia ja kahden ruokapalvelupäällikön päällekkäisyys puolen vuoden ajalla.

Toimintakuluja vähensi osaltaan Virastotalon keittiön remontti ajalla 19.6-31.12.2023 ja terveysaseman kahvilan siirtyminen hyvinvointialueen käyttöön 1.7.2023 alkaen. Näihin kohteisiin ei tilattu koko syksyn aikana elintarvikkeita, eikä muitakaan tarvikkeita. Samasta syystä toimintatuotot olivat arvioitua pienemmät. Myyntitulot loppuivat terveysaseman kahvilasta kokonaan ja Virastotalon kokoustarjoilut eivät pystyneet korvaamaan henkilöstöravintolan kahvi-, aamupala-, eikä lounastarjoiluista aikaisemmin saatuja tuloja.

Suurempi elintarvikkeiden hintojen korotus tulee rasittamaan vuoden 2024 toimintakuluja.

Tulosalueella on runsaasti vanhaa kalustoa, jota korjattiin vuoden aikana useasti. Mikäli talousarviossa ei olisi varauduttu laiterikkoihin, olisivat toimintakulut nousseet yli arvioidun suunnitelman.

Vihdin Ateriat		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	675 302	504 512	639 374	687 844	685 693
Peruskoulun, lukion ja ip ateriat	kpl	803 742	637 011	791 779	828 083	766 131
Luontaisetuateriat	kpl	88 042	75 751	91 356	92 216	87 961
Myyntisopimukset (sairaala ateriamäärä)	kpl	40 848	44 131	43 976	26 601	13 182
Kassamyynti (oppilas, hlöstö, sop.)	€	295 669	201 288	159 932	206 749	152 258
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	375	375	372	391
Vihdin Puhdistus		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	88 052	86 581	85 135	80 868	76 713
päiväkodit	m ²	13 751	13 921	13 021	13 921	13 921
koulut	m ²	51 345	53 078	50 174	50 174	50 174
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	12 628	11 793	12 866	12 257	12 618
myyntisopimus	m ²	7 631	7 789	6 217	2 893	3 711
ostopalvelusopimus	m ²	3 797	4 266	2 857	2 850	2 050
Aterian ja Puhdistuksen henkilöstö (resurssi)		TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Työntekijämäärä vak. 31.12	hlö	125	119	116	105	113
Henkilöstön kokonaisresurssi htv:	htv	120,65	122,42	118,78	105,96	109,85
Hallinto, esihenkilöt, asiantuntija	htv	7,5	7,64	7,79	6,79	6,34
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	57,2	56,73	53,85	53,11	56,45
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	55,95	58,05	57,14	47,06	47,06
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	31,63	31,64	32,64	28,67	28,72

Tilapalvelujen tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	18 622 042	19 172 875		19 172 875	19 454 704	281 829	4,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	48 406	100 000		100 000	169 304	69 304	249,8 %
TOIMINTAKULUT	-9 029 791	-9 192 383	-212 632	-9 405 015	-8 872 478	532 537	-1,7 %
TOIMINTAKATE	9 640 657	10 080 492	-212 632	9 867 860	10 751 531	883 671	11,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tilapalveluiden toimintakate muutetussa talousarviossa oli 9 867 860 euroa ja toteuma 10 751 531 euroa. Toimintakate toteutui 1,1 milj. euroa edellisvuotta suurempana. Suurimpana tekijä katteen nousuun ovat 0,5 milj. euroa paremmat myyntituotot suhteessa talousarvioon. Lisäksi toimintakulujen puolella energian hintojen nousuun varautuminen ei toteutunut täysimääräisesti. Sähkökulut olivat 305 000 euroa pienemmät talousarvioon verrattuna. Kiinteistöjen vuokratulot olivat 111 000 euroa pienemmät kiinteistöjen myynnin seurauksena.

Tilapalvelun tehtävä on järjestää tiloja kunnan eri toimijoille. Keskeisimmän kiinteistömäärän muodostavat

varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu hoitaa myös uimahallin kiinteistöä ja vuokraa tiloja myös Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialueelle.

Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistöhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varaupalvelun avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Tilapäällikön johdolla yksikössä työskenteli vuonna 2023 kiinteistöisännöitsijä, projektipäällikkö, kaksi rakennustöiden valvojaa, rakennuttajasihteeri ja kunnossapitopäällikkö. Vuonna 2023 oli täyttämättä rakennuttajainsinöörin toimi.

Kiinteistöjen ylläpidosta vastaavat kunnossapitopäällikkö ja hänen alaisuudessaan kiinteistöhoitajat, ilmastointiasentaja, valvomonhoitajat sekä rakennustöiden valvoja ja hänen alaisuudessaan rakennusammattimiehet. Kiinteistöhoitajat, ilmastointiasentaja, valvomonhoitajat ja rakennusammattimiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa.

Talvikunnossapitokustannuksia voidaan pitää tavanomaisina. Palvelujen ostot ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 54 000 euroa. Suurimpana tekijänä ylitykselle olivat kiinteistössä tapahtuneet vesivahingot vuoden aikana.

Rakennuspalveluiden kustannukset ovat pysyneet korkealla tasolla koko vuoden 2023. Rakentamisliiketoiminta on sukeltanut yli vuoden, joka luo kuitenkin mahdollisuuksia urakkakilpailutuksiin. Laskeva suhdanne tuo myös riskejä rakentamiseen, koska rakennusliikkeitä on mennyt konkurssiin tai joutunut suorituskyvyttömäksi.

Ilkivalta on jatkunut entisellä tasolla. Ilkivallan torjumiseen on vastattu lisäämällä kameravalvontajärjestelmiä.

Kiinteistökanta on melko iäkstä ja huolto- ja korjaustoimenpiteistä on vuosien saatossa säästetty. Kiinteistöille on kertynyt korjausvelkaa. On mahdollista, että tämän seurauksena tulee yllättäviä, ennalta suunnittelemattomia korjaustoimenpiteitä kiihtyvällä tahdilla. Vuoden 2023 aikana oli useampi vesivahinko.

Tilapalvelussa ollut täyttämättä yksi rakennuttajainsinöörin toimi koko kuluvan vuoden. Investointiohjelman toteuttamiseen joudutaan käyttämään konsultteja oman henkilöstön tukena.

Vesihuoltolaitos

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	4 565 318	5 211 900		5 211 900	4 916 709	-295 191	7,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	7 249	10 000		10 000	6 195	-3 805	-14,5 %
TOIMINTAKULUT	-2 704 031	-2 676 486	-8 497	-2 684 983	-2 735 360	-50 377	1,2 %
TOIMINTAKATE	1 868 536	2 545 414	-8 497	2 536 917	2 187 544	-349 373	17,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolain muutosten mukaan (22.8.2014/681) mukaan kunnan tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen. Vuonna 2022 huleveden tilinpäätös on tehty käyttötalouden ja investointien toteumatietojen keskiarvon 4 % perusteella.

Uusia liittyjiä tuli toimintakertomusvuoden aikana 61 kpl ja liittymismaksuja 288 433,91 euroa. Liittymismaksutulot ovat edellistä vuotta alhaisemmat, mutta kuitenkin normaalilla tasolla.

Vuoden 2023 toimintakulut ylittyivät hieman aineiden ja tarvikkeiden hankintojen sekä muiden toimintakulujen osalta. Muiden toimintakulujen ylitys johtui kunnallistekniikan palveluilta hankitusta traktorista, joka hankittiin 40 000 euron kertavuokralla. Koronavuosina 2020–2022 vesilaitos ei tehnyt vanhojen vesimittareiden vaihtoa asiakkaille. Yli 10 vuotta vanhojen mittareiden keskitetyt vaihdot käynnistettiin vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 aikana mittareita vaihdettiin 371 kpl. Tämä oli ennakoitua suurempi määrä, joka aiheutti tarvikemenojen ylityksen vesimittareiden hankinnan osalta. Myös kemikaalien kohonnut hintataso aiheutti budjetoitua suuremmat kustannukset.

Vesi- ja jätevesimaksujen tulot toteutuivat ennakoitua alhaisempina, vaikka maksuja korotettiin vuoden 2023 alussa. Veden myynti on asiakasmäärän lisääntymisestä huolimatta ollut selkeässä laskussa muutaman vuoden ajan. Muut liiketoiminnan tuotot sisältävät asiakkaille tehtävistä töistä sekä Nummellan puhdistamolle vastaanotettavan sako- ja umpisäiliölietteen vastaanotosta muodostuvat tulot. Muut liiketoiminnan tuotot toteutuivat arvioitua suurempina, mutta kokonaisuudessaan myyntituotot toteutuivat budjetoitua alhaisempina. Koska toimintatuotot toteutuivat kokonaisuudessaan arvioitua alhaisimpina ja toimintakulut ylittivät hieman budjetoidut menot, niin sen vuoksi myös toimintakate toteutui budjetoitua alhaisempina. Vaikka investointien poistojen osuus oli arvioitua pienempi, niin rahoituskulujen jälkeen vesihuoltolaitoksen ylijäämä on talousarviossa ennakoitua pienempi. Syntynyttä ylijäämää voidaan käyttää vesihuoltolaitoksen tulevien vuosien mahdollisten alijäämien kattamiseen.

Kotkaniemen Vesiosuuskunnan ja Isolähteen Vesihuolto-osuuskunnan liiketoiminta ja verkosto-omaisuus luovutettiin kunnalle 1.11.2023 alkaen. Luovutus tapahtui liiketoimintakauppana, jossa osuuskuntien liittymismaksuvelka siirrettiin vesihuoltolaitoksen vastattavaksi. Liittymismaksuvelkaa vastaava summa siirtyi pääomaan verkosto-omaisuuden arvoksi. Osuuskuntien luovutus ei aiheuta merkittäviä muutoksia vesihuoltolaitoksen talouteen.

Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko vuodelle 2023 oli yhteensä 393 000 euroa.

Vesihuoltolaitoksen investoinneista toteutui noin 54 %. Osa verkostoinvestoinneista ja vedenottamoinvestoinneista jäivät toteutumatta. Verkostoinvestoinneissa oli mm. varauduttu Etelä-Nummellan siirtolinjojen vaiheen 2 rakentamiseen, mutta suunnitelmamuutosten vuoksi niiden toteutus siirtyi vuodelle 2024. Siirtolinjojen suunnitelmamuutoksella pyrittiin linjaus yhteensovittamaan Vihi-Nummellan asemanseudun kaavarungon kanssa, jotta tulevaisuudessa vältyttäisiin mahdollisilta johtosiirroilta asema-alueen suunnittelun tarkentuessa.

Vesilaitos		TP 2020	TP 2021	TP 2022	MTA 2023	TP 2023	MTA/TP %
Toiminnan laajuus							
Kulutusposteita / liittyneet kiinteistöt	kpl	3533	3576	3626	3690	3687	100%
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 176 662	1 156 554	1 117 724	1 100 000	1 104 950	100%
Myyty vesi	m ³	1 039 068	1 001 627	993 209	1 030 000	955 175	93%
Laskuttamattoman veden osuus	%	11,7 %	13,4 %	10,5 %	6,4 %	13,0 %	204%
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 381 747	1 353 224	1 284 394	1 290 000	1 310 878	102%
Laskutettu jätevesi	m ³	986 535	988 585	972 724	990 000	918 076	93%
Vastaanotettu lokajäte	m ³	35 381	32 176	35 532	33 000	34 263	104%
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	26,0 %	24,6 %	21,5 %	21,0 %	27,4 %	132%
Vesijohtoverkosto	km	273	273	275	288	277	96%
Viemäriverkosto	km	203	203	205	219	205	94%
Hulevesiviemäriverkosto	km	137	137	138	150	139	93%
Jätevedenpumppaamot	kpl	97	97	98	99	99	100%
Henkilöstö	hlö	13	13	13	13	13	100%
Toiminnan tehokkuus/taloudellisuus							
Vesimaksu m ³ (alv 0%)	€	1,11	1,18	1,18	1,23	1,23	100%
Jätevesimaksu m ³ (alv 0%)	€	2,44	2,59	2,59	2,8	2,8	100%
Muut toiminnan suoritteet							
Saneeratut vesijohdot	km/v	1,7	1,2	0,8	3	0,8	27%
Saneeratut jätevesiviemärit	km/v	1,3	1,6	0,3	2	0	0%
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl/v	3	3	2	2	2	100%

Talousvesi

Vesilaitos pumpkaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m³ vettä vuodessa. Luontolan vedenottamo kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vihdin strategisen yleiskaavan ja Etelä-Nummellan osayleiskaavan mukaisten väestönkasvuennusteiden mukaiseen vedentarpeeseen ei pystytty vastaamaan vesilaitoksen nykyisillä vedenottamoilla ja vedenottoluvilla. Vesilaitos on käynnistänyt lisäveden hankintatutkimuksia vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa Tervalammen pohjavesialueella. Tarkempia tutkimuksia jatketaan vuonna 2024.

Talousvettä pumpattiin kaikilta neljältä pohjavedenottamolta yhteensä 1 111 000 m³. Pumpatusta vesimäärästä esille tullesiiin putkirikkojen vuotovesiin ja laitoksen omiin huuhteluihin kului arviolta 6 050 m³. Vedenottamot olivat toiminnassa koko vuoden ajan lukuun ottamatta huoltotöistä johtuvia katkoksia. Luontolaan vaihdettiin kahden painesuodattimen aktiivihielet, joiden tehtävänä on poistaa liuotinaineita raakavedestä. Lohjan yhdysjohdon kautta ei johdettu vettä vuonna 2023.

Toimintakertomusvuonna jatkui vedenottamoiden automaation muutostyö, jonka tarkoituksena on, että veden pumpausta laitokselta verkostoon on mahdollista ohjata laitoksen painemittausten perusteella ilman vesitornin pinnankorkeustietoa. Luontolan vedenottamon kaivopumppuihin asennettiin taajuusmuuttajat, joilla paineajoon perustuvaa pumpausta on mahdollista toteuttaa, kun automaatiojärjestelmään tehtävät muutokset on ratkaistu.

	Luontola	Lankila	Isolähde	Lautoja	yhdysjohto	yhteensä
Vuosi	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2013	951 782	110 794	60 538	51 630	8 020	1 182 764
2014	955 915	114 724	84 163	54 504	-	1 209 306
2015	924 322	71 891	56 578	37 204	4 059	1 089 995
2016	958 105	138 235	13 555	33 949	-	1 075 946
2017	940 261	60 140	47 840	28 206	-	1 076 447
2018	903 545	58 990	84 590	42 639	640	1 090 404
2019	959 257	84 270	20 018	35 530	-	1 099 075
2020	950 675	100 955	80 482	44 550	3 393	1 180 055
2021	950 556	69 295	87 175	49 528	-	1 156 554
2022	828 436	76 601	147 041	65 646	-	1 117 724
2023	880 492	92 232	90 741	47 535	-	1 111 000

Jätevedenpuhdistamot

Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevettä toimintakertomusvuonna yhteensä 1 310 878 m³, Nummelan puhdistamolla 1 052 348 m³ ja kirkonkylällä 258 530 m³. Umpisäiliö- ja sakokaivolietteitä tuotiin Nummelan jätevedenpuhdistamolle vuoden aikana yhteensä 34 263 m³. Molempien puhdistamoiden lietteet käsiteltiin Envor –konsernin biokaasulaitoksella.

Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle jätettiin maaliskuussa 2023. Aluehallintovirasto lähetti marraskuussa täydennyspyynnön hakemukseen liittyen ja pyydetyt täydennykset toimitettiin vuoden 2024 alussa. Kirkonkylän puhdistamon saneerauksen esisuunnitelmassa vertailtiin eri vaihtoehtoja biologisen prosessin osalta. Talven ja kevään 2023 aikana pilotoitiin kantoaineprosessia. Hankkeesta saatujen tulosten perusteella on päätetty vuoden 2024 aikana pilotoida myös toisena vaihtoehtona olleen kalvosuodatusprosessin. Pilotointien perusteella ratkaistaan saneerauksessa toteutettava prosessivaihtoehto.

Nummelan puhdistamolla saavutettiin ympäristöluvassa määrätyt puhdistusvaatimukset. Kirkonkylän puhdistamolla ammoniumtyypin raja-arvot on asetettu saavutettavaksi lämpimän kauden (väh. 12 °C) tulosten keskiarvona. Vuoden 2023 lämpimän jakson veloitettarkkailun näytteenotokertojen (13.6., 4.7., 9.8., 19.9.) keskiarvona laskettu vesistöön johdetun veden ammoniumtyyppipitoisuus oli 17 mg/l. Lupaehto on 4 mg/l. Muilta osin Kirkonkylän puhdistamolla saavutettiin ympäristöluvassa määrätyt puhdistusvaatimukset.

Nummelan jätevedenpuhdistamon käsittelytulos 2023					
	1/23	2/23	3/23	4/23	Lupaehto
COD	21	27	32	21	enintään 40
(mg/l)					
BOD 7	1,4	1,2	1,6	1,1	enintään 5
(mg/l)					

VHT

Fosfori (P tot)	0,042	0,049	0,046	0,030	enintään 0,2
(mg/l)					
NH₄-N	1,3	0,57	0,30	0,26	enintään 4
(mg/l)					
Typpi (N tot)	vuosikeskiarvo 80 %				vähintään 80
(poistoteho %)					

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käsittelytulos 2023					
	1/23	2/23	3/23	4/23	Lupaehto
COD	29	34	22	26	enintään 50
(mg/l)					
BOD 7	6,0	5,1	3,5	3,7	enintään 15
(mg/l)					
Fosfori (P tot)	0,18	0,083	0,035	0,089	enintään 0,2
(mg/l)					
Kiintoaine	18	7,9	9,8	5,2	enintään 20
(mg/l)					

Verkostot

Talousvettä laskutettiin toimintakertomusvuoden aikana 955 175 m³. Myyty vesimäärä on alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Kun laskutettua kuutiomäärää verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden eli ns. vuotoveden osuus 13 %. Tästä osuudesta iso osa koostuu verkoston rakentamisen ja saneerauksen yhteydessä käytettävästä huuhteluvedestä sekä pelastuslaitoksen vedenotto paloposteista, joten todellisuudessa verkostosta vuotavan veden osuus on todella alhainen.

Vesijohtoverkostossa korjattiin vuotoja yhteensä 6 kpl. Näistä 3 kpl oli kiinteistön tonttijohdossa ja 6 kpl runkojohdon putkirikkoja.

Jätevettä laskutettiin 918 076 m³ vuoden 2023 aikana. Tätä kun verrataan puhdistamoille tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus noin 27 %.

Viemäriverkostossa tapahtui kaksi ylivuotoa vuoden 2023 aikana. Tammikuussa Nummelan puhdistamolle tuleva paineviemäri rikkoontui vesijohdon rakentamisen yhteydessä. Syyskuussa tuli Ratatiellä ilmi viemäritukos radan allittavassa putkessa. Tukoksen oli aiheuttanut rikkoontuneen kaivon kannen kautta päässeen maa-aineksen ja kivien vuoksi. Kaikki vuoden 2023 ylivuodot olivat yhteensä noin 280 m³.

Hallinto ja henkilöstö

Vihdin Veden henkilöstössä ei tapahtunut tilinpäätösvouden aikana merkittäviä muutoksia. Vihdin Veden henkilöstömäärä oli edelleen 13. Henkilöstöstä 4 työskentelee jätevedenpuhdistamoilla, 5 henkilöä vedenottamoilla sekä verkostotöissä ja 4 henkilöä hallinnossa.

Toiminnan kannalta merkittävä päätös tehtiin elinvoimalautakunnassa 13.12.2022 Kokouksessa päätettiin,

että ulkoa ostetun päivystyksen sijaan siirrytään omalla henkilökunnalla toteutettavaan varallaoloon. Oma varallaolo käynnistyi huhtikuussa 2023. Varallaolossa on mukana 8 työntekijää.

2.6.7. Ympäristölautakunta

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	372 396	405 000	-65 000	340 000	367 236	27 236	-1,4 %
MYYNITUOTOT	19 009	15 000		15 000	12 732	-2 268	-33,0 %
MAKSUTUOTOT	324 053	390 000	-65 000	325 000	354 237	29 237	9,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	29 334				268	268	-99,1 %
TOIMINTAKULUT	-1 270 693	-1 550 854	-4 397	-1 555 251	-1 314 564	240 687	3,5 %
HENKILÖSTÖKULUT	-694 343	-855 465	-4 000	-859 465	-734 747	124 718	5,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-552 576	-693 103	-3 300	-696 403	-598 111	98 292	8,2 %
HENKILÖSIVUKULUT	-141 767	-162 362	-700	-163 062	-136 637	26 426	-3,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-503 132	-621 660		-621 660	-519 957	101 703	3,3 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 017	-8 850		-8 850	-4 327	4 523	-46,0 %
AVUSTUKSET	9 754						-100,0 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-74 955	-64 879	-397	-65 276	-55 533	9 743	-25,9 %
TOIMINTAKATE	-898 297	-1 145 854	-69 397	-1 215 251	-947 328	267 923	5,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta. Ympäristölautakunnan alla on ympäristöpalvelut -tulosalue, joka koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista.

Ympäristölautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli - 1 215 251 euroa ja toteutuma -947 328 euroa, toteutumaprosentti 78 %.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta ja toteuma
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinnan puolesta ei vaadittu erityistä priorisointia.
Vajaan henkilöstöresurssin vaikutus työn kuormittavuuteen ja siten henkilöstön työssäjaksamiseen.	Mikäli vakansseja vapautuu, priorisoidaan tähän liittyvät toimenpiteet esihenkilötyössä muiden tehtävien edelle.	Jatkuva seuranta viikoittaisissa yksikköpalavereissa sekä kehityskeskusteluissa/kerran vuoden aikana.

Ympäristöpalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP2022	TA2023	MU2023	MTA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	TP2022 /TP2023
TOIMINTATUOTOT	372 396	405 000	-65 000	340 000	367 236	27 236	-1,4 %
TOIMINTAKULUT	-1 261 957	-1 550 054	-4 397	-1 554 451	-1 304 220	250 231	3,3 %
TOIMINTAKATE	-889 561	-1 145 054	-69 397	-1 214 451	-936 984	277 467	5,3 %

VHTA

Toiminnan ja talouden toteuma

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden tulosalueen toimintakate on vuoden lopussa -936 984 euroa muutetun talousarvion mukaisen toimintakatteen ollessa - 1 214 451 euroa. Poikkeama oli 277 467 euroa eli 5,3 %. Talousarvioon haettiin loppuvuodesta muutosta rakennusvalvonnan lupatuottojen osalta rakentamisen hiljennyttyä vuoden aikana. Tulosalueen toimintakulut toteutuivat lopulta -250 231 euroa alle muutetun talousarvion, ja tulosalueen tulot 27 236 euroa yli muutetun talousarvion.

Ympäristövalvonnan tulot kertyvät lupamaksuista, joiden kertyminen ei ole suhdanneriippuvaista, vaan tulos on enemmän riippuvainen lupien ratkaisuun kohdennettavissa olevasta henkilöressussista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta. Merkittävimmät taloudelliset poikkeamat ovat olleet henkilöstökulut ja palvelujen ostot. Ympäristövalvonnassa ei tarvittu vuoden 2023 aikana sijaispalveluja ja ilmastokoordinaattorin paikka oli täytettyä vain osan vuodesta. Rakennusvalvonnan osalta skannaustyössä työskenteli työntekijä vain puolen vuoden ajan, vaikka budjetti oli koko vuodelle. Vastaavasti maksutuotot ovat ylittäneet muutetun talousarvion.

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan kuuden henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi neljä ympäristötarkastajaa sekä ilmastokoordinaattori. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille. Vuonna 2023 ympäristövalvonnan valvontatavoitteet määritteli hyväksytty valvontasuunnitelma.

Ympäristölautakunnan toimintaa ohjaavat talousarviokaudella erityisesti seuraavat kuntastrategiasta nostetut arvot: "Haluamme turvata nykyisille ja tuleville vihtiläisille hyvät elämisen mahdollisuudet. Näemme ilmastotyön kunnan kilpailukykyä lisäävänä tekijänä. Vihdin sisäistä ilmastotyötä toteutetaan läpileikkaavasti koko organisaatiossa. Edistämme kaikessa toiminnassamme Suomen kansallisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumista yhteistyössä asukkaiden, kiinteistönomistajien ja yritysten kanssa. Merkittävä osa päästöistä syntyy liikenteestä, jolloin saavutettavuuden kehittäminen on olennaista. Kehitämme julkisia liikenneyhteyksiä ja tuemme ilmastoystävällistä liikkumista. Haluamme edistää luonnon ja ympäristön hyvinvointia sekä mahdollistamme luonnon monimuotoisuuden säilymisen. Huolehdimme vesistöjen kunnostamisesta yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tuemme maatalouden vihreää siirtymää."

Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen ohjelman mukaisesti. Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta tehnyt sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoi palvelun järjestämistä. Vuoden 2023 tavoitteena ollut LUMO-ohjelma, on nähtävillä ja lausunnoilla tammikuun 2024 loppuun asti. Tämän jälkeen ohjelma viedään käsiteltäväksi Vihdin kunnan ympäristölautakuntaan, hallitukseen ja valtuustoon.

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvontatoimi hoidetaan tällä hetkellä 6+1 hengen voimin, neljä tarkastajaa, kaksi lupasihteerä, määräaikainen digitoija, yksi tarkastaja palasi opintovapaalta marraskuun alusta.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on rakennus- ja toimenpidelupien myöntäminen, lupiin liittyvien katselmusten suorittaminen, rakennetun ympäristön valvonta, kuntalaisten neuvonta rakennusasioissa ja

VHT

lausuntojen antaminen lupa-asioissa. Rakennuslupien myöntämisessä on käytössä Lupapistepalvelu taustaohjelmineen.

Vuoden 2023 lupamaksutuotot toteutuivat hieman alle alkuperäisen talousarvioesityksen.

Rakennuskustannusten ja korkojen nousu on vaikuttanut uusien rakennushankkeiden käynnistämiseen ja rakennuslupien hakemiseen.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2019	TP2020	30.6.2021	30.6.2022	TP2022	TP2023
Ympäristölupapäätökset	kpl	1	4	2	2	4	0
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	3	1	1	1	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0	0	0	0
Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	4	0	0	0	0	0
Rekisteröinnit	kpl	1	3	0	1	1	0
Hallintopakkoapäätökset	kpl	5	4	2	0	0	2
Viranhaltijapäätökset	kpl	6	23	17	9	15	25
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	1	5	8	2	2	8
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	0	0	0	2	0
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	0	1	0	1	5	5
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	3	4	1	0	0	1
Lausunnot (rakennusvalvonta, kaavoitus)	kpl						120
Haittailmoitukset, saapuneet	kpl	124	185	81	42	63	60

VHT

2.7. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(sis + ulk)	TA2023	MU2023	MTA2023	TP2023	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT	16 823 548,00 €	9 765 000,00 €	26 588 548,00 €	28 855 434,45 €	2 266 886,45 €
MYYNITUOTOT	7 271 411,00 €	155 000,00 €	7 426 411,00 €	7 526 026,77 €	99 615,77 €
MAKSUTUOTOT	2 616 100,00 €	-65 000,00 €	2 551 100,00 €	2 688 371,93 €	137 271,93 €
TUET JA AVUSTUKSET	2 587 012,00 €		2 587 012,00 €	3 076 885,43 €	489 873,43 €
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 349 025,00 €	9 675 000,00 €	14 024 025,00 €	15 564 150,32 €	1 540 125,32 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	218 600,00 €		218 600,00 €	248 274,96 €	29 674,96 €
TOIMINTAKULUT	-85 158 590,00 €	-857 000,00 €	-86 015 590,00 €	-86 260 905,31 €	-245 315,31 €
HENKILÖSTÖKULUT	-53 719 974,00 €	-512 000,00 €	-54 231 974,00 €	-54 944 688,26 €	-712 714,26 €
PALKAT JA PALKKIOT	-43 320 646,00 €	-453 528,39 €	-43 774 174,39 €	-44 240 350,02 €	-466 175,63 €
HENKILÖSIVUKULUT	-10 399 328,00 €	-58 471,61 €	-10 457 799,61 €	-10 704 338,24 €	-246 538,63 €
PALVELUJEN OSTOT	-16 458 756,00 €	-325 000,00 €	-16 783 756,00 €	-16 861 565,93 €	-77 809,93 €
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9 276 709,00 €	-20 000,00 €	-9 296 709,00 €	-8 773 679,14 €	523 029,86 €
AVUSTUKSET	-3 679 500,00 €		-3 679 500,00 €	-3 375 154,26 €	304 345,74 €
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 023 651,00 €		-2 023 651,00 €	-2 305 817,72 €	-282 166,72 €
TOIMINTAKATE	-68 116 442,00 €	8 908 000,00 €	-59 208 442,00 €	-57 157 195,90 €	2 051 246,10 €
VEROTULOT	71 330 551,00 €	1 887 000,00 €	73 217 551,00 €	74 052 624,98 €	835 073,98 €
Kunnan tulovero	59 978 521,00 €	1 500 000,00 €	61 478 521,00 €	62 213 201,30 €	734 680,30 €
Kiinteistövero	7 385 743,00 €	387 000,00 €	7 772 743,00 €	7 822 566,94 €	49 823,94 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 966 287,00 €		3 966 287,00 €	4 016 856,74 €	50 569,74 €
Muut verotulot					
VALTIONOSUUDET	20 393 616,00 €		20 393 616,00 €	20 162 551,00 €	-231 065,00 €
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-701 003,00 €		-701 003,00 €	-922 628,25 €	-221 625,25 €
KORKOTUOTOT	80 000,00 €		80 000,00 €	259 030,08 €	179 030,08 €
MUUT RAHOITUSTUOTOT	563 000,00 €		563 000,00 €	170 245,43 €	-392 754,57 €
KORKOKULUT	-934 903,00 €		-934 903,00 €	-1 318 646,18 €	-383 743,18 €
MUUT RAHOITUSKULUT	-409 100,00 €		-409 100,00 €	-33 257,58 €	375 842,42 €
VUOSIKATE	22 906 722,00 €	10 795 000,00 €	33 701 722,00 €	36 135 351,83 €	2 433 629,83 €
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 686 878,00 €		-13 686 878,00 €	-10 141 802,90 €	3 545 075,10 €
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-13 686 878,00 €		-13 686 878,00 €	-10 141 802,90 €	3 545 075,10 €
ARVONALENTUMISET					
SATUNNAISET ERÄT					
SATUNNAISET TUOTOT					
SATUNNAISET KULUT					
TILIKAUDEN TULOS	9 219 844,00 €	10 795 000,00 €	20 014 844,00 €	25 993 548,93 €	5 978 704,93 €
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	189 200,00 €		189 200,00 €	77 399,82 €	-111 800,18 €
VARAUSTEN LIS(-) TAI VÄH(+)				140 000,00 €	140 000,00 €
RAHASTOJEN LIS(-) TAI VÄH(+)				-10 000 000,00 €	-10 000 000,00 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	9 409 044,00 €	10 795 000,00 €	20 204 044,00 €	16 210 948,75 €	-3 993 095,25 €

2.8. Investointiosan toteutuminen

INVESTOINNIT	TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT%	Poikkeama
MENOT	-31 053 743	-1 500 000	-32 553 743	-23 305 341	71,6 %	9 248 402
TULOT	850 000	12 650 000	13 500 000	20 075 502	148,7 %	6 575 502
NETTO	-30 203 743	11 150 000	-19 053 743	-3 229 839	17,0 %	15 823 904

HANKE	TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT%	Poikkeama
KUNNANHALLITUS						

KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE

Osakkeet ja osuudet; muut pitkävaikutteiset menot

Pysyvien vastaavien arvopaperihankinnat/sijoitukset/m uut pitkävaikutteiset menot,	MENOT	-1 278 085	-1 278 085	-1 283 703	100,4 %	-5 618
asunto-osakkeiden myynti	TULOT	100 000	100 000	6 131 084	6131,1 %	6 031 084
	NETTO	-1 178 085	-1 178 085	4 847 381	-411,5 %	6 025 466

Keskitetty tietohallinnon hankinta

	MENOT	-495 000	-495 000	-226 018	45,7 %	268 982
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-495 000	-495 000	-226 018	45,7 %	268 982

Valokuiturakentaminen

	MENOT	-300 000	-300 000	0	0,0 %	300 000
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-300 000	-300 000	0	0,0 %	300 000

Muu irtain omaisuus

Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-50 000	-50 000	-50 351	100,7 %	-351
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-50 000	-50 000	-50 351	100,7 %	-351

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

	MENOT	-2 123 085	-2 123 085	-1 560 072	73,5 %	563 013
	TULOT	100 000	100 000	6 131 084	6131,1 %	6 031 084
	NETTO	-2 023 085	-2 023 085	4 571 012	-225,9 %	6 594 097

VHT
HANKE

HANKE		TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT% Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
OPETUKSEN TULOSALUE						
Irtain omaisuus						
	MENOT	-80 000		-80 000	-65 792	82,2 % 14 208
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-80 000		-80 000	-65 792	82,2 % 14 208
Ensikertainen kalustaminen						
	MENOT	-1 789 740		-1 789 740	-1 486 806	83,1 % 302 934
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-1 789 740		-1 789 740	-1 486 806	83,1 % 302 934
VARHAISKASVATUKSEN TULOSALUE						
Ensikertainen kalustaminen						
	MENOT	-535 418		-535 418	-444 063	82,9 % 91 355
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-535 418		-535 418	-444 063	82,9 % 91 355
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
	MENOT	-2 405 158		-2 405 158	-1 996 661	83,0 % 408 497
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-2 405 158		-2 405 158	-1 996 661	83,0 % 408 497

HANKE		TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT% Poikkeama
HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSALUE						
Irtain omaisuus						
	MENOT	-55 000		-55 000	-51 741	94,1 % 3 259
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-55 000		-55 000	-51 741	94,1 % 3 259
Ensikertainen kalustaminen						
	MENOT	-200 000		-200 000	-101 262	50,6 % 98 738
	TULOT	0		0	0	0,0 % 0
	NETTO	-200 000		-200 000	-101 262	50,6 % 98 738

HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUN TULOSALUE

Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-40 000	-40 000	-34 633	86,6%	5 368
	TULOT	0	0	0	0,0%	0
	NETTO	-40 000	-40 000	-34 633	86,60%	5 368
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-295 000	-295 000	-187 636	63,6 %	107 364
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-295 000	-295 000	-187 636	63,6 %	107 364

HANKE		TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT% Poikkeama
-------	--	---------	------------------	----------	---------	----------------

ELINVOIMALAUTAKUNTA

KUNNALLISTEKNIKEN PALVELUIDEN TULOSALUE

Valtion toiminnot

<i>Kunnan osuudet valtion</i>	MENOT	-670 000	-670 000	-277 055	41,4%	392 945
hankkeisiin	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-670 000	-670 000	-277 055	41,4 %	392 945
Työpaikka-alueet	MENOT	-1 700 000	-1 700 000	-1 171 941	68,9%	528 059
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 700 000	-1 700 000	-1 171 941	68,9 %	528 059
Asuinalueiden rakentaminen	MENOT	-1 100 000	-1 100 000	-512 015	46,5%	587 985
	TULOT	0	0	102 753	0,0 %	102 753
	NETTO	-1 100 000	-1 100 000	-409 262	37,2 %	690 738
Meritien rautatiesillan	MENOT	0	0	-101 968	0,0 %	-101 968
saneeraus	TULOT	0	0	0	0,0%	0
	NETTO	0	0	-101 968	0,0%	-101 968
Muu kunnallistekniikan	MENOT	-2 560 000	-2 560 000	-1 550 393	60,6 %	1 009 607
rakentaminen	TULOT	0	0	9 375	0,0 %	9 375
	NETTO	-2 560 000	-2 560 000	-1 541 018	60,2%	1 018 982

VHT

Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-450 000		-450 000	-245 648	54,6 %	204 352
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-450 000		-450 000	-245 648	54,6%	204 352

Irtain omaisuus

Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-150 000		-150 000	-216 190	144,10%	-66 190
	TULOT	0		0	3 982	0,0 %	3 982
	NETTO	-150 000		-150 000	-212 208	141,5 %	-62 208

KUNNALLISTEKNIISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

	MENOT	-6 630 000		-6 630 000	-4 075 211	61,5 %	2 554 789
	TULOT	0		0	116 110	0,0 %	116 110
	NETTO	-6 630 000		-6 630 000	-3 959 101	59,7 %	2 670 899

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE

	TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT%	Poikkeama
--	---------	------------------	----------	---------	------	-----------

Maa-alueet

Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-1 500 000	-1 500 000	-3 000 000	-2 342 241	78,1 %	657 759
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	750 000	12 650 000	13 400 000	13 759 015	102,7%	359 015
	NETTO	-750 000	11 150 000	10 400 000	11 416 773	109,8%	1 016 773
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-35 000		-35 000	-32 852	95,9%	2 148
	TULOT	0		0	1 452	0,0 %	1 452
	NETTO	-35 000		-35 000	-31 400	93,0 %	3 600

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

	MENOT	-1 535 000	-1 500 000	-3 035 000	-2 375 093	78,3 %	659 907
	TULOT	750 000	12 650 000	13 400 000	13 760 466	102,7 %	360 466
	NETTO	-785 000	11 150 000	10 365 000	11 385 373	109,8 %	1 020 373

LIIKUNTAPALVELUIDEN TULOSALUE

	TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT%	Poikkeama
--	---------	------------------	----------	---------	------	-----------

Irtain omaisuus	MENOT	-15 500		-15 500	-15 560	100,4 %	-60
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-15 500		-15 500	-15 560	100,4 %	-60

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ

	TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT%	Poikkeama
--	---------	------------------	----------	---------	------	-----------

Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO	MENOT	-150 000		-150 000	-274 968	183,3 %	-124 968
--------------------------------------	-------	----------	--	----------	----------	---------	----------

VHT

Lähiliikunta-alue

	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-150 000	-150 000	-274 968	183,3 %	-124 968
Kirkonkylän VPK:n paloasema	MENOT	-60 000	-60 000	-161 132	268,6 %	-101 132
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-60 000	-60 000	-161 132	268,6 %	-101 132
Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	-9 800 000	-9 800 000	-8 640 812	88,2 %	1 159 188
	TULOT	0	0	46 500	0,0 %	46 500
	NETTO	-9 800 000	-9 800 000	-8 594 312	87,7 %	1 205 688
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu	MENOT	-170 000	-170 000	0	0	170 000
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-170 000	-170 000	0	0,0 %	170 000
Talonrakennus						
Perusparannus ja muutos						
Hyvinvointialueen tilamuutokset ja korj.	MENOT	-300 000	-300 000	-91 441	30,5 %	208 559
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-300 000	-300 000	-91 441	30,5 %	208 559
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.	MENOT	-774 221	-774 221	-803 494	103,8 %	-29 273
	TULOT	0	0	4 500	0,0 %	4 500
	NETTO	-774 221	-774 221	-798 994	103,2 %	-24 773
Kunnanviraston remontointi	MENOT	-390 779	-390 779	-391 558	100,2 %	-779
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-390 779	-390 779	-391 558	100,2 %	-779
Kirkkoniemen muutos kulttuuritilaksi	MENOT	-750 000	-750 000	-290 553	38,7 %	459 447
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-750 000	-750 000	-290 553	38,7 %	459 447
Pappilanpellon koulun korjaus	MENOT	-1 060 000	-1 060 000	-230 933	21,8 %	829 067
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 060 000	-1 060 000	-230 933	21,8 %	829 067
Kunnanviraston varikon parantaminen	MENOT	0	0	-16 426	0,0 %	-16 426
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	0	0	-16 426	0,0 %	-16 426

Kiinteistöjen energiajärjestelmien muutokset	MENOT	-750 000	-750 000	-210 306	28,0 %	539 694
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-750 000	-750 000	-210 306	28,0 %	539 694
Valmistuskeittiöiden peruskorjaukset	MENOT	-75 000	-75 000	0	0,0 %	75 000
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-75 000	-75 000	0	0,0 %	75 000
Kalustohallit, liikuntapaikkatuotanto	MENOT	-50 000	-50 000	0	0,0 %	50 000
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-50 000	-50 000	0	0,0 %	50 000
Muu irtain omaisuus						
	MENOT	-120 000	-120 000	-63 272	52,7 %	56 728
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-120 000	-120 000	-63 272	52,7 %	56 728
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ						
	MENOT	-14 450 000	-14 450 000	-11 174 895	77,3 %	3 275 105
	TULOT	0	0	51 000	0,0 %	51 000
	NETTO	-14 450 000	-14 450 000	-11 123 895	77,0 %	3 326 105

VIHDIN VESI		TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT% Poikkeama
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-100 000		-100 000	-50 797	50,8%
	TULOT	0		0	0	0,0 %
	NETTO	-100 000		-100 000	-50 797	50,8 %
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-150 000		-150 000	-11 857	7,9%
	TULOT	0		0	0	0,0 %
	NETTO	-150 000		-150 000	-11 857	7,9 %
Verkon uudisrakentaminen ja saneeraaminen	MENOT	-2 800 000		-2 800 000	-1 486 290	53,1%
	TULOT	0		0	0	0,0 %
	NETTO	-2 800 000		-2 800 000	-1 486 290	53,1 %
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-100 000		-100 000	-95 974	96,0%
	TULOT	0		0	16 842	0,0 %

	NETTO	-100 000	-100 000	-79 132	79,1 %	20 868	
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-70 000	-70 000	-52 290	74,7 %	17 710	
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0	
	NETTO	-70 000	-70 000	-52 290	74,7 %	17 710	
Pumppaamot	MENOT	-100 000	-100 000	-82 373	82,4 %	17 627	
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0	
	NETTO	-100 000	-100 000	0	0,0 %	17 627	
Sähköliittymät	MENOT	0	0	-2 129	0,0 %	-2 129	
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0	
	NETTO	0	0	-2 129	0,0 %	-2 129	
VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-3 320 000	-3 320 000	-1 781 711	53,7 %	1 538 289	
	TULOT	0	0	16 842	0,0 %	16 842	
	NETTO	-3 320 000	-3 320 000	-1 764 869	53,2 %	1 555 131	
ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE		TA 2023	TA- muutokset	MTA 2023	TP 2023	TOT% Poikkeama	
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-180 000		-180 000	-119 421	66,3%	60 579
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-180 000		-180 000	-119 421	66,3 %	60 579
Irtain omaisuus	MENOT	-100 000		-100 000	-19 081	19,1%	80 919
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-100 000		-100 000	-19 081	19,1 %	80 919
ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-280 000		-280 000	-138 502	49,5%	141 498
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-280 000		-280 000	-138 502	49,5 %	141 498

KUNNANHALLITUS

Turun tunnin juna Oy:n pääomaosuus vuodelle 2023 toteutui ennakoidusti. Osakkeiden oston tili ylittyi 5 618 euroa johtuen KH:n päätöksestä 6.3.2023 § 52 ostaa Keski-Uudenmaan Työterveyden ja Sarastia Oy:n osakkeet pois Perusturvakuntayhtymä Karviaisesta.

Valokuiturakentamista ei ole toteutunut kunnan maksuosuudella vuonna 2023.

Irtaimen omaisuuden hankinnassa varauduttiin kunnanviraston muutostarpeisiin remontin jälkeen. Investointi ylittyi 351 eurolla.

Tietohallinnon investoinnit jäivät alle talousarvion johtuen Tieran projektihallinnan ruuhkautumisesta, jonka vuoksi suunnitellut projekti siirtyivät seuraavalle vuodelle. Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu siirtyneisiin tietohallinnon investointitarpeisiin.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Opetuksen investoinnit (Koulukalusteet 40 000 euroa; Otalammen koulun ja ns. pienten koulujen teknisen käsityön laitteet, 40 000 euroa;) toteutuivat 82,2 %.

Sekä opetuksen että varhaiskasvatuksen ensikertainen kalustaminen liittyy Etelä-Nummelan koulukeskuksen kalustamiseen. Osa näistä investointimäärärahoista siirrettiin vuodelle 2024. Tällä pyritään turvaamaan hankinnat, jotka ilmenevät koulukeskuksen avauduttua.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalueen vuoden 2023 investoinneista toteutui täysimääräisenä kirjaston asiakaspalvelupisteen uusiminen ja museon uuden perusnäyttelyn toteutus (muu irtain omaisuus 55 000 euroa), sekä museon ensikertainen kalustaminen (100 000 euroa). Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustaminen ja av-tekniikka (ensikertainen kalustus, 100 000 euroa) siirtyi kulttuurikeskushankkeen myöhästymisen vuoksi vuodelle 2024.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskukseen valmistui vuoden 2023 lopussa uusi nuorisotila. Nuorisotilan kalustaminen toteutettiin investointibudjetilla, jota oli varattu 40 000 euroa, ja josta käytettiin 34 633 euroa.

ELINVOIMALAUTAKUNTA

KUNNALLISTEKNIikka

Kunnallistekniikan investointien toteuma vuonna 2023 oli 4 075 211 euroa, joka oli talousarvioon nähden noin 2,5 milj. euroa pienempi. Eroa selittää osaltaan investointien keskeneräisyys, sekä henkilöstöpulan aiheuttama projektien hitaampi eteneminen. Ajoneuvo ja konehankintojen osalta ylitystä oli 66 190 euroa. Myytävänä ollut vanha traktori siirrettiin Vihdin Veden käyttöön, jolloin tästä ei syntynyt myyntituloa, jolla olisi katettu uuden kaluston hankintaa.

Kunnallistekniikan tulosalueella valtion kanssa yhdessä tehtävistä hankkeista merkittävimpiä ovat Rostin yritysalueen rakentaminen. Lisäksi Asemantien ja valtatie 25 tiesuunnitelman laadinta on viimeistelyvaiheessa. Hankkeen tiesuunnitelman laadinta etenee. Valtatie 25 liittymäjärjestelyt Ukintien kohdalla odottavat valtion viranomaisten hyväksymisprosessia.

Työpaikka-alueista Rostin yritysalueen katusuunnitelmien laadinta on käynnissä itäpuolella. Katusuunnitelmien jälkeen laaditaan rakennussuunnitelmat. Rakentamisvaiheeseen päästään kaavan ja katusuunnitelmien vahvistuttua. Hanksalontien ja sen poikkikatujen rakentaminen on käynnissä.

Asuinalueilla painopiste oli Hakalanrinteen kunnallistekniikan rakentamisessa. Kadut rakennettiin viimeistelyä vaille valmiiksi ja tonttien rakentaminen alkoi.

Meritien rautatiesillan rakennussuunnitelma on valmistumassa. Talousarviossa hankkeen toteutus on

VHT

osoitettu suunnitelmavuosien loppupäähän. Ongelmallista on se, että väyläviraston Hanko-Hyvinkää radan sähköistämishankeen on määrä valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä. Kustannustehokkainta olisi sovittaa Meritien sillan uusiminen toteutettavaksi ennen sähköistyksen valmistumista.

Muu kunnallistekniikan rakentaminen koostuu useista pienemmistä hankkeista, joiden eteneminen vaihtelee.

Kunnallistekniikan kalustoa ollaan uusimassa talousarvion määrärahojen puitteissa. Erityisesti ajoneuvojen toimitusajat ovat tällä hetkellä hyvin pitkiä jopa yli vuoden mittaisia.

ELINVOIMAPALVELUT

Vuonna 2023 maanhankintaan varattiin talousarviossa 1,5 miljoonaa euroa. Kunnanvaltuusto korotti loppuvuodesta maanhankintaan varattuja varoja 3,0 miljoonaan euroon. Vuoden 2023 aikana kunnalle hankittiin maa-alueita vapaaehtoisilla kaupoilla, maanvaihoilla sekä maankäyttö- ja luovutus sopimuksin yhteensä noin 111,50 ha, 2,334 miljoonan euron arvosta. Maa-alueita on hankittu olemassa olevilta kaava-alueilta, tulevaisuuden työpaikka-alueilta Etelä-Nummelasta, tulevaisuuden asuinalueelta Enärannasta sekä Tervalammelta läheltä Nuuksion kansallispuistoa.

Tontteja luovutettiin vuonna 2023 yhteensä 29 kpl, joista 13 kpl myymällä ja 16 kpl vuokraamalla. Luovutetuista tonteista 26 kpl oli tarkoitettu asumiseen ja 3 kpl elinkeinotoimintaan.

Vuonna 2023 mittaus- ja paikkatietopalveluihin hankittiin uusi tehokkaampi ja monipuolisempi GNSS-vastaanotin. Lisäksi 3G-liittymien poistumisen takia vaihdettiin kaksi maastotallenninta.

LIIKUNTAPALVELUT

Vuodelle 2023 liikuntapalveluiden talousarvioon varattiin investointimäärärahaa kehonkoostumuslaitteen hankintaa varten 15 500 euroa. Investointi toteutui suunnitellusti, mutta ylitti 60 eurolla määrärahan.

TILAPALVELUN TULOSYKSIKKÖ

Tilapalveluiden investointien toteuma vuonna 2023 oli 11 123 895 euroa, joka oli talousarvioon nähden 3,3milj. euroa pienempi. Eroa selittää osaltaan projektien keskeneräisyys ja joidenkin kohdalla mahdolliset viivästymiset.

Yksittäisissä projekteissa on ollut ylityksiä talousarvioon nähden. Näistä merkittävimmät ovat VYK Campus lähiliikunta-alue, jossa aluetta rakennettiin ympäristössä laajemmin kuin alun perin oli arvioitu. Kunnantalon remontin kohdalla oli ylitystä, joka johtui siitä, että osa kustannuksista siirtyi vuodelta 2022 kuluvalle tilikaudelle. Kohteelle osoitettu kokonaismääräraha ei kuitenkaan ylittynyt. Kirkonkylän paloaseman kustannukset myös ylittivät johtuen siitä, että suurin osa vuodelle 2022 osoitetuista kustannuksista siirtyivät tilikaudelle 2023.

Kirkonkylän lähiliikuntapaikat ympäristöineen valmistuivat syksyllä 2023.

Kirkonkylän VPK- hanketta suunniteltiin ja kohteelle etsitään vaihtoehtoisesti ulkoista sijoittajaa.

Etelä-Nummelan koulu ja päiväkotikeskuksen otettiin vastaan.

Virastotalon remontti valmistui ja HVA pääsi muuttamaan tiloihin helmikuussa 2023.

Pappilapellon koulun julkisivu- ja vesikattotyöt valmistuivat etuajassa keväällä 2023.

Kirkkoniemen muutos kulttuurikeskukseksi vaiheen 2 työt käynnistyivät.

Kiinteistöjen energiamuutosten selvitykset jatkuivat. Metsäpolun ja Kuntalan maalämpöhankkeet käynnistyivät.

Kiinteistöjen suunnitelmallisten peruskorjauksista toteutettiin mm Virastotalon keittiön peruskorjaus, Nummelanharjun koulun elementtisaumaus ja Kuoppanummen koulun ja päiväkotikeskuksen aitakorjauksia sekä Vihdin Pirtin vesikattokorjauksia.

VIHDIN VESI

Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus toimitettiin Etelä-Suomen aluehallintovirastolle maaliskuussa 2023. Kirkonkylän puhdistamon saneerauksen prosessivalintaan liittyvää pilotointia tehtiin talven ja kevään aikana. Pilotointia toisen prosessivaihtoehdon osalta jatketaan vuoden 2024 aikana.

Vuonna 2023 jatkettiin asbestivesijohtojen uusimista Mustikkatiellä, Puolukkatiellä ja Lohjantiellä yhteensä noin 0,8 km. Saneerauksen yhteydessä alueella uusittiin vedenjakelun kannalta merkittäviä sulkuventtiileitä ja rakennettiin Kanervatielle vedenjakelun toimintavarmuuden näkökulmasta tärkeä uusi vesijohtoyhteys.

Verkoston uusinvestoinneissa keskityttiin Palman ja Hakalanrinteen alueen rakentamiseen. Siirtolinjojen rakentaminen Etelä-Nummelan yritysalueelle käynnistyi ja linjojen rakentamista päästään suunnitelmamuutoksista johtuen vasta vuonna 2024. Tämän vuoksi verkoston rakentamiseen varatut määrärahat jäivät osittain käyttämättä vuonna 2023.

Puhdistamoiden investoinnit Nummelassa ja kirkonkylällä sisälsivät pieniä korjausinvestointeja prosessin toimivuuden varmistamiseksi ja käyttökustannusten alentamiseksi. Lisäksi Nummelan puhdistamorakennuksen katemateriaali uusittiin.

Pumppaamoiden saneeraus. Pumppaamoita saneerattiin 2 kpl vuoden 2023 aikana. Pumppaamot olivat Ratakujan ja Siipoon jätevedenpumppaamot. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

Hankittiin toinen sähköpakettiauto.

ATERIA JA PUHDISTUS

Aterian palvelut laajentuivat uuteen Etelä-Nummelan koulukeskukseen keittiöpalveluiden osalta. Sinne tehtiin ensikertainen kalustus suunnitellusti syksyn aikana.

Virastotalon peruskorjauksen yhteydessä uusittiin koko keittiön kiinteät ja irtokalusteet ensikertaisella kalustuksella. Lisäksi ravintolasalin puolelle tuli ensikertainen kalustus ruokapöytien osalta.

2.9. Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	TA 2023 muutokset	TA 2023 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	21 407	1 120	22 527	24 277	1 750
Vuosikate	22 907	10 795	33 702	36 135	2 434
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 500	-9 675	-11 175	-11 858	-683
Investointien rahavirta	-30 204	11 150	-19 054	-3 230	15 824
Investointimenot	-31 054	-1 500	-32 554	-23 305	9 248
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	180	180
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	850	12 650	13 500	19 896	6 396
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 797	12 270	3 473	21 047	17 574
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	83	0	83	87	4
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	2 411	0	2 411	-12 938	-15 349
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	0	15 000	0	-15 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 589	0	-12 589	-12 938	-349
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	188	188
Muut maksuvalmiuden muutokset	300	0	300	3 818	3 518
Rahavarojen muutos	-6 003	12 270	6 267	12 202	5 935

Toteutuma -sarakkeen luvut ovat tilinpäätöksen mukaiset.

Siitä on eliminoitu kunnan ja vesilaitoksen väliset erät.

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos (ulk)	TP2023	TP2022
TOIMINTATUOTOT	28 855 434,45	17 049 334,56
MYYNTITUOTOT	7 526 026,77	7 359 437,61
MAKSUTUOTOT	2 688 371,93	2 649 549,78
TUET JA AVUSTUKSET	3 076 885,43	3 108 339,20
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 564 150,32	3 932 007,97
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	248 274,96	137 337,83
TOIMINTAKULUT	-86 260 905,31	-175 097 718,03
HENKILÖSTÖKULUT	-54 944 688,26	-51 314 275,08
PALKAT JA PALKKIOT	-44 240 350,02	-40 802 353,84
HENKILÖSIVUKULUT	-10 704 338,24	-10 511 921,24
PALVELUJEN OSTOT	-16 861 565,93	-109 907 905,07
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 773 679,14	-8 451 431,61
AVUSTUKSET	-3 375 154,26	-3 430 233,20
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 305 817,72	-1 993 873,07
TOIMINTAKATE	-57 157 195,90	-157 911 045,64
VEROTULOT	74 052 624,98	141 382 019,07
Kunnan tulovero	62 213 201,30	127 804 440,88
Kiinteistövero	7 822 566,94	7 539 867,61
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 016 856,74	6 037 710,58
Muut verotulot		
VALTIONOSUUDET	20 162 551,00	36 050 375,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-922 628,25	32 240,05
KORKOTUOTOT	259 030,08	99 917,36
MUUT RAHOITUSTUOTOT	170 245,43	598 084,93
KORKOKULUT	-1 318 646,18	-662 815,80
MUUT RAHOITUSKULUT	-33 257,58	-2 946,44
VUOSIKATE	36 135 351,83	19 553 588,48
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 141 802,90	-11 080 207,24
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-10 141 802,90	-11 080 207,24
ARVONALENTUMISET		
SATUNNAISET ERÄT		-264 300,62
SATUNNAISET TUOTOT		153 899,38
SATUNNAISET KULUT		-418 200,00
TILIKAUDEN TULOS	25 993 548,93	8 209 080,62
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	77 399,82	189 199,44
VARAUSTEN LIS(-) TAI VÄH(+)	140 000,00	-4 615 158,00
RAHASTOJEN LIS(-) TAI VÄH(+)	-10 000 000,00	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	16 210 948,75	3 783 122,06

VHT

3.2. Rahoituslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2023		2022	
	Euro		Euro	
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus				
			19 553	
Vuosikate	36 135 351,83		588,48	
Satunnaiset erät	0,00		-264300,62	
Tulorahoituksen korjaukset	-11 858 418,53	24 276 933,30	-374 208,97	18 915 078,89
Investointien rahavirta				
			-22 019	
Investointimenot	-23 305 341,04		628,62	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179 969,47		200 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	19 895 532,24	-3 229 839,33	991 964,29	-20 827 664,33
Toiminnan ja investointien rahavirta		21 047 093,97		-1 912 585,44
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	86 853,75	86 853,75	84 915,23	84 915,23
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		30000004,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 938 329,34		-9 750 829,34	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-12 938 329,34	-13 000 000	7 249 174,66
Oman pääoman muutokset	188 356,01	188 356,01	-11 661,03	-11 661,03
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	15 834,26		33 479,82	
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 732,54		3 679,33	
Saamisten muutos (lis-, väh+)	442 298,87		3 528 913,73	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos (lis+, väh-)	3 364 433,83	3 817 834,42	670 069,71	4 236 142,59
Rahoituksen rahavirta		-8 845 285,16		11 558 571,45
Rahavarojen muutos		12 201 808,81		9 645 986,01
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	32 299 684,82		20 097 876,01	
Rahavarat 1.1.	20 097 876,01	12 201 808,81	10 451 890,00	9 645 986,01

VHT

3.3. Tase

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2023	2022
	Euro	Euro
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	32 843,26	116 595,73
Muut pitkävaikutteiset menot	2 783 059,40	2 919 846,92
	<u>2 815 902,66</u>	<u>3 036 442,65</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	39 232 740,10	38 942 971,09
Rakennukset	63 593 160,71	68 121 739,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 217 114,25	33 187 243,20
Koneet ja kalusto	1 637 674,46	1 456 743,60
Ennakkomaks.ja keskener.hankinnat	43 566 132,18	27 674 448,73
	<u>179 246 821,70</u>	<u>169 383 146,09</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	10 947 780,17	20 902 143,04
Lainasaamiset	3 185 290,72	3 272 144,47
Muut saamiset	190 163,72	190 163,72
	<u>14 323 234,61</u>	<u>24 364 451,23</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	43 381,92	59 216,18
Muut toimeksiantojen varat	343 406,78	343 423,70
	<u>386 788,70</u>	<u>402 639,88</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet tarvikkeet ja tavarat	147 069,31	142 336,77
	<u>147 069,31</u>	<u>142 336,77</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	55 916,00	55 916,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 252 019,49	1 207 333,86
Lainasaamiset	700 500,00	13 225,00
Muut saamiset	1 478 580,14	1 789 289,10
Siirtosaamiset	1 063 749,53	1 927 300,07
	<u>4 550 765,16</u>	<u>4 993 064,03</u>
Rahoitusarvopaperit		

VHT

Osakkeet ja osuudet	1 239,30	1 239,30
Sijoitukset muihin rahamarkkinainstrumentteihin	5 000 000,00	0,00
	<hr/>	<hr/>
	5 001 239,30	1 239,30
Rahat ja pankkisaamiset	27 298 445,52	20 096 636,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	233 770 266,96	222 419 956,66

VASTATTAVAA	2023 Euro	2022 Euro
-------------	--------------	--------------

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	46 212 874,77	50 992 626,34
Liittymismaksurahasto		
Arvonkorotusrahasto	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot / Kehitysrhasto	13 740 000,00	3 740 000,00
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	16 892 392,14	12 920 914,07
Tilikauden yli- / alijäämä	16 210 948,75	3 783 122,06
	<hr/>	<hr/>
	93 085 939,43	71 466 386,24

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	1 835 950,93	1 913 350,75
Vapaaehtoiset varaukset	8 225 158,00	8 365 158,00
	<hr/>	<hr/>
	10 061 108,93	10 278 508,75

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	0,00	418 200,00
	<hr/>	<hr/>
	0,00	418 200,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Muut toimeksiantojen pääomat	343 406,78	343 423,70
	<hr/>	<hr/>
	343 406,78	343 423,70

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	87 300 018,62	100 144 201,96
Saadut ennakot	2 483 415,35	112 350,79

VHT\

Muut velat	11 307 548,06	10 907 148,06
Siirtovelat		
	101 090 982,03	111 163 700,81
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 656 683,34	12 750 829,34
Saadut ennakot	486 390,97	786 853,46
Ostovelat	5 591 670,29	4 998 080,24
Muut velat	862 013,23	962 076,98
Siirtovelat	9 592 071,96	9 251 897,14
	29 188 829,79	28 749 737,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	233 770 266,96	222 419 956,66

3.4. Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA	2023	2022
	Euro	Euro
Toimintatuotot	32 779 255,58	114 001 226,49
Toimintakulut	-96 936 628,28	-275 503 062,39
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	-79 559,05
Toimintakate	-64 157 372,70	-161 581 394,95
Verotulot	74 044 362,35	141 382 019,07
Valtionosuudet	27 031 498,52	42 868 800,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	356 726,46	112 208,57
Muut rahoitustuotot	184 998,73	574 623,98
Korkokulut	-1 326 100,76	-749 145,04
Muut rahoituskulut	-142 362,48	-239 673,02
Vuosikate	35 991 750,12	22 367 439,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 989 764,90	-13 928 625,59
Omistuksen eliminointierot	0,00	-4,38
Arvonalentumiset	0,00	-2 611,40
Satunnaiset tuotot	0,00	153 899,38
Satunnaiset kulut	0,00	-418 200,00
Tilikauden tulos	25 001 985,22	8 171 897,01
Tilinpäätössiirrot	-9 998 714,13	0,00
Tilikauden verot	-2 846,18	-12 763,93
Laskennalliset verot	0,00	-3 943,70
Vähemmistöosuudet	421 521,87	88 173,39
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	15 421 946,78	8 243 362,77

VHT

3.5. Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIRAOITUSLASKELMA	2023	2022
	Euro	Euro
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	35 991 750,11	22 367 439,01
Satunnaiset erät	0,00	-264 300,62
Tilikauden verot	-2 846,18	-12 763,93
Tulorahoituksen korjaukset	-11 817 176,82	-572 679,85
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-25 452 166,73	-31 302 995,39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179 969,47	232 880,56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13 770 085,97	3 600 699,69
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 669 615,82	-5 951 720,53
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	87 946,97	85 178,36
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	653 299,62	32 933 474,50
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 076 896,52	-10 327 455,26
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-19 065,54	-13 165 313,22
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	0,00	-24 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-540 729,09	23 984,16
Vaihto-omaisuuden muutos	-31 773,79	67 655,21
Saamisten muutos (lis-, väh+)	928 158,25	406 730,78
Korottomien velkojen muutos	-869 717,73	3 802 774,20
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-514 062,36	4 301 144,35
Rahoituksen rahavirta	-12 868 777,83	13 803 028,73
Rahavarojen muutos	-199 162,01	7 851 308,20
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	37 738 108,73	40 850 309,13
Rahavarat 1.1.	37 937 270,73	32 999 000,93
	-199 162,00	7 851 308,20

3.6. Konsernitase

KONSERNITASE	2023	2022
VASTAAVAA	Euro	Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	71 008,41	236 328,47
Muut pitkävaikutteiset menot	2 783 059,40	4 304 024,18
	2 854 067,81	4 540 352,65
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	39 610 360,05	39 666 660,08
Rakennukset	77 127 859,32	94 490 035,66
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 458 004,19	34 029 247,59
Koneet ja kalusto	2 066 948,67	4 115 541,74
Muut aineelliset hyödykkeet	1 987,05	86 095,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	43 599 410,03	38 758 962,74
	193 864 569,31	211 146 543,77
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	0,00	923 271,84
Muut osakkeet ja osuudet	7 793 379,05	6 989 430,23
Muut lainasaamiset	3 185 290,72	3 272 144,47
Muut saamiset	0,00	22 690,57
	10 978 669,77	11 207 537,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	207 697 306,89	226 894 433,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	166 906,73	219 237,53
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	343 406,78	512 785,42
Muut toimeksiantojen varat	290 773,39	22 049,71
	801 086,90	754 072,66
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	460 494,60	1 291 072,23
	460 494,60	1 291 072,23
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	79 973,91	79 973,91
	79 973,91	79 973,91

VHT

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 950 545,61	5 808 133,93
Lainasaamiset	500,00	13 225,00
Muut saamiset	1 696 371,53	3 126 796,11
Siirtosaamiset	1 270 528,69	2 767 754,19
	<hr/>	<hr/>
	4 917 945,83	11 715 909,23
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	3 762,99	3 762,99
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	8 071 900,00	3 308 200,00
Muut arvopaperit	1 103,54	191,32
	<hr/>	<hr/>
	8 076 766,53	3 312 154,31
Rahat ja pankkisaamiset	29 661 342,20	37 538 154,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	43 196 523,07	53 937 264,50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	251 694 916,86	281 585 770,69
VASTATTAVAA	2023	2022
	Euro	Euro
OMA PÄÄOMA	111 931 755,19	91 426 668,25
Peruspääoma	46 212 874,77	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	179 723,77	179 723,77
Muut omat rahastot	14 147 324,41	4 172 650,17
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	35 969 885,47	27 838 305,18
Tilikauden yli- / alijäämä	15 421 946,77	8 243 362,79
	<hr/>	<hr/>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	309 226,12	751 052,06
POISTOERO JA VAPAAHT.VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	29 362,64	1 288 346,48
Eläkevaraukset	0,00	11 352,53
Muut pakolliset varaukset	29 362,64	1 276 993,95
	<hr/>	<hr/>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	777 346,84	1 271 061,70
Valtion toimeksiannot	123 524,81	555 623,96
Lahjoitusrahastojen pääomat	363 048,64	693 096,16
Muut toimeksiantojen pääomat	290 773,39	22 341,58
	<hr/>	<hr/>

VIERAS PÄÄOMA	138 647 226,07	186 848 642,20
Pitkäaikainen	106 534 416,99	134 052 597,76
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	90 426 926,96	120 933 862,83
Lainat julkisyhteisöiltä	79 589,38	97 492,80
Saadut ennakot	2 483 415,35	112 377,88
Muut velat	0,00	12 876 664,44
Laskennalliset verovelat	0,00	32 199,81
		<hr/>
Lyhytaikainen	32 112 809,08	52 796 044,44
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 777 347,10	13 553 921,04
Lainat julkisyhteisöiltä	10 411,06	10 476,60
Saadut ennakot	637 757,48	1 865 761,27
Ostovelat	7 542 611,92	13 798 550,22
Muut velat	969 259,30	2 836 681,49
Siirtovelat	10 175 422,22	20 730 653,82
		<hr/>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	251 694 916,86	281 585 770,69

4. Liitetiedot

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus:

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistomenetelmä on tasapoisto. Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2018 vahvistamaa poistosuunnitelmaa (ennen vuotta 2018 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 10.12.2012 ja 9.6.2003 hyväksymiä poistosuunnitelmia) ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista 19.4.2016.

Sijoitusten arvostus: Pysyvien vastaavien sijoitusten erät on arvostettu hankintamenoon tai alempaan käypään arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus: Kunnan vaihto-omaisuus muodostuu polttoainevarastosta ja vesilaitoksella kemikaalivarastosta. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus: Rahoitusomaisuudessa olevat sijoitukset on arvostettu hankintahintaisina tai alempaan käypään arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely: Kunnalla ei ole johdannaisia.

Avustusten käsittely: Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on vähennetty ao. hyödykkeen hankintamenoista.

Maankäyttösopimukseen liittyvä tuloutusmenettely: Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maanomistajalla on velvollisuus osallistua asemakaavoituksen ja asemakaavan toteuttamiskustannuksiin. Maankäyttösopimuksella sovitaan maanomistajan osallistumisesta em. kustannuksiin luovuttamalla kunnalle kustannusten korvauksena määräala. Määräalan hallinta- ja omistusoikeus siirtyy kunnalle, kun kaupan hyväksymistä koskeva kunnan päätös ja sopimusalueen asemakaavan hyväksymispäätös ovat saaneet lainvoiman.

Maanomistajan käyttöomaisuuden luovutuksena suorittama maksu merkitään kunnan taseen eriin Maa- ja vesialueet ja Saadut ennakot sinä tilikautena, jolloin määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy kunnalle. Ennakkomaksu tuloutetaan tuloslaskelman maksutuottoihin tilikausittain toteutuneiden kaavoitus- ja rakentamiskustannusten kertymän suhteessa kokonaismäärästä, mihin kunta on maankäyttösopimuksessa sitoutunut. (Kilan kuntajaosto, lausunto 67 /22.2.2005)

Konsernitilinpäätöksen laajuus: Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätös on laadittu vuodesta 2015 alkaen uusien laadintaohjeiden mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet: Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet: Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu: Kunnalla ei ole enää kiinteistötytäryhteisöjä, vaan ne osakeyhtiöt on purettu vuonna 2019.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero: Uudessa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta on muutoksia vapaaehtoisten varausten ja poistoeron käsittelyyn:

”Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset kunta merkitsee konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään. Laskennallisten verovelkojen laskemisessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisten verovelkojen ja -saamisten käsittelystä (12.9.2006). 2015 ”

Hyvinvointialueelle siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset: Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa. Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin. Voimaantulon mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä kokonaisuudessaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ja Eteva-kuntayhtymä. Lisäksi vapaaehtoisista kuntayhtymistä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja Länsi-Uudenmaan ammattikoulutus kuntayhtymä on siirtynyt hyvinvointialueelle omaisuutta ja toimintaa voimaantulon mukaisesti.

Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -40,83 milj. euroa, pysyviin vastaaviin -50,79 milj. euroa ja omaan pääomaan -5,10 milj. euroa.

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella: Tilikauden aikana konsernista on purkautunut vapaaehtoinen kuntayhtymä Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Päätymispäivä oli 06.04.2023.

Oikaisu edellisen tilikauden tietoihin: Tuloslaskelman vertailuvuodelle 2022 on oikaistu palkkojen korjauksia palkkioihin 37 133,68 euroa, eläkekuluihin 67 042,49 euroa ja henkilösivukuluihin 16 087,74 euroa. Keskenäisten hankintojen aktivointeja on oikaistu vertailuvuodelle 2022 muihin toimintakuluihin 30 252,38 euroa.

Taseen vertailuvuodelle 2022 on oikaistu palkkojen korjauksia muihin velkoihin -138 041,46 euroa ja siirtovelkoihin -20 062,17 euroa sekä keskenäisten hankintojen aktivointien oikaisu 30 252,38 euroa.

Rahoituslaskelman vertailuvuotta 2022 on oikaistu 150 516,29 eurolla vuosikatteeseen, -30 252,38 eurolla investointimenoihin, korottomien velkojen muutokseen -120 263,92 eurolla.

Liitetietoa 25 oman pääoman erittely on korjattu vertailuvuoden tilikauden yli-/alijäämän osalta 150 516,29 euroa, edellisten tilikausien yli-/alijäämän osalta 37 839,72 euroa. Liitetietoa 30 vieras pääoma on korjattu velat muille/ muut velat -138 013,87 euroa ja siirtovelat -20 062,17 euroa.

Liitetietoa 41 muut taseen ulkopuoliset järjestelyt on korjattu vertailuvuoden arvonlisäveron palautusvastuun osalta 76 177,31 euroa. Korjatussa vertailuvuoden luvussa on otettu huomioon Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ja Eteva -kuntayhtymän osuudet.

Osakkeiden luovutustappiot: Liitetieto 13 osakkeiden luovutustappiot 320 506,98 euroa sisältää Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purkautumisesta aiheutuneen fuusiotappion.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	2 270 233,76	2 393 742,74	2 057 556,59	2 409 453,07
Sosiaali- ja terveystalvet	489 705,29	94 955 211,99	456 572,06	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	5 544 122,87	6 135 729,36	4 907 081,99	5 350 437,55
Yhdyskuntapalvelut	16 729 914,09	3 766 283,91	16 715 616,38	4 923 866,42
Vesihuoltolaitos	4 718 607,43	4 357 671,11	4 718 607,43	4 365 577,52
Muut toimintatuotot	3 026 672,14	2 392 587,39	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	32 779 255,58	114 001 226,49	28 855 434,45	17 049 334,56

* Vihdin kunnan ja konsernin vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaamaan tilinpäätösvouden jaottelua.

Kunta tulosalueittain

Ulkoiset	2023	2022
Vihdin kunta (1)		
TOIMINTATUOTOT	28 855 434,45	17 049 334,56
Keskusvaalilautakunta (1)		
TOIMINTATUOTOT	51 950,40	61 614,00
Konsernipalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	1 547 263,93	1 661 825,01
Sosiaali- ja terveystalvet (1)		
TOIMINTATUOTOT	456 572,06	0,00
Opetuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	2 709 987,15	2 607 342,55
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	1 745 821,09	2 295 619,72
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu (1)		
TOIMINTATUOTOT	199 886,74	177 902,90
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	66 810,46	102 513,99
Liikuntapalveluiden tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	184 576,55	167 058,39
Elinvoimapalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	13 126 419,55	1 850 905,12
Tukipalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	676,89	0,00
Kunnallistekn. palv. tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	392 515,59	176 983,80
Ateria ja puhdistuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	458 342,26	508 039,87
Tilapalvelujen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	2 839 399,83	2 710 792,95
Vesihuoltolaitos (1)		
TOIMINTATUOTOT	4 718 607,43	4 365 577,52
Ympäristöpalveluiden tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	356 604,52	363 158,74

7. Verotulojen erittely

	2023	2022
VEROTULOT	74 052 624,98	141 382 019,07
Kunnan tulovero	62 213 201,30	127 804 440,88
Kiinteistövero	7 822 566,94	7 539 867,61
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 016 856,74	6 037 710,58

8. Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	26 140 252,52	32 630 913,39	19 271 305,00	25 812 488,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	3 173 493,52	5 785 033,39	-3 695 454,00	-1 033 392,00
Yleinen valtionosuus	-3 296 755,00	-3 251 789,00	-3 296 755,00	-3 251 789,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	4 188 001,00	13 489 676,00	4 188 001,00	13 489 676,00
Valtionosuudet yhteensä	27 031 498,52	42 868 800,39	20 162 551,00	36 050 375,00

9. Palvelujen ostojen erittely

	Ulkoiset	2023	2022
PALVELUJEN OSTOT			
Asiakaspalvelujen ostot		-16 861 565,93	-109 907 905,07
Muiden palvelujen ostot		-2 800 912,05	-93 929 343,16
		-14 060 653,88	-15 978 561,91

Asiakaspalvelujen ostot tulosalueittain

	Ulkoiset	2023	2022
Vihdin kunta (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-2 800 912,05	-93 929 343,16
Konsernipalvelut (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-2 000,00	0,00
Sosiaali- ja terveystalot (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-55 836,54	-91 284 852,00
Opetuksen tulosalue (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-1 189 948,69	-1 124 820,94
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-1 383 863,16	-1 394 555,22
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-165 266,00	-125 115,00
Elinvoimapaikat (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		0,00	0,00

VHTA

Muiden palvelujen ostot

	Ulkoiset	2023	2022
Vihdin kunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-14 060 653,88	-15 978 561,91
Keskusvaalilautakunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-5 247,96	-9 631,92
Tarkastuslautakunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-23 025,88	-14 187,14
Kunnanhallitus (1)			
Muiden palvelujen ostot		-6 151,37	-7 497,16
Konsernipalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-4 470 363,68	-4 644 344,19
Sosiaali- ja terveystalot (1)			
Muiden palvelujen ostot		-258 192,41	-26 430,79
Kunnanvaltuusto (1)			
Muiden palvelujen ostot		-7 067,47	-21 201,37
Opetuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-2 686 941,53	-2 526 310,82
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-358 843,21	-320 752,58
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu (1)			
Muiden palvelujen ostot		-33 433,04	-25 682,40
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-307 847,72	-267 334,01
Liikuntapalveluiden tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-43 701,84	-43 186,74
Elinvoimapalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-849 121,86	-647 080,95
Tukipalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-17 832,53	-2 152 787,42
Kunnallistekn. palv. tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-791 531,64	-868 527,07
Ateriat ja puhdistuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-638 474,44	-581 822,75
Tilapalvelujen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-2 189 509,20	-2 348 088,93
Vesihuoltolaitos (1)			
Muiden palvelujen ostot		-856 659,93	-976 106,27
Ympäristöpalveluiden tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-513 724,26	-495 958,47

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Kehittämismenot	2 vuotta	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmisto	2 vuotta	Tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön		
tiehankkeisiin	15 vuotta	Tasapoisto
ratahankkeisiin	30 vuotta	Tasapoisto
Muut	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat	10–30 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15–20 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10–15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–10 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa

Uusittu poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2018 alkaen. Uutta suunnitelmaa noudatetaan vuonna 2018 ja sen jälkeen hankitun tai valmistuneen omaisuuden osalta. Aiemmin hankittu omaisuus poistetaan aiemmin vahvistettujen poistosuunnitelmien mukaisesti.

Vanhoilla poistoajoilla (päätös 9.6.2003) olevia hyödykkeitä on mukana myös seuraavissa kohdissa:

Aineettomat oikeudet	3–5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3–5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	15–30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	5–12 vuotta	Tasapoisto

Aktivointiraja on poistosuunnitelman mukaan 10.000 euroa.

VHT

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu	11 352,53	11 352,53	0,00	0,00
HVA muutos	-11 352,53	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 1.1.	0,00	11 352,53	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	11 352,53	0,00	0,00
Hopearinteen lainan takaukseen varautuminen 1.1	418 200,00	0,00	418 200,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	418 200,00	0,00	418 200,00
Vähennykset tilikaudella	-418 200,00	0,00	-418 200,00	0,00
Hopearinteen lainan takaukseen varautuminen 31.12.	0,00	418 200,00	0,00	418 200,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	803 336,94	805 086,83	0,00	0,00
HVA muutos	-803 336,94	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	805 086,83	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-1 749,89	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	803 336,94	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	55457,01	29 537,50	0,00	0,00
HVA muutos	-26 094,37	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	29 362,64	29 537,50	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	26 094,37	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-174,86	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	29 362,64	55 457,01	0,00	0,00
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>29 362,64</i>	<i>1 288 346,48</i>	<i>0,00</i>	<i>418 200,00</i>

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	11 702 284,18	837 245,91	11 702 284,18	737 345,23
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	1,00	0,00	1,00
Osakkeiden luovutusvoitot	53 007,72	66 333,63	53 007,72	66 333,63
Muut luovutusvoitot	5 510,79	217 981,21	5 433,61	5 994,00
Luovutusvoitot yhteensä	11 760 802,69	1 121 561,75	11 760 725,51	809 673,86
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	994,12	0,00	0,00	0,00
Rakennusten luovutustappiot	31 880,20	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	320 567,32	17 264,89	320 506,98	17 264,89
Muut luovutustappiot	8 384,23	9 688,34	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	361 825,87	26 953,23	320 506,98	17 264,89

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot, as.koht. 4	0,00	153 899,38	0,00	153 899,38
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	153 899,38	0,00	153 899,38
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut	0,00	-418 200,00	0,00	-418 200,00
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	-418 200,00	0,00	-418 200,00

Vuonna 2022 Vihdin osalta Satunnaisiin kuluihin on kirjattu varautuminen Hopearinteen lainan takaukseen. Satunnaisiin tuloihin on kirjattu Etevan ylijäämän palautus

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	350 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	93 787,26	74 865,05
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	338 820,88
Yhteensä	93 787,26	763 685,93

16. Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	77 399,82	189 199,44

4.3. Taseen liitetiedot

18. Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	179,10	179,10	29,10	29,10
Arvo 31.12.	179,10	179,10	29,10	29,10
Rakennukset				
Arvo 1.1.	0,60	0,60	0,60	0,60
Arvo 31.12.	0,60	0,60	0,60	0,60
Arvonkorotukset yhteensä				
Arvo 1.1.	179,70	179,70	29,70	29,70
Arvo 31.12.	179,70	179,70	29,70	29,70

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Vihdin kunnan taseessa arvonkorotuksia on vastikkeetta saadun omaisuuden osalta. Viimeisin korotus on tehty vuonna 2015. Lahjoituksena saatu rakennus on poistettu kokonaan vuonna 2016.

19. Pysyvien vastaavien hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erittäin eriteltynä 31.12.2023

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset		Kaikki yhteensä	
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Osakkeet ja osuudet		Laina- ja muut saamiset
Hankintameno 1.1.	116 595,73	2 919 846,92	3 036 442,65	38 942 971,09	68 121 739,47	33 187 243,20	1 456 743,60	27 674 448,73	169 383 146,09	16 062 660,83	3 462 308,19	191 944 557,76
Hankintameno lisäykset	154 274,24	226 695,56	380 969,80	5 776 227,99	145 024,39	759 925,54	926 571,26	17 818 477,13	25 426 226,31	1 181 648,85	0,00	26 988 844,96
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-4 500,00	0,00	0,00	-175 469,47	-179 969,47	0,00	0,00	-179 969,47
Hankintameno vähennyk.	47 104,51	226 695,56	273 800,07	5 486 458,98	0,00	0,00	0,00	0,00	5 486 458,98	6 296 529,51	86 853,75	12 143 642,31
Siirrot erien välillä	0,00	29 225,96	29 225,96	0,00	870 648,46	851 449,79	0,00	-1 751 324,21	-29 225,96	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	190 922,20	166 013,48	356 935,68	0,00	5 539 751,61	3 581 504,28	745 640,40	0,00	9 866 896,29	0,00	0,00	10 223 831,97
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	32 843,26	2 783 059,40	2 815 902,66	39 232 740,10	63 593 160,71	31 217 114,25	1 637 674,46	43 566 132,18	179 246 821,70	10 947 780,17	3 375 454,44	196 385 958,97
Kirjanpitoarvo	32 843,26	2 783 059,40	2 815 902,66	39 232 740,10	63 593 160,71	31 217 114,25	1 637 674,46	43 566 132,18	179 246 821,70	10 947 780,17	3 375 454,44	196 385 958,97
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
P.eron poiskirj.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Epäsuora tulout	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden aikaiset pienhankinnat												

VHTI

Kertapoistot käyttömai- suudesta		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00		0,00
TASEEN SUMMAT:	32 843,26	2 783 059,40		39 232 740,10	63 593 160,71	31 217 114,25	1 637 674,46	43 566 132,18		10 947 780,17	3 375 454,44	196 385 958,97

VHT

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kiinteistöjen liittymismaksut	203 511,98	140 808,62	137 173,06	132 915,00
Muut maa- ja vesialueet	39 406 848,07	39 525 851,47	39 095 567,04	38 810 056,09
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>39 610 360,05</i>	<i>39 666 660,09</i>	<i>39 232 740,10</i>	<i>38 942 971,09</i>

20–22. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Vihdin kunnan sijoitukset

	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Vihdin tytäryhteisöt						
Nummelan teollisuustalo Oy	0212937-7	100,00	100,00000	764 163,89	11 708,67	33 550,09
Palman Tietotaitokeskus Oy	1008906-1	100,00	100,00000	400 053,22	6 094,43	-17 982,32
Nummelan aluelämpö Oy	0603340-1	60,00	60,00000	463 839,17	3 387 948,53	-638 982,01
Vihdin kuntayhtymät						
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutusky	0203167-9	23,63	23,63000	10 291 455,69	3 663 943,26	71 280,62
Perusturvakuntayhtymä Karviainen	2187280-1	76,00	76,00000	0,00	0,00	-193 424,82
Uudenmaan päihdehuollon ky	0125920-9	4,31	4,31035	173 434,66	1 346,92	-24 982,06
Uudenmaan liitto	0201296-1	2,13	2,13000	29 046,61	69 140,91	-1 084,24

23. Saamisten erittely

	Kunta			
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 461,63	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	700 000,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>719 461,63</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	800,00	0,00	55 936,50
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	727 698,10
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>800,00</i>	<i>0,00</i>	<i>783 634,60</i>
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	1 231 757,86	0,00	1 151 397,36
Lainasaamiset	0,00	500,00	0,00	13225,00

VHT

Muut saamiset	55 916,00	1 478 580,14	55 916,00	1 789 289,10
Siirtosaamiset	0,00	1 063 749,51	0,00	1 199 601,95
<i>Yhteensä</i>	<i>55 916,00</i>	<i>3 774 587,51</i>	<i>55 916,00</i>	<i>4 153 513,41</i>
Saamiset yhteensä	55 916,00	4 494 849,14	55 916,00	4 937 148,01

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 713,01	203 188,37	0,00	0,00
EU-tuet ja -avustukset	0,00	3 698,96	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	0,00	15 040,78	0,00	0,00
Projektisaamiset	48 075,37	28 603,61	0,00	0,00
Korkojaksotukset	7 431,45	7 634,09	7 431,45	7 634,09
Koulutuskorvaukset	0,00	73 165,88	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	174 647,54	0,00	0,00
Saamiset vakuutuslaitoksilta	795 549,34	865 031,73	795 549,34	934 828,46
Projekt Kuubis vahingonkorvaus	0,00	90 000,00	0,00	90 000,00
Perusturvayhtymä Karviaisen peruspääomakorke	0,00	0,00	0,00	109 275,03
Perusturvayhtymä Karviaisen hyvitys	0,00	0,00	0,00	469 887,00
Erytyissairaanhoidon hyvitys	0,00	0,00	0,00	147 234,00
Muut siirtosaamiset	417 759,52	1 306 743,22	260 768,72	168 441,47
Yhteensä	1 270 528,69	2 767 754,18	1 063 749,51	1 927 300,05

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
HVA muutos	-4 779 751,57	0,00	-4 779 751,57	0,00
Peruspääoma 1.1.	46 212 874,77	50 992 626,34	46 212 874,77	50 992 626,34
Peruspääoma 31.12.	46 212 874,77	50 992 626,34	46 212 874,77	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Arvonkorotusrahasto 1.1.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Arvonkorotusrahasto 31.12.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma	17 553,95	17 553,95	0,00	0,00
HVA muutos	-17 553,95	0,00	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 1.1.	0,00	17 553,95	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	0,00	17 553,95	0,00	0,00
Rakennusrahasto	14 441,93	14 441,93	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	14 441,93	14 441,93	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	14 441,93	14 441,93	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3	400 026,36	400 026,36	0,00	0,00
HVA muutos	-6 485,94	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	393 540,42	400 026,36	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	4 635,53	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-5 921,40	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 31.12.	392 254,55	400 026,36	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4	627,94	627,94	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 1.1.	627,94	627,94	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 31.12.	627,94	627,94	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Muu oma rahasto 6 1.1.	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Siirrot erien välillä	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00	0,00
Muu oma rahasto 6 31.12.	13 740 000,00	3 740 000,00	13 740 000,00	3 740 000,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	14 147 324,41	4 172 650,17	13 740 000,00	3 740 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	36 270 023,98	27 939 485,14	16 892 392,12	12 970 414,80
HVA muutos	-300 138,50	0,00	0,00	0,00

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	35 969 885,47	27 939 485,14	16 892 392,12	12 970 414,80
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,00	-63 340,23	0,00	-11 661,03
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	35 969 885,47	27 876 144,91	16 892 392,12	12 958 753,77
Tilikauden yli-/alijäämä	15 421 946,77	8 393 879,08	16 210 948,75	3 933 638,35
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>111 931 755,19</i>	<i>91 615 024,26</i>	<i>93 085 939,41</i>	<i>71 654 742,23</i>

*Oikaistu aiempiin tilikausiin seuraavat tapahtumat: väärin kirjattu investointien alv-palautusvastuu 10 670,86 €, virheelliset kassakirjaukset 990,17 €

Konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän avaavan taseen muutosten laskelma (1000 €)

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	36 270
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri siirtynyt hyvinvointialueelle	-106
Eteva-kuntayhtymä siirtynyt hyvinvointialueelle	-194
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023	35 970

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2023	2022
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	16 892 392,12	12 958 753,77
Tilikauden yli-/alijäämä	16 210 948,75	3 933 638,35
Kertynyt poistoero 31.12.	1 835 950,93	1 913 350,75
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	8 225 158,00	8 365 158,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>43 164 449,80</i>	<i>27 170 900,87</i>

27. Pitkäaikaiset velat

	2023	2022	2023	2022
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	36 900 029,26	63 062 202,67	36 900 029,26	49 537 526,60
Pitkäaikaiset velat yhteensä	36 900 029,26	63 062 202,67	36 900 029,26	49 537 526,60

Lyhennykset erääntymisvuosittain, kunta

Vuonna 2028	12 637 497,34
Vuonna 2029	12 599 997,34
Vuonna 2030	11 099 997,34

Vuonna 2031	6 600 017,34	6 600 017,34
Vuonna 2032	5 266 665,24	5 266 665,24
Vuonna 2033	1 333 352,00	1 333 352,00
	36 900 029,26	44 175 023,94

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	0,00	11 352,53	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	803 336,94	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	29 362,64	55 457,01	0,00	0,00
Varautuminen Hopearinteen lainan takaukseen	0,00	418 200,00	0,00	418 000,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	29 362,64	1 288 346,48	0,00	418 000,00

30. Vieras pääoma

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	100 101,24	0,00	80 485,39
Yhteensä	0,00	100 101,24	0,00	80 485,39
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	2 120 940,57
Muut velat	24 831,00	0,00	50 432,80	14 190,29
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	111 984,33
Yhteensä	24 831,00	0,00	50 432,80	2 247 115,19
Velat valtiolle ja muille				
Saadut ennakot	2 483 415,35	486 390,97	112 350,79	786 853,46
Ostovelat	0,00	5 491 569,05	0,00	2 796 654,28
Muut velat	11 282 717,06	862 013,23	10 856 715,26	809 845,23
Siirtovelat	0,00	9 592 071,97	0,00	9 119 850,65
Yhteensä	13 766 132,41	16 432 045,22	10 969 066,05	13 513 203,62
Velat yhteensä	13 790 963,41	16 532 146,46	11 019 498,85	15 840 804,20

VHT

31. Shekkilimiitti

	Kunta	
	2023	2022
Luotollisen sekkitalin limiitti 31.12.	20 000,00	20 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	17 745,20	10 086,61

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	1 580 397,13	1 179 098,04	1 586 264,70	1 185 864,70
Muut velat	11 964 088,17	11 697 566,40	9 721 283,36	9 721 283,36
Muut velat yhteensä	13 544 485,30	12 876 664,44	11 307 548,06	10 907 148,06

Vihdin vesihuoltolaitoksen liittymismaksut on muutettu 1.4.2004 palautuskelpoisiksi. Kunnanvaltuusto 10.5.2004 §27.
Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut on muutettu vain siirtokelpoisiksi 1.1.2023 alkaen. Elinvoimalk 13.9.2022 §67.

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Jaksotetut henkilöstökulut	1 251 423,55	2 145 332,92	862 439,01	859 900,97
Lomapalkkajaksotukset	4 530 484,77	11 948 642,54	4 508 473,61	4 276 718,14
Korkojaksotukset	142 632,22	205 071,94	142 632,22	182 529,84
Muut siirtovelat, konsernin keskinäiset	0,00	26 876,24	0,00	111 984,33
Valtionosuusennakot	940 657,07	1 746 334,87	940 657,07	1 746 334,87
Muut siirtovelat	3 310 224,61	4 638 333,14	3 137 870,06	2 054 366,83
Yhteensä	10 175 422,22	20 710 591,65	9 592 071,97	9 231 834,98

4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	1 629 308,28	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 681 803,42	3 863 018,99	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>1 681 803,42</i>	<i>3 863 018,99</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pantatut osakkeet	0,00	466 733,82	0,00	0,00
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>466 733,82</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

VHT

35.–37. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	440 466,45	440 466,45	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	1 084 787,58	1 084 094,00	0,00	0,00
Muut	25 766,57	26 314,45	0,00	0,00
Yhteensä	1 551 020,60	1 550 874,90	0,00	0,00

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	936 977,82	12 738 937,36	974 792,96	1 225 735,56
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 200,44	0,00	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	938 178,26	12 738 937,36	974 792,96	1 225 735,56
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	560 130,59	4 132 719,02	554 482,20	674 895,00
Leasingvastuut yhteensä	525 845,49	1 631 021,66	502 705,04	417 736,29
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	197 899,84	619 270,48	186 911,02	126 426,19
Yhteensä	1 464 023,75	14 369 959,03	1 477 498,00	1 643 471,85

VHT

39.–40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			190 000,00	190 000,00
Jäljellä oleva pääoma			0,00	19 000,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 661 690,00	3 774 917,06	3 661 690,00	3 661 690,00
Jäljellä oleva pääoma	517 787,48	2 208 295,06	517 787,48	2 144 776,32
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
			Kunta	
			2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	239 857 311,00	221 357 306,00		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	190 932,00	128 007,00		

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	8 118 400,00	2 583 000,00	8 118 400,00	2 583 000,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	5 285 900,00	1 790 500,00	5 285 900,00	1 790 500,00
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	0,00	700 129,20	0,00	0,00
Muut sopimusvastuut	0,00	76 178,95	0,00	0,00
Sopimusvastuut yhteensä	8 118 400,00	3 283 129,20	8 118 400,00	2 583 000,00
Taseen ulkopuoliset varat	36 996,09	26 544,48	36 996,09	26 544,48
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 360 110,22	983 198,49	99 193,01	0,00
Huollettavien varat ja pääomat	0,00	602 397,69	0,00	0,00
Muut vastuut yhteensä	1 397 106,31	1 612 140,66	136 189,10	26 544,48
Liitteen vastuut yhteensä	9 515 506,31	4 895 269,86	8 254 589,10	2 609 544,48

4.5. Henkilöstä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahoja koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2023	2022
	lkm	lkm
Kunnanjohtaja		
Kunnanjohtaja	1	1
Yhteensä	1	1
Konsernipalvelut		
Hallintopalvelut	16	16
Työllistäminen/kierrätyskeskus	14	29
Remonttipartio	2	2
Henkilöstöpalvelut	7	6
Talouspalvelut/joukkoliikenne	9	9
Yhteensä	49	62
Sivistyspalvelut		
Opetus	507	498
Varhaiskasvatus	361	351
Lasten ja nuorten hyvinvointi	17	13
Kulttuuripalvelut, kirjasto	22	23
Yhteensä	907	885
Infra- ja tukipalvelut		
Tilapalvelu	28	24
Vesilaitos	14	13
Tukipalvelut	1	1
Kunnallistekniset palvelut	30	27
Ateria- ja puhdistus	111	120
Yhteensä	184	185
Elinvoimapalvelut		
Elinvoimapalvelut	27	23
Ympäristöpalvelut, rakennusvalvonta	13	13
Liikuntapalvelut	12	11
Yhteensä	52	47
Kaikki yhteensä	1192	1180

VHTA

43. Henkilöstökulut

	Kunta	
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	54 944 688,26	51 194 011,17
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		80 716,33
Henkilöstökulut yhteensä	54 944 688,26	51 274 727,50

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2023	2022
Nummelan Kokoomus ry	2 284,35	1 949,40
Suomen Keskusta r.p.	3 863,10	3 780,90
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	355,60	362,80
Svenska Folkpartiet rf	175,40	163,40
Vihdin Kokoomus ry	4 594,35	4 339,80
Vihdin Perussuomalaiset	3 166,10	3 242,10
Vihdin Sosialidemokraatit ry	5 664,68	5 295,20
Vihdin Vasemmistoliitto ry	292,80	405,60
Vihdin Vihreät ry	2 001,20	1 951,60
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	22 397,58	21 490,80

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2023	2022
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastus	22 014,44	25 132,19
Muut palvelut	0,00	1 545,71
Palkkiot yhteensä	22 014,44	26 677,90

VHTA

46. Intressitahojen väliset olennaiset ja ei-tavanomaiset liiketoimet

Kunnanjohtajan kanssa on 2019 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kuuden kuukauden palkan suuruudesta erokorvauksesta.

Kunnanjohtaja on valittu Vihdin kunnan osaomistaman Turun Tunnin Juna Oy:n hallituksen jäseneksi ja toiminut vuonna 2020 hallituksessa.

Kunnan tekninen johtaja ja kunnan talousjohtaja on valittu kunnan tytäryhtiön Nummelan Aluelämmön hallituksen jäseneksi vuodesta 2023 alkaen. Tekninen johtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana.

Tiedossa ei ole muiden intressitahojen kanssa (kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet, kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat) olleita olennaisia, tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia ja sitoumuksia.

Kunnan sekä sen tytär- ja osakkuusyhtiöiden väliset liiketoimet

Kunta on myöntänyt osaomistamalleen (60 %) Nummelan Aluelämpö Oy:n rahalaitoslainoille omavelkaisen takauksen vuosina 2006 ja 2013. Alkuperäinen takaussumma on ollut 1 090 000 euroa. Jäljellä oleva takausvastuun määrä on ollut vuoden 2022 tilinpäätöksessä yhteensä 19 000 euroa. Nummelan Aluelämpö Oy on 6.3.2023 maksanut takauksen kohteena olleen lainan loppuun.

Vuoden 2023 aikana avattiin kunnassa konsernitili, johon on liitetty kunnan tytäryhtiöt. Nummelan Aluelämmöllä on käytössään konsernitilissä sisäinen limiitti 1 500 000 milj. euroon asti.

Voimassa olevat takaukset ja antolainat eri yhteisöille.

VHT

Lainojen takaukset

Päätöspäivämäärä	Lainan nosto ja eräpäivä	Kohde	Jäljellä oleva takaus	Kuvaus
Kunnanvaltuusto 2.6.2014 § 39	17.09.2014 30.09.2039	Vihdin Vanhainkotisäätiö ry:n POP pankin laina nro 529700-83446303 euromäärältään 615 000	0,00 euroa	Vihdin kunnan takaus. Vihdin Vanhainkotisäätiö asetettu konkurssitilaan 13.10.2023 ja takauksen kohteena oleva jäljellä oleva laina korkoineen 410 012,84 euroa on maksettu 12.12.2023.
Kunnanvaltuusto 5.6.2017 § 49	24.07.2017 28.07.2027	Vihdin Jäähalli Oy Ab:n POP pankin laina euromäärältään 240 000 euroa	Jäljellä oleva lainamäärä 88 721,04 euroa	Vihdin kunnan takaus
Kunnanvaltuusto 4.12.2023 § 54		KAS kodit Oy		Vihdin kunnan omavelkainen takaus lainasummalle 1 125 178 euroa myönnettiin KAS asunnot Oy:lle, mutta lainatakaus on päätettävä uudestaan vuoden 2024 aikana, koska hakijana oli Kas Kodit Oy.

Antolainat

Päätöspäivämäärä	Eräpäivä	Kohde	Jäljellä oleva lainamäärä	Kuvaus
Kunnanvaltuusto 10.12.2018 § 56	24.05.2019 25.05.2050	Laina euromäärältään 3 500 000	3 185 290,72 euroa	Vihdin kunnan myöntämä 3 500 000,00 euron laina Vihdin Jäähalli Oy Ab:lle
Kunnanvaltuusto 12.6.2023 § 29	28.07.2023 29.07.2024	Laina euromäärältään 700 000	700 000 euroa	Vihdin kunnan myöntämä 700 000,00 euron laina Nummelan Aluelämpö Oy:lle

Tiedossa ei ole muita olleita olennaisia, tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia ja sitoumuksia.

5. Eriytetyt taseyksiköt

5.1. Tilapalvelujen taseyksikkö

Tilapalvelut tuloslaskelma

TILAPALVELUN TASEYKSIKÖ	TP 2022	TA 2023	TA 2023	TA 2023	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
TUOSLASKELMA (ulk. ja sis. erät)		alkuperäinen	muutokset	muutettu	2023	
Liikevaihto	18 622 041,95	19 172 875		19 172 875	19 454 703,99	281 829
Myyntituotot	41 663,83	15 000		15 000	34 456,31	19 456
Tuet ja avustukset	27 300	290 000		290 000	472	-289 528
Vuokrat	18 553 009,07	18 867 875		18 867 875	19 419 521,40	551 646
Muut tuotot	69,05	0		0	254,03	254
Valmistus omaan käyttöön	48 406,18	100 000		100 000	169 304,44	69 304
Materiaalit ja palvelut	6 448 706,44	6 245 171	200 000	6 445 171	6 758 537,58	313 367
Aineet ja tarvikkeet	3 494 834,72	4 069 839		4 069 839	3 589 651,24	-480 188
Palvelut	2 953 871,72	2 175 332	200 000	2 375 332	3 168 886,34	793 554
Henkilöstökulut	1 121 939	1 268 474	11 900	1 280 374	1 277 006,11	-3 368
Palkat ja palkkiot	935 272,39	1 051 628	9 900	1 061 528	1 062 290,88	763
Henkilösivukulut	186 667	216 846	2 000	218 846	214 715	-4 131
Eläkekulut	156 899,27	181 406	2 000	183 406	176 027,68	-7 378
Muut henkilösivukulut	29 767,28	35 440		35 440	38 687,55	3 248
Poistot ja arvonalentumiset	5 939 567,15	6 459 987		6 459 987	5 308 751,25	-1 151 236
Liiketoiminnan muut kulut	1 864 150,63	1 678 738	732	1 679 470	1 576 730,49	-102 740
Vuokrat	1 847 032,28	1 675 095		1 675 095	1 571 548,12	-103 547
Muut kulut	17 118,35	3 643	732	4 375	5 182,37	807
Liikelylijäämä	3 296 084,97	3 620 505	-212 632	3 407 873	4 702 983,00	1 295 110
Rahoitustuotot ja -kulut	816 080,56	1 635 591		1 635 591	2 904 476,63	1 268 886
Muut rahoitustuotot	0	0		0	0	0
Muille maksetut korkokulut	368 198,36	735 591		735 591	1 344 645,45	609 054
Korvaus jäännöspääomasta	446 348,32	900 000		900 000	1 538 271,43	638 271
Muut rahoituskulut	1 533,88	0		0	21 559,75	21 560

VHTA

Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	2 480 004,41	1 984 914	-212 632	1 772 282	1 798 506,37	26 224
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0		0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0		0	0	
Satunnaiset kulut	0	0		0	0	
Yli/alijäämä ennen varauksia	2 480 004,41	1 984 914	-212 632	1 772 282	1 798 506,37	26 224
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199,44	189 200		189 200	189 199,44	-1
Tilikauden yli-/alijäämä	2 669 203,85	2 174 114	-212 632	1 961 482	1 987 705,81	26 224

Toteutusarakeissa palvelujen ostoihin sisältyy hallintomenojen ja tukipalvelujen ostojen vyörytysten osuus tilapalvelun tulosalueelle,
yht. 739 796,37 euroa vuonna 2023

VHT Tilapalvelut tase

Tase 31.12.2023

VASTAAVAA		31.12.2023	31.12.2022
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	95 682 748,17	89 867 604,41
I	Aineettomat oikeudet	0	0
	Muut pitkävaikutteiset		
2.	menot	0	0
II	Aineelliset hyödykkeet	94 752 256,20	88 937 112,44
1.	Maa- ja vesialueet	120 645,97	120 645,97
2.	Rakennukset	61 482 434,56	66 159 654,95
3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 550,65	10 651,66
4.	Koneet ja kalusto	55 315,99	15 498,87
6.	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	33 090 309,03	22 630 660,99
III	Sijoitukset	930 491,97	930 491,97
1.	Osakkeet ja osuudet	0	0
4.	Muut saamiset muilta	930 491,97	930 491,97
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT	357 975,36	1 218 239,39
I	Vaihto-omaisuus	110 898,08	109 433,77
II	Saamiset	247 077,28	1 108 805,62
	Pitkäaikaiset	1 731	1 731
4.	Muut saamiset	1 731	1 731
	Lyhytaikaiset	245 346,28	1 107 074,62
1.	Myyntisaamiset	52 844,24	31 804,70
4.	Muut saamiset	192 502,04	1 075 269,92
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	96 040 723,53	91 085 843,80

VASTATTAVAA		31.12.2023	31.12.2022
A	OMA PÄÄOMA	38 178 235,12	51 275 714,23
I	Jäännöspääoma	38 178 235,12	51 275 714,23
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 724 151,31	1 913 350,75
1.	Poistoero	1 724 151,31	1 913 350,75
D	VIERAS PÄÄOMA	56 138 337,10	37 896 778,82
	Pitkäaikainen	47 966 666,62	32 003 351,30

2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 966 666,62	32 003 351,30
	Lyhytaikainen	8 171 670,48	5 893 427,52
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 990 019,34	4 046 665,34
7.	Ostovelat	988 902,03	1 737 570,63
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
9.		33 241,99	35 216,77
10.	Siirtovelat	159 507,12	73 974,78
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	96 040 723,53	91 085 843,80

VHTA

5.2. Vesilaitoksen taseyksikkö

Vesilaitos tuloslaskelma

Vihdin Vesi (sis + ulk)	1-12 / 2023	1-12 / 2022
LIKEVAIHTO	4 916 472,39	4 565 317,87
Liiketoiminnan muut tuotot		
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	6 195,48	7 249,47
Muut tuet ja avustukset	236,12	
Materiaalit ja palvelut	-1 782 217,92	-1 887 136,58
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-902 750,95	-885 232,97
Ostot tilikauden aikana	-908 423,66	-889 695,17
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	5 672,71	4 462,20
PALVELUJEN OSTOT	-879 466,97	-1 001 903,61
HENKILÖSTÖKULUT	-840 193,85	-742 542,73
PALKAT JA PALKKIOT	-696 931,96	-586 655,96
HENKILÖSIVUKULUT	-143 261,89	-155 886,77
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 276 076,97	-1 219 059,99
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 276 076,97	-1 219 059,99
ARVONALENTUMISET		
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-112 948,28	-74 351,74
Liikelylijäämä (-alijäämä)	911 466,97	649 476,30
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-392 702,96	-393 065,69
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	297,04	
Muut rahoitustuotot	172,11	
Liikelait.korvaus peruspääom.	-393 000,00	-393 000,00
Korkokulut		
Muut rahoituskulut		-65,69
Ylijäämä/alij. ennen satunn.eriä	518 764,01	256 410,61
Satunaiset tuotot ja -kulut		
SATUNNAISET TUOTOT		
SATUNNAISET KULUT		
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	518 764,01	256 410,61
POISTOERON MUUTOS		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	518 764,01	256 410,61

VHTA

Vesilaitos rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2023		2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		911 466,97	649 476,30
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		1 276 076,97	1 219 059,99
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		-392 702,96	-393 065,69
		1 794 840,98	1 475 470,60
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
INVESTOINTIMENOT		-1 781 711,01	-1 472 866,58
		16 841,97	0,00
		-1 764 869,04	-1 472 866,58
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		29 971,94	2 604,02
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS		-3 268,23	-7 428,80
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA/KY:LTÄ		-490 645,65	45 123,79
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA		-106 550,37	16 339,18
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA		570 492,31	-56 638,19
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-29 971,94	-2 604,02
RAHAVAROJEN MUUTOS		0,00	0,00
RAHAVARAT 31. 12.	0,00	0,00	0,00
1. 1.	0,00	0,00	0,00

VHTA
Vesilaitos tase

TASE	31.12.2023	31.12.2022
------	------------	------------

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
-----------	------------	------------

PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET	20 796 413,00	20 307 620,93
MAA- JA VESIALUEET	122 412,86	120 283,83
RAKENNUKSET	2 110 724,97	1 962 083,34
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	15 614 461,95	15 420 856,98
KONEET JA KALUSTO	91 488,44	28 350,48
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET	2 857 324,78	2 776 046,30

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	20 796 413,00	20 307 620,93
----------------------------	---------------	---------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

VAIHTO-OMAISUUS	36 171,23	32 903,00
AINEET JA TARVIKKEET	36 171,23	32 903,00
SAAMISET	9 232 902,20	8 757 799,91
LYHYTAIKAISET SAAMISET	9 232 902,20	8 757 799,91
MYYNTISAAMISET	336 929,12	230 378,75
SAAMISET KUNNALTA/KUNTAYHTYMÄL	8 895 973,08	8 527 421,16

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	9 269 073,43	8 790 702,91
------------------------------	--------------	--------------

VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 065 486,43	29 098 323,84
--------------------	---------------	---------------

TASE	31.12.2023	31.12.2022
------	------------	------------

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
-------------	------------	------------

OMA PÄÄOMA

PERUSPÄÄOMA	4 612 533,94	4 612 533,94
EDELLISTEN TILIK. YLI/ALIJÄÄMÄ	12 181 648,41	11 925 237,80
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	518 764,01	256 410,61

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	17 312 946,36	16 794 182,35
---------------------	---------------	---------------

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN	12 046 732,30	11 646 332,30
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	12 046 732,30	11 646 332,30
LYHYTAIKAINEN	705 807,77	657 809,19
OSTOVELAT	336 855,61	373 843,06

VHT\

MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	212 686,46	156 026,48
SIIRTOVELAT	156 265,70	127 939,65
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 752 540,07	12 304 141,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 065 486,43	29 098 323,84

Hulevesien tuloslaskelma

	31.12.2023	31.12.2022
	4 %	2 %
LIKEVAIHTO	196 658,90	91 306,36
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	247,82	144,99
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	9,44	0
MATERIAALIT JA PALVELUT	-71 288,72	-37 742,73
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-36 110,04	-17 704,66
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-36 336,95	-17 793,90
VARASTOJEN LIS(+) TAI VÄH(-)	226,91	89,24
PALVELUJEN OSTOT	-35 178,68	-20 038,07
HENKILÖSTÖKULUT	-33 607,75	-14 850,85
PALKAT JA PALKKIOT	-27 877,28	-11 733,12
HENKILÖSIVUKULUT	-5 730,48	-3 117,74
ELÄKEKULUT	-4 643,57	-2 758,08
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 086,91	-359,65
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-51 043,08	-24 381,20
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-51 043,08	-24 381,20
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-4 517,93	-1 487,03
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ	36 458,68	12 989,53
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-15 708,12	-7 861,31
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	11,88	0,00
MUUT RAHOITUSKULUT	-15 720	-7 860
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENN. SATUNN. ERIÄ YHTEENSÄ	20 750,56	5 128,21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	20 750,56	5 128,21

VHT

Hulevesien rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA	4 %	2 %
LIIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	36 458,68	12 989,53
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	51 043,08	24 381,20
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-15 708,12	-7 861,31
	71 793,64	29 509,41
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-71 268,44	-29 457,33
	673,68	0,00
	-70 594,76	-29 457,33
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 198,88	52,08
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-130,73	-148,58
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA/KY:LTÄ	-19 625,83	902,48
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	-4 262,01	326,78
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	22 819,69	-1 132,76
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 198,88	-52,08
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
RAHAVARAT 31. 12.	0,00	0,00
1. 1.	0,00	0,00

VHT Hulevesien tase

	31.12.2023	31.12.2022
	4 %	2 %
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	831 856,52	406 152,42
MAA- JA VESIALUEET	4 896,51	2 405,68
RAKENNUKSET	84 429,00	39 241,67
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	624 578,48	308 417,14
KONEET JA KALUSTO	3 659,54	567,01
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET	114 292,99	55 520,93
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	831 856,52	406 152,42
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	1 446,85	658,06
AINEET JA TARVIKKEET	1 446,85	658,06
SAAMISET	369 316,09	175 156,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	369 316,09	175 156,00
MYYNTISAAMISET	13 477,16	4 607,58
SAAMISET KUNNALTA/KUNTAYHTYMÄL	355 838,92	170 548,42
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	370 762,94	175 814,06
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 202 619,46	581 966,48
	31.12.2023	31.12.2022
	4 %	2 %
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	184 501,36	92 250,68
EDELLISTEN TILIK. YLI/ALIJÄÄMÄ	487 265,94	238 504,76
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	20 750,56	5 128,21
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	692 517,85	335 883,65
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	481 869,29	232 926,65

	MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	481 869,29	232 926,65
LYHYTAIKAINEN		28 232,31	13 156,18
	OSTOVELAT	13 474,22	7 476,86
	MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	8 507,46	3 120,53
	SIIRTOVELAT	6 250,63	2 558,79
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		510 101,60	246 082,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 202 619,46	581 966,48

VHT

Vesilaitoksen liitetiedot

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Vuosi 2023	Vuosi 2022
LIKEVAIHTO		
Perusmaksut, vesi	352 678,85	333 112,53
Perusmaksut, jätevesi	352 279,93	317 394,62
Vesitulot	1 171 650,80	1 170 095,80
Jätevesitulot	2 570 614,20	2 519 355,03
Muut myyntitulot	235 834,17	225 359,89
Vesihuollon liittymismaksu	233 414,44	0,00
Liikevaihto yhteensä	4 916 472,39	4 565 317,87
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
Muut tuet ja avustukset	236,12	0,00
	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	236,12	0,00
PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY		
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	879 466,97	1 001 903,61
Palvelujen ostot yhteensä	879 466,97	1 001 903,61
PALKAT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	696 931,96	586 655,96
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	116 089,25	137 904,21
Muut henkilösivukulut	27 172,64	17 982,56
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	840 193,85	742 542,73

RAHOITUSKULUT KONSERNIYHTEISÖILLE

VHT

Peruspääoman
korko Vihdin
kunnalle

393 000

393 000

393 000

393 000

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS

TASEEN LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla

poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2012 § 73 vahvistamaa poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelmaa on päivitetty 1.1.2017 alkaen koskien osallistumista toisen yhteisön tie- tai ratahankkeisiin (Kv 11.9.2017 § 62).

Kunnanvaltuusto päätti 10.12.2018 § 53, että voimassa olevaa poistosuunnitelmaa tarkistetaan

sitä, että hallinto- ja laitosrakennusten sekä tehdas- ja tuotantorakennuksen poistoajaksi tulee 30 vuotta betoni- ja massiivipuurunkoisten rakennusten osalta muiden rakennusten poistoajaksi säilyessä nykyisen mukaisena. Tarkistettu poistosuunnitelma tulee voimaan 1.1.2018 alkaen. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja. Poistosuunnitelman muutoksen johdosta ei aiempien tilikausien poistoja oikaista.

Vihdin Vesihuoltolaitoksella ei ole edellä mainittuja tie- tai ratahankkeita, joten poistosuunnitelman päivityksellä ei ole vaikutusta poistoihin.

Ennen vuotta 2013 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 9.6.2003 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

	Vuosi 2023	Vuosi 2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.	4 612 533,94	4 612 533,94
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	4 612 533,94	4 612 533,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	12 181 648,41	11 925 237,80

Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	12 181 648,41	11 925 237,80
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	518 764,01	256 410,61
Oma pääoma yhteensä	17 312 946,36	16 794 182,35

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon tai keskihinnan määräisenä.

Vesilaitoksella vaihto-omaisuutta seuraavasti: polttoaineet ja kemikaalit.

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	2023	2022
Virka- ja työsuhteita yhteensä	14	13
Yleishallinto	4	4
Nummellan puhdistamo	4	3
KK puhdistamo	1	1
Verkosto, vedenottamot, pumppaamot	5	5

VIHDIN KUNTA

Vihdin Vesihuoltolaitos

LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKoihin SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Lyhytaikaiset siirtovelat	2023	2022
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotukset	148 339,80	123 052,72
Eläkevakuutusvelat	89,61	0,00
Muut menojäämät	7 836,29	4 886,93
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	156 265,70	127 939,65
Siirtovelat yhteensä	156 265,70	127 939,65

6. Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät tuloslaskelmat kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tätä varten on yhdessä FCG:n kanssa tehty selvitystyö vuonna 2021, että mitkä kokonaisuudet ja toiminnot ovat sellaisia, mitkä olisivat tähän liittyviä. Julkisyhteisöllä on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan silloin, kun toimija harjoittaa sekä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa että muuta toimintaa. Markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan tulkinnaissa on ratkaisevaa harjoitettavan toiminnan luonne, joka on arvioitava tapauskohtaisesti.

Kirjanpidon eriyttämiskaava ei koske tilanteita, joissa:

- toiminta ei ole markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa (julkisen vallan käyttö ja viranomaistoiminta)
- toimija harjoittaa ei-markkinatoiminnan lisäksi vain sellaista taloudellista toimintaa, joka kuuluu kuntalain 126 §:n 2 momentin soveltamisalaan (esimerkiksi kuntien yhteistoiminta) - yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40.000 euroa vuodessa.

Kirjanpidon eriyttämiskaava koskee tilanteita, joissa:

6. julkissektori tai sen määräysvaltaan kuuluva yksikkö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa taloudellista toimintaa ja muuta toimintaa
7. kysymys on hankintalain 15 §:n tai 16 §:n sallimasta ulosmyynnistä ulkopuolisille toimijoille (sidosyksikkömyynti ulos jatkossa vuoden 2022 alusta 5 %, 500 000 euroa kolmen vuoden aikana) - kunta tai kuntayhtymä kuntaorganisaatiomuodossa toimii kuntalain 127 §:n poikkeussäännöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla.

Perustietoa laskelmista

Laskelmat perustuvat kustannuspaikka ja tunnistekohtaiseen toteutumaan, jota on oikaistu esimerkiksi osuudella hallintokustannuksista. Kyseiset kustannukset on kohdennettu suoriteperusteisesti (aterioiden määrä, siivotut neliöt, tilojen laajuus) tai arvionvaraisesti.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden luvut sisältävät kaiken myyntitoiminnan pois lukien henkilöstöruokailun osuuden ja kioskimyyntien oppilaille. Tilojen vuokraaminen sisältää kunnan ulkopuolisille vuokraamien tilojen tuotot ja kyseisten tilojen kulut poistoineen. Kierrätyskeskuksen osalta liikevaihto sisältää tuotteiden ulosmyyntin sekä arvion myytyihin tuotteisiin kohdistuvista kuluista.

Vihdin kunta	2023		
Ateria ja puhdistus	€		
	Ateria	Puhdistus	Yhteensä
Liikevaihto	161 148	95 037	256 185
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 039	-121	-33 160

VHTA

Palvelujen ostot	-19 033	-3 331	-22 364
Henkilöstökulut	-57 094	-37 782	-94 876
Poistot	-5 833	0	-5 833
Liiketoiminnan muut kulut	136	-375	-239
Liikelylijäämä	46 285	53 428	99 713
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tilikauden ylijäämä	46 285	53 428	99 713

Vihdin kunnan Ateria- ja Puhdistus on Infra- ja tukipalvelukeskuksen tulosalue, joka vastaa kunnan ateria- ja puhdistuspalvelutuotannon lisäksi Vihdin kunnan alueella Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ateria- ja puhdistuspalveluista Vihdin kunnan kiinteistöissä. Markkinoilla tapahtuvaksi toimintaan liittyen on huomioitava, että kyse on pääasiassa Vihdin kunnalle, sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle omana tuotantona tuotettu palvelu. Sopimus ateriapalveluiden osalta tuotannosta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle päättyi 30.6.2023 terveysaseman osalta.

Vihdin kunta	2023
Tilojen vuokraaminen	€
Liikevaihto	1 529 983
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-355 520
Palvelujen ostot	-331 822
Henkilöstökulut	-148 463
Poistot	-2 122
Liiketoiminnan muut kulut	-152 596
Liikelylijäämä	539 460
Rahoitustuotot ja -kulut	0
Tilikauden ylijäämä	539 460

Kunnalla on tilojen vuokraustoimintaa ulkopuolisille, joista merkittävin tilojen käyttäjä on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Markkinoilla tapahtuvan toiminnan osalta, niin on tulkittavissa, että periaatteessa kilpaillaan toimitilamarkkinoilla. Lähtökohtaisesti kiinteän omaisuuden myynti ja vuokraus voi olla markkinaehtoista myös kunnan harjoittamana. Kunnan ei tulisi siten pelkästään vuokrata tiloja yksityisille toimijoille suoraan, tai ainakin hyvin rajoitetusti.

Laskelma muodostunut: Tilojen vuokraaminen, sisällytetty KP 1018 Palma, Nummelan terveysasema (muu kuin LUVN:n osuus), kp 1028 Linjaportti, kp 7064 Juurakkotie 5–7, pk 8043 Vihdin terapia ja ps, kp 8041 Nummensejän viipaleet sekä kunnanviraston osuus. Kunnanviraston eriytettävä osuus määräytyy ulkoisten vuokratuottojen suhteessa kaikkiin tuottoihin, jolloin eriytettävä osuus on 1,0 %. Nummelan terveysaseman eriytettävä osuus määräytyy neliöiden suhteessa. Muussa kuin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen käytössä olevat tilat muodostavat 12 % kaikista tiloista. Muut kohteet suoraan kustannuspaikkaraportilta. Kaikkiin kohteisiin lisätty poistot.

Vihdin kunta	2023
Vihdin Kierrätyskeskus	€
Eriytettävä osuus	
Kierrätyskeskus	Yhteensä
Liikevaihto	72 839
Myyntituotot	
Tuet ja avustukset	
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 060
Palvelujen ostot	-19 812
Henkilöstökulut	
Poistot	-361
Liiketoiminnan muut kulut	-2 151
Liikelylijäämä	41 455
Rahoitustuotot ja -kulut	
Tilikauden ylijäämä	41 455

Kyse on työllisyyspalveluiden yhteydessä valmistettavien tuotteiden myynti ulos sekä kierrätyskeskustoiminta. Asia on tulkittavissa markkinoilla tapahtuvaksi toiminnaksi ja eriytettäväksi.

Laskelma muodostunut: Vihdin kierrätyskeskus, myyntitoiminta sisältyy kp 1431. Kp 1431 perustuu kustannuspaikan toteutumalukuihin. Eriytettävä osuus kustannuslajeittain: myyntituottojen osuus toimintatuloista noin 38,9 %. myyntitoimintaan oletuksena sisältyy aineet, tarvikkeet ja tavarat, palvelujen ostot, poistoista oletus 38,9 % ja liiketoiminnan muista kuluista 38,9 %.

VHT

7. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Erkki Eerola

kunnanjohtaja

Leevi Pursiainen

Puheenjohtaja

Veli-Matti Laitinen

I varapuheenjohtaja

Anu Rajajärvi

II varapuheenjohtaja

Olli Ikonen

Jäsen

Anita Lehikoinen

Jäsen

Markku Pietilä

Jäsen

Pasi Saario

Jäsen

Arja Uusitalo

Jäsen

Ida Välimaa

Jäsen

8. Tilinpäätösmerkintä

Olen antanut suorittamastani tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vihdissä _____ / _____ 2024

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Tove Lindström-Koli

HT, JHT

9. Tilikirjaluettelo

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirja	Muoto	Säilytys
Päiväkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	Atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontrat	Atk-tuloste	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakortit	Atk-tuloste	Pysyvästi
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Liitetietojen erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna	Pysyvästi

Kunnan ostolaskut ovat sähköisessä muodossa Rondo-ostolaskujen kierrätysjärjestelmässä.

Muistiot ovat sähköisessä muodossa Rondo-arkistossa.

Rondo-arkistoon arkistoituvat myynti- ja ostolaskut, tiliotteet ja viitesuorituslistat.

VHT

KIRJANPIDON OSAJÄRJESTELMÄT

Taloussuunnittelu	Raindance/Sarastia Oy
Kirjanpito	Raindance Kuntamalli/Sarastia Oy
Ostoreskontra	Raindance /Sarastia Oy
Ostolaskujen kierto/arkisto	Rondo R8/Sarastia Oy
Maksatusohjelma	Banking Nomentia/Sarastia Oy
Konsernitilinpäätös	Clausion/Sarastia Oy
Käyttöomaisuuskirjanpito	Raindance /Sarastia Oy
Myyntireskontra	Raindance/Sarastia Oy
Yleislaskutus	Rondo R8 yleislaskutus/Sarastia Oy
Vesilaskutus	VesikantaPlus
Päivähoitolaskutus	Pro Consona Päivähoito
Tilavaraukset	Enkora
Tilavuokrat	Haahtela
Maavuokrat	Trimble
Ateria ja Puhdistus laskutus	Jamix
Palkkahallinto	Populus/Sarastia Oy,
Työturvallisuusohjelma	WPro
Työvuorosuunnitteluohjelma	Titania
Kassajärjestelmä	Mando / koneet Apexa
Työajanmittausohjelma	Timecon

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-03-25 20:44:21 (EET)

Tarkistuskoodi: HF96RC5YKWUX83K8U8O2SSVQ1ANBGG83VOII
DHF29O3YVHWF5YINE81PJGDAB7TJJQSOOL3TG2PI7NX8ACSPHU5
OOSGLE89M0WOZ3LWLQOIHIFIEFZH2FWPGNAKMM5FB

Tilinpäätös 2023 Vihti Kunta kh25.3.pdf (247 sivua)

38b894b02c72c7c2263ec223e3f3ae5d869a89f6b9d91ed0e84560aee9db3939

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Anita Mervi Sabina Lehikoinen**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Anita Mervi Sabina Lehikoinen

Allekirjoitettu 2024-03-25 19:58:13 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Erkki Juhani Eerola**
Titteli: **Kunnanjohtaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Erkki Juhani Eerola

Allekirjoitettu 2024-03-25 19:58:30 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Veli-Matti Laitinen**
Titteli: **Kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Veli-Matti Laitinen

Allekirjoitettu 2024-03-25 19:58:46 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Markku Pietilä**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Markku Pietilä

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:02:54 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Ida Maria Välimaa**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Ida Maria Välimaa

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:06:17 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Pasi Erkki Petteri Saario**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Pasi Erkki Petteri Saario

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:06:32 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Olli Ilmari Ikonen**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Olli Ilmari Ikonen

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:12:06 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Anu Hannele Rajajärvi**
Titteli: **Kunnanhallituksen 2. varapuheenjohtaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Anu Hannele Rajajärvi

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:35:34 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Arja Leena Tuulia Uusitalo**
Titteli: **Kunnanhallituksen jäsen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Arja Leena Tuulia Uusitalo

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:36:16 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Leevi Tapio Pursiainen**
Titteli: **Kunnanhallituksen puheenjohtaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Mobiilivarmenne**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Leevi Tapio Pursiainen

Allekirjoitettu 2024-03-25 20:44:21 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Mobiilivarmenne – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun Mobiilivarmenteella.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttamaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttamattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 250 pages before this page

Dokumentet inneholder 250 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 250 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 250 sider før denne side

Detta dokument innehåller 250 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende